

МИЛЧО КАСЪРОВ

МИРИС

НА

ПАРИ

МИЛЧО КАСЪРОВ

МИРИС НА ПАРИ

роман

Мирис на пари

Роман

© Автор: Милчо Касъров

Художник на корицата: Милчо Касъров

РОМАНЪТ ПОЛУЧИ ЛИТЕРАТУРНАТА НАГРАДА
„ПЕГАС” НА ОБЩИНА БУРГАС ЗА НАЙ-ДОБЪР РОМАН
НА 2011 г.

СТАРЕЦЪТ ОТ УЛИЦА „КРАЙМОРСКА”

Вървя към написания на автобусното билетче адрес и ми е безкрайно криво. Отново съм в родния си град, но не се радвам. Собственият ми отец отказа да ме издържа, защото съм се бил издънил. Може и да е прав. Вече втори ден съм без трева, а това ме изнервя.

Адресът ме доведе до крайбрежна уличка, която преди се именуваше на някаква партизанка, но скоро след „капиталистическата революция” отново бе наречена „Крайморска”. Тук едно време са живели буржоата, после – номенклатурата, а сега... кой знае кои.

Къщата на номер 12 се оказа триетажна, ако се брои и мансардния, с бяла грапава мазилка, сравнително добре поддържана в сравнение със занемарените околни сгради. Натиснах дръжката, но вратата не се отвори. На домофона видях четливо изписани няколко имена, всички с фамилията „Дражеви”. Звъннах и залепих ухо на решетката.

- Ало – чух дрезгав глас.
- Идвам във връзка с обявата – изръмжах.
- Кой сте вие? – попита гласът.
- Идвам по обявата.
- Разбрах, ама кой сте?
- Кой? Благой.
- Влизай тогава. На втория етаж.

Бравата забъзка и натиснах дръжката. „Тоя ще да е някоя откачалка” – рекох си. На обявата пишеше: „Търсим медицинско лице за гледане на възрастен мъж. Храна и добро заплащане.” Това ме устройваше. Трябваше да преживявам някак си. Дали обаче ще има тук някое стайче и за мене? Щеше ми се да се махна от къщи. Баща ми вече не се траеше.

Вратата ми отвори плешиво старче, което ме изгледа с подпухнали бледосини очи с торбички отдолу. Заприлича ми на единия от старците в онова популярно навремето „Мъпет

шоу” и това ме накара да се усмихна. Усмивката ми явно му се хареса, защото ми направи път да мина, след което рече:

- Първо обаче ще трябва да ми се легитимирате. Имам инструкции да не пускам никого в къщата си, защото напоследък са се навъдили едни...

Подадох му личната си карта.

- Но тук пише друго – рече той. – Никола Манев. А вие ми казахте „Благой”.

- Пошегувах се – рекох. – Нали знаете онзи лаф: „Кой – Благой”.

- С тези неща шега не бива! – сопна ми се старецът. – Как така ще се шегувате с името си?

- Е, добре, тъпо беше от моя страна, но какво да направя сега? Харакири ли?

- Много си нервен – мина на „ти” той и тръгна навътре. – Влизай, че ми изстина стаята!

Холът бе просторен, но студен като хамбар. Оттам влязохме в неголяма стаичка, миришеща на застоял въздух и урина. В ъгъла имаше голяма акумулираща печка.

Седнах на посочения ми стол с кожена тапицерия и зачаках.

- Търсим медицинско лице – медицинска сестра или санитарка. Не ми приличаш на такъв.

- Студент съм по медицина със завършен семестриално трети курс.

- Хм – рече старецът. – А защо тогава не си на лекции? Годианата още не е свършила.

- Прекъснах за известно време.

- Защо?

- Баща ми не може да ме издържа.

- Как така? Да не е останал без работа?

- Нещо такова.

- Лоши времена настанаха. По мое време нямаше такива неща. Баща да не може да издържа сина си. Безработица. Ровещи по казаните. Нямаше такива работи по мое време. Всички имаха работа и образованието беше безплатно.

Повдигнах рамене.

- От коя партия си? Извинявай, че ти говоря на „ти”,
ама си поне три пъти по-млад от мене – продължи той.

- От коя партия ли? От никоя. С политика не се занимавам.

- Защо?

- Гадно ми е. Какво ме интересува политиката? Не ми пука изобщо.

- А баща ти членува ли в някоя партия?

- Преди беше член на БКП, но май се отказа. Няма пари за членски внос – послъгах.

- Много от нашите се отметнаха. Толкова им е било и членството. Влизаха за облаги...

- Не знам – рекох отегчен. – Ще ми кажете ли в какво се състои работата при вас, защото в обявата не пише.

- Нищо особено. Ей така ще седим и ще си говорим по цял ден. Храната ми я носят от отсрещния ресторант сутрин, обед и вечер. Всъщност ако те одобрим, и ти ще се храниш тук. Първоначално ще ти плащаме по десет лева на ден, а после... ще видим. Какво ще кажеш?

- Надявам се, че става дума за осем часа дневно. Зависи и какво друго трябва да върша. Само ще си говорим ли?

- Трябва да ми напомняш да си вземам лекарствата – сутрин, обед и вечер. Ей там са на шкафчето. Осем вида.

- Вечер тук ли ще спя? Мога и тук да оставам, ако има къде – рекох с надежда.

Старецът ме изгледа съсредоточено.

- Може да се намери къде. Има достатъчно стаи. Но вашите няма ли да мърморят, че не спиш вкъщи?

- Няма – отвърнах.

- Да не си се скарал с тях?

- Нещо такова.

Той помълча.

- Не е хубаво това – рече по едно време. – Човек трябва да се отнася добре с най-близките си. За какво се скарахте?

- Не сме се скарали. Просто... реших да не им тежа. И без това едва карат с пенсията на майка ми.

- Разкажи ми повече за семейството си.

- Какво да разкажа? Бургазлия съм, баща ми – също, майка ми е от едно близко село. Баща ми цял живот е бил миньор, но наскоро закриха мината. Медната мина в Росен.

- Тази мина винаги е била на загуба. Рудата ѝ е бедна, а е и доста радиоактивна. Газ радон – рече сякаш на себе си той.

- Не знаех това – отвърнах. – За пръв път го чувам. Как така радиоактивна? Ами миньорите?

- Това беше публична тайна. Всички миньори обаче го знаеха. Само че малцина вярваха. Радиацията нито се вижда, нито се усеща. Значи я няма. Измишльотина на учените, били си казвали миньорите.

- Баща ми не е споменавал такова нещо.

- Той каква длъжност заемаше?

- Бригадир.

- Не може да не е знаел. Просто ви е щадял. Не е искал да ви притеснява. Пък и затова получаваха хубави пари. Повече от мене вземаха...

- А вие... какво сте работил?

Старецът ме загледа почти с укор. Премлясна с изкуствените си зъби и запита:

- Не ме ли познавате? Навремето всички ме знаеха.

Загледах се в плешивото старче, но не успях нищо да изчопля от паметта си.

- Бях секретар на Областния комитет на партията – с гордост рече той и вдигна глава.

Нещо проблесна в главата ми: „Дражев!” Ами да, това бе един от церберите на града и областта! Как не се сетих!

- Извинете – отвърнах, – но не ви познах. От три години съм в София. Пък и не съм имал работа с...

- Добре, не се притеснявай. Сега съм нищо. Едно голямо нищо, ако това те успокоява.

- Добре, но кога ще узная дали съм одобрен? Защото, ако не бъда, да ходя и по другите адреси. Имам тук няколко...

- Формално това ще реши синът ми, защото той ще ти плаща, но бъди спокоен – ако аз те одобря, значи въпросът е решен.

Замълчах. Чаках сам да продължи. Старчето обаче мълчеше. По едно време продума:

- И така, ако си съгласен с предложените условия, можеш да останеш пробно за един месец. Дотогава ще си дам окончателно съгласието или пък ще го отхвърля. Какво ще кажеш?

- Значи по десет лева на ден, храна три пъти дневно и спане... тук някъде. А чистене, пране, миене и тъй нататък?

- За това си има човек. Идва два пъти седмично. Ти имаш грижата само да ме придружаваш в банята и да ми сапунисаш гърба. Нищо друго.

- Ами ако през това време се разболеете и легнете на легло?

- Няма да се разболея – отвърна твърдо старецът.

- Добре, съгласен съм – побързах да отвърна. – А синът ви... кога ще дойде? Той къде работи?

- Управител е на фирма. Не живее тук. Има къща на Минералните бани и вила в Червенка. Там е с жена си. А, и още нещо: ако ми дойдат на гости с кучето си, и за него ще имаш грижата. Да не прави разни бели тук. Не съм свикнал.

- Няма проблеми – рекох. – А вие... за какво вземате всичките тези лекарства? От какво сте болен?

- От рак – отвърна старецът и ме загледа строго.

СИНЪТ

Старецът вдигна телефона в антрето и говори с някого.

- Синът ми ще дойде след около час. А ти, Николчо, ще идеш ли през това време да ми купиш вестници?

- Казвам се Никола.

- Добре, а може ли да ти казвам Коля?

- Защо Коля? Да не съм руснак? По-добре Кольо.

- Не обичам това „ьо”. Нищо и никакъв звук, а се пише с две букви.

- В такъв случай ме наричайте както искате. Какъв вестник искате да ви купя, другарю Дражев?

- Вече не се другаросваме. Само в партийната организация. Можеш да ме наричаш бай Иване. Става ли?

- Окей. Какъв вестник да ти взема, бай Иване?

- От всички по-големи по един. Ето ти десет лева. Будката е в края на улицата.

Тръгнах за вестник и си мислех: странна птица е този дъртак. Напълно е с акъла си, изглежда доста добре, а казва, че е болен от рак. Не ми изглежда да е така. Раково болните ги познавам от десет метра – бледи и посивели.

Когато се върнах, пред вратата бе спрял нов Ситроен Пикасо. Загледах се, защото много ги харесвах. Момче на моята възраст почистваше багажника. Натиснах пак звънеца.

- Кой?

- Благой – отвърнах.

Старецът се засмя дрезгаво и натисна бутона.

Отвори ми пълен млад мъж, чиято физиономия ми се стори позната. Въпреки че съм лош физиономист, зад деформираните от пълнотата черти разпознах Димчо. Няколко години по-голям от мене, той бе знаменосец на гимназията. После май стана някакъв партиен активист. Не бях го виждал от години.

- Баща ми каза, че те е харесал. Аз обаче имам няколко въпроса: пушиш ли, пиеш ли, вземаш ли наркотици? Ако отговорът на един от тези въпроси е „да”, ще трябва да се разделим още сега.

- Не – отвърнах. – Нито едно от трите. Е, опитвал съм преди, но за това са необходими пари, а аз...

- Не опитвай повече. Ще ти плащам в края на всяка седмица. Ето ти сега петдесет лева аванс. Ще спиш в малката стаичка до кухнята. Марта ще ти я оправи като дойде днес. Ще я предупредя. Спогаждай се с нея, не искам неприятности. Главната ти задача е да следиш баща ми да си взема лекарствата и да си изяжда яденето. Ясен ли съм?

- Да – отвърнах, но ме хвана яд, че едно копеле почти на моите години се държи с мене, сякаш съм му слуга – Апропо – добавих – ще ми плащате ли осигуровки, или...

- Или – отвърна той мрачно и ме изгледа. – Нямам време да се занимавам с такива неща. Вземай парите и бягай, а осигуровки, ако искаш си плащай сам. Имаш това право. Хайде, че бързам. Довиждане, тате! – рече той и тръгна.

- Много е зает – каза след него бащата. – Ръководи голяма фирма – „Експект Инвест”, ако си чувал.

Чувал бях, разбира се. Тези същите бяха започнали някаква пирамида, но ги усетиха навреме и ги накараха да върнат парите на хората. Без лихва, естествено. Някакъв журналист бе пресметнал, че само от лихвите са спечелили няколко милиона. Това, разбира се, не казах на стареца. Може и да са били вестникарски измислици.

- И така, вече си мой болногледач. Или помощник – как искаш да те представям?

- Асистент – отвърнах. – По тежко звучи.

- Асистент е равно на помощник, ако не знаеш, само че не е българско. А сега ще звънна в ресторанта да им кажа да носят по две порции от всичко, че приближава обяд.

Така започна първият ми работен ден. Бях станал болногледач.

МАРТА

Изядохме зеленчуковата супа, пиленето със зеле и по една тулумбичка и седнахме да четем вестници.

- С този флумастер ще подчертаваш заглавията, които ти кажа. Тях ще ми ги четеш изцяло.

- Окей – отвърнах.

- И стига с това „окей“.

- Добре.

Тъкмо привършихме с първия вестник и на вратата се звънна.

- Иди да отвориш. Това трябва да е Марта. Днес е четвъртък.

Отворих и видях момиче на моите години, но някак посърнало.

- Ти ли си новият? Димо ми се обади. Чакай да мина – рече, защото бях препречил вратата. – Аз съм Марта, ако вече не знаеш. Слугиня на повикване. Два пъти седмично. Заклучи вратата! Не я оставяй никога отключена. И не ми се пречкай!

Седнах отново до бай Иван и продължих да чета заглавията, но едното ми око бе все в момичето.

- Много е добра, но е нещастна – прошепна старецът. Марта бе пуснала прахосмукачката и не чуваше. – А иначе е висшистка икономистка, ама не може да си намери работа. Димо обеща да я вземе при него, но аз не му я давам.

- Защо? Ако може да работи по специалността си, защо да ви чисти къщата?

- Защото е много оправна. И честна. Не краде. Предишната ми бе обрала всички по-ценни книги и ги бе продала по два лева парчето. А имаше шедьоври! Изгоних я.

Продължих да чета заглавията, а старецът от време на време се обаждаше:

- Това го подчертай! Да видим какво ще каже този писач по въпроса.

Подчертаните заглавия бяха предимно политически. Лично аз никога не ги четях, защото ми бяха безинтересни.

- Ела за малко тука! – подвикна ми Марта от вратата. – С каква възглавница спиш? Ниска или висока. И колко одеяла искаш – едно или две. Вечер става хладно – ей къде е морето.

Разбрахме се и се върнах отново при стареца.

- Мъжът й я бие – довери ми той шепнешком. – Всъщност той не й е мъж, но живеят заедно. Така е модерно сега, нали знаеш. А тя мълчи и трае, защото зависи от него.

- Защо я бие? – също така шепнешком попитах.

- Защото е идиот. Но може би защото нямат деца. От една година живеят заедно.

- Може вината да не е в нея – рекох. – В половината от случаите причината е у мъжа. Това сме го учили.

- Иди му го кажи. Той е тъпанар и половина. Автомонтьор. По-точно автотенекеджия и бояджия. Вади добри пари.

- Къде го е намерила такъв?

- Хубавите круши свинете ги ядат – прошепна бай Иван, защото Марта се беше върнала.

- Леглото ти е готово – рече ми тя. – Аз свърших и си тръгвам. Ела да заключиш след мене.

- Довиждане, Марта! – извика старецът.

Марта отговори през рамо. Станах да я изпратя. Загледах се след нея. Имаше хубаво задниче.

- Той наистина ли е болен от рак? – попитах тихо на вратата.

- Нали си доктор, ти ще кажеш – усмихна се криво тя. – За какво са те взели тука?

- Ти какво, да не ревнуваш?

Марта ме изгледа презрително и не отговори.

ДЕН ВТОРИ

През нощта спях зле. На ново място винаги спя зле. Пружината на леглото беше прекалено опъната, а не като моята в София. На сутринта пет минути се кокорих и се чудех къде съм. Не можех да повярвам, че съм започнал нов живот. Какво ли са си казали майка ми и баща ми като не се върнах снощи? Не ми пука! Нека да им е за урок. Ще ме наричат те мене хъшлак. Макар че... донякъде имат право.

Издъних се. Наистина се издъних. Три години в Медицинския институт в София изкарах без проблеми. Баща ми прашаше добри пари, защото печелеше много. Пет стотака на месец си докарваше и още някакви „вредни” или май „опасни”. От тях ми прашаше половината. Живеех си райско. Бях сам в квартира, което бе рядкост сред студентията. Хранех се в стола за чуждестранни студенти, обличах се добре...

Всичко продължи безпроблемно, докато един ден Мишока не ми поиска сто кинта назаем. „Луд ли си? – рекох му. – Сто кинта са половината от ресурсите ми.” Като чу това, взе да ми врънка още по-настойчиво. Щели да го пребият, ако не ги върне до утре. Бил задлъжнял на Коча.

Коча беше четвъртокурсник, който от няколко години стоеше все в четвърти курс. Не че не беше умен, напротив, но казваше, че ако завърши, ще трябва да работи, а на него не му се работеше. Най-малко като лекар. Коча беше далавераджия. Купуваше и продаваше едно друго и печелеше добре. Продаваше и купуваше всичко, като се започне от стари учебници и се стигне до дрога. Последното го пазеше в тайна по разбираеми причини. И все пак не можеше да бъде съвсем в тайна, ако искаше да си пласира стоката.

Аз не ползвах такива неща, но Мишока – да. Знаех със сигурност, защото на няколко купона усмърдяваше терена на „трева”, а тя, ако не знаете, вони адски.

Цял ден се влачи подире ми Мишока, докато ми писна и му дадох стоте кинта. Ама защо ли го направих? Мина месец, два – не ми ги връща. „Ще ти дам „стаф“ в замяна – рече. – Като го продадеш, ще изкараш двойно повече.” Не се съгласих. Не пуших, още по-малко трева, но за да не остана без нищо, я взех. Беше във вид на десетина дебели, самоделно свити цигари. „Шиткай ги максимум по десет кинта парчето – рече ми Мишока. – Но не по-малко от пет. Иначе ще си имаш проблеми с Коча.”

Достраша ме да ги продавам, защото съм пишман търговец, та стоях при мене близо месец. Един ден, понеже бях ядосан заради Дора, една моя колежка, дето се правеше на интересна, реших да изпафкам една от цигарите. Брате, да не ти говоря! По-голяма гадост не бях пушил! Направо отврат! Задавя те в гърлото, дъх не можеш да си поемеш. И вонят!...

Обаче после... После ти става хубаво и спокойно, забравяш и Дора, и гадните й номера, а светът става красив и щастлив... Не усетих как изпуших и десетте цигари за иманя седмица и отидох при Мишока да му поискам още. Той ми се ухили и каза: „Може, ама по десетарка парчето. Коча вдигна цената.”

Десет – десет. Съгласих се, макар това да означаваше близо половината от парите ми. Удоволствието беше върховно. Не от пушенето, а след като си се напушил. „Да се напушиш” – това беше лафът, който преди ме отвращаваше, а сега ме хвърляше в щастливи мечтания. Дора съвсем ме заряза като разбра, че пуша трева и спря да ми се обажда. Много важно! Без нея ми беше дори по-добре. За какво ми са тези жени? Само проблеми. Щастието не е в жените, а в... Страх ме беше даже да го кажа. И все пак – успокоявах се. – Хашишът не е истинска дрога. Нещо като тютюна, но по-добра. В някои държави дори е позволена. В други обаче гилотинират! Виж, хероинът е друго нещо, но аз хероин никога няма да пипна – не съм чак толкова глупав. Хероинът е смърт – знаех това, защото виждах наркозависимите в

клиниката. Ревяха като животни от абстиненцията и им даваха заместител.

И въпреки всичко веднъж опитах. Знаех, че Цеца от нашата група „се боцка”. Виждал съм я да свива еднократни спринцовки от отделенията по време на упражнения. На един купон я заварих в една от стаите да си слага ластик на ръката, но понеже беше фиркана, все не успяваше. Не помалко фиркан й помогнах, след което се оставих да направи и на мене един шприц. „Сложи малко – изломотих в прегръдките й. – Не съм го правил досега.” „Ама ти си бил „девствен”? – засмя се тя. – Сега ще те обезчестя.” И го стори.

Няма да описвам ефекта. Ще кажа само, че бе „стаф” на ента степен. „Хот стаф”, му казват май на Запад.

Когато след няколко дни поисках от Мишока една доза, той ме погледна с възторг. „Добре дошъл, брато, в компанията на покварените. Знаех, че един ден ще дойдеш.”

Внезапно обаче парите от Бургас секнаха. Вместо дватри стотака баща ми прашаше само колкото да си платя стола и квартирата. Били го съкратили от работа. „Били го съкратили! Че аз как ще живея тук само със сто лева?” Отчаян, поисках от Мишока една доза на отсрочено плащане. После станаха две, три... Така задлъжнях. Дължах му пет стотака.

Един ден баща ми пристигна в квартирата. Имали някакъв протест на миньорите пред Министерския съвет. Завари ме дълбоко напушен, защото нямах пари за нещо по-силно. Той веднага разбра каква е работата и на другия ден си ме взе обратно в Бургас. Не помогнаха нито увещанията, че вече ще спра, нито нищо. Баща ми, ако не знаете, е страшен инат и много як тип. Ако му се опънеш, като нищо щеше да ме опердаши. А шамарът му тежи поне четвърт тон.

Така се озовах в Бургас и вече втори ден не съм пушил, а така ми се иска да си запаля сега една, ама откъде?

МАРА

Казвам се Мара, а не Марта. Марта си го измислих, когато бях в шести клас, защото не си харесвах името, а когато по-късно си вадих паспорт, отказаха да ми го сменят – трябвало чрез съда. Бях помолила учителите да ме наричат Марта и те го правеха, защото бях отлична ученичка. Вкъщи обаче нашите продължаваха да ме наричат така, което ме въбесяваше, но най-много ме въбесяваше едно комшийско момче, защото го римуваше: „Мара, дето всеки я бара”. Въбесяваше ме не за друго, а защото съвсем не бях такава и никой не ме бараше, защото бях кльощава, а момчетата предпочитаха по-такивата... по-якичките.

Новото име ме последва дори и в института във Варна. Миналото лято работих в една счетоводна фирма в Бургас. С парите, които изработих във фирмата, си бях купила на старо една петнайсетгодишна Лада. Потърсих майстор да я преобоядиса, защото бе толкова ръждясала, че ме беше срам да се кача в нея. Така се запознах с Петър Далаверата. Далаверата беше автобояджия, но се занимаваше и с разни далавери.

Цял живот ще проклинам този, дето ми го препоръча. „Иди – каза ми – при Петър Далаверата и ще ти я направи нова”. Отидох. Петър се оказа грозноват момък на около трийсет години с хитри очи и алкохолизиран вид, но го изслушах. „На първо време, рожбо, ще купиш, четири кила вносна акрилна боя. От тази марка. Две кила кит ще вземеш от специалния, пет метра едра и още толкова фина шкурка, две шишета коресилин, втвърдител, разтворител и една шпатула, че мойта се счупи. И един нов праг за предния ляв калник купи, защото този е изгнил и ще трябва да го махна.”

Закарах колата в работилницата му заедно с всички поръчани бои и прочее. Обеща да е готова след два-три дни и ми поиска аванс от сто лева. Не обичам да давам аванс за невършена работа и затова отначало му отказах, но той взе

да се оплаква как бил останал без пари, а трябвало да плаща за престоя си в болницата преди време, защото не бил осигурен. Съжалих го и му дадох шейсет лева.

Три дни по-късно му звъннах на мобилния телефон. Колата не била готова – имал някаква работа на село и не отишъл в работилницата (а по-късно ми разправяше, че уж бил на погребение на пръв приятел). Във вторник ми каза да се обадя в сряда, а в сряда – да дойда в четвъртък. В четвъртък ми каза да дойда след обяд да я видя. И да му занеса някой лев – рече накрая. Реших да се направя, че не съм чула последните му думи и умишлено тръгнах само с пет лева в чантичката – колкото за билет за автобуса.

Първо попита нося ли парите. Какви пари, направих се на гламава аз – че ти още не си свършил работата докрай! Колата била готова и да съм му дадала някой лев, че нямал пари за газ да се прибере вкъщи и трябвало да спи тази нощ в работилницата. Казах му, че по принцип пари плащам само за свършена работа и че утре като дойда, ще му платя.

Тогава Петър се ядоса и започна да вика: „Вземай си скапаната барака и ми се махай от очите! Буначка такава!” Как ще я взема, казвам му, като боята още не е изсъхнала и не са монтирани нито броните, нито фаровете, нито стопове... Ето ти пет лева, повече не нося, с тях можеш да купиш малко газ да се прибереш до града. „Ако беше готова колата с какво щеше да ми платиш?” – попита. „В квартирата имам приготвени пари и ако беше казал, че е готова, щях да ти ги донеса”. „Хайде да идем тогава до вас да ми платиш, хем ще те закарам с колата!” Съгласих се (защо ли?). „Ами нали нямаше газ в колата?” – попитах.

Пристигнахме пред квартирата. „Четирийсет лева предполагам ще ти стигнат да заредиш” – рекох. Той доби възмутен вид и викна: „Ти майтапиш ли се! Всичките останали пари ще ми дадеш!” „Как така всичките пари, като още не съм получила колата?” „Колата ти е готова, давай парите!” „Всичките пари не мога да ти ги дам преди да видя колата завършена – отвърнах. – Ще ти дам сто лева.”

Петър се ядоса, изхвърли ме от колата и се развика, че съм била мошеничка и лъжкиня, и как щял да ме направи за резил пред всички мои колеги, че ми бил боядисал колата, а аз не съм искала да му платя, и тъй нататък.

Видях се в чудо. Комшиите гледаха и слушаха виковете му, мене ме досрамя и му казах: „Петре, никой досега не ме е наричал с подобни думи и ако някой е мошеник и изнудвач, това си ти! И недей да ме обиждаш, защото лошо ще стане.” „Ти мене ли ще ме плашиш, ма! – викна отново той и се надигна да ме бие. – Мене не ме е страх нито от полиция, нито от никой, а знаеш ли колко съм отмъстителен? Някой ден ще дойда и ще ти изпотроша всички прозорци на квартирата!”

Разбрах, че този тип не е в ред нито с нервите, нито с възпитанието, а е чистокръвен човешки боклук, и за да не правим панаир на хората, отидох и му донесох парите.

Каза да ида за колата на другия ден. Още отрано бях там. През цялото време се притеснявах, че отново ще започне да ме изнудва за още пари, и единственото ми желание беше да си взема колата, да се махна и да не видя този дръвник до края на живота си.

Ладата стоеше пред работилницата. Приближих и я загледах. На места боята беше без гланц, а на едно място имаше оливане, а до него – неравно петно. Обърнах му внимание, а той каза, няма нищо, ще дойдеш след десетина дни да ударим една паста и ще лъсне като нова! Колата ти е боядисана много добре, пали и тръгвай! „Ама чакай – казвам му – не си сложил още страничните мигачи.” „Счупиха се крачетата им, докато ги вадих – вика, и ми ги показва. – Струват евтино, ще си купиш нови...” Съгласих се, само и само да се махна оттук, защото едва изтрайвах.

Качих се на колата и тръгнах. Преди да завия към нашата улица, видях на тротоара да стои комшията ни, гледайки накъде ще завия, за да пресече. Дадох ляв мигач, а той, сякаш не видял, рече да мине и за малко да го сгazia. Обзе ме съмнение, спрях пред квартирата и проверих

светлините. Нито един от мигачите не светеше! Нито предните, нито задните. Отворих капака на мотора и що да видя! Петър не бе включил контактите нито на фаровете, нито на мигачите. През цялото време съм карала без светлини! И за малко да сгазя комшията!

Проверих стоповете и габаритите. Не работеха. Свалих стъклото и с безкрайно удивление установих, че Петър бе сменил всичките крушки с изгорели. Не една, не две, а бе сменил всички крушки на стоповете с изгорели! Ако това не е върхът на нахалството и тепегьозлъка, здраве му кажи!

Погледнах под прага на предния калник, където имаше дупка от корозия в ламарината и видях голяма топка от кит, която бе избила навътре. Петър изобщо не бе заварил новия праг, който му купих, а само запълнил дупката с кит и я замазал! Нещо, което той ме уверяваше, че не бива да се прави, защото след година ръждата пак щяла да избие!

И всичко това бе направил нахално, защото е знаел, че ще разбере за кражбата на крушките и ще видя нескъпосното боядисване, но си е казвал, какво от това? Какво ще ми направи скапаната кифла? Нали й взех парите! Навярно изнудването и кражбата от клиентите не му бе сефте.

И какво? Да търся полиция или съд, за да си възстановя щетите? Някой ще каже – остави го, бедно момче. Първо, не е момче, а е на трийсет и кусур години, и второ, съвсем не е беден, а се прави на такъв. Онзи ден, като минавахме по една улица към квартирата ми, рече: „Ето тук си правя апартамент, какво ще кажеш? Един ден в него ще живеят децата ми.”

Боклуците се плодят и множат! Ако и децата му са като него, какъв народ ще станем? Народ от отрепки, некадърници, мошеници, крадци и боклуци!

Няколко месеца по-късно заживях с един мъж. С кого? Няма да повярвате. С Петър Далаверата. Ще попитате защо, и с пълно право. Не мога да ви отговоря на този въпрос.

На някои въпроси човек не може да отговори.

ДРАЖЕВ

Лъжа ги, че имам рак. Искam да видя как ще реагират. Всички се шашват. Ракът е равен на смърт. Е, не всички видове, естествено. Преди десетина години ми откриха един на гърба на носа. От слънчевите изригвания казаха, че бил. От озоновата дупка. Облъчваха го известно време и изчезна. Остана ми само белег като от изгаряне. Ама що страх брах! Кожен, кожен, ама де да знаеш дали не си е пуснал корените навътре? Пък и можеш ли да имаш вяра на докторите ни? Затуй ходих чак във Виена да го горя.

А Виена е голяма работа! Бях ходил веднъж за два-три дни с една делегация, и оттогава очите ми останаха в този град. Голяма работа! И всички тези красоти са ги направили още феодалите. Кралете им. Сега капиталистите само поддържат и боядисват. Една сграда не видях олющена.

Като се върнах, насметох нашите от Градския съвет да се размърдат, ама като няма достатъчно средства, какво можеш да направиш? Пък и повечето сгради у нас са частни. И неизмазани – само на тухли. Как са позволявали едно време това, не мога да се начудя. Бедни следвоенни години, казваха ми по-старите колеги, хората едва свъртаха по някой лев да си струпат къщичка, кой ти мислеше за мазилка?

Та думата ми беше за Виена. Видях как живеят обикновените хора там, но на никого не казах. (Те като че ли не го знаеха). „Ровят там по боклуците” – уверявах на партийни събрания членската маса и те се радваха, че си имат работа и сносна заплата.

Сетне отскочих и до Париж. Още по-хубаво. Вървим с колегите партийни секретари от другите области и се споглеждаме, но дума не обелваме. После пухтим на масата, докато си ядем ордъврите и медальоните. Кога ще ги стигнем ние капиталистите? Те дори назад да бягат, ще ги стигнем след сто години, ако изобщо ги стигнем.

Ама яко ни издъниха после руснаците. В един момент – бам! и комунизмът рухна. Само че ние се бяхме подготвили. Всеки тихо и потайно си беше оплел кошничката. Аз моя Димчо го пратих чак в Лондон да усъвършенства езика и да се научи на бизнес. Оправно момче излезе – справи се.

А като гледам днес това момче, студентчето, дето се цани да ме гледа, направо ме хваща жал. То не вижда ли, че е изтървало влака, че даже и да стане доктор, ще се бъхти за едната заплата и ще се връща вечер скапан от чуждите болки.

Да кажа, че не ме е жал за хората, не е така. Жал ме е. В края на краищата те бяха тези, които изнесоха на гърба си строителството на социализма, а накрая останаха с празни ръце. Не че не се опитах да направя нещо за тях, но не можех. Нещата станаха неуправляеми. Младите се оказаха много хищни. Направо ненаситни. Грабеха като за последно. Шушка не оставиха. Можеха да направят нещо за народа, но не искаха. Не разбираха, че убиеш ли пчеличката, няма мед.

Ето и бащата на това момче – безработен. Как ще го изучи, как ще му даде шанс в живота? Направо е за оплакване. А ми се вижда умно момче. Дано се окаже свестен компаньон. Защото, между нас казано, на мене ми трябва компаньон, а не болногледач, защото, както ви казах, съвсем не съм болен. Или ако съм – това са нормалните за годините болести – кръвно налягане, стенокардия... Дето казват бабите, от ЕГН-то е. Вече съм на седемдесет и две. Не че са много, но почнаха да ми тежат. Помня, когато смятах седемдесетгодишните за стъпнали с единия крак в гроба. Сега не мисля така. Ако трябва да бъде откровен, ако не се гледам в огледалото, все си мисля, че съм на четирийсет, хайде, да не са четирийсет, а на петдесет.

И... за оная работа се сещам. Откак почина съпругата ми, не съм го правил, но ще призная, че като гледам понякога Марта да се навежда да почисти под леглата и се покажат гащичките ѝ, пак ми се ще, ама ме е срам да си поискам. Какво ще си каже? Затова си налягам парцалите.

ПЕТЪР

Петър Далаверата се прибра вкъщи към десет и половина вечерта, леко пийнал, и поради това в добро настроение. Марта го посрещна намусена.

- Какво ся! Ударихме по няколко малки с колегите.

- С ония проститутки ли бяхте пак?

- Няма такова нещо, ко щеш вярвай! Чист съм като сълза. Можеш да потопиш ташаците ми в легена – ще потънат като камъни. Не съм чукал от... онзи ден.

Марта не отвърна и отиде да му сложи вечеря. Търпеше го, защото ѝ беше мъж, макар и без брак, а една жена е длъжна да се грижи за мъжа си.

Петър отвори хладилника, извади начената бутилка гроздова и отпи едра глътка. Замези с туршийка от чинията и повтори. После върна ракията на мястото ѝ.

- Донеси някоя бира – нареди Петър и седна на масата.

- Няма бира. Вчера я изпихте с приятелите си. Забрави ли?

- Я виж в кенефа, горе в казанчето бях пуснал една да се охлажда...

- Не мога да стигна до казанчето.

- Вземи стол!

Марта отиде и донесе бирата. Петър я отвори в ръба на масата и изсипа половината в гърлото си. Сетне се залови с вечерята – домати с ориз.

- Нали съм ти казал да не правиш повече от тая затворническа манджа! Тури нещо друго.

- Друго няма.

- Нарези тогава малко салам. Не от този, от онзи, сухия. Абе, аз за какво ги купувам тия салами? Да мухлясват в хладилника ли?

Петър изобщо не бе стъпвал в бакалски магазин, но имаше самочувствието на човек, носещ всичко вкъщи,

защото вадеше добри пари. Марта въздъхна и извади сухия шпек, който бе запазила, ако им дойде някой гост, а Петър често ги водеше през почивните си дни – я белот да играят, я мач да гледат и все искаха мезе за бирата.

- Днеска имам празник, трябва да се почерпя. Метнах яко един баламурник. Даже ми благодари. Хич и не усети, че му смених фаровете и гумите с едни стари... Наздраве. Пийни и ти една глътка ма, булка, да ти се зачервят бузите, че виж каква си бозава. При тоя партиен шеф, дето му чистиш, хептен ще замязаш на умряла скомрия...

- Скумрия – тихо го поправи Марта.

- Се в гъз! И няма да ми се праиш на много умна! Аз такива умни кът тебе знайш ли как ги и..вам? Обръщам им шушона наопаки! Нали знаеш, че си ми шейсет и третата.

- Оня ден каза петдесет и седмата.

- Може и да съм чукнал нещо оттогава – рече Петър и се ухили. – Хайде сега, пийни една глътка. От моята чаша. Пък сетне може нещо да тъ огрей... – ухили се пак той и тупна жена си по задника. Тя се дръпна стреснато. – Не са дърпай ма, вместо да си благодарна, че шъ тъ ощастливя, са дърпаш като... Хорските жени пари дават за такива работи. Пък може и да надуеш платната най-сетне – стига си ходила като празна чанта. Вече цяла година... Хайде, пийни една глътка... – вече по-мило рече Петър и Марта примирено отпи.

Сетне в леглото, запалил цигара, гол, покрит до кръста с чаршафа, сложил ръка под главата си, а с другата тръскащ пепелта върху чипровския килим, Петър се кефеше:

- Ама как му е на онзи баламурник, доктора. Ще ми се фука с мерцедеса си! Хайде, де! Знаем ние как се купуват мерцедеси! С далавери! Ами като нямам пари за нещо хубаво, ще си тътрузя още този дарак, форда. Ама пък така съм го стегнал, че и за нов не го давам. Всичко съм му сменил – амортисьори, накладки – и все без пари – баламурниците още не са се свършили.

- Кой ли ден ще изядеш боя... Хайде стига си плямпал, че утре трябва да ставам рано. Ти ще спиш до обяд, ама аз...

- Недей да ходиш да чистиш ма, рожбо! Нали съм ти казвал! Твоите пари – с тях, и без тях. По-хубаво стой си вкъщи и си глей масата. Не сме останали на тях. Аз тия пари ги вземам за два часа като изчукам някоя барака.

- Аз на работа ще си ходя. Не става въпрос само за парите. Срещам се с хора. Имам и културни интереси...

- Имаш културни интереси?! Аз защо нямам културни интереси? Ти имаш културни интереси, а аз само пучи въшки, така ли? Хайде да не приказвам, че почвам да се ядосвам!

- Млъквай тогава!

- Ще млъкна, когато си искам! А на тебе, ако толкоз ти се спи, ей де я другата стая. За к'во съм го напращал тоя апартамент? Пък ако не ти изнася, друм! Върви при майка си и баща си в Попово! Да дивееш там в Делиормана!

- Попово не е в Делиормана. И не викай, ще събудиш комшиите!

- К'во като ги събудя? Като ги събудя, ще ги събудя! Голям праз!

И като се поуспокои, Петър доволен завърши:

- Ама онзи тарикат, доктора, яко го натресох? Ще му се стъжни като си види някой ден гумите... Хак му е! Ще ми се прави на велик! Ела сега да те видя, п...ко майчина, като си толкоз хитър! С к'во ще докажеш, че съм ти сменил фаровете и гумите? С нищо. Свидетели имаш ли? Йок. Бръкни си в гъза тогава. С мойта пишка. Педал скапан!

И като се зави презглава, Петър Далаверата утихна. Минута след това се зачу якото му хъркане. За миг спря, чу се звучен пърдеж, после пак продължи.

Достойният представител на работническата класа, авангардът на прогресивното човечество спеше.

До него, отворила широко очи с тъмни кръгове около тях, Марта мислеше за живота си.

МОИТЕ ХОРА ВКЪЩИ

На другия ден късно следобед наминах към къщи. Домиля ми за нашите. Какво са виновни те за неволите ми? Майка ми се разплака, като ме видя жив и здрав, защото мислели да ме търсят по болниците. Баща ми, моят твърд и як като чинар баща примигваше с насълзени очи, а устните му потрепваха. Прегърна ме, а сетне ме зашлеви. Леко.

- Как можеш така да притесняваш майка си? Къде беше два дни? Къде яде, къде спа?

Казах им. Приеха решението ми, макар и не много ентусиазирано. Болно им беше, че синът им е прекъснал следването си, а толкова искаха да имат син лекар. Първият висшист във фамилията, и то – лекар, защото лекар се става най-трудно. По-трудно дори от инженер.

Помня татко как ме посрещаше усмихнат през летните ваканции, как се просълзяваше от умиление, когато му казвах, че съм си взел изпитите, а мама бързаше да разточи любимата ми баница с масло. С много яйца и масло.

Добри родители имам. Малко са хората, които могат да се похвалят с такива родители. Обичах и двамата повече от всичко на света, защото им бях единствен, братя и сестри нямах. Бях подочул от баба, че за да се родя, мама се е подложила на някаква сложна операция, защото вече била почти на трийсет и пет години. А и какво ми трябваше повече, когато си ги имах и двамата, живи и здрави, усмихнати и добри, защото виждах колко ме обичат и се гордеят с мене, а аз за отплата се мъчех да не ги огорчавам.

Мама цял живот бе работила в магазин за хляб и закуски. Връщаше се вкъщи ухаеща на хляб, и като топъл хляб бяха меки ръцете ѝ, когато ме галеше.

Отначало живеехме в минното селище – на километър от мината. Бях малък тогава, но помня страшния вой на сирената и как жените на миньорите бягаха като обезумели към входа на галерията. Авария! Дали ще излязат живи

мъжете? Помня как държах мама за полата и хленчех, защото не разбирах какво става. „Чакаме татко да излезе” – казваше тя, а аз се чудех какво прави баща ми в тази черна дупка. По едно време миньорите се заизмъкваха на малки групички. Мама хукна към една от тях, стиснала ме за ръка, а аз гледах намръщения, почернял от прахоляк мъж и се чудех: „Това ли е татко?”

Тогава баща ми загуби три пръста на левия си крак. Лежа половин година. После стана бригадир на забой. Връщаше се вкъщи вмирисан на барут, а аз го целувах по брадясалата буза и му казвах: „Татко, бузите ти миришат на кибрит.”

После, вече бях в първи клас, се преместихме да живеем в града. Със спестените пари татко построи първата стая на къщата ни – едноетажна, тухлена, като всички къщи наоколо. След година добави втора стая, а на следващата – още една.

Живеехме добре, баща ми вадеше хубави пари, мама и тя донасяше по нещо вкъщи. Тежеше ми само това, че бях сам. А така исках и аз като другите деца да имам брат или поне сестра. Отначало споделях с мама, а тя ме гледаше тъжно и ме галеше по главичката. После ходеше в килера да се наплаче. Чувах я как хлипа в тъмното. По-късно спрях да питам защо нямам брат. Нещо ми казваше, че мама за това плаче. После често сънувах, че ми се ражда брат.

- Внимавай този тарикат да не те направи комуния – рече ми на сбогуване татко.

- Няма да успее – отвърнах. – Аз съм аполитичен. Ами ти нали беше комунист по едно време?

- Бях, защото се наложи. Сега съм неутрален. Като Швейцария. Не си ли разбрал, че неутралните са най-добре?

Отвън на улицата срещнах Гошо Лудия. Бръкнах по навик в джоба си, защото му давах по някоя стотинка от време на време, но освен трийсетте лева, нямах дребни. Гошо разбра, махна с ръка и се отдалечи, кълчейки се неистово, защото боледуваше от малкомозъчна атаксия.

Отидох да търся Джордана. Бях чул, че продава „трева”.

ГОШО ЛУДИЯ

Наричат ме „Лудия“, но аз съвсем не съм луд. Просто съм се родил такъв – движенията ми са разхвърляни, и като вървя, мятам ръце и крака на всички страни. Хората се плашат и ме смятат за ненормален. То е, защото не мога и да говоря. А не мога да говоря, защото съм се родил глух. А съм се родил глух, защото баща ми много пиеше и сигурно ме е правил на бутилка ракия, което за него беше нещо съвсем нормално.

Лошото е, че всичко разбирам. Разбирам, че ме вземат за луд. Разбирам какво казват по движенията на устните, от които познавам, когато ме викат да ми дадат някоя стотинка, или пък цигара. Защото аз пуша. И то много. Пуша, защото нямам какво да правя. Не работя и никога не съм работил. А и каква работа мога да подхвана с тези мятащи се налявно-надясно ръце и крака?

Откакто се помня съм на социална пенсия. Нищо работа. Пари, колкото да не умреш от глад. Добре, че имам братя и сестри, (майка ми и баща ми починаха), та ми помагат, перат ме и ми палят печката. Гладен и гол не съм. Виж, за цигари пари не ми остават, затова събирам фасовете от улицата, но подбирам по-чистите – и аз се гнуся все пак. Всъщност, като ги запалиш, от огъня всички микроби изгарят. В това съм сигурен, защото досега не съм се разболял.

Ето сега някаква жена хвърли дълъг фас с бял филтър (жените взеха да пушат и по улицата). Изчаквам да отmine и го вземам, помирисвам го – мирише на хубаво и парфюм. Жените ми харесват, ама знам, че не са за мене. Коя ще ме поиска такъв размахан, че и ням отгоре на всичко? Пък ми изкараха и име, че ям котки, което изобщо не е вярно. Макар че винаги ме е учудвало защо хората не ги ядат.

А иначе съм напълно с акъла си. Нищо, че не съм ходил на училище. Всъщност, опитах да изкарам първи клас, но не

можех да държа в ръка писалката. Веднъж, като ми се размаха ръката, писалката хвъркна чак до катедрата – за малко да изкарам окото на учителката. Всички ми се смееха, а аз заплаках.

Казват, че плача като магаре, но не знам дали е така, защото не съм чул как плаче магарето. А собствения си плач чувам в главата си, което ми е много чудно, защото нали помните, че съм глух. Усещам го и като трептене в гърлото и ми става много тъжно. По това познавам, че плача. А, и сълзи ми потичат. Това пък за какво е, не мога да разбера. Но виждам, че и на другите хора им текат сълзи. Някои обаче се просълзяват и когато се смеят. Аз не знам, защото никога не съм се смял.

Само веднъж съм бил щастлив. Когато се омъжи сестра ми. Беше много хубава булка. И момчето беше много добро. Сложи ме да седна на тяхната маса, нищо че се гърча като настъпен червей. Все пак брат съм на булката, не съм чужд човек. Тогава за пръв път се наядох до пръсване. Само че после всичко отиде на вятъра, защото опитах от нещо, което било ракия. Не бях пил и ми прилоша. Оттогава не пия. Защо, когато аз съм си все пиан, както мислят хората – все съм на две малки според тях. Не знам дали е така.

Ето сега от вратата на къщата им излиза Кольо. Напоследък не се вижда. Казват, че учел за доктор. Дано скоро се изучи, че да го помоля да ме излекува, нали е комшия, защото другите доктори, само като ме видят, и махат с ръка. А Кольо е добро момче. Почти сме връстници. Винаги ми дава по някоя стотинка или цигара. Сега обаче няма. Влизам му в положение – понякога човек няма дребни, а едри пари никой не дава. Само веднъж един ми даде пет лева, но сетне ми поиска ресто, защото нямал други. Луд човек! Ами като нямаш други, не се бъркай по джобовете! Нищо няма да си помисля. И аз съм човек. Нищо, че съм луд. Или поне така смятат хората.

Понякога си мисля, дали ако всички бяха като мене, а нормалните – рядкост, дали пак щяха да ме мислят за луд?

НИКОЛА

- Никола, ти да не си опозиционер? – попита ме бай Иван Дражев, докато четях една статия във вестника, и без да искам възкликнах: „Да бе, как ли пък не!“

- Защо? – запитах стреснато.

- Защото реагира доста рязко на написаното.

- Че как няма да реагирам? То е явна лъжа и демагогия или както му казват сега – популизъм.

Старецът помълча, прочисти с език протезите си и запита:

- А не ти ли е минавало през ума, че може и честно да пише човекът? И да са добри намеренията на някои хора?

- На някои хора може, но на тези – не. Изобщо не им вярвам, защото видях за тези години какво направиха – и едните, и другите. Нищо. Само дето си напълниха гушките.

Усетих, че прекалих и добавих:

- Извинявай...

- Нищо, нищо, аз обичам споровете. С какво например са прекарили нашите хора, социалистите? Ама честно!

- Ще ти кажа, ама да не се сърдиш! Защото тук съм ти подчинен. Наемен работник, така да се каже.

- Обещавам. Е, и...

- Ами първо, как ще го постигнат това, което обещават, когато производителността на труда у нас е десет пъти по-ниска от някои страни в Европа. Ние тука просто сме отвикнали да бачкаме. Откъде ще дойдат тези средства, като няма кой да ги произведе?

- Защо, българинът е работлив...

- Вярваш ли в този мит? Българинът е бил работлив някога, когато е работел за себе си – на собствената си нива, в собствената си работилничка.

- Че какво му пречи да го прави и сега? Имат си и ниви, и работилнички...

- Пречи му това, че е отвикнал да работи. Четирийсет и пет години му беше втълпявано, че частното е вредно, че е остатък от миналото, че от колективното по-хубаво няма... И българинът се съгласи, само че, понеже не е негово, работеше през куп за грош, защото разбра, че и добре да работи, и лошо, пак толкова получава – значи няма защо да се трепе. Изчезна стимулт! Значките и ордените, дето раздаваха, бяха нищо.

Бай Иван почеса с длан едва наболата си брада (да, днес трябва да му помогна да се обръсне) и запита:

- Ти откъде си вещ по тези въпроси? Нали уж каза, че с политика не се занимаваш? Ние едно време ги учихме в институтите. В първи и втори курс имахме изпити по политическа икономия и научен комунизъм.

- Вече не се изучават? Изритаха ги от програмите още след промените.

- И с какво ги замениха?

- С нищо. Достатъчно изпити си имаме. Ние в медицината – цели четирийсет до края на следването.

- Грешка са направили. Трябвало е да ги заменят с нещо друго. Научен капитализъм например.

- Кодошиш ли се?

- Защо? Хората трябва да изучават особеностите на своя строй, за да са готови за него.

- За какво му е на един лекар това? За да знае как по-идейно да прави операциите ли? Дето имаше един лаф: „Във всичко трябва да има идейност. Дори във високия скок!”

Освен това ние не искаме да живеем в „строй”. В строй живеят военните. А ние сме демократична държава.

Бай Иван се подсмихна:

- Ти вярваш ли в това?

- Не – сведох глава. – Всяка власт е деспотична. Тя затова е власт, защото налага своите интереси на хората. А интересите ѝ най-често нямат нищо общо с тези на другите.

- Добре, но можем ли да сложим всички политици под общ знаменател? Може да има и честни между тях.

- Може, но не вярвам да са от комунистическата партия, извинявай, ако те засягам.

- Социалистическата партия искаш да кажеш.

- Комунистическата. Ти да не смяташ, че хората са толкова прости? „Преоблякъл се Илия, огледал се – пак в тия.” Или по-скоро „Вълкът козината си мени, но нрава – не.” Не им вярвам ни най-малко. Нищо че се прекръстиха на социалисти – пак са си ония същите комунисти. И техните дечица, дете завършиха в Оксфорд и Харвард.

- Аз съм завършил в Москва.

- Ти може. Вие сте от старата генерация. А Димо? В Англия. За вас Западът беше табу. Там беше Адът. Ама карахте западни коли, нали? Ти например каква кола имаше?

Бай Иван не отговори.

- Не казваш, нали? Защото е била от мерцедес нагоре. Вие за толкова ли тъп смятахте народа? Защо ви гътнаха тогава? Мълчиш. Аз ще ти отговоря обаче – не хората ви гътнаха, а вие сами се гътнахте. Защото разбрахте, че комунизмът е един книжен строй. На теория може и да е хубав, но на практика е абсолютно неприложим. Самите му създатели Маркс и Енгелс са казали, че трябва да се приложи чак когато капитализмът създаде материалната основа, а на вас да остане само да я преразпределите. И то едновременно в целия свят. А защо капитализмът трябва да създаде материалната база? Защото вие не можете. Строят ви е ялов. Ама не – Ленин е бързал да не изтърве келепира. И променил на бърза ръка постулатите на икономическата теория. И в резултат – милиони хора в Източна Европа и Азия пъшкаха под ботуша на вашия строй. Не го наричам дори комунизъм, защото това си беше чист милиционеросоциализъм.

А сега да си взема ли шапката и да си ходя?

ДИМЧО

Казвам се Димо Дражев. Както вече е станало ясно от думите на баща ми, аз съм президент на холдинг. Това ще рече конгломерат от разни фирми. Все наши. Първите пари ни бяха дадени „отгоре”. Как, няма да уточнявам. Условието беше – двацет процента от печалбата – за „тях”. С тези пари поддържаха партията, финансираха и изборите. И не само от нас. От много други места са вземали, но след като не съм видял с очите си, няма да коментирам.

После увеличихме капитала с масовата приватизация. Помните големите опашки по пощенските клонове, където хората получаваха по двацет и пет бона и веднага наши и други фондове ги прилапваха с големи обещания. Какво получиха хората обаче? Един гол к.р. Веднага след това капиталът на дружествата бе увеличен десетина пъти и дялът на хората падна. Повечето от тези фондове се самофалираха, като парите бяха предварително източени и пренасочени където трябва. Ама ще запитате: как така, без хората да разберат? А, разбраха. Разбраха, ама какво от това? Какво могат да направят? Ако искат, могат да си изтеглят капитала. Ама той бе спаднал десет пъти. Като сложиш и инфлацията, оставаше едно нищо. Какво ще каже чуждото обществено мнение? Майната му на него. Те като експлоатират негрите, ние казваме ли им нещо? И колко от банките им фалираха?

Това докторче Кольо си мисли, че не го познах. Познах го веднага, ама на него ли да се обаждам, дето ще ми става наемен работник? Даже нещо по-ниско, защото наемният работник получава осигуровки, а той не посмя даже да си поиска, а само попита. Абе, глупак, тази работа не става с питане, а с искане! Не че щях да ти дам, но не се знаеше – старият те беше харесал, а аз на него хатъра не мога да строша.

Но иначе момчето си го бива. Помня го още от училище. По едно време беше в актива на пионерската организация, ама после в Комсомола го лашнаха, защото бе време да приложим класовия подход към кадрите. Знаете, нали? Чух, че завършил с отличен успех училище и го приели да следва медицина, а там приемат с много висок бал. Помня, че баща му беше партиец. Може и той да е наше момче. Трябва да попитам баща ми какво мисли за него. Бащата има усет към кадрите. Изобщо той е голяма работа. Това не го признавам открито, но трябва да кажа, че не мога и на малкия му пръст да се намажа.

Ей го и баща ми. Седи на фотьойла си и гледа телевизия. Пак новини. Той все новини гледа. И политически предавания. И колкото и да ми е чудно – предпочита опозиционните. „Защо бе, татко?“ „Човек трябва да се учи от грешките и на враговете си. Знаеш ли, че едно време хан Крум е събирал първенците на завладените от него авари и по цял ден ги карал да разказват защо се е разпаднала мощната им дотогава държава. България по негово време е била пет пъти по-голяма и на запад е граничела с франките отвъд средния Дунав.”

Голяма работа е баща ми! Ако беше по-млад, големи неща можеше да свърши. Той и сега върши. С акъл. Да имах аз неговия акъл... Не че съм глупав – напротив, справям се добре с нещата – това явно от него съм наследил.

- Как си, татко, сам ли си? Къде е момчето, дето ти прислужва?

- Стоя тук до шест часа. Свърши му работното време. Излезе да се види с приятели. Млад човек е все пак.

- Е, как е, как ти се струва?

- Никола ли? Абе, засега едно само мога да ти кажа – умен е. Сече му акъла. Само дето е малко дезориентиран, ама се надявам да му просветне.

- Умните са опасни. Не знаеш какво могат да измъдрят.

- Човек не бива да се обгражда с глупци. Иначе сам ще заприлича на тях, а това е гибелно за всеки управляващ.

- Прав си. Само че мислещите и умните хора в нашите среди стават все по-малко.

- Стават, защото не им давате да дишат. И те какво? Заминават за чужбина, а които остават, минават към опозицията, или си правят свои партии. Политиката вакуум не търпи. Лошото е, когато този вакуум се запълни с прости и некадърни хора. Как вървят твоите работи?

- Вървят. Нали се разбрахме да не ти давам постоянно отчети. Когато се налага, те питам.

- Само че понякога питах много късно. Когато не може нищо да се направи. Както с онази „пирамида”. Ако знаех, нямаше да се стигне дотам. Пак ще ти кажа: притиснеш ли много пчеличката, която дава мед, тя просто умира. Пчеличките трябва да се пазят. Добрият стопанин така прави.

- А вие, като бяхте толкова добри стопани, защо докарахте нещата дотук?

Баща ми замълча, после ме погледна с вечно сълзящите си очи и каза тихо:

- Много сме говорили по този въпрос, а ти още не си го прозрял. Днес това момче, Никола, ми го каза. Сам е стигнал до извода.

- Искаш да кажеш, че е по-умен от мене?

- Не. Той просто има друг поглед към нещата. Защото стои от другата страна. Грешка е да се мисли, че стоящите от другата страна са по-глупави. Понякога погледът им е по-реален от нашия. Да имаш информация от другата страна на бариерата е от огромно значение. А вие забравихте това.

- Какво, да пуснем пак информатори и доносници ли?

- Ако се налага... Само че днес подходът трябва да бъде друг. Не става вече със старите методи на сплашване и изнудване. Сега има демокрация, а това означава свобода, макар нито демокрацията ни да е демокрация, нито свободата – свобода – каза тъжно баща ми.

- Свобода. Ако знаеш как мразя тази дума!...

ГЕРТРУДА

Казвам се Гертруда Николаевна Зилберщайн-Карапенчева, но всички ми викат Трудка, което много ме дразни, защото, както е видно от името, имам знатно потекло. Хубавица съм – малко мургавичка, поради което ми излезе прякора Кондолиса, сещате се защо.

От всичко най-красиви ми са зъбите – бели и здрави, но също и очите – кафяви и любящи. Като млада си бях паднала по един холандец от български произход, Валди му беше името, много хубаво момче, но не стана заварката, защото той изобщо не се сещаше за оная работа. Навирах се аз в него, но той си мислеше, че си играем и изобщо не опита. За това пък един дърт пергиш от махалата непрекъснато ме задиряше, но аз не му се давах, защото имах големи планове за себе си.

В резултат на това си останах стара мома и голяма вина за това имат майка ми и баща ми, които все ми избираха жених, докато накрая се отказаха и те, и аз.

Иначе си живея добре. Къщата на родителите ми е на три етажа на Минералните бани, но аз предпочитам вилата в Червенка, защото там има повече простор. Морето е на двайсетина метра. Храня се добре – все с най-отбрана и здравословна храна. Ползвам подходяща козметика, в резултат на което, като тръгнат моите хора с мен на разходка, отвсякъде ги заглеждат. Не толкова заради тях, отколкото заради мене – хубава съм и всявам респект.

Понякога си мисля: какво повече искам от живота? Всичко си имам дори в излишък, а конкуренция нямам, защото моите хора нямат други деца. Това от една страна е много хубаво, но от друга – не е, защото е малко скучно.

Дядо ми беше голям тузар навремето. Помня като идваха да го вземат със служебната кола от Минералните бани. Кланяха му се като на бей, а той, преди да тръгне, ме

погальваше по главата. Дядо много ме обича, само дето не ме иска в апартамента си, защото не бил свикнал.

Сега обаче се налага да остана при него, тъй като нашите ще ходят на летуване някъде навън, но не разбрах точно къде. По география не съм много силна, защото в частното училище в Черни връх, където ходех по едно време, изучавахме само най-необходимите неща. Поради това аз съм образована и възпитана, и то в частно училище. По едно време, когато дядо още не беше пенсионер, когато заминавах някъде, нашите ме оставяха в училището, но напоследък даскалът не ме иска, защото съм разваляла дисциплината.

Ще запитате откъде идва странното ми име. Ами ето откъде. Кръстена съм на майката на Хамлет – Гертруда. Един от прадедите ми е бил от обкръжението на цар Николай Втори, друг – на немския евреин Рудолф Зилберщайн, ветеринарният лекар на австрийския император, изобретател на капана за мишки. А кой е Карапенчев? Това не мога да ви кажа – то е дълбоко пазена семейна тайна, но аз имам подозрението, че съм незаконно родена от тайната връзка между майка ми и комшията ни по вила Балкан Карапенчев.

Това е моята история. Ако не съм била достатъчно ясна, извинявайте, има защо.

И ето, сега крача редом с майка ми към къщата на дядо. Той живее сам на улица „Крайморска” номер 12, но както подразбрах, напоследък му прислужвало някакво момче. Дано си паснем с него, защото аз, честно казано, предпочитам мъжка компания. Особено ме подлудява чаталената им миризма. Умирам за нея!

Мама натисна звънеца и вратата отвори симпатично младо момче. Инстинктивно почувствах, че ще се сработим. Усещам мъжете от пръв поглед.

- Аз съм Жаклин – каза мама на момчето. – А това е Гертруда – посочи тя към мене и аз си пяхнах носа в чатала му. Ухаеше прекрасно.

- Кучката вън! – викна дядо и аз седнах в антрето.

ДЖОРДАНА

Всъщност името му е Йордан, но така го нарекоха напоследък по понятни причини – сега на почит са братята американци. Джордана е двайсетгодишен, завърши криволяво средно училище, после служи в казармата, и като се върна установи, че е излишен за обществото – никой нямаше нужда от труда му. И понеже парите въкъщи не достигаха, той реши да си потърси работа в сферата на „тъмната” икономика.

Джордана не умееше нищо. По трудово в училище получи трети разряд работник-оператор на машина за безалкохолни напитки. По същото време фабриката за лимонада в града бе купена от някого и бе закрыта. Затова отиде при Цеко Кривия. Цеко първо му хвърли як бой, за да провери лоялността му, и едва сетне каза:

- К'во да тъ прая ся, брато? Да тъ тура охрана, ама си имам хора. Хубаво, чи моиш дъ носиш на бой, щоту т'ва е важно качество. Хайде ся, иди да каиш на този тип да не си паркира колата на т'ва място, защото там иска да паркира шефа. Ако още веднъж го свари паркирал там, ще си събира колата на части.

И му даде един адрес. Мъжът, който живееше на този адрес, отначало му обясни, че това е пред дома му и че не желае да паркира другаде, а когато Джордана му спомена за събирането на колата на части, онзи направо го изрита.

На другия ден Кривия му връчи един съвсем нов копач и му каза да иде през нощта да го забие в предното стъкло на колата на въпросния тип. Джордана обаче в тъмното обърка колите и заби копача в стъклото на един полицейски шеф, в резултат на което след седмица бе прибран и след порядъчно съветване, бе пуснат по живо, по здраво. Не издаде обаче никого. Това се хареса на Кривия и на хората му, защото след няколко дни друг копач бе забит, този път в колата на точния човек.

Онзи тип с колата обаче излезе упорит и продължи да я паркира на същото място. Скоро по неизвестни причини стана пожар и я изпепели до ламарини, а покрай нея изгоряха още две коли.

Ченгетата пак прибраха Джордана и той доброволно им разказа каква е предисторията с онзи тип, в резултат на което му направиха регистрационно картонче и го заведоха като информатор под името „Панчев”.

Полицайте обаче излязоха хитри и не спипаха Кривия, а започнаха да го следят. След около месец окошариха тайфата на Барона, който бе шеф на наркопласъорите в района.

Останали без хора, шефовете на Кривия предложиха работа на Джордана и той прие. Като начало разнасяше по едно-две пакетчета на разни адреси. Един ден обаче ченгетата го спипаха с парите от десетина поръчки и с две дози, скрити в таен джоб на боксерките. Взеха всичко, но после размислиха и му върнаха пликчетата. Парите обаче – не.

„Всичко е окей, каза Кривия. Ти само запомни кои бяха ченгетата, защото може да ти потрѣбват. И те са хора.”

Така Джордана стана пласъор. Да носи дозите в себе си бе опасно, затова криеше пликчетата на едно много скришно място. Никой не можеше да се сети къде. Защото нито ги носеше там, нито пък си ги вземаше. Имаше си разработена система. Засега тя работеше безупречно.

Когато Никола отиде да го потърси, Джордана отначало го прие с подозрение, защото го знаеше като „чисто момченце”, „зубър” в училище, после май отиде да учи за доктор. Дали не е станал „кука”? Малко е вероятно. Явно му се пушеше.

- Нямам трева – рече Джордана. – Ако искаш да ти дам една доза „херо”.

Никола отказа. Тогава Джордана се смили и му донесе две цигари. Никола се заключи на тавана вкъщи и се напуши. Постоя около час, а надвечер тръгна към улица „Крайморска”.

ЛЕКЦИЯ № 1

- На какво ми миришеш? – подуши го бай Иван Дражев.
– Като на изгоряло сено.

- Минах през парка, а там горяха листа.

- Седни, направи по едно кафе и да си поприказваме, преди да започнат новините по телевизията.

- След обед кафе не пия. После не мога да заспя.

- Аз пък като пия, спя по-добре.

- Това е признак за слаб тип нервна система.

Старецът замълча, нагласи с привично движение очилата на носа си, седна в протрития кожен фотьойл, потъна до уши в него и каза тихо:

- Момче, да знаеш, че ще патиш от това, че не си криеш мислите. Умният човек никога не казва онова, което мисли. Млад си още и затова вчера ти простих, но да знаеш, че друг на мое място веднага би те изгонил след вчерашните приказки, които ми издума. Както и сега. „Слаб тип нервна система“! Как мислиш, че ще приеме тази оценка всеки един човек? Кой ще е този, дето ще се съгласи да го нарекат „слаб тип“?

- Извинявай, бай Иване.

- Ще те извиня, но първо ме изслушай. Човек трябва много да внимава какво говори. Това е по-важно отколкото онова, което върши. Приказката излита от устата и нищо не може да я спре. Видя какво стана с „танковете да дойдат“ на Петър Младенов. Докато действията могат да се замаскират, да се представят като нещо друго, да се оправдаят, или направо да се отрекат.

- Това лекция ли е?

- Наречи го както искаш. Това, което ще ти кажа, няма да го чуеш никъде – нито в училище, нито в университета са ти го казвали, няма да ти го кажат и след това. Затова, ако си достатъчно умен, мълчи и слушай, а приеми само онова,

което искаш. Свободната воля е тази, която прави човека човек. Всеки сам избира съдбата си, макар и не винаги. Можеш да избираш какъв да бъдеш. Запомни сега: никога, пред никого, дори пред най-близките си не изказвай личните си мисли, идеи и схващания. Те могат да бъдат използвани в твоя вреда. Второ, не е задължително когато си казваш мнението, то да бъде истина. Лъжата често е по-полезна от истината. Бих казал дори – почти винаги.

- Не ми с иска да те прекъсвам, но мога ли да бъда откровен, докато разговаряме?

- Изборът е твой.

- В такъв случай ще замълча.

- Знам какво ще кажеш – че целият ни строй е бил изграден върху лъжата. Признавам, до голяма степен беше така. Но не беше ли тази лъжа полезна за хората? С какво щеше да им помогне истината, че социализмът не се оказа онова, което искахме и в което вярвахме? Само щяхме да ги подтикнем към неразумни и неконтролирани действия, които нямаше да доведат до нищо добро.

- Да, но хората ви вярваха, даваха здравето и живота си за бъдещия социалистически рай, който така и не дойде.

- Защо, лошо ли им беше на хората тогава? Работа имаха ли? Жилища имаха ли? Имаха. Ти знаеш ли, че българите са сред хората с най-много лични жилища в света? Спестовни влогове имаха ли? Имаха. Леки коли имаха двайсет и пет процента от хората. Някои имаха дори и вили или къща на село. Правеха ли сватби с по триста души гости? Изпращания на войници, кръщенета? Правеха. Ровеха ли по кофите за смет? Не ровеха. Нещо да кажеш по този въпрос?

- Работата беше нископроизводителна и съответно ниско платена. Вие се правехте, че им плащате, а те се правеха, че работят. Крадеше се на всички нива. Нямаше никакъв стремеж към усъвършенстване, защото и да си кадърен, и да не си, пак толкова получаваш. Никой не го беше грижа за имуществото и стопанисването на

социалистическата собственост, защото не беше негова, а държавна. А държавното е чуждо и от него може да се краде.

- Чакай, чакай. Ти откъде ги знаеш тези неща? Виждал ли си ги? Или повтаряш онова, което се говори по опашките?

- И така да е. Някой от вашите среди чакал ли е на опашка, влизал ли е в кварталната кръчма да чуе какво се приказва? А тъкмо по опашките и на чашка в кръчмите хората си казваха истината, а не на партийните или ОФ събрания.

- Знаехме какво се говори...

- А, да. Имахте си информатори. И от време на време някой и друг по-приказлив току изчезваше за година-две и се връщаше като сушен чироз, ако въобще се върнеше.

- Ти не можеш да бъдеш сигурен в тези работи. Това са в голяма степен преувеличени неща. Сега новите демократи ги вадят на бял свят, за да подкокоросват хората. Не е било чак така. В лагерите пращаха наистина криминални типове, хомосексуалисти и други подобни асоциални елементи. Навсякъде тези отрепки са зад решетките. Дори в прехвалената ви Америка. Но да не се отплесваме от основната тема. А тя е: преценявай внимателно всяка своя дума, защото понякога човек се изгърва и казва неща, които може да му костват кариерата, дори живота. Запомни го!

- Защо ми казваш всичко това?

- Ние просто си говорим. А да разговаряме, ако не си забравил, влиза в трудовите ти задължения. Нещо против?

- Струва ми се, че искаш да ме манипулираш.

- Ами ти не се манипулирай! Прави се, че ми вярваш, съгласявай се, а после... можеш да ми забиеш ножа в гърба.

- Това не бих направил. Не бих убил човек заради политическите му убеждения. Всеки да мисли каквото си иска.

На вратата се звънна. Двамата се спогледаха.

- Иди виж кой е. Днес не е ден Марта да чисти.

Никола отвори. На прага стоеше млада, добре облечена жена с бухнала червена коса.

ЖАКЛИН

- Аз съм Жаклин – каза тя на момчето. – А това е Гертруда – посочи спътницата си.

- Кучката вълн! – викна бай Иван и Гертруда седна кротко в антрето.

- Дойдох да ти оставя Труди, защото утре заминаваме за две седмици на Карибите? – рече Жаклин на стареца.

- На кои колиби? – попита той.

- Не на колиби, а на Карибите. Карибските острови, не си ли чувал?

- Какво ще правите там?

- На почивка, какво друго можем да правим?

- Няма ли къде по-наблизо да почивате, та ще ходите чак там? Помня че бяха някъде до Куба.

- Сега е престижно да се почива на Карибите. Пък и можем да си го позволим.

- Може да си го позволи Димо, защото работи като вол. Полага му се почивка. Защо обаче той не ме уведоми за това?

- За всичко ли трябва да те уведомява? Да не е дете?

- Не, но бих му препоръчал друго място за почивка.

- Къде? В Сибир или на остров Камчатка?

- Камчатка не е остров, а полуостров.

- Все тая. Ние искаме на Карибите. Всичко ни е резервирано и утре следобед отлитаме.

- Кучката не я искам в жилището си. Мястото на кучето е на двора. Но тъй като тук нямам двор, можеш да я оставиш на долния етаж, а Никола ще ѝ носи храна и вода.

- Тя иска и разходка.

- Какво сега, и да я разхождам ли? – попита старецът.

- Аз ще я разхождам, няма проблем – каза момчето. Жаклин го погледна с благодарност и даже му се усмихна.

- А храна донесохте ли ѝ? Или яде хляб и кокали? – попита Никола.

- Глупости! „Хляб и кокали“. Димо довечера ще донесе едно чувалче с кучешка храна.

Дражев подаде на момчето един ключ, то поведе Гертруда към първия етаж и я пусна в празния апартамент. А на нея така ѝ се щеше да бъде горе с тях!

Жаклин бе забърсала Димчо на едно яхтено парти. Беше на рождения ден на един негов приятел, а тя бе поканена в качеството на балдъза. Като разбра, че Димо е шеф на фирма и че е доста залупан по отношение на жените, успя да го омотае и месец по-късно го заведе в гражданското да се распишат. Димо прие без съпротива, защото и в най-смелите си мечти не си бе представял, че може да спи в едно легло с такава пищна мадама, която имаше от всичко в излишък. С изключение на акъла, мислеше си той, и се оказа съвсем прав.

Година по-късно, въпреки честите им опити, те още не се бяха сдобили с потомство, факт, който доста тормозеше Димо, но не и Жаклин, защото тя от всичко най-много се опасяваше, че някой ден може да роди. Тя бе сигурна, че причината не е в нея, защото преди това бе правила три аборта, но си мислеше със страх – ами ако въпреки всичко вземе да забременее? От своя страна съпругът ѝ тайно се подложи на изследвания, и когато отвсякъде получи окуражителни резултати, реши да се изследва в чужбина.

Един ден Димо замина за Париж в командировка. Жаклин много настояваше да иде с него, защото Париж си е Париж, а тя бе ходила там само веднъж, но Димо неясно защо упорито отказваше да я вземе. Работата била много специфична и неприятна.

Това породило у нея съмнение, че не заминава сам, и тайно го проследи чак до самолета, но сред множеството пътнички не видя нито една, която да превишава по какъвто и да е показател нейните параметри. Въпреки това някакво съмнение остана у нея.

Още не дочакала излитането на самолета, Жаклин грабна два куфара с рокли и взе такси за Карнобат. Щеше да й струва немалко пари, но тя не можеше да пътува с автобус, а още по-малко – с влак.

Какво пак бе намислил милият ѝ съпруг? Едва се отърва тогава от оная история с „пирамидата” и сега пак се е накиснал в нещо. Да се оправя. Като не слуша какво му се говори, да се оправя сам. Все се набутва в разни истории...

Какво ли сега пак? Сигурно ще е нещо свързано с Велинов. Жаклин никога не бе харесвала Велислав като мъж, а нейните преценки за мъжете бяха изключително сексуални. Виж, за парите и за голямото му жилище в София, за новото му Беемве и за хубавата, престижна работа му завиждаше, но се чудеше как го трае онази дива украинка, която изглежда го и биеше, защото той явно се страхуваше от нея.

Такива мисли се въртяха в малката ѝ главица, увенчана с пишна прическа, докато пътуваше към родния си край. Щеше да поседи там известно време, докато Димо се върне. Не ѝ беше за пръв път – и друг път, вбесена от невъзможното му поведение, бе грабвала багажа си и бе отивала да се утеши при майка си – провинциална учителка по български език и литература. Баща ѝ бе вече пенсионер и се занимаваше с пчеларство. Вадеше добри пари от това и допълваше немалката си пенсия от каменната кариера, където бе прекарал целия си живот. Живееха в хубава двуетажна къща, измазана в сиво, с бели ивици около прозорците, та с нещо напомняше на възрожденските.

И ето, таксито спира пред боядисаната наскоро желязна портичка, баща ѝ е седнал отпред до вратата на малката, скована собственоръчно от него пейка и се визира с вече зле виждащите си очи към нея, познава я, усмихва се широко и става да я посрещне. Майка ѝ чува радостните му възгласи и излиза. После се втурва разтревожена към дъщеря си.

- Какво има, да не се скарахте пак?

Обядът мина кротко и спокойно на сърми с лозов лист и червено карнобатско вино, което баща ѝ сам произвеждаше

от малкото лозенце в двора. Жаклин не обичаше вино. Вкусът му беше просташки. Но сега, за да не строши хатъра на баща си, пийна. После запали цигара. Като се поотпусна, се разприказва:

- Не знам какво е измислил пак моят, но тая сутрин хвана самолета и хукна за Париж. А мене не искаше да вземе. Но да си сърба попарата – каквото надробил, такова.

Майка ѝ я загледа угрижено.

- Едно детенце да си бяхте родили, друго щеше да бъде.

- Повече не искам да ми повтаряш това! Ти луда ли си? За какво ми е това дете? Да му бърша аките и да се ядосвам? Ами! Много си ми е добре така – заключи дъщеря им и стана от масата. – Отивам да се видя с Кичка. Тя тука ли е?

Двамата родители гледаха след дъщеря си. Майката тихо въздъхна, а бащата рече:

- Обърка си живота това дете...

- Ще го обърка ами, като я глезеше толкова! Каквото рече, и ти – готов. Нищо не работи, а дори не се грижи за мъжа си, който носи парите вкъщи. Няма да свърши добре тази работа.. Виж ѝ само роклите и прическите – направо е като... И цигарата не слиза от устата ѝ.

- Какво искаш, да я набия ли? Женена жена, не е дете...

- Ти и като дете един път не я напляска, както заслужаваше – и като намери цигарите в джоба ѝ, а сетне и... презервативите. За срамотиите...

- Ами нали отиде в Бургас уж да учи! Отде да знам, че...

- То за ученето се иска желание, а тя и желание няма. Гледаше само как да се измъкне оттук и да набие в калабалъка.

- Само мъжът ѝ може да я оправи, ама да е мъж на място. А Димчо е кротък човек – на мухата път прави.

- На мравката... – плахо го поправи майката.

- Все тая! Хайде, вдигай масата, че трябва да правя сироп за пчелите.

КИЧКА

Кичка не бе в дома си, защото се бе захванала да работи в един фризьорски салон. Засега като ученичка, но ѝ бяха обещали, че ако възприема бързо, ще ѝ позволят да направи косата на някоя по-проста клиентка. Обеднелите клиентки обаче си правеха косите сами и не ходеха по салоните. Ето защо Кичето засега метеше пода, мечтаейки за деня, когато ще се появи някоя проста клиентка, на която да може да се поупражнява.

Тъкмо бе оставила метлата и се поклащаше в ритъма на чалгата, когато зърна да влиза шикозна гърла с големи тъмни очила, каквито бе виждала само по модните списания. Прическата ѝ бе фантастична и така обилно напръскана с лак, че приличаше на изкуствена. Вперила алчен поглед в косата, тя не забеляза лицето, и че то ѝ се усмихва с прецизно начервената си уста.

- К'во си ма зяпнала ма, Кицо? Ни мъ ли позна?

- Жаклино! Ти ли си ма, скицо!

- Аз съм ми, коя ши и? Ко пррайш ма, муцо?

- Ми ко да пррая, нали глеаш. Мотая са тука... Дай да ти напръскам косата ку искаш – иами вносен лак, френски. Много е готин.

- Ти още ли говориш на тоя провинциален диалект ма, Кицо? Ни съ ли култивира малко?

- Ми ти ма, къто си толкова културна, що и ти гувориш така?

- Ми аз тъ пунтирам ма, загубено-о-о! Ни съ ли усецаш?

Двете се закискаха, прегърнали се наред салона за почуда на седналата под каската клиентка.

- Айде да тъ черпа идно кафе – предложи Жаклин.

- Аз шъ черпа – щото има защо – ожених съ наскоро.

- Омъжила си се, искаш да кажеш. Верно ли ма, Кицо? Ти си луда! Кой е той ма, знам ли го?

- Малкото Гоши. Знаиш го...
- Гошито ли? Чи той... онзи завързак ли, ма?
- Завързак, ама знаиш ли към му е голям и как хубаво и.е? Бавно и дълбоко. Като тракторист.
- Въх, Кицо, тряа ми го пуснеш някой ден. Умирам за такъв секс!
- А-а-а-а, ни гу даам аз Гошито! Ши съ научи на курви и сетни ни моа го отърва.
- Айди ся, курви! Ти забраи ли в девети клас като ни пррайаха „поща” половината момчета от класа?
- Без Гошито.
- Без Гошито, щото беши мноо смотан. Дажи ни разбра, чи шъ ни прроят поща.
- Да ни земиш да му каиш!
- Гроб съм, Кицо! И к’во сига? Само да не ми каиш, че си и бременна...
- Ми бременна съм...
- Ти си луда ма, Кицо! За к’во ти е туи дите? Само неприятности!
- Ти нямаш ли?
- Няам ми, да ни съм луда! Така си ми е най-гот – знаиш ли към кеф е – никой ни ти риве, никой ни ти пикай... Ни пиреш насрани гащи... Кеф ти риба, кеф ти паламуд!
- Ми ти ко пррайш тука по никое време ма, Жаклино? Не бачкаш ли нещо?
- Да бачкам? Чи мъжът ми за кво е? За украшение ли? Той да бачка. Аз харча.
- Блазе ти, Жаклино... Ний пък едвам свързваме двата края. Нали глеаш – мита боклука в салона... и чакам да стана фризьорка. Ко да пррая...
- Чи Гошито не зема ли добри мангизи? Той ко бачка?
- Шифьор е. Не чи ни зема, към сто и деведесе докарва, ама...
- Сто и деведесе? Чи това пари ли са ма, Кицо! Аз по толкоз даам на фризьорката си... И що са върза за него?
- Нали ти каах, чи мноо хубаво и.е.

Кафето вече е изпито, чашките – обърнати и след миг започва сеансът. Кичка обръща чашката и вика:

- Въх, Жаклино, път тъ чака. Дълъг път. В чужбина май.

- Може. Каним съ да ходим с мъжа ми на Карибите.

- И нова любов, голяма, фатална любов! Да знаиш!

Жаклин отчаяно въздъхва.

- И дица! – Кичка се изкисква злобно. – Три дица ши имаш, Жаклино-о-о! Едно момче и две момичита! Въх, Жаклино, спукана ти е работата!

- Това не се отнася за мен. Трря да си объркала чашите... Я виж к'во показва другата?

- Уф, верно мааа! Ква съм загубена... Пу чирвилуту пузнах. Въх, Жаклино, ми ку имам наистина три дица кво ши ги пррая? Ще ми разкатаят фамилията. С кво ши ги храна?

- Ши открийиш собствен фризьорски салон – рече делово Жаклина. – Знаиш ли какъ съ пичели от туй?

- Пичели съ, ама в Бургас. В таз загубина прувинция...

- Ми нъли и път тъ чакаши, според както каза кафето ти? Мой дъ ти излези къмета някъди из Ивропата.

- Да бе, път, ама знаиш ли къде? В Гърция да бирем маслини.

- Ами новата любов? Нъли и туй ти каза кафето?

- Нова любов? Ни гу вярвам аз туй. За кво ми и тази нова любов? Стига ми Гошиту. Само дъ ни беши толкус загубен. Ни мои дажи идна туба нафта да открадни от къмьона. Ма право дъ ти кая, ку съ пуяви някой по-тъка, ши гу смина аз Гошиту, ко дъ пррая.

- Хайде, стига си плямпала, виж ся мойта чаша – дъ видим кво ши пукажи нъ мени... Ама ни ми казвай, чи ши имам път – тува си гу знам и без тебе.

Кичка обръща другата чашка и се умълчава. После поглежда уплашено приятелката си и казва:

- Жаклино, смърт виждам! Смърт!...

РОЖДЕН ДЕН

- Кой живее в долния апартамент? – попитах бай Иван.
 - Никой.
 - Искам да кажа, чий е? Няма ли да протестира, че оставяме Гертруда вътре?
 - Няма. Апартаментът е мой.
 - Два етажа ли имаш? – попитах удивен.
 - Да – отвърна навъсен старецът.
 - А... за какво го ползваш?
 - За гости.
 - Идват ли ти гости?
- Старецът се замисли.
- От пет години никой не е идвал. Освен кучката Труда.
 - Гертруда.
 - Много е дълго. А и защо Гертруда? Защото оная префърцунена пикла не можа да измисли нещо по-свастно.
 - Май не обичаш много снаха си.
 - Че за какво да я обичам? Има ли за какво? Тъпо чучело, изгримосало се и издокарало се, докопа моя баламурник и го ожени за себе си. Да я обичам!...
 - Ама иначе си я бива.
 - Да, за оная работа става, само дето още не му е родила дете. Уж не можела да забременее. А пък аз проверих и се оказа, че е била регистрирана в „контингента” и има три аборта зад гърба си. Казвах на Димчо, недей бе, момче, но той не искаше и да чуе. Да си чука сега главата.
- Бай Иван почисти очилата си с нова кърпичка за стъкла, намести ги на носа си и допълни:
- Но всяко зло за добро. Поне няма да я виждам две седмици. Макар че... след два дни имам рожден ден. Димо трябва да е забравил, за да вземе билети за Карибите точно сега. Досега го празнувахме тихичко, семейно, макар да не я понасям. Виках Марта да ни прислужва. Ама този път...

- Какво този път? Ще си направим купона и без тях. Аз знаеш ли какви диви купони съм правил – не ти е работа!

И взех да му разказвам. За дрогата обаче премълчах. Бай Иван слушаше с печална усмивка и накрая рече:

- Ще се учудиш ли много, ако ти кажа, че в Москва и аз съм правил подобни шуротии. И в компанията ни са били половината от доскорошните членове на ЦК на Партията. А някои и днес са на важни постове. Ама и ние сме хора, и ние искаме да се повеселим, ти да не мислиш, че като сме ръководни кадри, че сме дървета? И на мене ми се иска един такъв шур купон, ама вече ми е минало времето.

- Защо? Само кажи и ще ти докарам една шура тайфа, с хубави момичета, с танци, майтапи... ти само осигури терена и пиячката.

Бай Иван ме гледеше подигравателно. Бях сигурен, че ще откаже, но той рече:

- Ами, докарай ги. Ще направим купона долу на етажа. Кучката ще качим тук на балкона. Обади се на Марта.

- И нея ли ще поканиш?

- Не, да почисти долу, но знаеш ли, не е лоша идея да я поканим – нека се повесели душичката, и тя е човек. Само при едно условие – додаде бай Иван. – Да не им казваш кой съм.

На другия ден Марта дойде, слязохме долу, тя отвори да се проветри и каза:

- Няма какво да се почиства. Откакто съм чистила преди година, никой не е идвал. Само ще забърша праха и там, където е ходило кучето.

- Нали и ти ще дойдеш? – попитах.

- Не знам. Шефът ме покани, ама...

- Страх те е от твоя ли?

- Не, той замина за няколко дни във Варна. Пак далавери някакви. Не е там работата.

- Ами?

- Ами всяка жаба трябва да си знае гьола.

- Хайде сега! Ще поканя обикновени момчета и момичета – като тебе и мене. Хайде, навий се, какво ти струва!

- Ще видя – рече, – може и да остана. И без това после трябва да се почисти. Ти отивай да организираш хората, а аз ще купя едно друго за почерпка. Старият ми даде двеста лева. Ако не стигнат, рече, ще ти дам още.

Не беше особено трудно да организирам тайфата – повечето ми съученици бяха тук. Като чуха за купон, чак подскочиха. „Цял етаж имаме на разположение – рекох, но ще трябва да бъдем заедно с домакина – един много весел старец. Пиячка ще има достатъчно, само едно условие – без дрога!”

На другия ден в уречения час запристигаха. Десетина-петнайсет момчета и момичета. Между тях имаше няколко доста засукани. Марта бе облякла къса бяла рокля и се държеше като домакия – един вид внучка на бай Иван. Той седеше в дълбокия си фотьойл и с умиление посрещаше гостите. Пуснахме музиката и танците започнаха.

Алкохолът бе качествен и в изобилие и скоро ни хвана. По някое време ми замириса на „ганджа” и излязох на балкона. Там двамина се „напушваха”.

- Вие какво искате, да ни изгонят ли? Нали се разбрахме – без дрога! Всичко друго може, само това – не!

Момичетата се надпреварваха да канят домакина на танци, той се друсаше трътлесто и уж случайно опипваше дупетата им. А те се кискаха игриво.

По едно време, някъде след полунощ, когато повечето бяхме вече гроги, някои от двойките взеха да се усамотяват по стаите, аз също си чопнах едно сладурче и понеже нямаше къде, я поведох към моята стаичка на горния етаж. Тъкмо влизахме, когато чух гласа на бай Иван откъм неговата стая. Кога се е прибрал старецът, та не съм усетил, помислих си. Сигурно се е уморил и иска да си легне.

Внезапно чух къдрав женски смях. Идеше откъм стаята на стареца. Гледай го ти, дъртият му пергиш!

На сутринта ме събуди лаят на Гертруда. Бяхме я забравили на терасата. Онова бонбонче, дето дойде снощи с мене, си тръгна някъде на разсъмване. Изпратих я до спирката и пак си легнах. Главата ми се въртеше, а гледката пред мене се движеше като на кинолента с повреден каданс. Алкохолна пареза на очните мускули – не можеха да задържат очната ябълка в нормално положение. Явно доста съм се отцепил снощи. Спах кажи-речи до обяд. Събудих се, както казах, от лая на кучката.

Тъкмо се канех да стана и да ѝ дам да яде, пък и да я сваля долу, когато чух, че някой излезе от стаята на бай Иван и пъргаво изтича към антрето. Зърнах тънка дамска фигурка. Станах, облякох се и тръгнах към кенефа. По едно време външната врата се отключи. Гледам – Марта насреща ми.

- Ти май не си спала от мерак да дойдеш толкоз рано да разчистваш?

- Глупости – отвърна. – Никак даже не е рано, ами е почти обед. Знаеш ли долу какъв бардак е? Твоите приятели са яли и пили като прасета. Че после и спали.

- Е, не всички са ми приятели – рекох.

От стаята си излезе бай Иван. Изглеждаше много добре, дори се усмихваше, но към Марта не погледна.

- Хареса ли ти купона снощи, шефе? – попита тя.

- А, да, хареса ми. Как няма да ми хареса? Млади, хубави хора, хубави напитки... Само музиката не ми хареса особено. Какво е това – не пеят, ами говорят, и сякаш ми се карат. Добре все пак, че не беше чалга. Изобщо не я понасям.

- Не беше чалга, защото аз подбирах касетите. Иначе щеше да има „Радка пиратка” и „Я елате, пиленца, при батко!”

- Кога пак ще направим купон? – попита старецът.

- А, тука вече не! Долу знаете ли какво нещо е? Цял ден няма да мога да изчистя. А имам да ходя и в други къщи.

- Добре, Мартичке – усмихна се мило бай Иван. – Днес ще ти платя двойно. Или даже тройно. Заслужаваш.

Марта го изгледа ядосано, но нищо не отвърна.

ЛЕКЦИЯ № 2

Седим и четем новите вестници. Бургаският ежедневник. Заглавие на статия: „В пристанището се строи нов контейнерен терминал.”

- Я прочети!

Прочетох.

- Тези хора нямат акъл. Какви товари ще се товарят и разтоварват на този терминал?

- Как какви. Контейнери.

- Контейнери, но откъде и закъде? Те дават ли си сметка, че след като румънците пуснаха канала Констанца-Черна вода всички товари от Съветския съюз... от Русия, искам да кажа, за Западна Европа минават през тях по Дунава?

- Нямам представа. Ами ние защо не си направим един канал Варна-Русе?

Бай Иван ме изгледа.

- Имаше такава идея – да съкратим пътя от Порт Саид до Ротердам с 2000 мили или осем дни, но... Както и да е. Когато ние правехме разширения на пристанището и нови кейови места, винаги се съобразявахме с бъдещите потребители: Океански риболов – Рибно пристанище; дървен материал от Коми – Дървено пристанище; въглища от СССР – Въглищен кей; завод „Промет” в Дебелт – Кея за железни заготовки и желяза от Кремиковци. А те какво правят? Строят терминал, без да са си осигурили клиенти.

- Ама тука пише, че го строят със заем от японски фирми.

- Японците пет пари не дават какво ще се прави после с този терминал. Те си дават заема, но забележи – с гаранция от държавата, а после ние ще си чукаме главата. При тази криза кой ще натоварва с контейнери новите кейове? Никой. Ако бях още на власт, този, който е разрешил това строителство, щях да го вкарам в затвора.

Бай Иван се бе зачервил от напрежение, та чак очите му сияха да изхвъркнат.

- Седни, успокой се, бай Иване. Дай да ти премеря кръвното. Сто и осемдесет на сто и десет! Гълтай това хапче и лягай хоризонтално. Ще вземеш да получиш някой инсулт за нищо. Какво те интересува тебе този терминал? Нали не си вече шеф?

Бай Иван премляскваше склеротично, дишаше тежко и рече гневно:

- Не съм, но ме боли, като виждам, че новите изобщо не разбират от икономика, а дори и не попитат тези, които са били преди тях. Всеки щеше да им каже. Глупаци!

Поседях до него, докато се успокои, после казах:

- Бай Иване, не съм уверен, че четенето на разни статии от вестниците е най-доброто занимание за тебе. Не е ли по-добре да четем нещо развлекателно? Някой роман да речем. Кой ти е любимият?

- „Дванайсетте стола”. И „Златният телец”.

- Много добре! И аз ги харесвам. Имаш ли ги?

- Не ми се слушат измишльотини. Предпочитам живата реч. – Той се замисли. – Имах един приятел, морски капитан, ама вече сигурно се е пенсионира. Не знам дори дали е жив. Едно време се събирахме в клуба на активните борци да слушаме лакърдиите му. Манолчо Сладкия. Чувал ли си го? Неповторим разказвач! Направо мед капе от устата му. Затова му викат „Сладкия”. Иди го потърси. Капитан Манолов.

- Къде да го потърся?

- Преди да затворят „Интера”, си пиеше ракията там. Сега май ходи в „Златна котва” – до входа на „Булеварда”.

- И какво да му кажа?

- Бай Иван Дражев, кажи му, те моли да идеш да го видиш, че не е добре. Така му кажи. Иначе може да не дойде.

- Окей – рекох. – Кога да ида?

- Тръгвай. Ето ти десет лева да го почерпиш една ракия. И ти пийни нещо, ако искаш.

МАНОЛЧО СЛАДКИЯ

Викат ми Манолчо Сладкия. Защо, не съм напълно наясно. Мъжете казват, че заради сладката ми приказка, жените – че ми е сладка оная работа, но едно е истина, че съм обичан и от мъже, и от жени.

Капитан съм от над трийсет години, но понеже обичах чашката, през повечето време бях втори или трети капитан по разни кораби и едва накрая, когато наближи време за пенсия, станах капитан на една браква. Изкарах на нея година и половина и ме пенсионираха. Нямаше да се навия да сляза на брега, ако не бях зле с бронхита – дали от многото цигари (веднъж изчислих, че през живота си съм изпушил около петдесет хиляди кутии цигари), или от влагата и солта в морето, но започнах яко да кашлям, а гласът ми стана дрезгав като гайда. Бронхит и емфизем, казаха докторите от транспортна болница – Бургас и даже ме диспансеризираха.

Наложи се да намаля цигарите наполовина, но ракията не спрях. За нея не ме бяха предупредили, ама аз и не пиех много – дневно не повече от половин литър. Двеста на обед по икиндия, когато дойде „ракиеното време” и вечер преди ядене още триста – не повече. Не заради друго, а защото пенсията ми не е чак толкова голяма, а трябва и парно, и ток да плащам.

Днес, докато седях и пиех кротко ракийката си в „Котвата”, замезвайки със салатка от печени чушки, идва едно момче и казва, бай Иван Дражев те вика у тях да ти каже нещо.

Чак щях да се задавя. Как така ще ме вика бай Иван Дражев у тях! И защо? Партенките ми се разтрепериha, нищо че той вече не е Големия шеф, пък аз не съм някой партиец, та да съм му подчинен, ама все пак... Сега, викам, не мога, че си пия ракията, ама като свърша, ще дойда. Аз, кай, ще почакам тука, а ракията ти е от бай Иван, каза да те почерпя.

Ами да извикам в такъв случай още една, че нещо се чувствам...

Няма, вика, много време, че стана обед. Допивай си ракията и да тръгваме. После сложи под чашата една десетачка, ама аз я извадих и я замених с петарка, защото масрафът ми не струваше повече.

За какво ме вика бай Иван, питам момчето, а то отговаря, за хубаво, не се притеснявай, иска само да си поприказвате. Абе, мисля си, досега защо не се бе сетил да ме повика да си поприказваме, ами баш сега? Пък си викам: какво ще ми стори? От партията ли ще ме изключи? От работа ли ще ме уволни? Готин пич беше Иван Дражев. Голям началник, но бях чувал, че му сече акъла, не беше някой загубеняк, а казваха, че и по компании си падал, ама не му позволявала високата длъжност. Не е работа това – да не можеш да се събереш с приятели да си кажете по някой масал, да изпиете по ракия, две... Това неговото живот ли е? Все заседания, събрания, пленуми, конгреси... Е, вярно, понякога го виждах в клуба на активните борци, където ме канеха от време на време да им разказвам моряшки истории.

Интересно какво ли прави сега, като вече не е шеф. Сигурно е пенсионер. Ама едва ли взема колкото моята пенсия. Поне пет пъти по-голяма ще е. Не си оставят те магарето в калта.

Вървим по улица „Крайморска” и по едно време момчето спира и вика, ето тука е, казва, и отключва вратата на една хубава бяла къща.

От вратата на първия етаж се зачу кучешки лай, но момчето викна нещо и кучето спря. Влязохме в просторен апартамент, който миришеше малко на спарено и на стар човек. Старите хора, ако не сте усетили, миришат особено. На стара кожа, и на нещо... Сигурно и аз мириша така, но не се усещам. Хората не могат да подушат собствената си миризма, това го знам със сигурност.

- Здравей, капитан Манолов! – вика ми бай Иван Дражев. Седнал е в кожен фотьойл и се мъчи да стане.

- Здраве желаем, другарю Дражев – отвръщам му и даже леко се покланям. – Няма нужда да ставате, аз ще дойда – казвам и отивам да му подам ръка.

Остарял е за тези няколко години, откакто не съм го виждал, но му казвам:

- Не сте мръднал, другарю Дражев, все такъв млад сте.

Лъжа го, естествено, но той не е толкова прост, че да ми повярва, ами се усмихва хитро и вика:

- Ако искаш да си направим лафа, наричай ме бай Иване. Другарят Дражев умря. Няма го вече. Забрави го.

Трудно ми се обърна езика в устата но рекох:

- Щом казваш, бай Иване, така да бъде.

Седнах в съседния фотьойл, а срещу нас – момчето и зачаках да каже за какво ме вика.

- Ами сетих се за тебе и за сладките ти приказки, та пратих Никола да те потърси. Помниш ли ония години, когато ни развеселяваше с моряшките си истории? Искам пак да ми разкажеш някоя. Но кажи първо за себе си – как си, що си, как живееш? Пенсионер си вероятно?

- Да – рекох, – пенсионер. – Сам живея, бабичката се спомина преди две години, а децата набиха по чужбина – единият е моряк като мене, а дъщерята работи в чужбина.

- Не ти е лесно самичък, вярвам? Парите стигат ли ти?

- Криво-ляво изкарвам. Не съм стигнал до борчове, ама ако пак увеличат парното, ще го спра напълно. Аз и сега само един радиатор ползвам. И то вечер. За какво ми е повече? Сутрин съм в „Златна котва” или в „Одеса”, следобед... – я в градската библиотека, я в някой голям магазин на топло.

- Ами идвай тука да си говорим, при мене поне е топло, пък и ще хапваме заедно. Кольо, обади се в ресторанта да донесат три порции за обяд. Ехей, Маноле, какво бяхме, какви станахме! Ама по дух, гледам, все си същият. Майтапчия.

Същият ли съм, не знам, казвам си на акъла. Лесно ти е на тебе, като вземаш хубава пенсия, ама питаш ли мене?

ПРОБЛЕМ

Цигарите ми с марихуана малко по малко свършиха, макар да пафках не повече от една дневно. Днес следобед отново отидох при Джордана. Щом ме видя, той се развълнува необичайно и рече:

- Почакай малко, сега ще се обадя да ми донесат, защото „тревата” ми свърши.

И отиде в съседната стая да говори по джиесема. Сетне се върна, и ми предложи да направи по едно кафе, докато дойде „стафа”. Малко ме учуди тази негова учтивост, защото го знаех като безцеремонно копеле, за което добрите обноски бяха тера инкогнита. Все пак седнах и пийнах от кафето, което се оказа доста добро, и междувременно го запитах:

- Абе, Джордане, какъв си ти пласъор като една обикновена „трева” нямаш, а трябва да чакаш да ти я донесат?

- Брато, сега са на мода коката и хапчетата. Вече изместиха херото. Него си го боцкат само пропадналите типове. Да не говорим за „тревата”, дето я пушат само учениците от долните класове. Изоставаш.

В това време отвън се чу избръмчаване на кола и малко след това се звънна. Джордана отвори и в скапаната стаичка влезе як тип с мазен вид, който ме изглежда недружелюбно.

- Кольо, запознай се с авера ми Цеко Кривия.

Надигнах се и подадох ръка, но господин Кривия дори не ме удостои с поглед. Седна на канапето отсреща, погледна ме тъпо и каза членоразделно:

- Ш-ш-ш-ш, копеле, аверите от София ме светнаха, че си дължал на Коча пет стотака. Каза да ги дадеш на мене да му ги дам. Нещо да ка'еш?

Изстинах. Мислех, че съм се измъкнал от тая работа, но се оказа, че май не съм. Размърдах се на стола и рекох:

- Не съм забравил, но в момента нямам. Като ги събера, ще ги върна.

- Да'ам ти срок до утре по туй време.

- До утре няма да мога...

Кривия ме изгледа злобно и изръмжа:

- Ти чуаш ли к'во ти говора, ве? До утре по туй време искам мангизите. Иначе ще ти начукам канчето лично. Чао!

И си тръгна. Седях разтреперан на стола и слюнката ми бе така пресъхнала, че не можех да си обърна езика. Джордана тъжно ме гледаше.

- Брато, накуснал си се кофти. Ти не знаеш ли, че на тия боклуци пари не бива да дължиш? Не е никак здравословно. Какво ще правиш сега? Поискай кинти от мурука си.

- Няма да ми даде. Съкратиха го от работа. Но... ще се опитам да намеря отнякъде.

И станах. Дори не попитах за „тревата“, защото в момента не ми беше за това, а и Джордана не отвори дума.

За всеки случай минах през къщи, защото и без това бях на един хвърлей място, но там беше само майка ми. Баща ми излязъл да търси работа на гарата.

Мама веднага разбра, че нещо не е в ред (откъде ли майките имат този усет), защото ме накара да седна да изям една супа и ме запита какво има. Не й казах. Нямаше смисъл. Петстотин лева не бяха малко пари – кажи речи една бивша заплата на баща ми, а спестяванията им се били стопили, както разбрах още миналия път. Въпреки това мама отиде в кухнята, отвори шкафчето на бюфета, повдигна готварската книга, извади двайсет лева и ми ги подаде. Не ги взех. Имам си, рекох. Двайсет лева не ми вършеха работа.

Бай Иван също усети, че нещо не е в ред. И как няма да усети, като бях увесил нос, сякаш са ми потънали гемиите.

- Какво има, Никола?

Не можех да му кажа истината, но смънках, че дължа пари на един човек, и че ако не му ги върна до утре, лошо ме чака. Не ме попита за какво ги дължах и на кого, само ме загледа съсредоточено и запита тихо:

- Колко?

Казах му. Той помълча, после рече:

- Утре ще ги имаш. Но ти ги давам като заем. Дотогава ще получаващ по половин надница.

Естествено, съгласих се. Друг изход няхах. Бай Иван се обади някому по телефона и след половин час едно момиче звънна на вратата и донесе тънък плик. Бай Иван преброи парите и ми задели петстотин. Не ми поиска нито разписка, нито нищо, макар че бях готов да му дам.

Голям пич е бай Иван! Не можех да си представя, че някога е бил такъв голям шеф и всичко живо е треперело от него, че е „колел и бесел” из цялата област, както се говореше навремето. Сега постъпи с мене абсолютно джентълменски, за което ще му бъда благодарен цял живот.

На другата сутрин отидох при Джордана и му оставих парите. Поисках му разписка, но той ме изгледа странно:

- Луд ли си бе, брато? Кой в нашия бранш дава разписки? Ще искаш ли „трева”, защото ми донесоха малко.

Взех си няколко цигари и изпуших първата още там, във вмирисаната стаичка на старата им къща, която всеки момент щяха да събарят – багерът вече стоеше отвън.

- И, брато, да те светна – рече по едно време – недей да се лъжеш с тази трева. Вредна е за дробовете. Пробвай с кока – там е бъдещето. Или ако искаш – хапчета. Имам и от тях.

- Нямам пари за такива неща. Аз и тревата, ако искаш да знаеш, ще откажа, ама искам малко да ми мине кризата.

- Кризите никога не минават – рече философски Джордана. – Една минава, друга идва. И хората винаги търсят нещо успокоително – я, алкохол, я наркотик – там е истината. И аз като тебе от кога искам да ги откажа, но не мога. Всичко, което изкарам, давам за „стаф”. Ко щеш вярвай!

- Аз обаче ще го направя. Знам как.

- Брато, ако изкараш една седмица без дрога, ще та черпа една линия кока. Обещавам.

Нищо не му отговорих.

ПАК СЪМ АЗ, ГЕРТРУДА

Никой не се сеща за мене. По обед Никола ми носи ядене и толкова. По цял ден седя сама в този студен апартамент на първия етаж и се стискам, защото съм свикнала да акам и чишкам само навън. Едва привечер идва Никола да ме изведе и аз още на първото улично дърво си свършвам работата, но естествено не искам да пропусна разходката и обикаляме двамата чак до хотел „Приморец“, а понякога и до входа на пристанището.

Те не знаят, но аз чувам всичките им разговори на горния етаж, само дето не мога да им отговоря. Ето, вече е време за разходка и чувам как Никола тръгва надолу, отваря моята врата, откача кайшката ми и влиза.

Радостта ми е огромна, защото разходката е висше удоволствие, а освен това ми се пишка, та две не виждам.

Вървим двамата един до друг, аз, черна и яка, той – висок и кльощав. Аз се гордея с него, той с мене вероятно също. Вече съм си свършила работата и зяпам налявно-надясно, защото тази махала е нова за мене и не познавам добре всички улични дървета. Ето тук си е пуснал струята някакъв пес, който обаче не ми вдъхва особено доверие, защото намирисва на породата „улична превъзходна“, а аз съм кучка от сой.

На входа на пристанището, тъкмо да свием и да тръгнем назад, едно допотопно фиатче спря на сантиметри от нас. От него слезе яко момче и тръгна нахъсано към Никола, а аз се наежих.

- Брато, да те светна, че Цеко Кривия иска пак да те види. Дължал си лихва на онзи от София за тези пет стотака, защото си ги забавил цял месец, а на него лихвата му била сто процента месечно. Така че дължиш още пет стотака, броено от онзи ден, когато върна мангизите. Побързай да се оправите, защото текат лихвите и на тези петстотин. Хайде, чао до скив.

- Какви пет стотака бе, Джордан, ти чуваш ли се какво говориш! За никакви лихви не е ставало дума, нищо няма повече да дам, така да кажеш на този кретен Кривия!

- Копеле, ако се изтървеш да го наречеш кретен, да знаеш, лошо те чака. Кривия убива човека за едното нищо. А чух, че оня от София също не си поплюва, така че плащай мангизите и въз да те няма, защото иначе... да не ти говоря.

- Нищо няма да платя – отвърна му Никола.

Аз усетих, че онова копеле не разбира от дума, затова се спуснах и го захапах за „пакета“, ама не стиснах силно, защото знаех, че може да остане бездетен.

- Махни това куче оттука! – запищя онзи, а аз погледнах с едно око към Никола – да го пусна ли, или не?

- Ще кажеш на Кривия, че не си ме виждал. Заминал съм за чужбина ще му кажеш. Ясно ли е? Пусни го, Труди!

Пуснах го, но продължих да ръмжа страшно, а онова типче се пхна в разбишканата си таратайка и отпраши с тъй наречената мръсна газ.

Никола обаче се умърлуши и докато се връщахме към къщи, мърмореше под нос, че ще им такова майката на всички. Дотолкова се бе шашнал, че ме качи горе при дядо, но той, като видя, че е намусен и тъжен, забрави да ме изгони, а аз се проснах върху килима до акумулиращата печка и заслушах.

- Какво е станало? – попита дядо и Никола му разказа.

- Абе, аз на тези копелета мога ли да им е а майката? – викна дядо извън себе си. – Кажи ми как се казва тоя тип!

- Цеко Кривия – рече Никола. – Защо, мислиш да му платим лихвата ли? – попита той.

- Ще му платим лихвата с лихва – отвърна дядо. – Толкова ядосан не бях го виждала. – Подай ми оттам телефона – рече той. – А сега слез и затвори кучката долу.

По стълбите чух как дядо казва на някого: „Виж този кретен, вкарайте му малко акъл в главата. Но без насилие. Само го посъветвайте.“

Не знам какво са го посъветвали, но на другия ден чух Никола да казва на дядо, че във вестника пишело, че един от наркодилърите в града Цеко Кривия е бил съветван с бухалки от неизвестни лица и че му били препоръчали да си смени фаровете на джипа, защото, кой знае как, се били счупили.

Никола беше много притеснен и попита дядо дали това няма връзка с него, но дядо рече:

- На зло куче – зъл прът. (Какво нечовешко отношение към нас, кучетата!)

На което Никола отговори:

- Да, ама нали знаеш: „Който нож вади, от нож умира.”

- Зависи кой пръв ще извади ножа – рече дядо.

По някое време дойде капитан Манолов. Този човек ми е много приятен, защото има куче и се грижи добре за него – подуших по миризмата му – мирише на добре гледано куче.

Човек обича ли кучета, значи е добър. И не само кучета – всякакви животинки. Защото ние, животните, сме по-малките братя на хората и най-добрите им приятели. Някой да ми каже по-добър приятел на човека от кучето? Конят? Конят е умно, но много страхливо животно. Той никога няма да защити стопанина си в опасност, защото го е страх. А кучето го прави, дори когато знае, че врагът е по-силен или дори въоръжен.

Да защити стопанина си е върховен дълг на всяко уважаващо себе си куче. Да не говорим за белгийските овчарки, от които произлизам. (Е, ако не пряко, то поне са минали покрай майка ми. И не само минали.)

Но хайде да не се отплесвам. Положението вкъщи се натопорчва. Някой може да помисли, че случилото се с онзи кретен Кривия има връзка с Николчо, а това не е никак хубаво. Чувствам го със своята кучешка интуиция, а тя, за разлика от човешката, никога не лъже. Както и че сега дядо ще каже:

- Иди да отвориш. Сигурно капитан Манолов звъни. И сложи на кучката да яде.

СЕДИМ ТРИМАТА

Седим тримата в стаята на бай Иван и слушаме първата от морските истории на капитан Манолов. Разказва за премеждията си с някакво корабче, плаващо под чужд флаг.

- Беше доста скапано корито – не само тонажът му бе малък, ами и годините му – много. Един тарикат – американец от гръцки произход – го беше купил почти за без пари отнякъде и аз му бях капитан за известно време. Екипажът беше от кол и въже – девет души от десет националности, и оборудван само с един компас, който изобщо не показваше вярно. Плавахме за съветското пристанище Батуми.

След няколко дни един от моряците вика: „Бряг!“ Давай напред, викам му и заставам в кабината да направлявам подхода към рейда. Вече сме пред фара на пристанището и, както му е редът, пилотският катер се насочва към нас, за да поеме управлението, но виждам, че тук няма танкери, а би трябвало да има. В един миг нещо проблясва в ума ми, вирам се и виждам познатите очертания не на Батуми, а на Потти! („То все тая“ – обаждам се). Да, ама не е! От Потти до Батуми разстоянието е над сто мили. Все едно да плавам за Варна, а да вляза в Бургас. Пълен назад, командвам, завой и обратен курс! Пилотският катер спря сащисан, а от палубата пилотът ми прави знаци. Какво ти стана, иска да каже, да не си превъртял? И хукна да ни догони. След малко пристигна и граничен катер.

Качва се на борда ни някакъв тип, целият зачервен от напрежение и съчинява едно дълго изречение на английски. Можете да ми говорите на руски, казвам му и той облещи очи. „Какъв е този кораб?“ – пита ме. „Построен е в Гърция, плава под флага на островите Гран Кайман, собственост на американец от гръцки произход“ – обяснявам. „Вие ли сте капитанът?“ „Аз съм“ – казвам. „Дайте си документите за

правоспособност!” Ето ги. „Ама вие сте българин?” Да, отвърщам, българин съм. „И защо така рязко се обърнахте и се опитахте да избягате?” „Ами защото съм тръгнал за Батуми”. „Тогава какво правите в Поті?” Ашибка (грешка), казвам му. „Каква ашибка! – не вярва той. – Къде е Батуми, къде е Поті!” „Ами вижте ни компаса – казвам му. – Само този уред имаме на борда. Колко показва? А сега го сравнете с компаса на вашия кораб. Колко е разликата?” „Трийсет градуса!” – казва той и се хваща за главата.

Хайде да изпием бутилка уиски, предлагам им, както си му е реда и отварям нова бутилка. Онзи ми връща документите и ми намига, намигам му и аз. Щом съм български капитан, трябва да се поддържа.

Като изпихме шишето и изпушихме по някоя и друга цигара, той рече: „Тръгвайте към Батуми, а ние ще се обадим където трябва, та да ви оказват съдействие, ако е нужно.”

Оттам като духнахме, ама разчитаме главно на бреговите ориентери, така нареченото каботажно плаване – едно време всички стари кара-капитани са карали по този начин, и вече по бреговите ориентери – та право в Батуми.. „А секстант няха ли?” – реших да блесна и аз с известни познания. „Секстантът изисква ясно време, за да хванеш звездите. Пък и хронометър е нужен, а ние хронометър със сигурност няхахме. Пристигаме в Батуми и чакаме да дойдат да ни вкарат в пристанището – нали уж щяха да предупредят за нас. Чакаме, чакаме – никой не идва. Обадих се по едно скапано радио, което имахме на борда, ама не бях сигурен дали работи. Чакаме ден, два – никой не идва! Четири, пет дни, пак се обаждам по радиото да дойдат да ни вкарат. Свърши ни храната, та се наложи да ловим риба, за да не умрем от глад, а те не идват!

Накрая ми писна, приближих до една дълбачка, която чистеше дъното наблизко, и им викнах с рупора, кажете на онези от пилотска служба, че ако не дойдат да ни вкарат, ще застана на входа на пристанището и ще го блокирам!

Дойдоха и питат, ама вие ли сте? Защо не се обадохте? Къде, казва капитан-пилотът, да ви сложа сега, като няма място. Ей там, показвам им, между американеца и норвежеца – два огромни кораба застанали на кея. Не мога, казва, да ви вкарам там – много е малко мястото. Аз ще се вмъкна, кандърдисвам го, и промушвайки се между въжетата на двата кораба успявам да пристана.

По някое време викам Ернесто, моториста на кораба – едно много интелигентно момче, филипинче, което от време на време работеше по корабите, за да може да изкара пари за следването си. Хайде, казвам му, да идем на гости на норвежците. Те ни посрещат, както се полага по корабните обичаи, черпят ни с туй-онуй и ни питат, кои сте вие. Ами вашите съседы, отвърщаме. „Американците ли?” Не, между вас и американците. Капитанът поглежда през филистрина и нищо друго не вижда, освен американския кораб. „Нищо няма” – казва. А, има, има – и го водя до борда да погледне. От тази височина корабчето ни изглежда като смачкана въшка. „Ама това кораб ли е?” – удивява се норвежецът...

В това време отвън се звънна и ние се спогледахме.

- Днес да не е четвъртък?

- Четвъртък е.

- Това е Марта. Иди да й отвориш. А между другото, я иди да разходиш кучката, докато момичето почисти. Не е здравословно да дишаш праха тук.

- И аз тръгвам – каза Манол – време е за „Златна котва”.

На вратата се сблъскахме с Марта. Капитанът я поздравя галантно с целуване на ръка. Тя засия.

- Много сладко женче – рече той отвън.

- Така е – съгласих се.

МИСЛЯ СИ...

Мисля си понякога, не е ли това краят на моите мечти? Не е ли краят на моето следване? Едва ли баща ми щеше да може да ме издържа повече – още не си беше намерил работа, а и да намереше, на случайните работници плащаха някакви мижави заплати. Да вземем мене – десет лева на ден, което ще рече 300 лева на месец. Не е съвсем малко, като се има предвид, че храната и спането ми са осигурени. А сега храната е скъпа. Чудя е понякога дали да не помоля бай Иван да ми намери някаква работа във фирмата на сина му – все ще има нещо като за мене. Какво мога? Ами... като завършил семестриално трети курс май имам право да заемам фелдшерска длъжност. Кому е нужно обаче да поддържа фелдшер в една финансова фирма? Защото, доколкото знаех, фирмата на Димчо бе точно такава.

Вчера, между другото, Димо пусна на баща си SMS, че прекарват отлично на Карибите. Щели да останат още две седмици. Баща му да проверял как вървят нещата във фирмата.

Снощи бай Иван получи лека стенокардична криза. Тъкмо бях заспал, и някъде след полунощ звънецът, който монтираха в моята стая, иззвъня. Подскочих от изненада, защото за пръв път, откакто дойдох тук звъни и като луд хукнах към стаята му. Заварих го да седи на леглото си и да диша тежко. Тупа се с длан по гърдите и ми шепне нещо. Грабнах от шкафчето таблетките нитроглицерин и пяхнах една под езика му. Той ми показва два пръста – бил взел вече две. Прислушах сърцето му – тахиаритмия. Това ще рече ускорена и неритмична сърдечна дейност. Дадох му по едно от всичките му предписани хапчета и зачаках ефекта. През цялото време си казвах, че ако до пет минути не му мине, ще викам Бърза помощ. Не се наложи.

Тази сутрин бай Иван ми се извинява. Какво ще ми се извиняваш, отвърщам му – нали за това съм тука, нали това

ми е работата? Ако не съм бил аз, сигурно щял да „обърне петалата“ – каза ми развълнуван. Е, хайде, хайде, рекох му, най-обикновена стенокардична криза. Не си ли получавал досега? Получавал бил, но не толкова силна. Не трябва да се вълнуваш толкова, рекох. Какъв беше този телефонен разговор снощи? А и прахът от прахосмукачката на Марта май не ти действа добре. Другия път май ще трябва да излезеш с мене да разходим кучката. „Марта не ми пречи – рече той. – Чувствам се добре, когато е тука. Тя е чудесна жена.“ Съгласих се.

Ще трябва да го помоля за някаква работа при сина му. Няма по цял ден да четем вестници и да си разправяме масали. Ама дали ще се съгласи да ме пусне? Виж как не пуска Марта. Дали няма да има някаква работа тука, докато съм при него? Трябва да попитам. Ами аз какво друго умея да върша? Като се замисля – нищо. Мога да далдисвам с леководолазен апарат и да карам яхта, ама това вкъщи не става.

Вчера наминах да видя нашите. Баща ми си беше вкъщи – продължавал да обикаля и да търси работа. Предлагали му пазач на някакъв обект, ама на минимална работна заплата и без осигуровки. Напоследък мислел да приеме каквото и да е, защото останали само с петстотин лева в спестовната им сметка. Бръкнах и дадох на майка ми петдесет лева. Не искаше да ги вземе. Как ли не я убеждавах, не ги взе. Инат жена. Или пък горда. Ние, вика, ще изкараме как да е, а ти си млад човек, ще ти трябват. И докъде сме я били докарали – синът им да си остави учението и да работи като болногледач за десет лева на ден. Не се притеснявай, увещавах я, ще работя една година, ще спестя пари и догодина ще продължа следването. Не съм само аз така. Знаеш ли колко колеги прекъснаха по финансови причини? Не било хубаво това. Какви времена били настъпили. И заплака. „Недей така, мамо, времената са си много хубави. Ти какво искаш, да беше останал старият режим ли? Предпочитам да съм гладен, но свободен.“ За какво ми била

тази свобода, след като не съм можел като всички деца да си завърша образованието. Язык ми било за отличния успех в училище, пък и при следването ми.

Че ми беше криво – криво ми беше. Хубави бяха тези три студентски години – интересни лекции и упражнения, чат-пат хубави колежки – имах леки авантюри с някои от тях – не можех да се оплача. Академична атмосфера, в центъра на събитията си – и ние участвахме в бунтовете пред Народното събрание... А тук? Провинциална скука.

Като си тръгвах, отвън на улицата видях Гошо Лудия. Забърках се по джобовите за някоя стотинка, но той, много възбуден, ме задърпа за ръката (никога досега не си бе позволявал да ме докосне) и ме завлече към ъгъла. С мятация се ръка посочи към къщата на Джордана и аз разбрах – трябва да му се обадя.

Като ме видя, Джордана ме дръпна вкъщи и ми зашепна напрегнато: „Брато, кофти стана. Някакви момчета ходили при Кривия и му казали да си няма вземане-даване с тебе. Той им се опянал, а те му счупили главата и фаровете на джипа. Сега е бесен, и си го изкара на мене, че съм те зарибил, и се кани, ако те види, да ти начука канчето. А той като бие, не гледа къде удря. Затова скрий се някъде и не излизай без охрана.” Каква охрана, викам му, аз да не съм баровец, че да се движа с охрана. „Поне онзи пес води със себе си – да ти имат страха!” – каза Джордана. Много уплашен ми се видя, ама и аз да си призная, бая ми се дръпна лайното – знаех, че тези боклуци не се шегуват. „Искаш ли да ти продам малко трева? Имам за десетина цигари” – попита на тръгване Джордана. Не, рекох му, мисля да ги откажа. Той ме изгледа насмешливо.

Излязох навън и виждам Кривия да спира с джипа си. Хукнах да бягам, а той ме погна с колата. Не спира нито на пресечките, нито никъде. Минавам през градинката, а той – след мене по алеите. Чак при кашпите до „Ботева” му се измъкнах. Как се прибрах на „Крайморска” 12, не помня.

На стария нищо не казах.

МЕМОАРИ

Вкъщи заварих бай Иван и Манолчо да си приказват. Капитанът разказваше за моториста на онова скапано корабче.

- Този Ернесто беше голям непукист. Постоянно спеше. По едно време в открито море се задръсти охлаждането на мотора. Той бе един дизел с охлаждане с морска вода, та от солта му се задръстваха каналите, през които преминаваше водата. Трябваше да се спре двигателя, да се вдигне, да се протъркат с едни шишове каналите му... И ако през това време духне, оставаме неуправляеми, без двигател.

Решаваме да спрем и да започнем прочистването, но гледам по едно време – Ернесто го няма. Къде е, бе? Свършила му била вахтата и отишъл да спи. Как ще спи, викам, нали ще прочистваме мотора, а той е моторист! Отидох първо да погледна документите му, да видя къде е плавал и в графата за последно работно място чета, кораб еди-кой си, потънал. Отивам в каютата му и го будя. Как потъна кораба ви, питам го. Не знам, казва, аз спях. И как тогава се спаси? Ами чух, че викат „потъваме, потъваме”, взех си куфарите и слязох в спасителната лодка. Пълен непукист!

Веднъж бяхме пристанали в Бургас. Ще ида, казвам му, до вкъщи да видя семейството си, а ти оставаш тук да отговаряш за кораба. Ама да не си мръднал някъде! Обещаваши ли? Обещавам!

Отиваме с приятели да се почерпим в бара на „Приморец”. По едно време виждам на дансинга... Ернесто, прегърнал плътно една от двете сестрички – баш курвите на града. Като ме видя, хлъцна. Какво правиш тук бе, Ернесто? „Captain, I broke my promise!” (Капитане, наруших обещанието си.) Прибирай се веднага на кораба! Той излиза с оная гърла и аз си мисля, няма да може да я забучи, защото знам, че няма пари. На другия ден го гледам – едва върви,

коленете му сини. Пристига без коженото си яке и без златното си синджирче на врата. Къде ги загуби бе, Ернесто? Платих с тях, казва, на оная мадама. А защо ти са сини коленете? „От чукане, кептин! Много твърд беше пода. Ама накрая тя ми каза, че съм професионален чукач!” Такъв тип беше Ернесто!

При нормални обстоятелства и аз като бай Иван щях да се засмея на разказа на капитана, но при новопоявилите ми се проблеми това бе непосилно за мене.

Като ме видяха задъхан и уплашен, двамата ме загледаха очаквателно. Нищо не казах. Когато обаче Сладкия си тръгна, бай Иван ме прескрипа:

- Никола, ако искаш да работиш с мене, трябва да си имаме доверие. Нещо се е случило. Искам да ми кажеш какво.

Казах му. Видях как лицето му се изопна, после стана червено. Уплаших се и го накарах да легне. Премерих му кръвното – двеста на сто и десет. Дадох му веднага хапчета. Ще вземе да хвърли топа заради мене дъртият пръч!

Като се посъвзе, седна до мене и рече:

- Никола, остави това на мене. Този тип повече няма да те безпокои.

Реших, че сега е моментът да поискам от него нещо повече. Трябваше да осигуря положението си. Не можех все така да си губя времето.

- Какво друго можеш да правиш? Можеш ли да работиш с компютър? По точно да го ползваш като пишеща машина?

- Мога – отвърнах.

- Защото бях започнал да пиша мемоарите си, но жената, която пишеше на компютъра, замина за Канада.

- Готов съм, но не виждам тук компютър.

Бай Иван стана с пъшкане, извади от барчето връзка ключове, откачи един и тръгна към антрето, а аз – след него. Качихме се на мансардния етаж и той взе да отключва.

- И този етаж ли е твой? – попитах вяло.

- Тук живееше Димо, но сега се премести на вилата. Снахата не можела да живее на тясно.

Апартаментът беше поне сто квадрата, точно копие на неговия долу. Едната стая бе оборудвана като офис и бе пълна с техника: компютър, принтер, скенер и какво ли още не. Направо ми падна шапката.

- И всичко това стои неизползвано? – попитах изумен.

- Димо си купи други, по-мощни в офиса и на вилата. А аз почти не разбирам от компютри. Само знам как се включва. Ще го пробваш ли?

Седнах на разкошния стол тип „президент” и включих компютъра. Тръгна почти веднага, което значеше бърз процесор. Това бе добре, защото мразех бавни компютри.

- А сега ще трябва да включим климатика, иначе ще хванем пневмония тук. Като се стопли, пак ще се качим.

Слязохме долу и старецът затърси из чекмеджетата. Извади дебела папка, седна във фотьойла си и се зачете.

- Стигнали бяхме до възродителния процес – загледа ме той съсредоточено. Чакаше да кажа нещо, но аз мълчах. – Сигурен съм, че имаш отрицателно отношение към този акт – добави той, – но знай, че целите му бяха много патриотични.

- И аз мисля така – рекох и той повдигна вежди. – Само че това трябваше да стане преди сто години, още като сме се освободили от турско робство. Или после, когато турците прогониха нашите деди от Източна Тракия. Моите предци са изоставили всичко и са бягали оттам на два пъти – през 1903 след въстанието и през 1913 година след Балканската и Междусъюзническата война. Сега не беше ли малко късно?

- Учудваш ме с мнението си, но те разбирам. Не, не беше късно. Все някога трябваше да стане. И стана. Грешката ни беше, че после ги пуснахме да идат в Турция.

- Не, грешката на новите управници беше, че после им позволиха да се върнат обратно. Не биваше да го правят. Сега си чукаме главите с тъпата им етническа партия.

- Не допусках, че си такъв националист! – засмя се бай Иван, а на мене, кой знае защо, ми стана приятно.

ПАК СЪМ АЗ, МАРТА

Вървя към къщата на бай Иван и ме е срам да се покажа пред хората. Сложила съм слънчеви очила, макар да е още зима и слънце почти няма. Защо ли? Защото моят тиквеник ми насини окото. С юмрук, разбира се. И по устата ме удари, та сега горната ми устна е разцепена отвътре, а зъбът ми се клати. Защо ме удари? Няма да повярвате – защото съм се смеела и съм била весела.

Вярно, че от известно време ми е по-спокойно и животът не ми се струва толкова безперспективен, но не съм се хилила като курва, както се изрази моето говедо.

Ама и аз не му се оставих, а го праснах по главата с ютията, та после му я шиха с осем шева. Твърда глава имал, каза докторът, защото друг на негово място щял да получи спукване на черепа, а на него – нищо. Само дето ми се закани, че като излезе от болницата щял да ме пребие. Лошото е, че ще го направи.

Чудя се какво да сторя. Още три дни ще съм в безопасност – сега е под наблюдение за мозъчно сътресение, но като го изпишат, няма да се трае вкъщи. Ако пак го тресна с ютията, този път може да е фатално и да ме тикнат в затвора заради този скот. Да го оставя ли? Вярно е, че нямаме брак, но ако го напусна, ще ме търси под дърво и камък, защото ме счита за своя собственост, а знам как се отнася, когато някой отнеме нещо негово. Направо полудява!

А и къде да отида? В Попово не мога – нашите са натясно, живеят заедно с по-голямата ми сестра в едностайно апартаментче, четирима възрастни и две малки деца.

Снощи, по точно рано сутринта, сънувах лош сън. В апартамента ни бяха плъзнали змии. Накъдето се обърна – само змии. А да речеш, че лежаха и кротуваха, не – всички се стрелкаха насам-натам и ловяха разни животинки – видях една голяма змия да мъкне в устата си коте, друга, къса и

дебела, бе налала един рак павур, ама не нашенски, ами някакъв космат. Гонех ги с една вила, но все не успях да ги намушкам, а те се мотаеха в краката ми и не ги беше страх.

Бяха различни змии. Имаше сиви, черни, червени, пъстри, но най-много ме ужаси една бяла змия. Бяла и гладка като пластмасов кабел, а главата ѝ беше като на петел – плоска и имаше червен гребен. А окото ѝ беше голямо и оранжево. Успях да я притисна с вилата и тогава за мой ужас тя проговори с човешки глас. Аз, казва, не съм змия, а разумно същество, и ако не ме пуснеш, ще причиня много злини на хората. Ще видим, отвърнах ѝ, ама сега ще те пусна в тази кофа, пък после ще реша какво да правя с тебе. Защо трябва да ти вярвам? Пуснах я в кафявата кофа за боклук и затворих капака. А отгоре сложих една тухла. На сутринта като се събудих, ме беше страх да отворя капака. Ами ако змията беше вътре? Как мога да вярвам в сънища ли? Ами тухлата стоеше върху капака, а аз не помня да съм я сложила там. Освен в съня си.

Като звъннах, ми отвори момчето. Никола, искам да кажа, макар съвсем да не е момче, а е май че колкото мене на години. Като ме видя с очила, спря на вратата и ме загледа. „Какво ти е?“ – попита и внимателно свали очилата ми. Идеше ми да заплача, но се съвзех. „Онзи тиквеник, мъжът ти ли го направи?“ Кимнах и сълзите ми потекоха сами. Ела, казва ми, да си сложиш малко грим, че старият ще познае, а ти не искаш той да знае, нали?

Влязохме в спалнята, която стоеше непокътната след смъртта на жена му. Видях кутийка с фон дьо тен и се опитах да скрия синината. Горедолу стана, а и бай Иван не виждаше много добре. Ама и аз като изчистих, казах, че ме боли глава и веднага си тръгнах.

На вратата Никола ми рече: „Само да те докосне, кажи и ще го пребия този тъпанар“.

И ме погали по бузата. Като че ли искаше и да ме целуне, но се въздържа, ама и аз не направих нищо да го поощря. Защо ли, като не ми е никак по хала – той ще става

доктор, а аз – прислужница. И държанка на един кретен автотенекеджия.

Попита ме какво мисля да правя. А аз с всичкия си акъл, вместо това взех да му разправам съня си. За бялата змия. „Какво ще кажеш, да я пусна ли, или да я убия? Защото тя е там в кафявата кофа и не мога да си хвърля боклука”. „На змия не можеш да имаш вяра. Не помниш ли баснята за човека, дето спасил змията от бяла смърт, като я пуснал в пазвата си, а тя за благодарност взела, че го ухапала. На змия вяра да нямаш. Трепи я и толкоз!”

Не помнех тази басня, но реших, че Никола е прав. Той е умно момче. Боже, защо не срещнах някой свестен човек като него, ами се натресох на този боклук Петър Далаверата!

Вечерта змията пак ми се яви. Лежи на дъното на кофата, гледа ме с оранжевото си пилешко око и ме пита: „Е, какво реши?” „Ще те трепя – рекох й. – На змия вяра не мога да имам.” „Нали ти казах, че не съм змия. Коя змия говори с човешки глас? Ако ме пуснеш, ще те направя щастлива.” Как ще ме направиш щастлива, мисля си, като щастието е невъзможно за мене, но бялата змия прочете мислите ми и добави: „Ще те отърва от твоя изверг” – рече тихо. „Как ще стане това” – попитах. „Като му дойде времето, ще ти кажа, ти само ме пусни.” „Мислиш да го ухапеш ли? – попитах. – Него ютия не можа да го убие, че змийска отрова ли? По-скоро ти ще се отровиш, отколкото той. Знаеш ли колко е зъл?”

Змията се усмихна, при което човката й се отвори и се показва двойният й черен език. Беше много страшно – бяла като сняг и гладка като маркуч змия с пилешка глава, че и с петлов гребен отгоре, а езикът и черен, лъскав и раздвоен.

Стреснах се и се събудих. Дълго лежах с отворени очи, навън взе да зазорява, а аз още се чудех: да пусна ли змията, или да я убия. Така и не можах да реша.

ГОРЕ

На другия ден се качихме с бай Иван горе. Климатикът бе работил цяла нощ и в стаята с компютъра беше приятно топло. Настаних се на президентския стол, бай Иван – на фотьойла до мене, извади един кожен тефтер, разгърна го, замисли се и започна:

- Цялата подготовка за тъй наречения възродителен процес бе извършена от органите на милицията и ДС. Писмено разрешение за провеждането на акцията не бе дадено нито от ЦК, нито от министерския съвет. Всичко е било само устно препоръчано или по-точно благословено, но решение на държавен или партиен орган по този въпрос не е имало.

- Чакай сега, аз само ще записвам ли, или ще трябва и да редактирам? – запитах.

- Какво има за редактиране? – подскочи бай Иван. – Не се ли изразих ясно?

- В този абзац има излишно повторение на факта, че никой не е издавал писмено разрешение. Защо е необходимо?

- Я го прочети!

Прочетох го.

- Май си прав. Добре, махни едното. Прочети ми го сега.

- Значи там, където намеря нещо не съвсем добре, да го оглаждам, така ли да разбирам?

- Може, но искам да ме предупредиш и после да ми го прочетеш.

След още няколко такива случая бай Иван остави тефтера, загледа ме с интерес и попита:

- Ти откъде разбираш тези неща? Занимавал ли си се някога с това?

- Да – отвърнах. – В училище, а и в медицинския институт участвах в редколегията на училищния и студентския вестник. Пишех от време на време по нещо.

- Хм. Личи си – измърмори той.

Помълчахме, а след минута бай Иван запита:

- Значи ти смяташ, че направихме добре, като позволихме на турците да заминат на „екскурзия”, така ли?

- А за какво ни бяха, след като се оказа, че голяма част от тях приеха преименуването на нож. Знаеш за поредицата от атентати. По-добре без тях. Защо ни бе таралеж в гащите?

- В такъв случай защо ни беше това преименуване? Трябваше просто да им дадем паспорти и да си ходят. Отдавна трябваше да го направим. Който не се чувства българин, щеше да си иде, макар че вербуваните от турското разузнаване щяха да бъдат посъветвани да останат.

- Възможно е, но нали за това имаме контраразузнаване? Трябва да проучат кой и защо не иска да замине и всеки по-опитен контраразузнавач ще може да се ориентира, щом миньорът Хасан със заплата 500 лева остава, но също и даскалът Ибрям, със само 100 лева, също не иска да замине.

- Хм. Така е, макар че нещата не са толкова прости. Защо мислиш, че миньорът Хасан не може да бъде вербуван?

- Да бъдеш агент не е проста работа. Така мисля. Агентът трябва да е умен и интелигентен. Такива като Хасан могат да бъдат само снабдители. С експлозивни например. Оставени без ръководство, те неминуемо се парализират.

- Умно разсъждаваш. Я ми кажи откъде ти дойде идеята да следваш за лекар?

- „Лекарят е най-интелигентната личност, защото познава не само структурата, но и душата на най-сложното творение на природата – човека”. Това не съм го измислил аз, а ни го каза на лекции един от професорите.

Старият мъж се замисли, поклати глава и рече:

- Може и да е прав. Но не е ли хабене на интелект, ако цял живот ще трябва да се занимаваш с „пъпките” на хората?

- Понякога ме обзема такова съмнение, но какво друго можех да уча? Медицина беше върхът на моите възможности, защото за дипломация или нещо от този род нямах нужните родители. Защо питаш?

- Друг път ще ти кажа. Ти си завърши медицината, пък после ще видим.

- Апропо, тъкмо стана дума. Какво възнаграждение ще получавам за това, че пиша и редактирам мемоарите ти?

- Двеста лева към заплатата и двайсет процента от печалбата след продажбата на книгата. Какво ще кажеш?

- Добре, но каква е гаранцията, че книгата ще се продава? Мислиш ли, че хората ще се интересуват от спомените ти? Аз лично такава книга не бих си купил.

- Това не се знае. Но, така и така стана дума за издаване на книжката, трябва да задействаме и това, защото тя май е на приключване. След възродителния процес какво остана? Падането ни. А аз там нямам намерение да се задълбочавам.

- Защо, това би било много интересно. „Как сдахоме властта.” Помниш ли нощните бдения и митингите на студентите, които искаха новата ви сграда за Бургаския свободен университет? Бях дете, но и аз бях сред тях, и аз виках.

Бай Иван не отговори, порови в чекмеджето, извади една визитка и ми я подаде.

- Иди на този адрес. Това е едно частно издателство. Взели са под наем наш бивш партиен клуб в комплекс „Зорница”. Някъде срещу входа на гробищата било. Някаква пристройка до блок 33. Сигурно ще ни свършат работа.

Погледнах визитката. Фирма „Литерпрес”. Предпечатна подготовка и печат. Управител Пламен Кръстанов.

- Че те и печатница май имат...

- Още по-добре. Гледай да се спазариш, да не е много скъпо, защото... Е, не че съм останал без пари, но все пак не обичам да ме минават.

На другия ден се запознах с Пламен Кръстанов – черният демон в моя живот. А и в живота на бай Иван.

ЦЕКО КРИВИЯ

Цеко Кривия караше черния си джип Порше Кайен и си тананикаше последната песничка на Мера Затварачката, която му бе любимата чалга певица. Тя беше дребничка и съразмерна, а той си падаше по миньончетата. Даже честно да си признаем, падаше си по младички девойчици, да не кажем – по-големички дечица. Като четиринайсет-петнайсетгодишни да речем, стига да си имат всичко. От „всичко” Цеко най-вече обичаше устните. Пълничките устни направо го подлудяваха и той неизбежно си представяше как му го смучат, а той реве от удоволствие.

Цеко Кривия беше плувец по образование. Има, има такова образование – в спортното училище го учеха, ама тези райски училища ги затвориха след промените и той се принуди да остави спорта, защото вече спортистите не ги ебаваха за нищо. Само едната злоба и спортен хъс им остана.

Сашо Зъбите, един колега от Несебър, го светна на тема наркотици. Отначало Кривия се стресна. „Абе, брато, ти луд ли си? Ще ни опандизят като едното нищо с тези работи. Дай нещо по-така...” Като чу обаче каква е печалбата, се замисли. Че той само за месец работа ще си оправи живота, ще си плати борchoвете, пък сетне – шапка на тояга. Пак щеше да продължи с кражбите на коли.

В колите имаше далавера, но той се издъни – без да знае задигнаха колата на един политик, който пощуря и накара всички да се изправят на нокти, но му върнаха колата, че даже и двеста бона му оставиха в жабката като извинение за безпокойството. Тези двеста бона той трябваше обаче да изплати на Келеша от София, който ръководеше автокражбите по Черноморието. А двеста бона не бяха малко пари. С тях онзи баро можеше да си купи още една кола.

Като начало задигнаха съвсем новото Уно на някакъв румънец, дошъл с детския отбор по ветроходство на

Балканиадата в Несебър. Успяха да се докопат до оригиналния ключ в джоба на сакото му в хотела и шест часа по-късно минаха македонската граница. Продадоха колата на добра цена, но за да върне борча си, съвсем не стигаха. Макар че успяха да накарат въпросния румънец да плати, уж за да му върнат колата, и взеха още две хиляди марки, но тя отдавна беше шитната в Скопие.

Тогава се появи Сашо Зъбите и му предложи да ръководи пласирането на drogата по Южното Черноморие, защото доскорошния дилър Тошо Нивела го били гръмнали.

„Ще направя един два удара и ще се оттегля” – рече си Кривия, но не се оттегли. Услади му се. И как няма? За месец само си изплати дълга към Келеша и събра още толкоз. После вече не можеше да си представи живота без толкова пари и власт. Власт! Кривия с удивление разбра, че властта е по-силна и от парите. Те бяха средство – нещо като лост, но важната бе властта. Да властваш върху живота и съдбата на хората – това бе най-сладкото нещо в живота.

А Кривия властваше. Подчинени му бяха трийсетина пласьори, които му се отчитаха до шушка. Там лабаво нямаше. Я е разбрал, че някой го лъже, му режеше едното ухо. После и другото. След това вече режеше главите. Имаше такъв случай. После никой не се опитваше да се ебава с него.

До онзи ден. Дойдоха три типчета от някаква неизвестна фирма и му казаха да не се занимава с някакъв клиент на Джордана. И за по-убедително му поначукаха с бухалки канчето и фаровете на джипа. Къде му беше охраната? Намери всички проснати в преддверието, упоени с кой знае какво.

Затова сега си караше кротко джипа към Несебър със сто и петдесет километра в час и изобщо не спря, когато едни катаджии му вдигнаха „слънчогледа”. Те обаче го погнаха и след километър бе принуден да спре, защото бяха препречили шосето с комбайна. Бяха го сгепцали.

Кривия беше спокоен, защото никога не носеше в себе си дрога повече от една доза, колкото за лична употреба, но все пак това спиране малко го притесни.

- К'во стаа бе, пичове – рече той на ченгетата, повечето от които му бяха познати и които бе подхранвал периодично със „зелено”. – Кой тука е пикал накриво? Вие или аз?

- Пас – пошепна му един от тях. – Брато, много лошо си се накуснал. Трай, защото тук е големият шеф.

Провериха му документите, намериха в жабката пищова, за който им показва разрешително, и тогава едно от ченгетата, както ровичкаше из багажника извика:

- Опа-а-а! Вижте какво има тука! – И извади пакет с бял прах изпод резервната гума, на който пишеше пудра захар.

- Това не е мое – спокойно рече Кривия. – Аз ям само кафява захар – по-здравословна е.

Едно типче извади куфарче с разни джунджурии, бръкна с ножче в пакета и изследва съдържанието.

- Кокаин – рече той и затвори куфара.

- Какъв кокаин, бе! Никога не нося такива работи в колата. Вижте на пакета какво пише – „Пудра захар”.

Никой не му отговори. Закопчаха го и го откараха в ченгеджийницата. Скоро му повдигнаха обвинение за притежание на един килограм кокаин.

Кривия си взе за адвокат една от най-оправните юристки в Бургас, която поиска нова експертиза на пакета, намерен в багажника на джипа, но двата независими химически анализа доказаха категорично – кокаин.

Кривия разбра, че е дълбоко натопен. Натопен, но от кого? Мисли, мисли и не можа да измисли нищо, освен че това вероятно бяха тези същите копелета, дето го предупредиха да не се занимава повече с онова докторче, но той не ги послуша.

Сега вече и да съжалява, полза нямаше. Чакаха го няколко години на топло и единственото, на което се надяваше, беше да се случи чудо.

ТОВА СЪМ АЗ, МАРТА

Не убих змията. Когато ми се яви за трети път снощи й рекох, ще те пусна, но ти какво ще направиш за мене? „Направи, каквото си наумила, и ще успееш. Обещавам ти” – каза тя и аз я пуснах.

На другия ден Петър го изписаха и първата му работа, след като се върна вкъщи, беше да ме пребие от бой. Лежах мълчаливо на пода и понасях ритниците му, а той, като чуваше, че не пища и не викам, още повече се озлобяваше и ме риташе, където завари. Аз обаче не издадох и стон.

Накрая се умори и тръгна на работа. Имал да закърпва някаква кола.

Тръгна той, а аз след малко – подир него. Взех такси и отидох до работилницата му – тя е до разклона за „Меден рудник”. Спрях таксито на стотина метра от пътя, платих му и казах да ме изчака. После тръгнах към работилницата.

Отдалече видях черен мерцедес, а под него Петър легнал чукаше нещо. Приближих тихо, но той ме усети и подвижна:

- Коя си ти ма, кукло? Много са ти гот крачетата! Браво, браво! – рече той изпод колата, защото не можеше да ме види изцяло. Но и да ме беше познал, все тая.

Огледах се наоколо и като не видях никого, взех лостчето на крика и изпуснах въздуха.

- Аз съм тая, която чуваш и виждаш за последен път – казах с пресеклив глас и си тръгнах. Зад себе си чух животинския му рев, но не ми дожаля.

Така станах убийца. Оттам отидох у бай Иван, макар да не беше нито понеделник, нито четвъртък.

„Дойдох да почистя – обясних, – защото не съм добре и утре няма да дойда.”

„Какво ти е? Онзи тъпанар да не те е бил пак? Изписаха ли го от болницата? Само кажи, и ако ти е сторил нещо, ще ида да му изпотроша кокалите” – рече Никола.

Не че имаше много за почистване, но исках да си създам алиби. И аз съм гледала някое и друго криминале по телевизията. Там видях и номера с крика.

Надвечер дойдоха колегите на Петър и ми съобщават: „Мъжът ти почина. Крикът изпуснал и колата го смачкала.”

И аз като писах! Рева, но не за него, а за злочестата си съдба, че не ми даде някой свестен мъж, а ме хвърли на този изверг. Рева, та се късам, а колегите му ме гледат и си шушукат: „Горката жена!”

На другия ден дойде някакъв следовател да ме разпитва. Нищо не знам, рекох. Бях на работа по това време. Питайте бай Иван Дражев и доктора му. Питали. Потвърдили.

На другия ден го погребях. На погребението освен колегите му нямаше друг. Такъв скот може ли да има приятели? Родителите му бяха починали преди години. Бай Иван и Никола помолих да не идват.

Вечерта казвам на змията: „Послушах те и направих онова, което си бях намислила, ама все се чудя, беше ли справедливо? Дала ли съм аз живот някому, че да имам правото да го отнема? Барем да бях дала, та да имам някакво право...” „Ще имаш – рече змията. – Скоро ще дадеш живот.”

Сутринта не станах от леглото. Лежах цял ден. Пред очите ми все бе Петър как ме рита и псува, после как лежи под тежката кола и въздухът излиза от него като от спукана топка.

Боже, ще забравя ли някога това? Ще ми простиш ли за злодеянието, Господи? И ти си убивал в името на доброто! Спомни си Содом и Гомор! И Потопа! И аз съм човек и искам да живея човешки! Нямам ли право и аз на свестен живот!

ОЩЕ МОРСКИ ИСТОРИИ

Сутринта на вратата се звънна. Беше пак Манолчо Сладкия. Весел и безгрижен, както винаги, той седна на мястото си, запали цигара (разрешена само нему в този дом) и начена разказа си:

- Като пътувах с онова скапано корито, за което ви разказах предишния път, имахме курс до Новоросийск. Ама нали ви казах, че корабчето плаваше само на магия, а и кормчията ми беше нов, та като наближихме, се качих горе да наблюдавам приставането на кея. Докато правехме маневра, приближихме много близо до един френски параход, сто пъти по-голям от нашия, и кормчията къде гледаше, не знам, но яко се отърка в корпуса му. Кански ядосан слязох и се надвесих над борда да видя пораженията. На французина нищо му нямаше, но на нас вдясно от носа ни се беше появила елегантна вдлъбнатина на площ около три метра. Честно казано, тя придаваше на кораба ни доста стремителен вид и аз с всичкия си акъл споделих това с екипажа. Секунди след това кормчията направи завой и отново се отърка във французина, само че този път с другия борд. „Какво правиш бе, акъл имаш ли? Защо пак се блъсна в този параход?“ А той ми вика: „Ами, кептин, видях, че остана доволен от новия вид на кораба, и за да бъде симетрично, оформих и другия борд.“ Погледнах отново зад борда и видях, че параходът бе станал доста по-аеродинамичен и красив. „Да му мисли собственикът – рекох си. – Ремонтът остава за негова сметка.“ Когато след месец гъркът се появи в Пирея да си види плавателния съд, остана много доволен от вида му и нареди само да го боядисаме. Та такива ми ти работи...

Капитан Манолов очакваше овации, както обикновено, но ние с бай Иван само се усмигнахме сдържано.

Решил да ни развесели, Манолчо подхвана нов разказ:

- Искате ли, авери, да ви разкажа за първото ми пътуване с яхта без мотор до Одеса?

- Защо без мотор бе, Маноле?

- Ами защото няхаме. Това обаче се превърна в плюс, защото щяхме да бъдем първата ветроходна яхта, която щеше да доплава само на платна до братската съветска страна – изключвам старите мореплаватели, особено казаците с техните „чайки“, които редовно бастисвали черноморските градове Аполония, Агатополис и Анхиало и ги ограбвали.

През 1976 г. яхтклубът на Пристанище Бургас получи голяма килова яхта тип „Нефрит“, която бе наречена „Мистрал“. Щом научих за нея, отидох да я видя. Беше истинска красавица – червена на цвят, дълга около 7 метра, широка 2,50, а височината на борда – метър и половина. Изработена беше от стъклопласти в корабостроителниците на Гданск.

Един ден, беше през август, шефът на яхтклуба Димитър Урумов идва при мене и ми казва: „Искаш ли да бъдеш шкипер на „Мистрал“ в едно пътуване до Одеса? Организираме го в чест на 60 годишнината от Октомврийската революция.“ „Кои други ще са в екипажа?“ – заинтересувах се. „Ичо, ти, доктора на пристанището и един журналист, Стефан Кефалоубиеца.“ Ичо – това бе отлично – той беше опитен ветроходец, бивш няколкократно републикански шампион в клас „Звезда“, а сега моряк от Портовия флот. Докторът не го знаех какъв ветроходец е, но един лекар на борда никога не е излишен. Ама този журналист за какво ни е? Трябва ни, каза Димитър, за да отразява пътуването в пресата и да популяризираме дейността на яхтклуба. „Че как ще го отразява това пътуване от морето, да не би да има радиостанция?“ „Не, няма да имате радиостанция. Двигател дори няма да имате, защото яхтата е без мотор, а и ние нямаме никакъв извънборден да ви дадем. Но още по-добре – това ще бъде първото плаване

до Одеса само на платна – добави Урумов – това не е без значение за трудността на плаването.”

Щяхте да се учудите, ако бях отказал, нали?

От пристанището бяха отпуснали достатъчно пари и ние тримата с Ичо и доктора тръгнахме да купуваме храна и други припаси. Първото, което доставихме, бяха няколко щайги с домати, леко порозовели, които ни подариха от един кораб, който товареше домати за Съветския съюз. После си издействахме с връзки да купим една тенекия овче сирене и една пита кашкавал „Балкански”, от онези, най-хубавите, които бяха за износ. Купихме един чувал с месни консерви „Русенско варено”, пастет „Апетит” и разни други още вкуснотии, сухи шпекови салами, които щяха да ни стигнат за един месец (сякаш имаше опасност да се изгубим някъде из морето).

После дойде ред на напитките: двајсетина бутилки коняк „Слънчев бряг”, няколко от луксозния „Плиска”, две каси с вино „София”, десетина картонци цигари „Стюардеса” и десетина хляба. Имаше и други неща, но сега не си ги спомням. Взехме повечко провизии, защото се чуваше, че в Съюза била настанала страхотна криза и по магазините нямало нищо за ядене. С една дума, за ядене за пиене и пушене на борда имаше в изобилие. Само дето за е.не нямаше нищо да има. А докторът зареди яко медицинската си чанта с илачи.

Тръгнахме, както каза Стефан Кефалоубиеца, журналист-тът, баш в периода на „карпуз мелтемите” – ветровито време в периода на зреене на дините.

Изпратиха ни тържествено, дойде и контролата – митничарите ни провериха за марфа (контрабанда). Като видяха камарите с алкохол и цигари, се хванаха за главата, но нали бяха наши хора, затвориха си очите, защото бяхме честни български ветроходци, предприели това пътешествие в чест на славната шейсетгодишнина на още по-славната и велика (с главна буква) Октомврийска социалистическа революция в СССР, която бе довела на власт работниците и

селяните, които благоденстваха под грижите на партията (с главна буква) и правителството. Без майтап!

- Хайде, стига си се правил на остроумен – прекъсна го бай Иван. – Тези работи защо не ги разправяше тогава?

Манолчо не отговори, запали втора цигара и продължи:

- Граничните и те дойдоха, провериха ни моряшките паспорти, документите на яхтата и отблъснахме от кея – вече бяхме напуснали официално границата на България. Нямахме право да акостираме повече на българския бряг. Ако го сторехме поради някаква причина, трябваше да викаме отново контрола да ни пусне зад граница. Защото, откъде да знаят – може да спрем на някое малко кейче и да натоварим някаква контрабанда за Съветския съюз. Като чушки или домати да речем. Или пък къпоолу и паста за зъби „Поморин“ – то аслъ това изнасяхме за там тогава.

- Хайде, стига си злословил – обади се пак бай Иван.

- На другия ден стигнахме нос Калиакра. Минахме на метри от него, та да могат граниচারите да ни видят добре. Уведомени за нашето плаване, те ни махнаха от вишката за поздрав, след като ни огледаха добре с бинокъл. Изкарах всички на палубата с лице към моряшкия пост, та да ни видят добре и в профил и в анфас. „Само ние сме – викам им – чужди лица не возим“. Мераклии за емигранти за СССР или пък за Румъния нямаше. Докторът рече, че познавал един, но той лежал в Софийската психиатрия по времето, когато бил студент. Като го попитали защо са го затворили в лудницата, като му е толкова сваятна приказката, той рекъл: „Заловиха ме като преминавах нелегално границата на България, само че се обърках, та вместо на запад тръгнах на север. И вместо в затвора, ме вкараха в лудницата.“ Хак му е, като не е внимавал в час по география.

Когато влязохме в румънски води, духна хубав вятър, вълните бяха кажи-речи двуметрови, но яхтата ги катереше без проблем, само дето се измокрихме до кости.

Хайде, утре ще продължим, че трябва да ида за пенсията – рече Манолчо Сладкия и стана да си ходи.

ПЛАМЕН КРЪСТАНОВ

Това съм аз. Трийсет и три годишен пълничък млад мъж, ерген. Всъщност сега съм ерген, но бях женен и се разведох, защото жена ми се оказа голяма тъпанарка. Сега разправя наляво-надясно, че съм луд или най-малко не съм добре с нервите, но това е чиста клевета, защото аз, освен няколкото шамара, дето й ударих, нищо друго не съм й сторил.

А че съм малко нервен, нервен съм. Признавам си. Ама как няма да съм нервен бе, брате, като са се навъдили едни говеда навсякъде! Направо те изкарват от нервите! Идва бабичка някаква, иска да й копирам някакви документи. Ама не искала така, а онака. Чакай ма, стара чанто, ти ли си тука специалистката, или аз? И я изгоних.

Ама иначе хората са големи будали. Направо се чудя как може да има такива будали на тоя свят. Да вземем например печатницата. Тя беше държавна и когато я обявиха за приватизация, баща ми и майка ми бачкаха там, та успяхме да скроим такава далавера, че я взехме за жълти стотинки. Е, машините не са първа младост, но вършат работа. Има още хляб в тях. Преместихме ги тук в един цех на бившия „Спортпром” и започнахме работа. А работа има доста. Особено пред Нова година и преди избори. То календари ли не щеш, плакати ли не щеш, диплянки ли, че и постери даже.

Добри парици паднаха, но дерт ми е, че не мога да купя този клуб на бившето БКП, та да си направя един свестен офис, но тези червени боклуци не го продават. Даже искат да ме гонят от догодина – кафене щели да правят някакво – повече пари им обещаваха.

И един мерак имам – да издам някоя сваятна книга, та да се прочуя и аз като издателство, но все разни детски книжки ми носят и учебни помагала някакви, а това е едно

нищо. Дали ще мога да я скопосам книгата? Че защо да не мога? Щом скопосвам малките книжки, защо да не мога и голяма? Е, не е все едно – ако е дебела, ножовете ми са малко остарели и ще трябва да търся нови, а и може малко накриво да се изрежат полетата, но това да му е кусурът – от самолет не се вижда.

Ето сега влиза един балък. Да го видя какво иска. Като го гледам, младо момче, семпличко ми изглежда, палтенцето му – поотъркано, но носи хубава чанта, доста произдута. „Нося ви – казва – мемоарите на господин Иван Дражев, да си дадете офертата за издаването им.”

Като чух Иван Дражев, веднага ми светна. „Кой Дражев, бившият секретар на партията ли?” – питам. „Същият” – отвърща момчето и вади от чантата дебел топ с листи. „Ето това ще е моят удар!” – рекох си, но не се издадох, за да не подплаша птиченцето. Този е тузлия. Кой знае с колко се е нагушил, докато беше шеф. Сега е мой ред да го пооскубя. Може, казвам, но да ви предупредя, че имам една предварителна молба – другарят Дражев да ми уреди да купя този бивш партиен клуб тук, но на първо време – да ми удължат договора за наем с още една година. „Не знам дали това може да стане – отвърна копелето, но ще говоря с господин Дражев и ще ви уведомя.”

Прегледах бегло напечатаните на компютър листи – бяха към 300 страници формат А4. Започнах да обяснявам колко е сложно отпечатването на една книга – първо, предпечатна подготовка – преформатиране от уърдов формат А4 на формат 60/80/16 да речем на някоя от издателските програми – Корел или КуаркЕкспрес. При странирането неминуемо се получават размествания, пренасяне на думи и т.н. Трябва да направим първа отпечатка, да я дадем на коректор да я провери и после да направим втора, и нея да провери, а ако има и грешки, се прави и трета... То не е проста работа. Това дотук е само предпечатната подготовка. А, пропуснах – трябва да извадим на паус хартия всички

страници в огледален образ, от които да направим после матриците. Чак след това започва отпечатването в печатница.

„Добре, дайте ми цените на тези етапи – предпечатната подготовка и отпечатването, ще ги сравня с другите оферти и ще ви се обадя какво сме решили” – казва момчето. „Ами какво има да умуваме – отвърнах – предпечатната подготовка ще струва към 400 лева без коректурата – коректорите вземат по около половин-един лев на страница. Сега ще сметна и колко печатни страници ще излязат... Около 400. При тираж от 500 екземпляра, всичко ще струва около три хиляди лева. Корицата, в зависимост от дебелината на картона, ще коства около два и петдесет.”

Момчето взе да умува. Бре, ще го изтърва, викам си. Виж какво, казвам му, ако другарят Дражев ми уреди договора за наем за още една година, предпечатната подготовка ще бъде без пари. А ако ми уреди да купя помещението, и книгата ще му излезе без пари. Не знам, казва момчето, ще трябва първо да говоря с него. Не съм наясно как стават тези работи – може и да не е по възможностите му. Нещата се промениха, както знаете. Абе знам, казвам, че се промениха, ама старите кучета си пазят още позициите и думата им се чува. И така, дайте книгата, аз ще започна да я странирам, за да не губим време – изборите наближават, а тогава не мога да си вдигна главата.

Момчето взе да се опъва – не можело да остави книгата без да пита шефа си. „Ами ето ти мобилния телефон, звънни му!” Говори типчето с шефа си, обясни му подробно положението, онзи не знам какво точно му каза, но накрая момчето остави листите и рече: „Господин Дражев каза, че договорът ви за още една година можел да бъде удължен, но за продажбата на помещението трябвало партийният комитет и да вземе решение. Така че каза, засега правете само предпечатната подготовка като бартер за удължаване на договора, а после ще действаме и по другия въпрос.”

Съгласих се, но реших да накарам този дърт тарикат да си плати като поп. А когато аз реша нещо, държа като катил!

ЛЪЖКИНЯ

Излъгах, че съм убила Петър. Не че не ми стигна куражът, но като се наведох да врътна лостчето на крика, видях, че една тревичка, една такава простичка, със ситни бели цветчета, бе полегнала върху него, и ако пуснех крика, щеше да я смачка. Затова хукнах да бягам, а Петър викаше след мене: „Къде тръгна ма, кукло, ела да видиш какво ще ти дам!”

Обичам цветята. И тревичките. Особено тревичките, тези дивите. Не е ли това чудо на живота – диво, непосято, неокопано, неполивано, а щъкнало да расте, че и цъфнало!

Веднъж видях едно цветенце, поникнало на стената на стара, схлупена къщурка близо до нас на улица „Самуил”. Приближих и го загледах. Обикновена дива тревичка, пунала коренчета в цепката на стената, че и цъфнала отгоре на всичко. Няколко бледорозови цветчета красяха върховете ѝ и се радваха на ветреца, който подухваше. Не можех да повярвам, че може да има такава сила в природата. Да поникне и да цъфне на гола стена! Радвах се на цветенцето като на дете.

От къщата излезе мърлява жена. „Какво гледате тука на дуvara ни?” – попита. „Цветенце – отвърнах. – Вижте къде е поникнало. Не е ли красиво?” Тя приближи, вгледа се в тревичката и я отскубна с един замах. „Бурени разни къртят стената ни. Че да им се радвам отгоре на всичко.”

Идеше ми да я удуша. Когато си тръгна, взех тревичката и я пхнах обратно в цепката. Дали ще заживее отново, мислех си. Влязох скришом в съседния строеж, гребнах с шепи вода от една локва и я полях. Тревичката ми кимаше с розовата си главица. На другия ден минах отново оттам. Беше клюмнала. Заплаках. После отново донесох вода с шепи и се помолих: „Господи, спаси това прекрасно създание! Виж колко е красиво!” Не знам дали ме чу. Не

отидох да го видя отново, защото подозирам, че злото на тоя свят е повече от доброто.

Мисля си: не съм ли и аз една такава тревичка?

А всичко онова, дето ви разказах по-напред за Петър и за крика, си го измислих. Защото така ми се искаше. Само че не стана. Хиляди пъти повтарях тази сцена в ума си, но все я пропъждах. Защото бях решила да го направя. Бялата змия ми беше разрешила. А аз на нея вярвах, защото от време на време се явяваше в съня ми и си говорехме. Какво – не зная, но помня, че ми беше хубаво.

Стоя до прозореца и гледам към задния двор. Там расте голям стар ясен. На клона са кацнали две гугутки – сивички и обикновени – онези същите, които напролет се гонят по дърветата, целуват се, а после се любят, кацнали една върху друга. След това си свиват гнездо сред клоните и си излюпват гугутчета. После гугутчетата порастват и отлитат. Повече не се появяват. Все едно, че ги е нямало.

Сега е още студено. Гугутките са кацнали една до друга, опрели крилцата си, за да се стоплят, сгушили се, всяка в мислите си, и си спомнят за изминалите години – гугутките създават семейство за цял живот. Настанали са трудни времена – хората не изхвърлят хляб, а семенцата вече са поникнали, но гугутките пак са заедно, щастливи, макар и гладни. На никоя и през ум не минава да обвини другата за студа. Стоят и чакат да дойде хубавото време. Кацнали с гръб към целия човешки свят, те се обичат. Защото са по-добри от хората.

Мисля си понякога: как могат едни нищо и никакви неразумни твари да живеят в мир и сговор и да се обичат, а ние, хората, да се мразим и да се избиваме? Не искам да убивам Петър, бога ми, не искам, но знам, че няма да ме остави на мира. Ще върви подире ми и ще ме тормози, защото мисли, че съм негова собственост. А нима някой може да бъде нечия собственост? Никой никого не може да притежава, защото ние всички сме рожби на Природата или

на Господ, все едно. Не можем да притежаваме даже животните и растенията, защото и те са Божии творения.

Дори децата, ако един ден ги имам, ще са Негови, а ние ще можем само да се грижим за тях и да им се радваме.

Мисля си понякога има ли Бог. Зная, че е богохулно, но все пак си мисля, ако има, какво съм сгрешила, че ме е оставил на произвола на съдбата? През целия си живот нищо лошо никому не съм сторила, а как ми се отплаща Той? И само на мене ли? Колко още са несретниците по света? Милиони, ако не милиарди. Нима всички ние сме грешници?

Не е ли Бог всъщност някаква космическа Сила, която наблюдава жалкия ни земен нравуник и си играе с нас? Дай да ги оставя сега без хляб и вода да видя какво ще стане. А това, че милиони ще загинат, че ще разбие хиляди човешки съдби, за това не го е еня. Защото той е Бог. А ние сме мравки. От къде на къде тогава ще му се кланяме и ще му се молим? На такъв жесток бог аз не искам да се моля. Искам моят бог да е добър и милостив. А този, нашият, само го ласкаем, че е такъв. Как ще е милостив, когато, напротив, е безжалостен! Какво е сгрешило малкото невинно детенце, едва осъзнало се, че е човек, да загине най-нелепо на улицата или където и да е? Та то дори не е успяло да покаже добра душа ли е, или не е. Малка, красива, невинна душица си отива от тоя свят, само защото Някой си е решил така! И остават да скърбят вечно нещастните родители. И още примери мога да дам, но няма смисъл, защото всеки може да го стори. В такъв случай наш приятел ли е бог, или враг?

Щом е така, ще се съюзя с Дявола. И той е бог, макар и с обратен знак. И без това Злото властва на земята. Добър бог не може да създаде изчадие като Петър Далаверата.

Ето защо утре ще ида и ще пусна този крик върху него. Само че преди това ще отместя тревичката от корема му. После всичко ще се развие така, както го описах по-напред. С едно изключение само: тихо ще отместя осигурителното кютюче, което подлага под колата.

Защото предния път пропуснах да го сторя.

КЪМ ОДЕСА

- Нощта е тиха, между облаците от време на време се подава луната, морето си почива след тридневното вълнение – продължи Манолчо на другата сутрин. – Седим в кокпита и надаваме ухо на радиото – едно бойно „ВЕФ”-че, мейд ин СССР. Станцията е българската национална. По едно време чуваме шокираща новина и Ичо скача да усилва звука. Умрял е Елвис Пресли. Както никога досега пускат едно негово парче – бавно. Май че беше „Loving you”. Денят беше шестнадесети август 1977 година. Мълчим покрусени. Една легенда, съпътствала ученическите ни години с музиката си, си бе отишла. Почувствахме, че сякаш си бе отишъл завинаги и един етап от живота ни – бе се превърнал в спомен. Елвис беше любимият ми певец. Той бе Краля!

На сутринта навлязохме в съветски териториални води. Това не се разбира по никакъв начин, но картата го показва. Някъде по пътя ни щеше да се покаже остров Змейний. И те имат змийски остров. Ние имаме един с това име отсам река Ропотамо, който всъщност се казва Свети Тома, но нали не обичаме светиите, сме го прекръстили на змиите.

По едно време ни пресрещна елегантен военен катер с червен флаг. Руснаци! Излязохме на палубата и ги загледахме, придали на лицата си невинно и дружелюбно изражение. Като ни наблюдава една-две минути, един руснак в офицерска униформа поиска документите ни, пресегнах се през борда и му ги подадох. Той разгледа внимателно снимките в паспортите ни и ги сравни с брадясалите и изнурени лица насреща. Явно все още сме приличали на себе си, защото не го направи на въпрос, само попита с каква цел отиваме в Одеса. „В чест на шейсетгодишнината от Великата октомврийска революция” – бодро рапортувахме ние, той се усмихна (явно му стана драго) и ни върна документите. Накрая дори ни козирува. От

борда неколцината матроси ни гледаха със завист – едва ли щяха да им позволят да се разхождат с яхта като нас.

Наближаваме остров Змейний и се втурваме да преминем през протока между него и брега. Вляво се намира парка на Одеса „Фонтанка” и от яхтата се виждат светлините му. Вълнението не е много силно но възможността за лавиране не е голяма, защото протоктът е сравнително тесен.

След полунощ, като вижда, че още пъплим между Змейний и „Фонтанка”, Ичо прави чевръст паварот, насочва яхтата остро, кара така десетина минути и поглежда към брега – „Фонтанка” пак си е на същото място. „А!” – възкликва изненадан Ичо и отново прави паварот, втори и... като че ли малко помръднахме. Тази борба на сила и нерви, а и на умения, продължи няколко часа.

На разсъмване бяхме в пристанището на Одеса. Грохнали от умора пристанахме на кея и като му ударихме един сън, та чак до обяд. По едно време един глас отвън ни събуди. Беше председателят на Одеския яхтклуб – висок и снажен русоляв момък. Запознахме се. Час по късно пет-шест члена на яхтклуба ни бяха наобиколили. Отворихме в тяхна чест няколко консерви с месо, бутилка вино и коняк. Като похапнаха и попийнаха, взеха да коментират, как граничните цяла нощ наблюдавали някакви глупаци, които се опитвали да минат с яхта през протока между остров Змейний и „Фонтанка”, сякаш не знаят, че там има страхотно течение и че при такова време никой не е успял да го преодолее.

Слушахме ги мълчаливо. По едно време рекох: „Ами тези глупаци бяхме ние.” Всички спряха да дъвчат и ни загледаха с безкрайно удивление. Да дойдеш от България до тук, не било подвиг. Подвиг било да минеш през протока в такова време – не е имало досега яхта да е успяла, и то през нощта. „Е, ние не знаехме това и успяхме” – рекох.

Наистина, ако знаехме, че е невъзможно да се преодолее течението, щяхме ли да преминем? Попитах Ичо. „Кой знае – усмихна се той. – Ние, българите, сме големи кучета!”

КАК СЕ КАЛЯВАТ НЕРВИТЕ

Имаше преди време една съветска книга „Как се каляваше стоманата”. Сега обаче ще ви опиша как се каляват нервите.

Няколко дни след посещението ми при Пламен Кръстанов (помните го кой беше, нали – типчето, дето държеше онова издателство), бай Иван ми каза:

- Уредих договора за наем на онова момче от издателството за още една година. Иди да видиш докъде е стигнал с книгата. Кажи му, че засега работата с покупката не е решена, защото иска време, но не гарантирам, че ще стане.

Отидох. Така и така, казвам, господин Дражев уредил...

- Знам, знам – отвръща ми той – вече поднових договора. Ама не си е изпълнил втората част от договорката – да уреди купуването на помещението.

Обясних му как стоят нещата и той видимо помръкна. Докъде стигнахте с книгата, питам го, а той мънка:

- Ами... много работа имах тези дни, успях да странирам само петдесет страници, но нямах време да ги проверя всички.

- Дайте – казвам му, – аз ще ги проверя. Доскоро бях редактор на студентски вестник. Писал съм и статии.

- Ама то не може – казва той – всеки, който реши, да коригира текст. Тука трябва солидно познаване на правописа и така нататък. Аз, дето това ми е работата, не мога да кажа, че...

- Не се безпокойте, ако стане нужда, има кого да попитам – рекох, взех принтираните страници и тръгнах.

Не ще и дума, че още щом се върнах, се заех с материала. Чета и се дивя на неграмотност! Ама то бива, бива, ама цял вол за мезе не бива! Той не знае как се пренасят думи! Пренася ги както си иска. И не само това. На няколко места се опитал да „коригира” мои „грешки”.

Някъде бях написал „участвал“, а той го поправил на „учаестввал“. Другаде бях написал „Министерство на финансите“, той го коригирал на „финансиите“. Направо кошмар! Бай Иван гледаше как пухтя и се ядосвам, но не му казах, за да не го нервирам излишно. Както и да е, за един ден коригирах всички грешки, отбелязах му ги ясно и четливо, съгласно правилата за коригиране, и на другия ден му ги занесох.

- Има ли готови страници да ги взема? – попитах.

- Абе, знаеш ли, тия дни съм нещо недобре...

- Хубаво, ама сега гледам сте се заел да правите табела за временен номер на автомобила на този господин, който дойде преди минути, а ние чакаме от една седмица. Освен това имаме договорка.

- Договорката не е договор – отвръща ми копелето.

- Какво искаш да кажеш? – попитах ядосан. – Че устната ни договорка не е договор? Дълбоко грешиш, ако смяташ, че договорът между две страни може да бъде само писмен. Може да бъде и устен – това между коректни хора се счита за напълно нормален договор.

- Да, ама в съда такива уговорки не ги признават. Искат черно на бяло – договор, подпис и печат, че и нотариална заверка понякога.

- Не е така. Печатът не е задължителен атрибут на един договор, съгласно закона. Тези неща съм ги проучил, защото веднъж си патих – рекох. – Ако пък смяташ да се отметнеш от договорката, да знаеш, лошо ще стане!

- Ти какво, заплашваш ли ме? – кресна ми говедото.

Само за да не навредя на бай Иван, смекчих тона и рекох спокойно:

- Не, само си изясняваме някои положения. Смятам, че не си се отметнал от обещанието си да направиш предпечатната подготовка в замяна на продължението на договора за наем? Защото той може да бъде анулиран всеки един момент.

- Не може – ухили се типчето. – Аз магнах тази точка.

- Добре, ето ти коригираните от мене страници, оправи текста, направи му второ копие, за да го проверя отново. И много те моля, не се опитвай да ми правиш корекции на някои думи, да не говорим за текст, защото смятам, че съм достатъчно грамотен.

- Искаш са кажеш, че аз съм неграмотен ли?

- Не, но... Апропо, как се пише думата „загадка“? От коя дума произлиза?

- Как от коя. От „загатвам“ и се пише „загатка“.

- Е, това исках да чуя. Моля те, ако я срещнеш в този текст като „загадка“, не я коригирай, защото моята дума произхожда от „загадъчен“. Това се две различни думи.

Копелето замълча, но явно изглеждаше много ядосано.

- Ти си първият човек, който се опитва да ми намекне, че не владее правописа – рече то през зъби, цялото зачервено. – Аз съм шеф на коскоджам ми ти издателство, издал съм десетки книги, а ти ще ми правиш забележки! Вземай си кирливите листи и ми се махай от очите!

- Чакай, чакай – рекох примирително. – Не се засягай, но фактът си е факт. Аз всъщност ти улеснявам работата, защото няма да правиш корекции на текста – това остава мое задължение, а ти от своя страна не губиш нищо – договорът за наем ти е удължен.

- Ами покупката на имота? Докато това не стане, книгата ви няма да бъде отпечатана.

- Окей – рекох. – Ти направи предпечатната подготовка, а за печатането има време.

- А, не така!– викна типчето. – Аз да свърша черната работа, а после някой друг да я отпечата. Не става!

- Ама чакай, ние не сме се споразумели и за отпечатване! Откъде да знам дали офертата ти е изгодна? Тепърва ще проучим цените в другите печатници и тогава ще решим. Засега искаме от тебе само предпечатната подготовка.

Той ме изгледа злобно със свинските си очички и нищо не отвърна. Разбрах обаче, че от този миг ми е смъртен враг.

ЛЕКЦИЯ №3

- Никога не притискай много партньора си – рече ми бай Иван, когато му разказах за срещата ми. – На опонента, конкурента или на партньора си винаги оставяй път за изход. Не го ли направиш, печелиш един враг. А човек няма нужда от излишни врагове. Дори най-плахият и смирен човек, притиснат натясно, става звяр – това е инстинкт у всяко живо същество. Не си ли виждал как врабец напада котка, която се промъква към гнездото му? А човекът е нещо много повече. Защо беше необходимо да казваш на този Пламен, че няма да печатаме при него? Дръж го в ръцете си, коткай го, залъгвай го, ако трябва, но не го превръщай във враг.

- Трябваше да го поставя на мястото му това говедо – рекох. – От къде на къде ще си играе с нас? Ти му осигури договора за наем, а той, като си изтъка платното, ритна кросното. Не мога да понасям такива копелета.

- Можеш или не можеш, това няма нищо общо с работата. Работата в случая не е само твоя, а и моя. Аз имам интерес да ми я свърши и за това използвах авторитета си пред партийния секретар на квартала, а сега ти си на път да я развалиш. Никога не позволявай на личните си чувства да предопределят хода на действията ти. Защо е било необходимо да му казваш на тоя Кръстев ли беше или Кръстанов, че е неграмотен? Какво спечели от това? Достатъчно беше да му кажеш, че сам ще правиш корекциите. А ти? Как се пишела думата „загадка”. Ами като си толкова умен, обясни ми тогава защо „загатвам” и „гатанка” се пишат с „т”? Не можеш, нали? А защо искаш от него да знае?

Замълчах. Прав беше старецът!

- Никола, трябва да щадим човешкото достойнство. Дори когато човекът явно е тъп, прост, глупав, дори когато е идиот. Дори и когато не си сигурен дали може да оцени собственото си достойнство. Никога не унижавай по-

низшите от себе си – секретари, прислужници, шофьори и други подобни. Отношението на даден човек към понископоставените говори за достойнството му. Лесно е да бъдеш груб с тях, но героизмът е да се озъбиш на някой повисокопоставен.

- Ти на Тодор Живков озъбвал ли си се?

Бай Иван се замисли.

- Нали ти казах – не оставяй емоциите ти да влияят на работата. Противопоставял съм му се, разбира се, не за едно и две неща, но го правех внимателно, за да не накърня самолюбието му. А той беше болезнено самолюбив. Навсякъде виждаше конкурент за властта си. И въпреки това успях да прокарам някои свои идеи, като ги лансирах... като негови.

- Ами! И как постигаше това?

- С много четене, учене и вслушване в съветите на другите. И с много психология. Трябва да познаваш човека срещу себе си, за да успееш да влезеш под кожата му.

- Искаш да кажеш, че ако беше отишъл сам при този Кръстанов, щеше да постигнеш повече ли?

- Вероятно. Този тип явно е комплексар. И бих отишъл, ако бях по-добре със здравето. Но ако нещата се закучат, ще ме закараш с колата. Ти нали каза, че имаш книжка?

- Имам, но не съм карал, откакто съм я взел. Година вече.

- Нищо, като се постопли времето, ще я покараме. Ако не за друго, заради акумулатора. Не е зареждан повече от месец. Така че гледай следващия път да си огладиш отношенията с това момче, защото от това работата страда. Кога каза, че ще бъде готов с другите страници? Утре? Окей! – усмихна се той.

На другия ден преди да тръгна реших да звънна на Кръстанов по мобилния телефон. „Не съм готов, рече, ела утре“. На другия ден звънях, звънях, но не вдигна телефона – вероятно ми беше записал номера и нарочно не се обаждаше.

Следобед отново позвъних – пак същото. Хванах автобуса и отидох на място. Като ме видя, хлъцна.

- Ей сега, казва, дойде тока, няхах ток, но седни малко, за нула време ще ти изкарам петдесетина страници – ти и без това повече няма да можеш да провериш.

Седнах и зачаках. След малко дойде възрастна жена да ѝ отпечата някакви протоколи – с това си вадела хляба жената и ме помоли да ѝ отстъпя реда – нямало да отнеме повече от час.

Съгласих се, макар да не ми се чакаше толкова. През това време жената се чудеше как да забавлява копелето, което намусено сновеше насам-натам.

- Ама как можа бе, моето момче, – каканижеше бабата – да оставиш такова хубаво момиче като Весето – тя на мравката път правеше... Умно и възпитано дете, все ме поздравяваше...

- Ти какво, адвокатка ли ѝ си на Веса? Паряхах я и толкоз! Като ти е толкова драга, вземи си я вкъщи!

- Ама аз само исках да ... Не е хубаво така. А ти трябва малко да поуспокоиш нервите си, ако трябва на бани иди...

- Слушай, дърта краво, вземай си шибаните протоколи и ми се махай от главата! – викна Пламен. – И повече да не съм те видял! Тя ще ми казва какво да правя! Ам-ма! Хайде, чупка!

Досрамя ме от това отношение към възрастната жена. А тя, бедната, прибра листите си и си тръгна подплашена.

Спомних си лекцията на бай Иван и предвидливо замълчах. Иначе бих хванал този мухъл за шията и бих го накарал да се извини на старицата. Стисках зъби и мълчах.

- Ето ти още петдесет страници. И по-рано от понеделник не ми ги носи, защото имам много поръчки.

Пак замълчах. Иначе щях да викна, че ние също имаме поръчка, за която де факто сме си платили, макар и с услуга.

Надявах се за седмица да проверя всичките към четиристотин страници и тогава – край на мъките и на гадостите на това копеле. Много се лъжех обаче.

ПАК СЪМ АЗ, ГОШО ЛУДИЯ

Вече не съм беден, защото печеля добре. Джордана взе да оставя в бараката ми някакви пакетчета. Отначало бяха стотина, но отскоро зае целия горен рафт на шкафа зад чиниите. Казва, че бил някакъв отровен препарат за пръскане. Не ми пука обаче, защото Джордана ми плаща добре. На месец ми дава петстотин лева, което е много повече от пенсията ми.

Джордана не идва вкъщи да взема от пакетчетата, а ме кара да му нося по пет-шест в джоба си. Чака ме в мазето на строежа им, и то късно след обяд, когато работниците си тръгнат.

Понякога ме вика пак там и ми дава един пакет, запечатан в кафява хартия, а аз го слагам при другите на рафта в килерчето.

Един ден обаче сестра ми ги видя и се развика какви са тези неща тука. Опитах се да ѝ обясня, че са на един приятел, но тя каза, че ако не разкарам тези неща оттук, ще се обади в полицията.

Зачудих се защо Джордана ги дава на мене, а не си ги държи вкъщи. Достраша ме и отидох у тях. Той се уплаши не по-малко от мене, и взе да ми се кара защо не съм ги скрил по-добре, а аз се чудех защо трябва да ги крия, но не можех да го попитам, защото хората най-често нищо не ми разбират.

Вечерта Джордана дойде по тъмно и пренесе всичките пакетчета в бараката ми, като ги напъха в кожуха на старата ни пералня, която и без това не работеше. Уплаших се, че ще намали парите, които ми даваше, но той не само че не ги намали, ами ги увеличи. Даваше ми вече по шестстотин лева.

Започнах и аз да ходя като хората – купих си нов анцуг, яке и други дрехи, понякога отивах да се храня в ресторант, но там много не ме искаха, защото плаших клиентите.

Сестра ми обаче забеляза, че харча повече и пак ми се накара. Каза, че повече няма да идва да ме пере и да чисти и по едно време наистина спря. Тогава ѝ обясних, че съм приключил с тези неща, отворих ѝ шкафа да види, че няма нищо, извадих всичките пари от джобовете си, – двайсетина лева – но тя не знаеше, че останалите пари бях скрил в оная същата пералня в бараката. Започнах да ги събирам там и по едно време бяха станали към хиляда лева. Ама каква файда, че ги имам, като не мога да ги харча. И Джордана това ми казваше – харчи ги по малко – да не прави впечатление. Защо, не ми обясни.

Спрях да събирам фасове от улицата и започнах да си купувам цигари. Продавачката ме запита един ден дали не са ми увеличили пенсията, и аз започнах да си купувам от различни магазини, ама гледах да са по-далечни.

Една вечер Джордана дойде при мене и остана да спи в стаичката ми. Постла си на миндера и цяла нощ се въртя, че и аз не можах да мигна. На сутринта ми обясни, че Цеко Кривия го арестували. Страхувал се да не приберат и него. Защо да го приберат, какво е направил? „Абе, ти толкова ли си тъп, не разбра ли, че това е кока?“ Знаех, какво е кока-кола, но само кока – не. Сигурно ще е нещо, от която тя се прави. Опитах се да го попитам, ама май не ме разбра.

Джордана остана у нас няколко дни и май не беше добре, защото от време на време смъркаше с тръбичка един бял прах, който разстилаше на лента върху вестника. Предложи и на мене, ама аз отказах, защото не бях болен.

Ще взема да питам Никола, докторчето. С него се имаме. Само че напоследък не се мярка в махалата. Сигурно е отишъл пак да следва. Баща му май още е без работа, защото го виждам от време на време да излиза мрачен от къщата им.

Джордана и той май се опаричи. Купи си нова кола, пуши от най-скъпите цигари. Каза, че Цеко кривия го били осъдили на три години затвор. Защо, попитах и той ми каза, че за разпространение на наркотици. За какво се използват

тези наркотици, попитах го, а Джордана се засмя: „Като ги смъркат, на хората им става гот.” Аха, разбрах. Това е нещо като онази ракия, която пихме на сватбата на сестра ми и ми стана весело.

Не мога да разбера защо хората приемат такива работи. Не им ли е хубаво така, че пият и смъркат разни неща? Да каже човек, че са нещо болни, ама не са – всичко си им е наред – и къщи си имат, и жени, и хубава работа имат повечето. Какво повече искат от живота? Това не мога да разбера.

А какво да кажа аз, дето нищо си нямам? Да бях здрав и да не ми се мятаха ръцете и краката на всички страни, нямаше да има по-щастлив човек от мене. Ама не съм.

И друго не мога да разбера: като им става хубаво на хората от тези наркотици, защо тогава ги забраняват, а Цеко даже са го вкарали в затвора. Тука ще има нещо тайно, което не мога да разбера. Ама кого да попитам? И как да го попитам, като нищо няма да ми разбере? Само Никола ми разбира, защото се познаваме още от деца, ама него го няма. Ако не е заминал пак да учи, като го видя, ще го попитам.

И още нещо не ми е ясно. Дали тези неща, дето Джордана крие в бараката ми, не са наркотици? Ако не са, защо ще ги крие при мене? Не може ли да си ги държи въщи. Крие ги тука, защото всеки ще си каже: Гошо Лудия не може да се занимава с такива работи. Което си е вярно. На мене всичката ми работа е наред, че остават само наркотиците.

Джордана е хитър тип. Помня го още от малък. Все разни далавери въртеше и кражби разни, та на няколко пъти го бяха вкарали в милицията. Дали и сега не се беше забъркал в нещо?

Чудя се какво да правя. Дали да отворя едно прахче и да пробвам? Джордана нали каза, че му става хубаво. Ама ме е страх, защото ако е отровен препарат? Кого да питам? Да беше докторчето тука, щях да го попитам, ама него го няма.

ОГЪН

Сигурно ме мислите за голяма наивница, щом вярвам, че отново ще се повтори ситуацията от оня ден, когато заварих Петър под оная кола. Или че ще ида с такси и ще задържа шофьора да ме чака.

Отидох с автобус. Облякох си панталон и яке, скрих косата си под бейзболна шапка. Докато изминавах единия километър от спирката до работилницата на Петър, се обръщах настрани, когато минаваше някой.

Пред работилницата нямаше никого, а от вратата на бараката, в която боядисваше колите, се носеше синя мъгла.

Петър боядисваше с компресора някаква кола и вътре не се виждаше от газове и изпарения. Познах го само по крантавата му фигура и старата фланела на бежови райета.

Планът за действие изникна в ума ми. Сама се учудих на него и инстинктивно го отхвърлих. Беше прекалено пъклен. Тогава си казах: „Нешастнице, ако сега не го направиш, никога няма да го направиш. Това не е реалност, а сън. Това е пиеса, като ония, в които играеше в училище. Помниш ли колко беше добра? Как вярваше, че всичко онова, което играеш, се случва наистина. Сега е обратното. Това не е реалност, а пиеса, и ти трябва само да изиграеш ролята си. Да я изиграеш както трябва – без пропуски и грешки.

Първо, тази мъгла, която излиза на вълма от вратата на работилницата, воня на коресилен и бензин. Знаеш, че с тях Петър разрежда боята. Тази мъгла е силно експлозивна и й трябва само една искра, за да избухне.

Обажда се Режисьорът: „Ако успееш да запалиш пламък в работилницата, без да пострадаш самата ти, значи си изиграла добре ролята си. Виж, там до вратата има бутилка с коресилен. Трябва само да се пресегнеш и да я вземеш. Браво! Сега... направи „пътечка“ от коресилен от вратата, колкото се може по-надалече. Така. Сипвай по

малко, но гледай да не прекъсваш „пътечката”. Побързай, защото коресилинът се изпарява бързо. Вече си на двайсестина метра от вратата и можеш да избягаш нагоре по пътчето. Пали! Не, първо се отърви от бутилката! По нея е пълно с отпечатыци от пръстите ти и ченгетата първо това ще потърсят. Даже да я хвърлиш там в храстите, пак ще я намерят. Да я вземеш със себе си? Глупаво. Да носиш със себе си оръжието на престъплението! Хвърли я обратно към бараката! По-близо до входа. Точно така! Когато огънят пламне, ще я обгори и всички следи по нея ще изчезнат.”

Бутилката подскочи два пъти и издрънча в металната врата. Шумът на компресора спря. Вратата се отвори и на прага застана Петър с маска на лицето и шапка на главата. Стоях на двайсестина метра и го гледах като парализирана. Не можех да мръдна. „Бързо, бързо – викаше Режисьорът. – Пали! Искаш да провалиш сцената ли?”

Петър свали маската и ме загледа изненадан:

- Какво на майната си търсиш тука ма, Маро?

Това „Маро” ме събуди. Само той ме наричаше така, защото знаеше, че го мразя. Изтървах запалката и клекнах да я взема. Както бях клекнала, защраках, но не искаше да запали.

- Пукни в Ада! – извиках отчаяно и го замерих със запалката. Падна пред краката му. Той се наведе, взе я, ухили ми се гадно и я защрака демонстративно.

- Патка загубена! Ти не знаеш ли, че тази запалка е развалена?

Хукнах обратно. Миг след това чух зад себе си ужасен гърмеж и въздушната вълна ме събори на земята. Обърнах се и видях огромни пламъци на мястото на бараката.

От съседните работилници наизскочиха хора, аз станах и хукнах към спирката. Как съм стигнала до автобуса, не знам. Помня само, че щом слязох, изтичах право в къщата на „Крайморска” 12.

- Подпалих Петър – казах и се строполих.

ПАК СЪМ АЗ, ПЛАМЕН

Не мога да се начудя как това копеле Никола не е разбрало, че няма да им направя книгата. Не ми ли осигурят покупката на помещението, няма книга! Ама той си мисли, че като ми уредиха договора, ще им направя предпечатната подготовка. Да бе, как ли пък не! Аз и нея няма да им направя, защото направя ли я, ще идат някъде другаде да я отпечатат. А аз какво? Ще лапам мухите? Няма такива работи! Ако си мислите, че ще се прекарам, значи не ме познавате. Ще го цедя до дупка, докато си уредя работата. Те как ни цедяха едно време?

Мине, не мине ден, и ей го Никола пак идва и вика, какво става бе, принтирал си ми погрешка други страници и сега ще трябва пак да ги вадиш. „Така ли? – правя са на хампи аз – Сега ще ти отпечатам нови!” И му отпечатвам, ама не тези, които иска, а едни по-стари. Той не забеляза и ги взе. След половин час пак идва и вика: „Докога бе, Пламене, ще ме разиграваш като маймуна?” „А, чакай, не ми викай така! Аз да не съм ти слуга, че ще ми викаш? Ти знаеш ли колко работа имам? И знаеш ли, че вчера сутринта имах токов удар и сега не ми работи компютърът?” Дай ми, вика, текста на диск и аз ще го редактирам на нашия компютър. Давам му го аз, ама знам, че няма да може да го отвори, защото е на програмата КуаркЕкспрес, а той едва ли ще я има. Идва след един час и ми вика, не мога, казва, да отворя диска. Дай ми програмата на която си го странирал. Питам го, абе, ти, акъл имаш ли? Имаш ли си представа от издателски програми, знаеш ли, че съм платил хиляда и двеста лева за нея? Че аз с това си вадя хляба, как така ще ти я дам? Той ме напсува (наум – видях по устните му) и ми тресна вратата. Влязъл в Интернет и си изтеглил програмата, ама се полакомил и взел по-новия вариант 7, а аз имах по стария. Получавам след един ден имейл от него с прикачен

файл: „Ето ти – пише ми – коригирания текст, действай.” Пробвах да го отворя, ама моят вариант 5 не може да отвори неговия 7. Изтеглих седмицата и го отворих. Мамка му и копеле! Направил е странирането напълно професионално – всичкото си му беше наред! Идва след два дни и пита, какво стана, направи ли огледалния образ на паусова хартия? Чакай бе, това да не е фабрика? Не можах да ти отворя файла. Ти на кой вариант на Куарк го написа? На вариант 7? Е, ама аз имам 5 и не мога да го отворя. „Ами изтегли си тогава 7 и го направи!” – зъби ми се, а аз му казвам: „А, не мога така. Аз съм професионалист и работя само с легални програми. Не мога да рискувам да ми тръснат някоя глоба за нелегална програма, само за да ви направя скапаната книжка.” Ама ти, казва, си длъжен, защото ти осигурихме договор за още една година. „Така ли? – питам – Че аз този договор си го направих с кварталната партийна организация, а там никъде не видях името или подписа на другаря Дражев.”

Копелето се вбеси и казва, добре, ще ти донесе легална програма и наистина ми донесе. Сега, казва, няма какво да измислиш. Остава само да обърнеш текста в огледален образ и да го копираш на паус и приключваме, че ми дойде до гуша! Не мога, казвам му, да го обърна огледално, защото компютърът ми... След един час получавам по имейла огледален образ на текста и малко след това идва и казва: „Какво още искаш? Да си го принтирам сам на паус ли? И това мога да направя. Паус хартия продават навсякъде.” „Ще го принтираш ти, на муки! – викам му. – Знаеш ли, че за това е нужен специален принтер?” „Ти – казва – не се безпокой за принтера. Можех отдавна да го направя, ако не ме спираше господин Дражев. Той, казва, трябва да го направи, защото ми го дължи. Не обичам хора, които ми остават длъжници!”

Малко ми се дръпна лайното, като чух името на дъртия, но отвърнах: „И аз не обичам много работи, ама никой не ме пита. Такъв е животът. Болен се работи, докато е на легло! Продават помещението и имате книгата. Хем без пари.”

Типчето ме изглежда злобно и си тръгна, без да каже нищо. А на мене мед ми капеше на душата. Комуняги, гадни! Ще ни управлявате 45 години, а? А когато поисках да вляза в скапаната ви партия, не ме приехте? Защо? Защото съм нямал подходящ произход. Били сме евангелисти. Че евангелистите не са ли хора?

Някъде към три часа следобед пред офиса ми спря черна кола и от нея слезе някакъв дъртофел, а след него и Никола. Нещо ме сгриза. Сигурно е самият Дражев. В интерес на истината никога не бях го виждал. Май само на снимка във вестника преди години. Влизат в офиса ми, а аз се правя, че съм много зает с едни временни табели за кола. „Седни – каза ми кротко дъртият – да си поговорим малко.” Не мога, казвам, човекът ще дойде след малко, а много бърза. „И ние – вика – много бързаме, а вече колко време ни бавите? Няколко месеца! За това време хората книга написват!”

Чаках да се развика, че да ме хванат карастанчевите и да викна и аз, но дъртият остана спокоен. Погледна ме и каза само една дума: „Докога?” Нямаше накъде да шикалкавя и рекох откровено: „Докато си изпълните обещанието.” „Аз моето си го изпълних – рече той тихо. – Остава вие да изпълните своето.” „Не е точно така – отвърнах. – Кога ще мога да купя помещението?” „Такова нещо не съм обещавал – рече Дражев. – Но ви уредих наема за още една година, в замяна на предпечатната подготовка. А вие още ни мотааете!”

Достраша ме от сивия му поглед, но отвърнах нахакано (какво ще ми направи дъртия пръч, вече не е никакъв): „Аз само предпечатна подготовка не правя. Аз съм издател и печатам книги.” Той ме загледа, после стана и си тръгна.

След малко дойдоха някакви копелета с качулки и ми строшиха с чук всичките десет пръста на ръцете.

Сега рева в болницата и се чудя кой ме нареди така. Дали не са хората на Кукера, на които дължа едни пари? Или пък заради онези предизборни плакати, на които бях сгрешил една дума? Вместо „депутати” бях напечатал „дупетати”.

АЛИБИ

Щом Марта изтърси тези думи, двамата с Никола скочихме. „Ама как така, какво е станало? Казвай!”

Марта млъчеше, загледана пред себе си. Пренесохме я с Никола на канапето, напръскахме я със студена вода, и тя дойде малко на себе си. Стана от леглото, седна на фотьойла и започна да разказва. Слушахме и не можехме да повярваме, че всичко това наистина се е случило.

- Но в такъв случай той сам се е подпалил, докато е щракал със запалката. Защо казваш, че си го запалила?

- Аз му хвърлих запалката.

- Не е същото. Никой не го е карал да я щрака. Щракал, щракал и тя взела, че запалила. Кога стана това? – запитах.

- Преди половин час.

- Ти си тук и чистиш от два часа – рекох.

- Да, ама днес не е понеделник, нито четвъртък.

- Няма значение. Извиках те, защото чакам гости.

- Ами тогава да почистя – стана тя, но аз я върнах обратно на фотьойла.

- Тези дрехи, с които си, трябва незабавно да изчезнат – рекох. – Иди оттатък в спалнята и си избери каквото искаш от гардероба на жена ми. Почти еднакви сте на ръст. И обувките смени. От тези маратонки си оставила един куп следи. Никола, сложи дрехите и обувките ѝ в тази чанта, вземи колата и иди да ги заровиш някъде. А най-добре ги изгори. Действайте!

В това време на вратата се звънна. Да си призная, паникьосах се. Сигурно са ченгетата. Марта тръгна към спалнята да се преоблече, а Никола – след нея да прибере дрехите ѝ. Отидох да отворя. Беше Манолчо Сладкия. Толкова му се зарадвах, че за малко да го прегърна.

Настаних го на мястото му, той запали цигарата си, огледа се и запита:

- А защо го няма младото момче?

- Ще дойде – рекох.

В това време влезе Марта с анцуга на жена ми и прахосмукачка в ръка, а след нея – Никола.

- Марта – рекох ѝ – хайде, тръгвай си, достатъчно си чистила днес. Два часа вече шеташ. Отивай да си починеш.

Манолчо се надигна от фотьойла и галантно ѝ се поклони, а тя тръгна да си ходи. Никола се запъти след нея, но го спрях и му посочих с очи канапетото.

Манол изтърси пепелта от цигарата си в шепа (как изтрайваше паренето, не знам), сетне започна поредния си разказ. Волю, неволю, трябваше да го изслушаме, иначе можеше да се усъмни.

- Бях ходил в Одеса – започна капитанът – пет години по-рано и градът беше пълен с промишлени стоки, а колкото до храната, магазините им бяха заредени не по-зле от нашите. Тръгнахме из града да си купим нещо прясно за хапване и най-главното – хляб, че нашият бе мухлясал. Гледаме по улиците големи, хубави магазини с неоновии надписи „Мясо”, приближаваме – на вратата виси огромен катинар, тежък поне един пуд – стара руска мярка за тегло, равна на 16 кила и нещо. Гледаме друг магазин – пише „Овощи” (плодове). Влизаме. Рафтовете – празни. Само един ред бурканчета със сладко от зелени домати. Вярно бе, правеха едно време майките ни такова сладко – дай да си купим няколко бурканчета! В интерес на истината имаше и един пресен зеленчук – ряпа. Ама едни черни дръгливи репички, съсухрени и дребни като мишки, да ти е съвестно да ги ядеш. Брей, много са закъсали с храната руснаците!

Влизаме в една бакалия – рафтовете полупразни. Никакво месо, никакви месни консерви – само зеленчукови и то български – домати, пипер, патладжан... Никакви напитки. Е, вина имаше, но скъпи. Аз обичам руската водка и исках да си купя някоя бутилка, но водка по магазините не се

продава. Да се чудиш защо! Дали я изпиват много бързо, та свършва, или пък се опитват да отучат руснаците да пият?

Няма да забравя, едно лято бях в Несебър. Пристига нова група съветски летовници. Чакаме реда си на касата в една бакалия. Влизат Серьожа и Людмила. В центъра на магазина чак до тавана е подредена пирамида с всякакви напитки. И цял един рафт с руска водка. Серьожа я гледа слисан и вика на жена си: „Людачка, сматри! Водачка! Стаит! Никто не пакупае!“ Руснакът не можеше да си обясни как така тази водка стои по рафтовете и българският народ още не я е разграбил и изпил. Взе пет-шест бутилки, прегърна ги като дечица и зачака реда си на касата. Людачка го гледаше с укор.

Надвечер отново ни са на гости членовете на яхтклуба. Пет-шест души са, сред тях има и няколко момичета. Те всички са хубавици – руснаците, както и украинците, са красив народ. Както се очакваше, извадихме консерви русенско варено, щафета шпеков салам, кашкавал, сирене, отворихме бутилка вино и друга с коняк и започнахме.

Гостите ядяха мълчаливо и с такъв апетит, щото добих впечатлението, че цял ден са били на диета в очакване да ни гостуват. Не се учудих – при тази оскъдица в магазините...

Споделихме с тях впечатлението си от днешната разходка и те с печал поклащаха утвърдително глави, без да прекъсват да дъвчат. Когато поляха с глътка коняк изяденото (дамите също го предпочетоха пред виното), те вдигнаха глави позаситени и тихичко признаха озъртайки се, че страната им е в ужасна криза. Тези проклети американски империалисти им налагали непрекъсната надпревара във въоръжаването, а те можели да ги изпреварят единствено затягайки коланите – други ресурси нямало. Вече не харчели пари за внос на месо и други „люксове“ от България или Унгария. Защото двеста милиона можеш ли да изхраниш?

После, като хапнахме доволно, направихме по едно кафе, и започнахме приказките.

След като бяхме изпили N-тата бутилка вино и коняк, и всички говореха, а никой не слушаше, някъде към полунощ реших в чест на гостите да изстрелям няколко от сигналните ни ракети. Изкарах от рундука три-четири и изстрелях една. Оказа се червена. Отнякъде ми отговориха също със сигнална ракета. В отговор изстрелях втора, този път май зелена. От някъде ми отговориха също със зелена ракета. Така диалогът продължи с още по три-четири ракети, после онези спряха. Ние обаче продължихме, защото всеки пожела да изстреля по една ракета, а някои – по две. Когато останаха само няколко, предвидливо спрях, защото можеше да ни потрябват.

На сутринта се събудихме от бодрия глас на вездесъщия председател на одеския яхтклуб, придружен от подпухналите физиономии на двама от снощните гости, но имаше и още неколцина, които жадно нюхаха въздуха наоколо, защото той още ухаеше на спиртни изпарения. За изтрезняване отворихме бутилка пенливо вино, което ни действа чудесно, но все пак попитахме къде наблизо има шкембеджийница. Не ни разбраха.

Предлагат ни да си направим разходка с една от техните яhti, закотвени наблизо, а те имат страхотни яhti – някои са дори от махагон и една от тях е три пъти по-голяма от нашата – трябваше да има двайсетина метра. Съгласяваме се с удоволствие, но преди това нека да изпием по кафе и да хапнем по нещо за закуска, предлагаме. Речено-сторено.

Закусихме. Попушихме. После пак закусихме и пак попушихме и пак пихме кафе. Чакахме да тръгнат, та и ние с тях. Само че имало един проблем. Трябвало да вземат разрешение от граничните, за да излязат с яхтата извън пристанището. Ами вземете! Да, ама такова разрешение не се давало за щяло и не щяло. Трябвало да има сериозен повод. Какъв? Световна революция ли? Не, достатъчно било да почерпим граниচারите с бутилка коняк и пакетче цигари „Стюардеса“. Извадих с готовност нужните атрибути, но ги връчих на доктора, а не в протегнатите ръце на неколцина от

яхтсмените. „Иди с тях, защото ако им ги дам, няма да изтраят и ще ги изпият и изпушат ей там зад ъгъла.”

Тръгнахме – разказваше после докторът. – Качихме се на вишката на граничните и влязохме при дежурния сержант и войника. „Поздрави от братска България!” – започна усмихнат председателят на яхтклуба и ми кимна, при което незабавно сложих на масичката бутилката и пакетчето цигари. Видя ми се малко, та добавих и моето пакетче, макар и вече наченато. И сержантът, и войникът впериха поглед в бутилката и повече слова не бяха нужни. Сержантът драсна нещо на едно листче, перна му един печат, като преди туй щедро го освежи с дъха си, и ни го подаде. Побързахме да ги оставим сами. Интересно как щяха да си поделят подареното. Сигурно моето пакетче – на войника, за да си мълчи, а останалото – на сержанта, защото е началник и носи отговорност. „Начальник больше знает, больше отвечает, за то и больше деньги палучает!” – гласи една руска поговорка.

Тръгнахме към най-хубавата им яхта. Те свалиха обувките си още на кея, после боси се изкачиха по трапа и ние повторихме процедурата след тях. Горے имаше кофа с вода и който искаше да си сложи отново джапанките, трябваше грижливо да ги измие с четка отдолу. Яхтата им беше самият разкош – изцяло махагонова, лъсната и чиста. Вдигнаха платното и се понесохме към рейда.

Тъкмо се бяхме изтегнали на шезлонгите, запалили цигари и подавайки от ръка на ръка шишето с коняк, и яхтата спря. Какво стана, питаме. Пристигнахме, отвърщат ни. Къде пристигнахме, нали щяхме да правим разходка? Ами до тук е разходката, казват, по-нататък не е разрешено. Че то няма и двеста метра от кея, дивим се ние, дайте малко по-навътре, че тука може да ни блъсне някой влизащ кораб! Не може, отвърщат. До тук ни е разрешено. Ако влезем по-навътре, граничните ще дойдат да ни измъкнат и после цяла година няма да ни пуснат да излезем.

Абе, вие тези хубави яhti кога ги карате, питам насаме председателя, а той отвърща скръбно: „Само на

организирани мероприятия – на регати, колективни походи в чест на някой празник...” „А иначе, не можете ли да си вземете яхтата и да идете... за риба да речем или някъде наблизко – до някое съседно пристанище? „Можем, ама е много сложно – има цял куп формалности – из рейда дори не можем да се поразходим сами – най-много до тук ни пускат, видяхте по какъв начин. И пак можеше да не ни пуснат, но добре, че бяхте вие. Ние, руснаците, имаме слабост към българите – само вие не сте ни предали досега, а то сърби, румънци, унгарци, чехи, сега май и поляци – всички ни предадоха.”

Не само че им били ограничили отдалечаването от брега, ами се оказа, че и времето им е определено – един час. А той вече бе изтекъл. Вдигнахме котва и тръгнахме обратно.

„Блазе ви, че ви пускат да ходите навсякъде – рече по едно време председателят. – За нас е немислимо да поискаме да направим екскурзия не само до България, ами дори до някоя от нашите републики. Няма да ни разрешат.” „Абе, те и нас не ни пускат навсякъде – успокоявам го, – а само нагоре към вас, ама с известни връзки и на юг можем да излезем, ако имаме валута. Че от какво толкоз се страхуват вашите – ако решите да духнете, ще ви настигнат за нула време с военните катери.” „Не зная – рече със съкрушен тон дългучът (бе висок към два метра). Имам чувството, че живеем в клетка – дори не желязна, а ръждясала. Нали казват: „Beyond the iron wall”. (Отвъд желязната завеса).

Стана ни мъчно за този добър момък, за този прекрасен мъжки екземпляр, представител на славянската раса – едър, русокос, синеок, силен и умен, но... с начални белези на алкохолизъм.

Докъде бе докарала властта народа си! Селякът – до бедност, а работниците и интелигенцията – до пиянство (селяните и без това си пият)! Това ли бе комунизмът? Ако и ние вървим натам, защо ни е? И дали изобщо това е комунизм? Онова, което учените описваха, бе нещо хубаво

и приемливо с идеите си за свобода, справедливост и равенство, но това, което виждахме, не беше нито едно от тях. (Извинявай, бай Иване, ама така си беше.)

По пътя към яхтата ни един от снощните гости вървеше с мен и си приказвахме. По едно време тихичко ми рече: „Знаете ли, че с тези ракети снощи сме вдигнали в тревога целия одески военен гарнизон – помислили че се дава сигнал за някакво вражеско действие. Дойдоха да ни разпитват, но ние отрекохме да сме видели каквото и да било. Ако питат и вас, отричайте – били сме заедно, но сме се напили и не сме забелязали. И не казвайте, че имате на борда си ракети!” „Благодаря!” – рекох. Той се усмихна и махна с ръка.

Чудесни момчета са руснаците! Рускините – също. Жалко, че са толкова нещастни – по-нещастни са и от нас. Ние поне се радвахме на щедростта на техния склерозирал Първи секретар Лъонката (Леонид Брежнев), който в замяна на няколко златни звезди „Герой на Народна република България” и на няколко убити уж от него мечки в нашите гори, ни даваше почти без пари и петрол, и газ, и технологии, и какво ли не, защото бяхме „негови хора”. А те, горките, си нямаха покровител. Затова бяха по-зле и от нас.

Отблъсваме от кея рано една сутрин след няколкодневен престой, след като ходихме официално при директора на одеското пристанище да му връчим грамота, плакети, флагчета и други неща от името на директора на Пристанище Бургас. И от Профсъюза – нали затова бяхме дошли?

Никой от приятелите ни от яхтклуба на Одеса не дойде да ни изпрати в този ранен час, но ние си бяхме взели довиждане още вечерта, след съответната фиеста.

Скоро Одеса се изгуби в маранята зад нас. Денят бе чудесен – типичен летен августовски ден. Наоколо, докъдето взорът ти стигне, бе само море. Спокойно, тихо, лениво море. Само за плаване, помислих си.

АЗ СЪМ ПАК, ПЕТЪР ДАЛАВЕРАТА

Последното, което видях, беше как Марта ме замери със запалката и как после я взех и зашпраках, защото знаех, че не пали. След това усетих, че летя нагоре, а под мене имаше само огън – един червен облак, а аз летях в него и нищо не чувствах.

Зачаках да падна на земята след експлозията, но не стана. Ега ти взрива! След малко димът се разнесе и видях долу да търчат колегите от съседните работилници и да викат, после се скупчиха над нещо черно да влиза на бившата ми работилница. Слязох по-ниско и видях някакво овъглено човешко тяло. Нищо не беше останало от него. Колегите си говореха: „Този бунак сигурно е излязъл да пуши и се е взривил”. „Как ще пуши бе, нали знае, че е взривоопасно.” „Ти Далаверата не го ли знаеш? Той не ебаваше нито забрани, нито нищо.”

Последното много ме учуди, защото ставаше дума за мене, и се канех да се развикам, но в това време дойде пожарна и започна да гаси остатъците от бараката ми. Всъщност пръскаше съседните бараки, за да не се запалят и те.

Обикалях наоколо и виках: „Какво става тука, бе? Не съм палил цигара, да не съм луд! Моята крава Мара ме замери с една запалка, дето уж не палеше!” Никой обаче не ме слушаше. Тия хора оглушаха ли? Не можех да си обясня. По едно време се появи някакво бяло момче, също като ангелче, само че без крилца и ме задърпа за ръката – ела, казва, с мене, аз съм твойт ангел-хранител. Не ме дърпай бе, копеле, викам му, какъв ангел си ми ти! Хайде чупката! Не гледаш ли, че ми изгоря работилницата, а никой не иска да ме чуе, че Мара е виновна, а тя, кучката, избяга – видях я като се качваше на автобуса. Мамка й и пачавра!

От друга страна, каквото си помислех, веднага ставаше: искам да си ида вкъщи и хоп – там съм. Като на кино. Търсех

да видя Мара, но я нямаше. Щях да ѝ набия канчето, ама не я намерих. По едно време я гледам да излиза от къщата на она партиец, а едно младо говно – след нея. Качва я в колата си. Аха, мамка ви гадна, значи такава била работата? Сकोчих върху тях и хубаво им намачках физиономията, ама изобщо не им пролича. Абе, какво става тука? Сънувам ли?

По едно време пак се появи онова, беличкото, и ми говори кротко: „Успокой се, Петре, ти си вече в Новия свят. Тук няма побоища и лошотия. Тук всички са братя.” „Слушай, бледоликичко – викам му – да ми се махаш от очите, че както ми е причерняло, ще те пратя в разход! Ясно ли е? Не знам къде съм попаднал, ама аз си искам моя свят, където мога да си играя моите игри, да си правя далаверите, да измам някого, да набия оная пачавра Мара, когато ми лази по нервите, да си ходя по курви и така нататък. Ясно ли ти е?”

Върнах се светкавично при работилницата, а там вече е дошла полицейска кола. Пожарната таман си тръгваше. Полицаята се блещят наоколо и си приказват. Ама и колегите ги заблуждават, че уж съм бил запалил цигара пред входа на работилницата и тя избухнала. Не беше така, викам им и обяснявам как е станало всичко, но кой да ме чуе? Казвам по едно време на онова, беличкото, иди там и им вкарай малко акъл в главата на тези кретени, кажи им, че моята Мара ме подлъга със запалката. А то ми отвърща, аз, казва, не мога да се меся в земните дела. Не ми е разрешено. Че ти откъде си, питам го ядосан – да не си от Марс, а то се смее – не, от Космоса съм. Като ти цапна един, ще те пратя на майка ти в космоса, викам му, и даже замахнах, ама ръката ми попадна сякаш във въздуха. Ега ти кошмара!

Хеле по едно време едно от ченгетата, цивилно някакво, забеляза обгорялата запалка и вика на другите: „Това вероятно е предизвикало пожара. Запалил е тук цигара” „Тази запалка уж не палеше – викам. – Мара я хвърли по мене, преди да избяга.” Никой обаче не ми обръща внимание. Ега ти полицията – тия хора нормални ли са, бе? Или са

подкупени? Оня комуния, дядката, сигурно им е бутнал нещо.

Връщам се пак да видя какво става с моята Мара. Онова копеле спря пред кооперацията ни и тя слезе от колата. Беше облечена в червен анцуг и яке, каквито не бях виждал да има. Сигурно любовникът ѝ ги е купил. Мара се качи горе, а типчето отпраши с колата нанякъде. Видях, че тръгва към Минералните бани и литнах след него. Искях да видя къде живее, че да му видя сметката някой ден. Той обаче спря сред боровата горичка, огледа се, извади от багажника лопата и започна да копае дупка. Като я изкопа, набута в нея едни дрехи. Бяха на Мара, същите, с които беше дошла при мене. Сkochих и го задърпах. Аха, прикриваш следите ѝ, така ли, педалче скапано! Дай тука дрехите! Дай ги, ти казвам! Ще ги занеса в полицията, пък ти ела да обясниш защо ги заравяш!

В същото време виждам Мара да лежи по очи върху миндера в кухнята ни и да плаче. Защо плачеш ма, боклук! Като ми гореше бараката, не плачеше, а сега ще ми плачеш! Мамка ти загубена! Къде ти беше акълът като ми пробута скапаната запалка? Ама и аз, бунакът, щраках ли, щраках, защото знаех, че не пали. Пък тя да вземе, че да запали...

Ти знаеш ли, че тази кола, дето изгоря вътре, беше твоята шибана Лада. Канех се да я продам на един балък от Карнобат. Две хиляди ми даваше, ама искаше да я лъсна като нова. Пък ти взе, че сра на метеното! Буначка с буначката! Ще ми ядеш сега кра! Бачкай за пет лева по къщите да ти дойде акълът!

Онова, беличкото, дето разправяше, че ми било ангелче, пак се лепна за мене, прегърна ме през кръста и ме понесе нанякъде. Издигаше се нагоре, нагоре, и аз се уплаших да не вземе да ме изтърве, че да се претрепя. „Къде ме водиш бе, завързак?“ – викам му, а то ми отговаря: „Абе, ти не разбра ли най-последно, че си умрял? Водя те при другаря свети Петър.“

Аз – умрял! Абсурд! Какво плещи туй копеленце!

КОНСТАНЦА – ГРАДЪТ НА... КУКЛИТЕ

- Поели сме курс към Констанца – продължи на другия ден капитанът. – Това е бившият български град Кюстенджа, отнет ни от великите (с голямо „В“) сили и даден на румънците, заедно с цяла Северна Добруджа и делтата на р. Дунав в резултат на най-грабителския от всички договори – Берлинският, потвърдено и с Ньойския договор. Страната ни бе окастрена така, че отвсякъде граничим със себе си и това бе за наказание, че участвахме в Първата световна война на страната на Германия. Този договор е бил толкова жесток за нас, че дори САЩ и Италия, които са участвали в преговорите, се опитали да ни защитят – поне земите, където живеят само българи да ни бъдат оставени. Лойд Джордж и Клемансо, външните министри на Великобритания и Франция, скочили насреща им. Един голям английски политик тогава много далновидно прогнозировал: „Този договор е толкова несправедлив, че неминуемо ще доведе до нова война“ Кой е бил този политик? Уинстън Чърчил.

След междусъюзническата война от 1913 г. Румъния заграбила дори Южна Добруджа с градовете Добрич и Силистра и едва през 1940 г. успяваме да си ги върнем с помощта на Германия. Кюстенджа обаче остана в Румъния. Вероятно завинаги, освен ако в рамките на Обединена Европа границите станат формални.

Но нека оставим историята и да се поразходим из този, както ни уверяват, красив град. Заключихме яхтата, оставихме я под бдителния надзор на един румънски войник, който и без това си пазеше на кея, и тръгнахме за града, като взехме със себе си българските си пари за обмяна в румънски леи. Мислехме да ги обменим на черно, защото в банката имаше право да обменим само по 30 лева. Вървим четиримата самоуверено по главната им улица и веднага правим впечатление на местните гураджии и ченчаджии (с какво ли?).

Ичо рече нахакано: „Дайте сега парите на бате ви Ичо да ви ги обмени на гот курс и само си трайте!“ „Да не те излъжат с някоя кукла, Ичо!“ – предупреждавам го, а той вика: „Къде ме търсиш? Аз в толкоз пристанища съм обменял пари, че мен ли ще излъжат?“ Дадохме му почти всичките си пари – общо бяха към 500 лева, но аз щях да обменя само стотина кинта.

Сякаш ни бяха наблюдавали и само това чакаха, веднага ни приближиха три типчета, поразително приличащи на нашите чейнчаджии по главната бургаска улица и взеха да ни предлагат, и то на български: „Дайте да ви обменим парите – много добър курс!“ Споменаха такава цифра, че сърцата ни подскочиха от радост, а Ичо забрави и предупреждението ми, и всичко. Той сви настрани, прошепвайки ни: „Само стойте наблизо!“ Тръгна напред, онези тримата го настигнаха, после единият от тях се разкара нанякъде. Спряха на сянка в някаква градинка, встрани от главната улица и те го начоголиха отляво и отдясно. Взеха да броят парите. Ние тримата стояхме на двайсетина метра под едно дърво и ги наблюдавахме.

В един момент зърнах, че онова копеле, дето се беше отделило, се върна с някакъв друг тип, доста по-възрастен и много як, каза му нещо, после се ската настрани. Онзи, якият, се насочи с уверена крачка към групичката на Ичо и когато стигна до тях, извика нещо с висок глас. Двамата румънци се обърнаха, викнаха в един глас: „Полиция!“ и хукнаха да бягат. Изтръпнахме от ужас. Само това оставаше сега – да арестуват Ичо за незаконна търговия с валута – това и у нас, и тук се наказваше строго, дори със затвор.

Ичо бързо пхна ръка в джоба си, тръгна към нас и пошепна: „Вървете след мене!“ Онзи тип бързаше след него, но не чак толкова усърдно. Настигнахме Ичо. „Какво стана, бе?“ – попитахме уплашени. „Върви и не се обръщай! – прошепна преbledнял той. – Виж онзи тип върви ли след нас! Ченге е! Обаче мангизите са в мен.“ Обърнах се – якият

тип тъкмо свиваше в една странична уличка. Миг преди да свие обаче, защо ли ми се видя, че хукна да бяга.

Когато Ичо се успокои, а от онзи нямаше и следа, въздохме в една сладкарничка. Ето какво ни разказа Ичо:

Когато преброили парите и направили сметка колко леи трябва да получи срещу тях, те започнали да броят техните пари. Тъкмо в туй време дошло онова тайното ченге, но Ичо успял в последния момент да грабне леите и да се чупи. Той бръкна в джоба си и извади дебела пачка. Ухилен ги разтвори и... под няколкото банкноти се бялна грижливо сгъната „кукла”. Хартия, предварително изрязана с необходимия размер, така че, обвита с няколко истински банкноти, да прилича на пачка.

Ичо гледаше хипнотизиран фалшивата пачка. Ние – също. „Метнаха ни, мама им мръсна!” – извика той. Само аз се разсмях, не само защото бях загубил най-малко, а защото го предупредих, но Ичо нали е бил в толкова много пристанища...

Тръгнахме като гламави по главната им улица с наивната надежда, че ще срещнем онези типове. Къде ти! Сигурно сега гуляеха в някоя кръчма за наше здраве.

Мамка им румънска! Ето как омразата към разни боклуци се прехвърля върху целия народ. Хората дори не могат да оценят това и се отнасят с пренебрежение към разни подобни утайки. Сега, като разправам за онова време, казвам: „Румънците ни измамиха”. Така чужденци разправят на приятелите си: „Българите ме обраха.”

С парите от „обмяната” и с трийсетте лева, обменени официално в банката, си купих... десетина кутийки бразилско разтворимо кафе. Ичо купи май двајсет. За другите не си спомням, но когато ги събрахме, напълнихме един чувал. Как щяхме да ги прекараме през митниците?

Разочаровани от Румъния, а и от Констанца, която не се различаваше съществено от нашия Бургас, решихме да си тръгнем. Обаждаме се, че искаме контрола и скоро идват да ни проверят. Кутийките с кафе бяхме пъхнали сред храната

си, уж че си ги носим от Бургас, но те изобщо не се заинтересуваха. Удариха ни по един печат и зачакаха да тръгнем. Добре, ама как? Нямаше грам вятър! Абсолютна бонаца. „Хайде бе, тръгвайте!“ – подканяха ние те. „Не можем, нямаме мотор“. „Не ни интересува, щом сме ви направили контрола трябва да напуснете територията на държавата ни.“ Нямаше как, сложихме по едни плавници на краката и трима скочихме в не дотам чистата вода на пристанището, за да изтласкахме с плуване яхтата навън. След половин час бяхме извън пристанището. Спряхме омаломощени и се качихме на борда. Напуснали бяхме територията на държавата им.

Морето бе тихо. Много тихо. Прекалено тихо. Ама абсолютно тихо. Това за ветроходците е по-лошо, отколкото бурен вятър. Защото с бурята можеш да се бориш, а с безветрието – не. Висиш цели дни като парцал с празни платна в гладкото като стъкло море и чакаш... Михаля.

Най-сетне подухна и тръгнахме. „Слабото“ време ни съпътства чак до Бургас. Върнахме се за два пъти по-дълго време, въпреки че се носехме по Дяволското течение.

Колкото повече приближавахме, толкова повече се притеснявахме как ще прекараме през митницата тези близо сто кутийки кафе. Ще рекат, че сме го купили с търговска цел. А ние си го бяхме взели, защото у нас го нямаше по магазините, или пък, ако го имаше, беше некачествено, ако пък беше качествено, бе скъпо. Кой обаче ще повярва, като види цял чувал с кутийки? В края на краищата ги оставихме сред багажа. Ако искат митничарите, да ги конфискуват.

Пристигнахме в Бургас рано на зазоряване. Пристанахме на кея на яхтклуба и позвъних в митницата. Не отговаря. Отидох лично да събудя дежурният митничар. „Вие кои бяхте? – попита той. – Аха, онези от яхтклуба, дето... Няма да идвам да ви проверявам. Свободни сте“ – рече той и удари по един печат на декларациите ни. Идеше ми да го удуша. Ние толкова страх брахме заради марфата, а той...

В СОФИЯ

Седяхме пред компютъра с бай Иван и търсехме адресите на издателства и печатници, когато мобилният му телефон звънна. Той послуша малко и викна:

- Не съм длъжен да стоя през цялото време на телефона. Нали затова имам и мобилен. Казвай какво има! – И заслуша.

Станах, за да не преча на разговора, но той ме спря.

- Не знам. Димо, знаеш, че не е в страната. Ще се върне след седмица. Не могат ли нещата да почакаат? Разбира се, че мога да го подпиша, но да не искаш да кажеш, че трябва да дойда чак в София? Е, щом се налага, няма как, макар че не съм съвсем добре със здравето тия дни, та ще се наложи да дойда с личния си лекар. Да, имам си. Елате утре да ни вземете, но трябва веднага след това да ни върнете, защото гледам кучката на Димо. Не искам да оставам и вечерта. Хайде, до утре!

После премлясна веднъж-дваж склеротично и рече стеснително:

- Нали няма да имаш нещо против да дойдеш утре с мене в София? Може да се наложи да останем и вечерта, ако не свършим. Тю, да му се не види! Да знаеш как мразя София! Още от онова време, когато Живков ни викаше на съвещания. Но няма как, ще трябва пак да ида, защото Димо...

- Ще дойда, разбира се. Нещо неприятно ли има?

- Договор един...

- Защо не се обадим на Марта да остане да спи тук няколко дни и да се грижи за кучката? Тя и без това ми каза онзи ден, че се страхува да остава сама в онзи апартамент.

- Добре, докарай я. Утре е четвъртък, но няма да й позволя да чисти. Горката, какво ли е преживяла? Да погребеш ковчег с въглени. Казваш, че се държа добре на погребението?

- Да. Каза ми обаче, че от полицията са я разпитвали. Рекла им, че цялата сутрин е чистила тук.

- В такъв случай трябва да очакваме да дойдат и при нас.

- Ами ако дойдат, докато ни няма? Няма ли да им се стори странно, че Марта спи тук?

- Напротив, мисля, че това ще затвърди алибито ѝ.

На сутринта дойде едно Беемве седмица и ни взе за София. Аз бях заредил пътната чанта с лекарства, апарат за кръвно и слушалки. Бай Иван беше видимо в добро състояние, макар малко изнервен, както ми се стори.

- Никак не обичам да ходя в София – повтори той отново, докато се нагласяхме на задната седалка и закопчавахме коланите. Отпред, вдясно от шофьора, седна яко типче, което се отнасяше с подчертано уважение към нас. Колата изрева и литна почти от място, а като излязохме на шосето не свали под 160. Бай Иван се оглеждаше притеснено и по едно време каза:

- Момче, ако караш все така, ще ни претрепеш някъде. Спазвай ограниченията. Не искам неприятности с катаджиите.

Шофьорчето понамали скоростта, но щом излязохме на магистралата наду пак на 160, че и повече. В интерес на истината скоростта изобщо не се чувстваше. Това бе флагманът на баварската фирма – най-мощната и комфортна лимузина за момента. Аз се бях учил да карам в института на една разбрицана лада, та това тук ми се стори като самолет.

Пристигнахме за по-малко от четири часа. Преди да влезем в столицата се отбихме вдясно и скоро спряхме пред нова триетажна сграда със синкаво-виолетови стъкла. Нямаше никаква табела или надпис на нея.

Отвън се появи охраната, но като видяха кой слиза от колата, козируваха и ни пропуснаха без проблеми. Само дето преровиха чантата с лекарства и не искаха да я пуснат. „Тя е за спешна помощ – рекох. – Медицинско лице съм.”

- Стой близо до мене, та ако стане нужда... – прошепна ми бай Иван и аз се засилих да вляза след него в една голяма приемна, но ме спряха.

- Охраната отвън – рече някакъв тип с размерите на Кинг Конг.

- Той не ми е охрана, а лекар – отвърна бай Иван.

- Нищо. Да седне тука на канапето.

Бай Иван ми кимна и аз седнах. Работата не ми харесваше. Държах чантата до краката си. По едно време дойде младичка симпатична секретарка и ме попита искам ли кафе. Безкофеиново, рекох.

Тъкмо бях привършил с кафето, когато вратата на приемната се отвори и един прилично облечен мъж ме извика с пръст. Станах, взех притеснен чантата и тръгнах.

Бай Иван седеше на стола с отметната назад глава и дишаше тежко. Веднага извадих такъмите си и му измерих кръвното. Двеста на сто и двацет. „Ще вземе да получи я инсулт, я инфаркт“ – уплаших се.

- Нищо ми няма – каза бай Иван, само дето ме стегна пак сърцето. Дай ми от онова хапче под езика. Експлозива.

Така наричаше нитроглицерина, защото той всъщност си беше експлозив. Дадох му каквото трябва и половин час след това старецът лежеше на канапето и дишаше спокойно. Около елипсовидната маса седяха отегчени четирима души и си шушукаха.

- Как сте, другарю Дражев? – попита по едно време добре облеченият мъж и седна до него. – В състояние ли сте да подпишете договора?

- Аз договор, който не познавам, не мога да подпиша – отговори бай Иван. – Не успях да го прочета. Видяхте защо.

- Добре, аз ще ви го прочета. Докъде бяхте стигнали?

- Не, дайте го на доктора да ми го прочете. Имам му пълно доверие.

Мъжът неохотно ми подаде тънка папчица и аз зачех тихо до ухото на стареца. Той примигваше с бледите си очи, плувнали в старческа влага, без да реагира на думите ми.

Доколкото успях да схвана от прочетеното, ставаше дума за безвъзмездно прехвърляне на някаква фирма на друга фирма, заради неизплатени задължения в размер на осем милиона евро. Работата много ми заприлича на изнудване. Когато свърших, мъжът пак попита бай Иван ще подпише ли.

- Аз без съгласието на сина си такъв договор не мога да подпиша. Изчакайте да се върне от почивка и тогава. Не можете ли да почакате?

- Андрей Денисович се нуждае от парите сега. Утре си заминава. Със сина ви не успяхме да се свържем, но той няма какво да каже – всичко е в наша полза.

- Господа – за пръв път реших да се намеся. – Защо е това бързане? Ще се свържем с господин Димо Дражев и ще поискаме да се върне спешно да разреши проблема.

- Вие не се бъркайте – пресече ме добре облеченият мъж. – Нали сте само доктор?

- Той ми е не само лекар, но и личен асистент. Така че съобразете се с мнението му – намеси се бай Иван.

- Окей, до утре по обяд ще чакам решението ви – рече мъжът и погледна към другите около масата. Те кимнаха. – Ако не се обадите, ще заведем дело. А него ще загубите.

- Това не се знае – рекох заядливо и сам се учудих на дързостта си. – Ние също разполагаме с първокласни юристи.

- И кои са те? „Динко Колев и съдружници” от Бургас?

- Не, „Ханс Голдщайн и сие” от Холандия.

- Не съм ги чувал – отвърна мъжът и ме изгледа мрачно.

- Ще ги чуете – рекох. – А сега извинете ни, но ние трябва да тръгваме. Господин Дражев не се чувства добре.

На връщане в колата бай Иван ме потупа по китката с пълничката си набръчкана като на Йода ръчица и рече:

- Браво, моето момче! Юнашки се държа. Благодаря ти.

Тази похвала беше много ценна за мене.

КОШМАР

Никога не съм оставала сама в големия дом на бай Иван Дражев. Съгласих се да гледам Гертруда, защото не ми се оставаше сама в апартамента на Петър. Всичко там ми напомняше за него, а аз не исках да си спомням.

Разходих кучката, нахраних я, почистих навсякъде из стаите и легнах на голямата спалня да си почина. Лежах и си мислех, че ето тук може би на това място е спяла съпругата на Дражев, онази миловидна жена от снимката на нощното шкафче. Радвала се е на ласките му, родила му е син, мечтали са заедно, надявали са се, но ето че си отишла от този свят – как точно, не знам, не съм питала, няма и да попитам. Знам само, че се е разболяла от нещо лошо. Сигурно рак.

Била е жена с вкус. Самата тя – висшистка, началничка на някакъв отдел в културата, бе обзавела дома си скромно, но с вкус, въпреки многото пари с които вероятно са разполагали. Гардеробът ѝ не беше кой знае колко богат, но всичко вътре бе на ниво – кичозни неща нямаше.

И какво става? В един миг всичко изчезва – и домът, и високопоставеният съпруг, и богатият гардероб... Това ли е животът? Бъхтиш, мъчиш се да постигнеш нещо, и в един момент – никой не те пита, дали си го постигнал – всичко изчезва... По-скоро ти изчезваш, а всичко онова, което си събрал – живо и неживо, разумно или неразумно – остава. Тя поне бе оставила един син, а аз какво? Нищо.

Навън е вече сумрачно. Искам да заспя, но не мога – неспокойно ми е. По едно време станах да заключа вратите – бай Иван и Никола вероятно няма да се върнат тази нощ.

Минах край една от външните врати и видях, че е откrehната, а добре си спомнях, че я бях затворила. Сигурно е от вятъра. Опитах се да я затворя, но усетих странна съпротива – сякаш някой я натискаше към мене. Обзе ме страх. Надзърнах през цепката, но не видях човек. Трябва да

е от течението, помислих си. Блъснах с все сила и успях да пхна райбера. Тогава таблата на вратата започна да се измята в долната си част към мене – някой наблягаше отвън с огромна сила. Уплашена до смърт клекнах, надзърнах под долната цепка и видях чифт мъжки обувки. Отвън имаше някой и той искаше да влезе!

Таблата започна да пращи от натиска му. Изтичах до съседната врата, която води към терасата, а оттам можех да видя кой е. На халката висеше тежък около килограм катинар. Не беше заключен и го откачих. Добих внезапно кураж, стиснах го с намерението да го използвам като оръжие и тихо открянах балконската врата. Видях, че мъжът явно бе изкъртил райбера, защото бавно се промъкваше навътре. Излязох на терасата и оттам се прехвърлих на площадката пред вратата. За миг ми мина през ума, че с този катинар не мога да направя кой знае какво, но да се върна за нож или за нещо по-подходящо вече нямаше време.

Промъкнах се тихо през изкъртената от нечакания гост врата и го видях в дъното на голямата стая. Обхвана ме неописуем ужас. Какво можех да направя? Опитах да изкрещя с все сила, та дано го уплаша, но гласът ми сякаш се беше парализирал и не се чу нищо повече от хриплив стон.

Мъжът обаче го чу и бавно се обърна към мене. В тъмнината виждах само силуета му, но нещо в него ми се стори особено зловещо. Реших, че само с нападение мога да се спася. Вдигнах юмрука с тежкия катинар и се втурнах с рев към него. Този път чух гласа си – повече уплашен, отколкото страшен. Заопипвах стената до себе си, дано улуча ключа за осветлението, но не успях да го намеря.

В този момент се случи нещо ужасно. Дрехите на мъжа пламнаха и осветиха лицето му. Той ми се смееше озъбен и в миг го познах – Петър Далаверата! С горящи дрехи и изкривено в беззвучен смях лице, той идваше към мене.

Изкрещях и... се събудих.

Навън вече се беше стъмнило.

КАК ДА СЕ СВЪРЖЕШ С КАРИБИТЕ

Не ще и дума, че още щом се върна от София бай Иван Дражев опита да се свърже с Димо. Да се свърже, ама как? Джиесемът му не отговаряше. Бил го изключил. Преди да тръгне, Димо не беше казал на баща си в кой хотел и дори на кой от островите ще отседнат. Бай Иван позвъни във фирмата да попита къде се е установил шефът им, но никой не знаеше. Въпреки това всеки половин-един час старият звънеше по мобилния си телефон, но резултат – никакъв.

- Защо така не си остави координатите синът ти? – попита Никола, а бай Иван въздъхна тежко и рече през зъби:

- Онази кучка го направи такъв. Внуши му, че е велик и трябва да бъде самостоятелен, и той повярва. Взе се много насериозно. Престана да ме пита за каквото и да било, да ме информира за нещата, макар фирмата да се води и на името на двама ни. Жена му непрекъснато му втълпява, че той е всъщност и че не е длъжен да споделя с мене. И не само това – отчужди го от нас, още докато беше жива майка му. Тя от това се поболя и може би това беше причината да я загубим толкова рано. Жаклина е злият гений в семейството ни, но какво мога да направя? Опитах се да говоря с него, но той не иска и да чуе – повдигна ли въпроса, става и излиза. Дори не мога да му кажа мнението си. Как ти се струва всичко това?

Никола повдигна вежди, помисли малко и отвърна:

- Честно казано, не мога да го проумея. И моят баща се опитва да ме командва, но аз се съобразявам с мнението му, макар и не винаги. Все пак е умен човек, макар и не толкова начетен като тебе, и би трябвало Димо поне този факт да оцени. Той всъщност какво образование има?

- Завърши в София икономика и международни отношения. После го пратих да специализира в чужбина. Като специалист е добър – не мога нищо лошо да кажа, но това, че не иска да приеме съвет от никого, и особено от мене, е голям негов недостатък, защото на два пъти яко се

издъни и ако не бях аз, щеше да пострада сериозно. Не знам какво му е на това момче. Някакъв комплекс ли изпитва, за това, че не може да достигне моето ниво от преди години, не зная, но ми се струва, че непрекъснато е в състезание с мене, макар да не сме вече в една категория, и като вижда, че не може да ме достигне, се отдалечава, за да не може някой да ни сравни. Не зная. Често мисля по този въпрос, защото ме измъчва, но до отговор не мога да стигна. Все си мисля обаче, че ако беше случил на святна и умна жена, нещата нямаше да бъдат такива. Той е човек, който лесно се манипулира, макар да не иска да го признае, не знам дали изобщо го съзнава, а тя се оказа голяма манипулаторка, при това не особено умна.

- Не знам какво да кажа – рече Никола. – Това са сложни неща, но все пак си мисля, че всеки човек трябва да се учи от опита на другите – бил той положителен или отрицателен. Защо да се опитваш да откриваш сам велосипеда, когато други вече са го открили? Защо да рискуваш в дадена сфера, когато друг вече е рискувал и се е опарил? Нищо няма по-голяма стойност от съвета. А съветите от близки хора са най-често безплатни. Макар че, доколкото знам, в чужбина това е голям бизнес. Да даваш идеи и съвети, това е най-ценната стока. Глупак е този, който пренебрегва всеки съвет, било то от самолюбие, или от глупост. Не е нужно да се спънеш в един камък, когато знаеш, че пред тебе друг вече се е спънал. Можеш просто да го прескочиш. Или да послушаш съвета на другия. Не знам. Аз така мисля. Това май го наричат конформизъм. Да се приспособяваш към условията на живота.

- Нямах представа колко си прав. Дано да останеш такъв и след като се ожениш. Защото мъжете най-често тогава предават фронта – щом се влюбят, и особено като се оженят. Не че не трябва да се слушат жените – те, ако са умни, често дават незаменими съвети. Но... само ако са умни. А да случиш на умна жена е като да улучиш шестица от тотото. Защо ли? Защото мъжете, щом срещнат хубава

жена, мислят не с горната, а с долната си глава. А това ги затрива. За нещастие моят син го сполетя точно това.

- Добре, но ти нали също имаш решаваща дума във фирмените дела? Просто гласуваш „против” и толкоз.

- Не е точно така. Имах неблагоприятието да му дам повече права от моите. Да се развива, мислех си. Ще му бъде нужно. Да, но тогава онази пикла още не се беше появила. А сега вече е късно. Гледай до къде го докарахме – да не знаем къде се намира и да не можем да се свържем с него!

Той пак натисна бутончето за повторно избиране на номера, заслуша с надежда, но след секунди поклати глава:

- Пак същото. Абонатът не може да бъде избран.

- Все пак, докато го открием, не е ли време да потърсим свестен адвокат? От съдебно дело едва ли ще можем да се отървем – напомни Никола. Бе заговорил от първо лице.

- Задействал съм вече нещата. Имаме добър екип тук – най-добрият в тази част на страната – в него има всякакви – адвокати, икономисти, данъчни специалисти... Е не са... как ги каза... „Ханс Голдщайн и сие”, но не е и „Динко Колев и съдружници”.

- Не знам. Парите са много. Осем милиона евро. За какво ги е дал Димо?

Никола видя как старецът се подвоуми.

- Инвестирал в нещо, но не знам точно в какво.

- А защо не е взел заем от банка, ами от друга фирма. И то със запис на заповед. Това е много гаден документ, както съм чувал – от него не можеш да се отметнеш.

- Абе, и онази фирма е уж наша – на нашите хора, искам да кажа. Ама нещата така се разбъркаха, че сега не можеш да разбереш кой кой е.

- Добре де, нямате ли някой по-висш тартор? Някой, който можеше да реши проблема?

- Умря. По-точно – убиха го. И доколкото мисля, тези същите. Това са много опасни хора, Никола. Затова ме е страх.

МАРИН, СЛЕДОВАТЕЛЯТ

Аз съм Марин Марчев, следовател за пожара и смъртта на Петър Далаверата.

Познавам и Петър, и жена му Марта, която се оказа, че не му е жена и не се казва Марта, а Мара. Това много ме учуди, защото уж сме съседи, а не знаем почти нищо едни за други.

С Петър живеем в една махала от трийсет години. С него сме почти връстници, но да се каже, че сме били приятели, ще бъде невярно. Петър беше меко казано хъшлак и с него никой не искаше да има вземане-даване. Все ходеше по улиците мръсен и разплакан, защото вечно беше бит, ако не от майка си, то от някой по-голям от махалата, защото все правеше разни бели. На нас ни открадна цинковата водосточна тръба и я продаде за отпадъци, за да си купел цигари. Така обяснил в милицията, където работеше баща ми. Той беше редови милиционер. Старшина. Две години след като се пенсионира умря от инфаркт.

По едно време се канеха да пратят Петър в изправително училище, но му се размина – някакъв техен роднина, отговорен другар в някакво ведомство се застъпил за него и казал, че ще вземе нужните мерки. Според мене го стори повече, за да не навреди на себе си, отколкото от грижа за Петър.

Когато го взеха в казармата, махалата си отдъхна. Щом се върна, се залови с автотенекеджийство. Първо чиракуваше в работилницата на бай Агоп, който от добро сърце го приюти при себе си, но скоро се наложи да го изгони, защото Петър започнал да краде от железата му. Сякаш напук Петър направи своя работилница точно срещу тази на арменеца. За целта принуди майка си да му предостави пристроения в двора гараж, който жената даваше под наем, тъй като едва свързваше двата края – бащата на Петър беше развейпрах като него.

Докато обаче бай Агоп изчукваше ламарините в работилницата, за да не тормози съседите с шума, на Петър хич не му пукаше и по цял ден думкаше с чуковете, най-често отвън на тротоара, та се чуваше чак до училището. После пръскаше с компресора боя и цветни облаци се носеха наоколо, да не говорим за миризмите. „Човек не може едно пране да си простре на двора, да не става дума за следобедна почивка” – казваше майка ми.

Някои от съседите се жалваха ту в съвета, ту в ХЕИ, но файда – никаква. „Това не е работилница, а гараж – лъжеше Петър, защото работеше незаконно. – Какво, нямам ли право да си оправя сам колата?”

Лично аз не бях имал вземане-даване с Далаверата, докато нямах кола. Когато обаче си купих жигулка на старо, някакъв пишман шофьор ме цапна по десния стоп. Щях дълго да си карам така, докато Далаверата сам не ми предложи един ден: „Дай да го оправим този стоп – рече ми, – че не мога да го гледам такъв. Ако искаш, купи си нов, ако не искаш, този ще го изчукам и ще го пребоядисам за един ден. Ще ти струва всичко на всичко трийсет лева.”

Съгласих се, защото пари за нов стоп не ми се даваха. Оставих един ден колата при него и добре, че погледнах километража, защото като отидох да си я взема, видях, че е навъртял шейсет километра. „Покарах я малко – рече той щом го попитах – ходих до Маринка да видя един авер, щото моята кола нещо се развали.” Стопът беше оправен добре, но година след това изби ръжда и трябваше да го пребоядисва пак. Този път ми взе два̀сет лева.

После дълго време не бях го виждал, докато един ден дойде и взе да ме убеждава да съм казал не знам какво си за един негов колега, който му правел конкуренция, та да съм го вкарал в затвора. Тогава ми стана ясно, че този тип не е съвсем в ред. Отказах му, естествено, и от този ден той престана да ме поздравява. Аз – също.

След смъртта на родителите си Петър даде къщата си на предприемач, построиха на нейно място пететажно блокче, а

в замяна получи тристаен апартамент. Работилницата си премести в края на града и най-после всички си отдъхнахме.

Когато един ден доведе Марта, не можехме да се начудим как успя да си намери такава сваяна жена. Кротка, умна, възпитана, тя беше негова пълна противоположност. Държеше се учтиво с хората в махалата, всички я уважаваха, макар никой да не беше я виждал засмяна. Това беше напълно обяснимо, като се знаеше що за тип бе Петър.

Когато научих, че е изгорял при пожар в работилницата си, честно да си призная нищо не трепна в мене – не е хубаво да го казвам, но не изпитах и капчица жал. Не заради друго, а защото тормозеше жена си, и за никого не бе тайна, че я бие.

А тя не заслужаваше това. Понякога си мислех, че ако един ден се ожена, ще бъде истински щастлив, ако си намеря някоя като Марта.

Поради тази причина, когато ми възложиха да се заема с разследването на пожара и смъртта на Петър, доста се колебах – не се чувствах безпристрастен към казуса, но законът ме задължаваше да си дам отвод само при роднински, приятелски или други някакви връзки, а аз няха такива. Ето защо приех.

Още при огледа на място установих, че запалката, която намерихме на метър от овъгления му труп, беше стара и повредена – пушач като Петър едва ли ползваше такава. Видях и обгорялата пътека в тревата, водеща към пътчето, но посоката на огъня не идваше оттам, така че това вероятно бе от бликнала струя разтворител от някоя туба в бараката.

Като поразпитах хората от работилницата до автобусната спирка, две момичета от павилиона за закуски си спомниха за млада жена с яке, дънки и бейзболна шапка, тичаща откъм пожара, която се качила в първия пристигнал автобус. По описание поразително ми заприлича на една личност, чието име ще се въздържа да спомена.

При разпита на Марта (която, както казах, се оказа, че всъщност живее с него на семейни начала) установих, че

същия предобед е чистила в дома на известно наше бивше партийно величие. За това свидетелстват освен въпросният г-н Иван Дражев, също и домашният му болногледач Никола Манев и случайно присъствалият този предобед там капитан Манол Манолов, известен повече като Манолчо Сладкия.

Самата Марта при разпита се държа доста уплашено, но това бе естествено след преживяното. В края на краищата нямах никакво основание да твърдя, че тя има връзка с пожара и смъртта на Петър, още повече, че нямаше преки мотиви за това. Тъй като не са имали брак със загиналия, съгласно закона тя нямаше право на каквото и да било наследство.

В края на краищата дадох заключение, че Петър неволно е предизвикал пожара, като е запалил цигара в недопустима близост до работилницата.

Седя зад бюрото в кабинета и си мисля: мога ли да си затворя очите за някои неща, ако вследствие на това ще спася един несъмнено добър човек, какъвто е Марта? Какво ще спечели светът, ако докажа, че е замесена в смъртта на този свой така наречен съпруг, който я тормозеше и измъчваше – цялата махала бе свидетел на пианските му викове и побоища.

В интерес на истината никой в квартала не бе чул Марта да плаче или да вика за помощ, но това само потвърждаваше, че е един достоен човек, а Петър бе боклук в пълния смисъл на думата. Не че заслужаваше да умре по такъв жесток начин, но пък горката жена защо трябваше да страда цял живот с него?

Животът на човека се дава веднъж и заслужава да се изживее човешки, мисля аз. Кой дава право на някого да опропасти живота на друг, още по-малко на този до него, пък бил той и партньор на семейни начала.

Ето защо прекратих следствието със заключение, че Марта е невинна. Каквато тя в действителност беше.

ЗАПИС НА ЗАПОВЕД

- Бай Иване, дай докато Димо се върне да се посъветваме с адвокати относно този запис на заповед. Къде можем да го видим? Имате ли го в архива си? – рекох ден след безуспешните опити да се свържем с Димо.

- Ще се обадя в офиса да ги предупредя, че ще минеш да вземеш копие от документа. Знаеш ли, аз отначало си мислех, че се нарича „Записна заповед“, но се оказа, че е „Запис на заповед“.

- Защо, това има ли значение?

- Не знам, може и да има.

- Едва ли. Дългът си е дълг и трябва да се върне. Дай ми адреса на адвокатската фирма да се консултирам и с тях.

Адвокатската къща са намираше на ул. „Пиринска“ №1. Всъщност тя само е започнала като адвокатска къща, но впоследствие се е разраснала до консултантска в различни сфери – данъчна, счетоводна, застрахователна, митническа и така нататък. Кое то беше много добра идея – влиза някой бизнесмен и получава пълно обслужване – от сключването на договора, през получаването на заем от банката, покупката на стоката, администрирането на предприятието, та чак до инвестиране на печалбата. Ти само стой и си гледай кефа!

Шефове бяха двама много оправни млади адвокати, от които аз избрах тутакси този, който говореше бавно, ясно и спокойно. Не можех да понасям бързо, неясно или тихо говорене. Изнервяше ме.

- Запис на заповед е едно много удобно средство да получиш онова, което ти дължат. След изтичането на договорения период от време, или при поискване от страната- ремитент, си получаващ безусловно отразеното в записа. Никой съд не може да го оспори – каза ми категорично адвокатът. – Може ли да видя този документ?

Извадих копието, което ми дадох от фирмата на Димо.

Той му хвърли един поглед и каза:

- За съжаление нищо не може да се направи. Трябваше да се посъветват с нас, когато са сключвали този заем. Те обаче обичат да правят някои неща на своя глава и ето резултатите – върна ми той копието.

Зачетох се без надежда, защото нямах време да го погледна досега. Документ като документ. Да не вярва човек, че може да има такава неотвратима сила.

„ЗАПИС НА ЗАПОВЕД” – прочетох заглавието и ми се стори, че сякаш някой ме хвана за гърлото – ето как може да бъде сринат нечий живот. Сам си слагаш въжето на шията и оставяш на другия да ритне бурето – когато му дойде времето или когато той реши.

Зачетох отново:

ЗАПИС НА ЗАПОВЕД

За сумата от 8 000 000 евро /осем милиона евро/.
Място на издаване: гр. София, ул. ..., № ..., ет..., ап.....
Дата на издаване: 20.11.2009 г. /словом... /. Място на плащане: гр. София ул. ..., № ..., ет..., ап.... Падеж: 20.11.2010г. /словом.../ Издател: Димо Иванов Дражев с ЕГН... и л.карта №..., изд. на....г. от МВР-Бургас, живеещ в гр.Бургас, ул. ..., № ..., ет..., ап..., ще заплатя срещу представянето на настоящата записна заповед сумата от 8 000 000 евро /осем милиона евро/ на ремитента

- Нали уж се нарича Запис на заповед? – попитах адвоката. – А тук, не знам кой е правил този документ, но е написал в текста „записна заповед”.

- Къде? – скочи той. – Дайте да видя!

- Ето, тук долу.

- Ура, спасени сте!

- Как така? – попитах.

- В текста на Записа на заповед не трябва да има никаква грешка. Всяка една грешка, още повече такава, която е от съществена важност, прави документа невалиден.

- Това съвсем сигурно ли е?

- Естествено, че в съда те ще оспорват, че става въпрос за техническа грешка. Просто са пропуснали интервала между две думи.

- Работата е там, че не е само техническа, а и правописна – рекох. – Вижте как са членували думата „настоящ” – „настоящата”, което е определение за женски род и се отнася за „заповед”. А би трябвало да бъде „настоящия запис...”

- Точно така! Вие филолог ли сте? Не сте? Но явно разбирате от тези неща. Ще трябва да поискаме нещо лице – филолог. Ще ги скъсаме на делото! – заключи доволен той.

- Просто не мога да повярвам – рекох, – но ще ви съдействам, доколкото мога. Дори мога да ви намеря специалист филолог – главния редактор на студентския вестник, на който сътрудничих доскоро.

- Отлично! Действайте. Апропо... Не се ли страхувате от ответна реакция от тяхна страна?

- Какво могат да направят? Нали всичко е законно?

- Осем милиона евро са много пари.

- Така е, но това има ли значение? Можеха да бъдат и осемдесет милиона.

- Не знам. Все пак да ошипеш някого с осем милиона евро е доста болезнено.

- Аз съм сигурен, че Димо Дражев ще върне парите, но не веднага – сега явно е в затруднение. Но не и да им даде даром разработена фирма в замяна, както искат те.

- Кой са „те”?

- Не знам със сигурност, но ако съдя по името на шефа им – Андрей Денисович – май са руснаци. Или украинци.

- С тях шега не бива. Много са опасни. Помислете добре!

ШЕСТО ЧУВСТВО

Ние, кучетата, имаме шесто чувство. Всички без изключение. Предчувствах, че нещо ще се случи, и се чудех какво, а то ето какво било: днес ще ме разхождат двама – Никола и дядо Иван. Това рядко се случва. По-точно казано – никога. Дядо Иван едва се влачи, защото казва, че има шипове и сигурно е така, защото като върви, чувам как хрущят коленете му. Вървят те двамата, аз крача пред тях на каишката и се заслушвам в разговора им. И ми е хубаво... Така ми е хубаво, че двамата ме разхождат, та чак се изплзвам от удоволствие.

- Как мислиш – запита дядо, – добре ли мина според тебе делото? Защото, въпреки всичко, не се чувствам комфортно.

Не знам със сигурност какво означава думата „комфортно“, но чакам да чуя отговора на Никола. Той е много умно момче.

- Мисля, че мина добре. Аз също не се чувствам комфортно, особено след като изгониха онова момче, дето беше сгретило запис на заповед. Опасявам се обаче, че няма да му се размине само с това. Дано не съм прав.

- Тези хора са опасни – рече дядо – казвал съм ти го, но какво можехме да направим? Нямахме друг изход. Да подпиша нов запис на заповед, както настоявах, не можех, разбира се – мисля, че изясних това – но като се върне Димо, ще го направи – в края на краищата не сме отказали да върнем парите, нали така?

- Да, но те искат не парите, а фирмата. Мисля, че е ясно.

- Фирмата няма да получат! Аз тази фирма с голям труд съм я създал и без бой няма да я дам!

Никола чак спря, та се наложи да спра и аз и ги загледах с интерес.

- Без бой? Какво искаш да кажеш? Сам каза, че са опасни.

Дядо помълча, направи две крачки, спря и прошепна:

- Ние също сме опасни. Да не смяташ, че сме евнуси?

Ето че научих още една дума. Само не знам какво значи. Дано Никола я поясни.

- Това са руснаци или украинци – извънредно опасни хора. Ти не си ли разбрал, че от славяните по-големи престъпници няма?

- Е, хайде, престъпността няма род. Италианците или американците да не би да са по-назад? – рече дядо.

- Става дума за новите мафиоти. През тоталитаризма, и тук, и в Съюза, престъпността бе държана като зло куче в намордник. (Каква обида!) Щом го пуснаха, то започна да хапе. Хапе с много по-голяма стръв от всяко друго, защото е гладно. И озлобено. А няма по-голяма стръв от парите.

Това много ме озадачи, защото парите за нас, кучетата, са само зле миришещи хартийки.

- Тук си прав – отвърна дядо. – Все пак си мисля, че ще погледнат разумно на проблема и ще изчакат известно време.

- На мене не ми се стори да имат такива намерения. Напротив, бяха бесни и смятаха, че сме ги преметнали. Реално погледнато, ако Димо не иска, не е длъжен да им върне парите. Този документ, както казаха в съда, е невалиден.

- Тогава защо обжалваха?

- Всеки уважаващ себе си адвокат е длъжен да го направи – иначе защо е адвокат? И допълнителни хонорари ще паднат.

- Ние на нашите им плащаме не на дело, а процент от спечеленото по делото. Това стимулира повече. Моя идея е.

- Техните адвокати също бяха добри, доколкото можах да преценя. Само че нещата бяха предрешени – в запис на заповед не трябва да има никаква грешка. Така е по закон.

- Грешката е, че Димо не е трябвало да подписва такъв зарабатващ документ. Това просто не мога да го проумея.

- И аз – рече Никола.

Като чух „Димо“, веднага надуших вълната му. И в миг нещо ме стисна за гърлото. С Димо ставаше нещо лошо. Усетих го с цялото си тяло.

Спрях и започнах да душа въздуха пред себе си. Нищо. Тогава вдигнах глава към небето, затворих очи и видях Димо да лежи неподвижен на някакъв под.

Стана ми много страшно и без да искам, започнах да вия. Дядо и Никола стояха до мене и ме гледаха с почуда.

- Какво ѝ стана на тая кучка? Да не е гладна?

- Не е. Сутринта я нахраних, смених ѝ водата...

- Сигурно е разгонена. Аз откога им казвам да я пуснат на мъжки, но те, не, трябвало да бъде пес от същата порода.

Погледнах към двамата си господари и се опитах да им обясня, че не съм разгонена, а нещо лошо се случва на Димо, но те не можеха да разберат. Хората обикновено не разбират кучетата. Не могат да проумеят, че ние усещаме много неща, които те не могат.

Задърпах се към къщи и продължих да скимтя и да лая: „Не усещате ли бе, хора, че Димо е зле! Лежи на някакъв под и не мърда! Жив ли е, не знам, защото е много далече, но знам, че е в голяма беда. Връщайте се веднага и му помогнете!“

Вкъщи ме затвориха отново в онзи студен апартамент долу, а аз продължих да обикалям и да вия, защото ми беше много притеснено. Толкова тревожно не ми е било никога през живота. А животът ми не е кратък – вече съм на осем години, а това, умножено по седем, както казват хората, правят петдесет и шест човешки години!

После си казах: „Какво можем да направим ние, кучетата, като хората имат само пет чувства – зрение, слух, обоняние, вкус и допир. Те нямат шесто чувство. А ние, за добро ли, за зло ли, го имаме. Дали това ни прави по-висши от тях? Едва ли. Ако беше така, аз щях да ги разхождам на каишка и да ги държа тук сами в този студен апартамент.“

И като си казах това, се свих на кравай върху килима и се опитах да заспя. Само дето сънят не идваше.

МУХАТА

Аз съм мухата в супата. Оная, дето всички ненавиждат и изхвърлят с погнуса. Само че аз не съм каква и да е муха, а муха от остров Ямайка, а в тая страна не обръщат много внимание на това, защото мухите тук сме милиони и сме равноправни жители на страната. Затова си плуваме спокойно в супата и сервитьорите дори не ни обръщат внимание.

И ето сега със сетни сили доплувам до чинията, изпълзвам по ръба и викам на дебелия мъж, не яж от супата, защото в нея сипаха нещо, та чак на мене ми прилоша, но той не чува, а ме изтиква навън с лъжичката. „Гарсон – казва той на келнера – каква е тази муха тука?” А келнерът отвърща, ами не знам, може да е мъжка, но може и да е женска. „Искам да ми смените супата!” Гарсонът отива с чинията зад вратата, хваща ме с два пръста и ме изхвърля на пода, от което аз съм много засегната, защото не може той така да изхвърля една муха от остров Ямайка, дал на света певците Бони М, Прешъс Уилсън, Боб Марли, спринтьора Юсейн Болт и колко още...

Като почака минута, сервитьорът върна обратно чинията, а дебелият, повярвал, че наистина му смениха супата, се зае да яде, изсърба я всичката, докато аз се мъчех да си изчистя крилата от мазнината, защото приличах на мадам Бътерфлай, което ще рече „мазна муха”. Така наричат пеперудите кой знае защо, но не мога да си обясня как така те са символ на финеса и красотата, а ние – тъкмо на обратното.

Успях как да е да литна до носа на въпросния господин и му викам в упор: „Не яж от супата бе, дебелак! Дойде одеве един и даде на келнера петстотин долара да ти сервира супата, ама сипа нещо вътре – видях с фацетните си очи – няма лъжа!”

Жена му, една много красива и възпитана дама му каза: „Ни моа да съ начуда кък моиш да идеш с лъжица, с куюто си пипал муха!“ (Ега ти обидата!) Пък той й вика: „Че к’во от това, давам бас, че няма да се отровя.“

Да, ама се отрови. Малко след като изсърба супата и начена панирания каймански език, изведнъж се хвана за гърдите, запъшка, запени се, падна от стола и се загърчи.

Жена му скочи върху него и заквича като настъпено прасе, ама той не даде вид да се оправя, даже напротив. Дойде доктор, правиха му едно друго, ама файда – никаква.

Закараха го в болницата, а там казаха, защо го водите тук, трябваше направо в моргата. Жената пици и развява пачки долари, но живота с пари не можеш да купиш.

„Слушай, моето момиче – казвам й на ухо, – не се тръшкай, ами се обади в полицията, защото мъжът ти беше отровен – сигурна съм в това, щото ми се повръща, та две не виждам, а пък плувах в супата, само колкото да я опитам.“ Тя обаче не чува, а продължава да пици и да размахва пачките.

Като го разрязаха в моргата (бях кацнала на корема му), единият от докторите рече: „Колега, положението е ясно – сърдечен удар.“ А другият отвърна: „Ама как удар, като ето тук вижте...“ „Абе, ти чуваш ли какво ти говоря? Ето ти тези пари да заведеш довечера жена си на ресторант. А сега си тръгвай, защото ми се виждаш преуморен.“ И онзи си тръгна.

Така стават тези работи. С пари. Каква е силата им, още не мога да разбера. Как така една нищо и никаква хартийка може да пребори човека, а е уж най-умното животно на света. Умно, умно, а се оставя на една хартийка да го владее. Ние, мухите, за нищо на света не бихме го сторили. Даже понякога си позволяваме да се изсерем върху парите, защото пет пари не даваме за тях. А хората умират за пари. Да има един чалъм, до гуша ще се натъпчат с тях, и за още ще питат. Ама защо, да се запита муха, къде им е акълът на тези хора? Изобщо защо се смятат за най-висшите същества на земята? А сега, довиждане, защото смятам да се скатая в джоба на дебелия и да видя какво ще стане по-нататък. Чао!

ПЕН4О

Аз съм Пен4о, системен организатор или по-просто казано – компютърният специалист на фирмата, в която ба4ках до в4ера. Аз съм този, дето сбърка записа на заповед, заради което ме изгониха. Ще ре4ете, тъпо копеле, хак ти е! Да, ама не, както бил казал някой си. Изгонили ме! Аз и сам щях да си напусна. За к'во да ба4кам? За някакви кирливи бестотин лева? Хайде, няма нужда! Нали си губнах седем бона в зелено!

Отна4ало, като ми каза онзи тип, Димо Дражев, 4е бте ми даде пет хиляди, само за да променя две думи, не повярвах. 4етях и препро4итах текста и не виждах 4ак такава разлика – „записна заповед” и „запис на заповед”. Се тая. Все едно, 4е съм сбъркал. Забравил съм да пусна интервала. Голям праз! И за това ще ми дадат пет бона, и то в зелено! Ъпсург!

Когато оба4е онзи ми даде аванс от две хиляди, взех да се ослужвам. Абе, Пен4о – викам си. – Ти в 4ас ли си? Този за да ти дава пет бона за две думи, зна4и неговата далавера е поне за сто хиляди. Що ни си дигнеб малко мизата?

„Може – казах му ве4ерта в бара, дето си пиех малкото Тий4ърс (по-евтино е), – само 4е ще ти струва седем бона.” (Отна4ало мислех да му поискам десет, но се отказах). Онзи оба4е се съгласи. Да не повярваб! Можех и десет да поискам, но ве4е бебе късно. Както и да е, „обърках” думата и ве4ерта полу4их останалите пет хиляди гущера. Вси4ко вървебе като по вода до онзи ден, когато бефът нахлу бесен в кабинета ми и ми каза, за пет минути да ми види кройката на блифера отзад. Забто бе, бефе, викам му, а той: „Из4езвай, докато не съм те гръмнал! – и се запипа за пицова. – Тъпотията ти може да ми струва осем милиона евро! Неграмотник с неграмотника! Наки4ил един тон железария по носа и веждите си, а мозъкът му – колкото на едно пти4е!”

Изметох се светкавично, докато не е станало по-горещо, заботата дойдат ли руснаците, температурата се вдига със 100⁰ по Се, както му казват в Европа. Защото в USA е по eF.

Бил съм в батите (пибе се с главна буква, да знаете, ей!). Там е много яко, заботата американците са големи балъци. За нула време измъкнах бая пари от банковите им сметки, но едно набе момче ме изпя на федералните, и за да отърва пандиза, трябваше да излезна светкавично. Не успях даже да си изтегля парите от банката, та едва можах да събера пари за самолета и за едно малко Тийърс.

Големи мръсници сме ние, българите. Особено, когато сме в 4ужбина. Да видиш как се държат един за друг арменците, поляците, руснаците, дори циганите, а ние си завиждаме и си правим мръсотии от всякакъв вид. Аз на туй копеле, ако го видя, ще му на4укам канчето, ама едва ли – в батите няма да ме пуснат вече.

Сега оба4е действам да замина за Англия. Не заради друго, а заботата освен английски, не 4аткам друг западен лангуи4, а без език на Запад си направо умрял.

А в Англия едва ли знаят за американските ми далавери. Стига само да не са ме пуснали в компютъра на Интерпол. До преди един час не бяха, но знаеб ли ги? Затова си взех билет до Ман4естер, а не до Лондон – като е провинция, може да са с по-ниско IQ. Знам ли?

Сега, като сме „братя” в ЕО, няма да ми искат ни виза, ни паспорт – можело само с ли4на карта.

Единственото, за което ще съжалявам, е компютърът ми във фирмата. Поръ4ково изпълнение. С 4 хард диска и страхотна скорост. Вътре съм набухал огромна информация. Докато ба4ках във фирмата, имах достъп до каква ли не инфо. Успях да вляза и в тяхната база данни. Имам предвид кодираната. Дали да я продам на някого? Кой се интересува от вътрешната информация на една фирма? Конкуренцията. А коя е конкуренцията? „Експект Инвест” на Димо Дражев. Трябваше само да се свържа с тях. Дражев е готин пи4.

ВЕСТТА

Седим с бай Иван в стаята с компютрите и търсим издателство, където да отпечатаме книгата му, че загубихме доста време с този запис на заповед.

- Защо ти е издателство бе, бай Иване – убеждавам го. – Ще намерим печатница, ще платим каквото трябва и ще имаме книгата. Пък там и предпечатната подготовка ще довършат – какво остана всъщност? Само копирането на паус-хартия.

- Не е работата в това. Искам книгата ми да бъде законна. Не минава ли през издателство, значи е самиздат. А това не е официално. Една книга няма ли издател, няма ли номер ISBN, тя не е книга, а пасквил някакъв.

Мобилният му телефон иззвъня. Той го включи и заслуша. Дори човек без особено силен слух можеше да дочуе истеричен женски глас, прекъсван от хлипания и плач. Загледах стареца разтревожен. Видях как лицето му се изопна, после отчаяно се отпусна и свали телефона от ухото.

- Какво е станало? – викнах уплашен.

- Димо – промълви той с треперещи устни.

Грабнах телефона от сгърчените му пръсти и викнах в слушалката:

- Кой е на телефона? Никола съм.

- Никола, аз съм, Жаклина. Димо умря!

- Какво? Как така? Какво му стана?

- Не знам. Докторите казаха инфаркт. Господи, какво ще правя сега?

- Дай ми адреса си! – извиках и взех химикалката. – Ще ти се обадя след малко.

Погледнах към бай Иван. Той седеше, облегнал се на стола, главата му бе клюмнала и гледаше втренчено някъде под бюрото, сякаш очакваше да се появи нещо.

Станах, подхванах го под мишниците и почти на ръце го пренесох на канапето. Тежеше неимоверно. Като труп.

Кръвното му налягане бе спаднало, а пулсът едва се долавяше. Ще вземе да умре в ръцете ми, старецът! Дадох му от хапчетата, седнах до него и го загледах съчувствено.

Не знаех, естествено, какво е да загубиш дете, още повече отраснал син, но бях чел, че е най-тежката мъка на света. Сега виждах как пред очите ми този могъщ доскоро мъж се бе превърнал в едва дишащо човешко подобие. Мълчах и не можех нищо да му кажа. Нямаше смисъл. Каквото и да кажех, щеше да бъде безполезно.

И все пак нещо трябваше да се направи. Вдигнах мобилния телефон и набрах Жаклин. Обади се почти веднага и отново започна да ми обяснява какво е станало.

- Искай да му направят съдебномедицинска експертиза. Не обикновена аутопсия, а експертиза. Важно е – виках в слушалката, а Жаклин продължаваше да опява от другата страна:

- Ама те му направиха аутопсия. Казаха инфаркт. Ох, какво да правя сега!

- Пари имаш ли достатъчно?

- Имам. И кредитни карти...

- Наеми агенция, която да приготви тялото за транспортиране дотук, ангажирай и самолетни билети... Как да не можеш да се справиш! Да не си малоумна?

Старецът до мене се обади:

- Никола, ще трябва да идеш там. Тя няма да се оправи. Кажи й, че ще отидеш. – Гласът му звучеше странно.

Казах й. Жаклин престана да плаче и извика:

- Ама наистина ли ще дойдеш? Ела още сега! Ще ти платя билета!

Погледнах към бай Иван. Беше се посъвзел, но все така безмълвно лежеше на дивана. Бях подпрял главата и гръдния му кош на висока възглавница и така изглеждаше като смъртно болен.

- Моите съболезнования, бай Иване – продумах и го стиснах слабо за китката. Беше ледено студена. Нищо не рече.

- Те са го убили – промълви по едно време. – Това е тяхна работа. Какъв инфаркт! Димо беше здрав като бик!

- Малко пълничък беше – рекох неуверено. – Пък и наближи възрастта на инфарктите.

- Само на трийсет години е... – рече и захлипа.

- Наскоро в болницата докараха един на двацет и пет.

- Димчо! – заплака бай Иван и на мене ми стана тъжно.

Как ли бих се чувствал на негово място, мина ми през ума.

Минути след това старецът се преобрази. Стана отново онзи властен и решителен човек, управлявал години цяла област. Дотътри се до библиотечката, извади малко черно тефтерче, намери някакъв номер и ми го подаде:

- Обади се на този номер. Искай да ти дадат Сербезов. Аз ще говоря.

Сербезов бе шефът по безопасността във фирмата.

- Гошо, аз съм. Иван Дражев. Сполетя ни нещастие. Димо е починал. При тебе ще дойде моят помощник Никола, той ще ти обясни всичко. Съдействай му с всички средства. Дочуване.

Вече си бях облякъл якето, когато старецът ми подаде един мобилен телефон.

- Номерът е на лепенката на гърба му. Ще ти потрябва.

Георги Сербезов, мъж към трийсетте, ме посрещна още отвън на улицата, стисна ми съболезнователно ръка, сякаш съм роднина на Димо, и още по стълбите ме заразпитва.

- Не знам как точно е станало. Жаклин плачеше през цялото време. Само разбрах, че е получил инфаркт – рекох.

- Не е бил прострелян? Защото аз това си помислих.

- Защо? От къде на къде?

- Днес имах среща с един човек... няма да го назовавам, така се разбрахме. Той ми каза, че Димо му е платил, за да „сгреша” онзи документ.

- Наистина ли? Това променя тотално нещата. Мислите, че е бил убит ли?

- Не мога да твърдя със сигурност, докато не се запозная лично с обстоятелствата.

- Вие да не сте служил в полицията? – попитах.
- Да – отговори неохотно той. – Какво ще правим сега?
- Бай Иван ми нареди да докарам тялото от Ямайка.

Жаклин сама нямало да може да се справи.

- Ямайка! Че това е чак на майната му! Някъде към Куба. Ще можете ли да се оправите?

- Там говорят английски, доколкото знам. Защо, да не би и вие да искате да дойдете? Мога да говоря със стария по този въпрос.

Мъжът се замисли.

- Не знам дали моментът е най-подходящ, защото и тук имаме проблеми, но все пак смъртта на шефа е най-важното. Трябва да разберем дали е бил убит и от кого. Имате ли адрес?

- Град Монтегобей, предградие Мо бей, квартал Маргаритавил, вила „Бианка” № 4. На самия бряг на океана. Преди да дойда насам видях в програмата Гугъл Ърт.

- Окей, говори със Стария, както го нарече. Имаш ли нещо против да си говорим на „ти”, ако ще работим заедно?

- Нямам. Ще те помоля да се обадиш за два самолетни билета до Кингстън, това е столицата. В Монтегобей също има международно летище – „Сангостер”, но оттук едва ли ще можем да вземем полет дотам. Можем обаче да ангажираме билети. Вероятно до Хавана и оттам до Кингстън. Провери.

- Не трябва ли първо да поискаме съгласието на Стария?

Извадих мобифона и позвъних. „Няма да мога да се справя сам – казах. – Г-н Сербезов има подобни на твоите съмнения относно смъртта на Димо. Ще трябва да заминем заедно. Окей, ще му кажа да се приготвя.”

След два часа вече пътувахме с един мощен Джип „Гранд Чероки” за София. Билетите ни до Хавана бяха резервирани.

Започваха дни на неизвестност и напрежение. Поне за мене – със сигурност.

ТОВА СЪМ АЗ, ДИМО ДРАЖЕВ

Нито за миг не си правя илюзия, че съм жив. Напротив, съзнавам с целия си ум, че съм умрял. Видях всичко – и Джаки, плачеща над мене, и докторите, които се туткаха над тялото ми... Никога не съм вярвал, че след смъртта има живот, но сега май ще трябва да се съглася.

Честно де си кажа, най-много ме поразих тялото ми. Бях направо отчаян! Това аз ли бях? Един тлъст тулум, друсашо се наляво-надясно шкембе, докато ми правеха сърдечен масаж, дебели крачища, обрасли с косми... Изобщо – пълна скръб! Направо се чудех как съм можел да живея в такава калъфка – ако я продавах, не бих я купил и за един ямайкски долар.

Докато се реех безцелно над неподвижното си тяло, видях онова типче сервитьора, което ми донесе супата с мухата, да се качва на една моторетка и да потегля като луд нанякъде. Литнах след него, и викнах в ухото му: „Кажи бе, кретен с кретена, кой ти нареди да ми сипеш отрова в супата?“ Чернътото обаче не чува, а надува газ до дупка. В задния му джоб виждам сгъната пачка от петстотин американски долара. Трийсетте сребърника!

Продажна папlach са туземците! Горе-долу като нас.

Защо ли се чудя кой ми е поръчал убийството. Знам си много добре. Само дето не очаквах отрова, а куршум. Защо се забърках в тази работа? Нямах друг изход. Тези осем милиона ми трябваха спешно. Авангарден микрочип. С него щях да направя големия удар. А после не осем, а осемстотин милиона щях да спечеля. А може би и много повече. Само че не успях да го дочакам. Сега кой ще обере славата, нямам представа. Бащата, да беше по-млад, щеше да поеме нещата, но и той – взел-дал. На никого от фирмата нямам вяра. Всички до един са некадърни. Но да оправи кашата, никой не може.

Кой ли им е донесъл, че съм в Ямайка? Аз съвсем ориентировъчно казвах „на Карибите”. Знаеше само Жаклина. А знае ли тя, знае и половината град.

Охо! Кого виждам? Шефът на охраната Гошо с още някого. Това не е ли... Ами да, това е онова момче Никола, дето прислужваше на бащата. Какво прави тука? Ясно какво – идват да пренесат трупа ми. Той вече е дълбоко замразен. Как така? Ами, питаха Жаклина тук ли ще ме погребва, а тя рече не. Ами тогава да го замразим – казаха от моргата. И ме пхнаха в една камера. Шест часа по-късно бях като камък.

- Звънни пак на Жаклина да видим къде се намира, защото първо с нея трябва да говорим – каза Гошо Охраната и Момчето звънна. Жаклина ги чакаше в барчето под хотела на Маргаритавил. Там си бях взел едно чудно апартаментче в двуетажна къщичка до самия плаж.

Щом видя Гошо, моята се овеси на врата му и започна да циври, както тя си знае. Ще рече някой, че не може без мене. Ами не може, я! Сега отива направо на улицата, ако не се върне при майка си и татко си в Карнобат. Ако се надява, че освен рентата ще получи нещо и от имотите ми, много се лъже – всичко съм писал на една фирма, която уж не е моя, но си е съвсем моя. „Плачи, плачи, дете, мъжът ти е негодник!”

После седнаха на една масичка под тентата и започнаха да си говорят тихо, сякаш някой щеше да ги разбере в тази страна. Застопорих се на метър над тях и се заслушах. Видяла ли била нещо съмнително. Тя ли ще види бе, дето блее като патка и само модите й са в ума – коя какъв бански носела, коя каква рокля и обувки си била сложила. Не това, викам на момчетата, ами й поискайте кредитните карти, и нейните, че и моите, защото сети ли се, ще ги изпразни за нула време. Вие не я познавате. Месечно ми коства двайсет бона. Повече от конете.

Като се сетих за конете и ми стана мъчно. Горките ми кончета! Кой ще се грижи сега за тях? Не че се грижех в буквалния смисъл на думата, имах си човек за това, но сега

сигурно ще ги продадат. И дано се случи свестен човек, защото струват луди пари – все от елитни породи са. Ами Гертруда? Милата ми Труди! Дано поне татко се съгласи да я задържи при себе си, защото Жаклина ще я умори.

Като се сетих за татко, тутакси се озовах при него. Той седеше неподвижен в креслото си, така посивял и повяхнал, че помислих да не е умрял. Викам му в ухото: „Здравей, татко, извинявай, че ти причиних тези неприятности, но нямах друг изход. Инак трябваше да капитулирам, а не исках. На тях ли ще се дам? На тези тъпи украински парвенюта! Да бяха поне благородници, а те – обикновени пладнешки крадци.”

Аха, ето я мухата. Моята муха. Тази, дето плуваше в супата ми. После долетя и ми наду главата как ме били отровили. Махай се оттук, къш! Знам, че ме отровиха, ти да не ме мислиш за толкова тъп? Да ме беше предупредила порано, а не след дъжд качулка. Казвала си ми, ама аз твоя език едва сега го схванах. Кажй поне как изглеждаше този, дето даде отровата на сервитьора. Как? С два крака, две ръце и глава, с две очи и нос по средата. Има си хас да е без нос. Какъв беше, руснак или украинец? Не знаеш. Какво знаеш тогава? Знаеш къде живее келнерът? Това и аз го знам – проследих го на моторетката, ама каква полза?

Знаеш ли, ти по-добре измисли някакъв начин как да кажем на моите хора какво е станало, та дано им светне. Ще помислиш? Хайде, мисли! Може пък да измислиш нещо. Нали си муха? Щом ние, хората, не можем да се оправим, дано поне мухите ни оправят. Иначе сме за мустака!

И им кажи, че трябва да отмъстят. Такова нещо не трябва да остане неотмъстено. Смърт за смърт! Иначе кръвта остава у нас, а това не е хубаво. А после да гушнат милионите и да идат на някой далечен остров. Ама преди това хубаво да си променят лицето, че и отпечатьците на пръстите. Какво чакаш? Изчезвай!

Мухата кимна и отлетя.

ГОШО ОХРАНАТА

Аз съм Георги Сербезов, началник на охраната на „Експект Инвест”. Хубаво казвах на шефа, шефе, вземи си поне един човек охрана като отиваш на тези острови, ама той, не, няма нужда, кой ще ме намери в тази тъмна Индия. Тъмна Индия, ама хората не спят. Колко му е – сто долара на гишето за билети и веднага ти „снасят” кой, кога и закъде е заминал. Елементарно, Уотсън! Това сме го учили още в школата. И друго сме учили – щом не искаш никой да узнае закъде си заминал, ако не си сигурен, че можеш да подкупиш служителя на гишето, ползвай чужд паспорт. А Димо има такива поне три. Два от тях лично аз съм му издействал. Не фалшиви, а напълно легални, само че с други имена. Не знам кой от тях обаче е ползвал. Ами Жаклина? И тя май има един-два.

Това с паспортите също не е съвсем сигурна работа, но виж, външния си вид и физиономията ако промениш с пластична операция... Димо обаче го беше страх от доктори. За Жаклина не знам. Така че, колко му е да иде някой на гишето за билети, да покаже снимките им и срещу съответното възнаграждение да научи дали тези лица са си купили билети или са се качили на самолета и за къде. По принцип е забранено да дават такава информация, но всичко, което е забранено, е добре платено.

Така или иначе, белята е станала. Това за инфаркта не го вярвам, макар да не е съвсем изключено. Вероятно е било отрова. Украинците са опитни в мокрите поръчки. Имат и добри изпълнители. Избрали отрова, защото не са искали да вдигат шум. Защото гръмне ли някой, веднага се вдига олелия, собствениците на заведения и хотели адски мразят подобни неща, защото сриват реномето им. И като нищо могат да опаткат стрелеца, защото повечето от тези типове, ямайкците, са въоръжени, макар това при тях да е забранено. Но както казах, всичко, което е забранено...

Никога не съм вярвал, че ще видя някога нито Куба, още по-малко пък Ямайка. За мене това не беше даже и недостижима мечта, защото никога не бях мечтал за подобно нещо. До Хавана пътувахме с една холандска авиокомпания, а оттам до Ямайка – с ямайска. Малък шестместен самолет срещу съответното допълнително заплащане ни свали направо на летище Сангостер, което е на две крачки от Монтего Бей.

Плажът беше съвсем наблизо, но да се топнем във водите на синеещия океан дори не помислихме, защото знаехме, че ни чака много и неприятна работа. Още на летището се обадохме на Жаклина и тя ни чакаше в едно барче, където така се овеси на врата ми и ме зацелува, че чак ми стана оная работа.

Винаги ми е била на сърцето тази курвичка, ама дори не си го помислях, защото уважавам шефа, ама сага като го няма... Дали ще приеме едно „утешаване” в хотелската стая? Само това копеле Никола да не се разприказва, но аз ще си взема самостоятелна стая, а може и в апартамента си да ме покани мадамата – откъде да знам?

Тя, естествено не можа да ни каже нищо повече от това, което ни беше казала по телефона: седнали да обядват, той тъкмо си бил изял супата от морски дарове и започнал шницела от каймански език, когато се загърчил на пода и малко след това пукнал.

Отидохме в ресторанта. Оказа се малко, но спретнато заведение с название „Pizza Hut & KFC”, но правеха не само пици и пържени пилета, а всичко, което си поръчаш. Поговорих със собственика, но той бе дотолкова ужасен от перспективата да се разчуе, че в заведението му е починал клиент, че ни скри в кабинета си и не ни пусна, докато не обещахме, че нищо няма да изнесем навън и особено на пресата или на конкуренцията. Дори се опита да ни предложи подкуп, но ние с Никола гордо отказахме. Жаклина обаче взе парите и без много церемонии ги прибра в чантичката си.

Поисках да разгледам кухнята. Собственикът се поопъна, но повика главния готвач и той ни разведе. Кухня като кухня – нито особено мръсна, нито много чиста. Също като у нас. Пожелах да се видя със сервитъора, който е обслужвал Дражеви. „Оли? Няма го” – рекоха в един глас и собственикът, и главният готвач. Взел си отпуск и заминал някъде. Бил толкова разстроен от смъртта на клиента си, че получил нервна криза и искал да си почине някой и друг ден. Къде живее естествено не знаеха. Попитах стоящите наоколо двама-трима от персонала дали са видели някой да е разговарял насаме с въпросния Оли в деня на инцидента, но всички въртяха глави и мълчаха като заклет масони.

Вече бяхме отвън и разговаряхме с Никола (Жаклин се почувства уморена и се прибра в хотела си насреща), когато зърнах зад кофите за смет дребен тъмнокож тип, който ми правеше знаци. Приближих. „Мистър, двеста долара и ще ти кажа къде живее Оли. Ние сме съседи.” Кимнах му и продължихме с Ники (аз така виках на Никола) по пътя си, но щом свихме зад ъгъла, изчакахме чернътото да дойде. Той спря едно такси и след десет минути път по крайбрежната улица стигнахме до неугледно кварталче, застроено предимно с навеси и бараки.

„Мъни фърст” – първо парите, рече типчето и Ники му отброи двеста долара от едрата пачка. Тугакси съжалих, че не го бях предупредил – пред местните си брой парите само гърбом, иначе току-виж, че ти грабне пачката от ръцете и хукне между бараките. А ямайкците, както е известно, са световни шампиони по бягане.

Стигнахме до схлупена къщурка, изградена от дъски и ламарина, боядисана със синя боя за по-приветливо. „Чакайте тука, аз ще ида да го намеря. Ще му кажа, че ще му дадете двеста долара, ако говори с вас” – рече момчето и се шмугна в къщичката.

Минута по-късно се появи заедно с височко, също мургаво момче с женствени черти, чиито първи думи бяха: „Мъни фърст”. Побързах да извадя предварително

приготвените двеста долара и когато онзи ги разгледа щателно, за да се убеди, че не са фалшиви, ни покани да седнем под навеса на сковани от дъски пейки и масичка. Над нас един голям хибискус бе разцъфнал като коледна елха с огромни като камбанки червени цветове. Не беше време за любоване, въпреки че цветята ми са хоби, затова се заслушах в думите му: „Един от кубинските емигранти ми даде малко пари, за да сипа в яденето на дебелия господин един прах. Каза, че щял да го приспи, а после да го ограбят. Ами жена му няма ли да вдигне врява, защо не сипете и в нейното ядене, попитах. Не е твоя работа, рече ми, ти сипи само на него, а с нея ние ще се оправим. Разбрах какво има предвид и взех прахчето и парите. После обаче, като видях как дебелият падна на земята и докторите казаха, че е умрял, ме хвана шубето и незабавно се изметох оттам. Това е всичко.”

Попитах го за името на кубинеца и къде мога да го намеря, но онзи каза, че не знае. Повиках го настрани и на четири очи му казах: „Имаш още двеста долара и двеста и петдесет за кубинеца, ако ми уредиш среща с него.” „По двеста и петдесет на двамата – рече копелето – и ще видя какво мога да направя. Ще ви потърся чрез Пабло – кимна той към приятеля си, – защото на работа повече няма да се върна. Не искам да си имам работа с полицията. Само преди месец излязох от затвора – рече Оли и се усмихна женствено.

Съгласих се. Нямаше какво друго да сторя, но после се запитах, а как ще разбере този, когото ми доведе, дали е истинският „кубинец” или е убедил някой свой приятел да се представи за такъв срещу два долара? Никак. Онзи също щеше да каже: „Мъни фърст”, щеше да вземе парите, а сетне щеше да ни баламосва. Затова, преди да си тръгнем, дръпнах пак на страна женчото и му казах свирепо: „Мисли му, ако ми докараш някой друг, вместо кубинеца! Ще разбере веднага и тогава – край на сделката. А ти отиваш направо в затвора. Това мога да ти го обещаая със сигурност!”

Това май че хвана дикиш.

ТРИМАТА

Седят тримата – Георги, Никола и Жаклин на една маса в крайбрежно заведение и докато чакат да им се опече рибата, мъжете похапват салата от маруля с чесън и посрбват бял ром. Жаклин си поръча дайкири.

- Какво ще правим сега? – попита тя, докато отпиваше бавно от питието си.

- Ще чакаме да ни се обадят.

- За какво?

- Ние с Ники знаем.

- Че аз каква съм? Ако искате да знаете, аз съм шефката тук и ако река, мога още сега да ви разкарам.

- Да бе, а забрави как цивреше вчера по телефона: „Не мога да се оправя сама-а-а!“ – имитира я Гошо.

- Кога ще вземем трупа? – попита Никола, за да прекъсне насоката на разговора.

- Какъв труп? – попита Жаклин и отпи отново от дайкирито си.

Мъжете се спогледаха. „Толкова ли е тъпа?“

- Аха, сетих се – Димовия... – натъжи се Жаклин и избърса несъществуваща сълза от лявото си очи.

- Добре, че се сети да го замразиш – каза Гошо Сербеза.

- Ами, сетих се аз. Те ме попитаха как го искам – замразен или ще го погребвам тук. А аз си помислих, как ще го мъкна този тулум до гробищата. По-добре в България...

- Знаеш ли колко формалности има за пренасяне на труп със самолет. Цял ден има да пишем и да обясняваме. Добре, че имаме пари да даваме рушвети.

- Защо да даваме рушвети? Те са длъжни да го експедират – иначе ще трябва сами да го погребват тук – не е ли така? – рече Жаклин.

- Ами, длъжни. Ще го захвърлят в някое дърво да го изядат кучетата – обади се заядливо Сербеза. – Не ги ли виждаш?

- Вие за нещо друго не можете ли да говорите тъкмо преди ядене? Само като ви слушам... – рече Ники.

В това време печената риба дойде и в продължение на половин час не се чуваше нищо друго, освен тракането на вилици и ножове и посърбването на студената бира. Жаклин си поръча газирана вода, защото от бирата получавала газове.

По едно време на масата кацна... червена муха. Беше червена, защото бе изцапана с червена боя, и като се влачеше по бялата покривка, правеше червена диря след себе си.

Гошо се нагани да я изхвърли с помощта на една салфетка, но Никола го спря.

- Чакай, виж, тя изписа буквата J.

- Глупости. Случайно е станало.

- Не, тя продължава да пише. Ето, това е O.

Мухата се опита да хвъркне, но измина само сантиметри и отново залази по масата. Тримата бяха спрели да дъвчат и я наблюдаваха с интерес.

Заинтригуван от странното поведение на клиентите си, келнерът приближи към масата и като видя мухата, посегна да я хване с пръсти, но и тримата в един глас извикаха: „Стоп” и той спря.

Мухата вече затваряше неправилния кръг с формата на череп, после направи под него две кръстосани кости. Накрая даже подскочи и със сетни усилия нарисува очните кухини и устата на черепа. После падна омаломощена наскреда творението си и издъхна.

Четиримата (ако се брои и келнера) стояха над масата със зяпнала уста.

- Това е Божие знамение! – промълви Жаклина.

Сервитьорът бързо-бързо се кръстеше, а Никола и Гошо седяха замислено с подпрени с юмруци бради.

- Това не може да е случайно. Какво обаче означава – разсъждаваше на глас Гошо Сербеза. – Череп и кости, ясно. Тук две мнения няма. Ама тези букви? Ако ги свържем, правят JO. Аз такава дума не знам. Някой от вас знае ли?

Никой не знаеше.

- Това да не би да значи „Джо“? – попита Ники. – Май има такава име.

Тримата обърнаха поглед към сервитьора:

- Кажи бе, момче, има ли тук при вас такава име? Джо?

Гарсонът повдигна уплашено рамене и се отдалечи с мухата между пръстите.

- Игра на съдбата – продума след кратка пауза Гошо, метна една салфетка върху буквите и черепа и продължиха обяда си. Рибата беше отлично приготвена и много вкусна.

Някъде към края на обяда, когато измиваха с парченце лимон омазнените си от рибата пръсти (защото всички наоколо ядяха рибата с ръце), Гошо забеляза онзи черньо Пабло да му прави знаци зад оградата на заведението. Той стана и с нехайна походка тръгна натам, като пътьом се огледа наляво-надясно, но само с поглед, за да не привлече внимание. Никой не го следеше.

- Оли иска да се видите днес в три часа – каза момчето.

- Къде? – погледна часовника си Георги. Часът беше два.

- В парка пред полицейското управление.

- Пред полицейското управление? Да не е полудял?

- Там е най-безопасно, казал Кубинеца.

- Свързал ли се е с него?

- Да. Дължите ми десет долара.

Георги извади от джоба си стегната с ластиче ролка с банкноти, обърна се гърбом, извади една, и му я подаде. Час по-късно той и Ники се разхождаха нервно в паркчето пред полицейското управление и разговаряха, като същевременно внимателно се оглеждаха.

По едно време се появи Оли, придружаван от мургав... полицай. Гошо и Ники останаха стъписани на местата си.

- Запознайте се – рече Оли. – **Джо Смъртта.**

- Боже! – прошепна ужасен Никола.

БОГ

- Кой пак ме вика? Абе, вие нямате ли си друга работа? Не съм ли писал аз: „Не споменавайте напразно името Божие?“ Ей, страшно некултурен народ! Няма други в тая Вселена, като тях. Ще взема да ги откажа. Да ги вземе Сатанаил – и без това има тук съвместителство, той може би ще ги оправи. Аз не можах. Десет хилядолетия се занимавам с тях, какво ли не им пратих, и мор, и чума, и потоп и войни, но не! Прост и упорит народ! Че отгоре на всичко някои дори се съмняват дали съществувам!

Че може ли според вас този объркан свят да съществува без Божие управление? Че вие ще се изтребите, ако ви оставим сами на себе си, защото у вас освен завист, злоба, алчност и жестокост няма нищо друго!

Как ще оставим някакви първобитни същества да се оправят сами – толкова усилия хвърлихме да ги изселим от другите светове! От Черния, от Жълтия, от Белия и от Червения свят всички отрепки, престъпници и проститутки ги настанихме на тази отдалечена планета, та да отървем хората от боклуци. Нещо като остракизъм, така да се каже. Те обаче не вярват. Мислят, че са произлезли от маймуните. Нека си мислят. То наистина, освен от маймуни, от какво друго може да са произлезли? Тъпи и прости същества. А се мислят за разумни.

Честно казано, не всички са тъпи. Има и много добри. Оцелели сред този ужасен свят, те дори са успели да еволюират духовно, от което искрено се възхищавам. Въпреки преобладаването на Злото, и дори вътре в него, виреят душевно издигнати люде, чувствителни и деликатни, но те колко са? Едно на хиляда. Тях, а не богомолците ще взема със себе си през декември 2012 година, когато тук дойде Главната комисия по разселението на планетите. Тях ще върнем обратно в световите им, а всички останали... е, не знам какво точно ще правят с тях, но обикновено в подобни

случаи са ги подлагали на изстребление. Ще рече някой, ама това е нехуманно. А хуманно ли е да оставим да се плодят разни крадци, мошеници, убийци, отцеубийци, перверзници разни – содомисти, педофили, некрофили и разни други „фили”, фашисти, комунисти и разни други „исти”... От такива боклуци полза няма. А се оказа, че са над деветдесет процента!

Ще попита някой как допуснахме това. Не съм виновен аз. Много преди мене тук отговорен Бог е бил един наивник, който се издънил с тъпата си идея да превърне престъпниците в благородни люде. А това е невъзможно. Доказано е от науката, че благоприятни мутации настъпват само в два процента от случаите. Всичко останало е брак. Защото Хаосът е много по-организиран от Реда. Много по-лесно е Нещото да стане Нищо, отколкото обратното.

Но да не ви занимавам с тези проблеми. Те и без това скоро ще свършат – само след една година. А тези глупаци там долу дори не подозират. Мислят, че ще съществуват вечно. Времето ви изтича, нещастници! Скоро ще се отърва от вас, а и вие от мен!

С какво ще населим планетата? Нямам представа. Каквото реши Божествения съвет. Може насекоми да развъдим тук. Или птици. Те и без това са най-многобройни и нито се мразят, нито се унищожават. Е, някои го правят, но това е с наше разрешение – и ние обичаме зрелищата. Да гледаш как соколът напада малката червеношийка е върховно удоволствие. И как после я разкъсва фибра по фибра!

Е, и ние, Боговете, не сме без пороци – иначе нямаше да се забавляваме да гледаме войните и унищоженията – някои от нашите дори са се пристрастили към тези представления, въпреки че се забранени. Забраненото обаче е най-сладко.

А тук тримата седнали да ме викат, заради един дебел мошеник, когото други мошеници отровили. Да го отровят!

Ето сега тук един нарушител.

- Ей ти, умрелия! Защо се намесваш в човешките дела? Никой ли не ти обясни правата и задълженията при Преминаването? Обясниха ти, нали, а ти какво? Правиш се на хитър. Ама много сте хитри, бе! Много сте хитри! И за това се трепете като мухи. Пардон, мухата, нищо лично – ти не си виновна, а този малоумник, който те бутна в боята и после те насочваше накъде да вървиш, за да изпишеш нужните букви и знаци. Как така ще прашаш информация на низвергнатите бе, нахал с нахала! Ти даваш ли си сметка къде отиваш, ако само си отворя устата? Направо в Ада. Няма Страшен съд, няма дяволи! Отиваш директно в Преизподнята, та да ти дойде акълът в главата. Хайде сега изчезвай, докато още съм в настроение. Ало! На тебе говоря, не се прави на разсеян! Изчезвай веднага, иначе те връщам отново в твоя свят. Без вътрешности. Ще бъде световна сензация!

Как не ми е дошло на ума по-рано? Ама не мога. СЕМ ще ме глоби. Тези тарикати от Съвета за еволюционни манипулации само чакат да сгафя и да ме санкционират с някоя глоба. Вече за кой път съм глобяван? Първо, за Първата световна война, задето позволих да се появи комунизъм в една шеста от територията на планетата. А е знайно, че комунизмът отдавна е компрометиран като социален модел още преди милиони години. Второ, за Втората световна война, защото допуснах този модел, а и сходният му фашизъм, да завладеят още народ в Европа. Обещах, че ще оправя нещата и ето – проклетията, наречена демокрация, вече се е възцарила над света. Е, има някоя и друга държавица, дето още се дърпа, но то е с наша благословия – заради чистотата на експеримента – нали трябва да има с какво да сравняваме? Само че няма много време – 21 декември 2012 година приближава главоломно! Тогава ще видим кой кум, кой сват и кой на булката брат. Амин!

ДЖО СМЪРТТА

Викат ми „Смъртта”, защото всеки, който се бърза с мен, гушва букета. Работя и по поръчка. Всъщност туй ми е основната професия. В полицията бачкам само за пенсия. Пък и за прикритие, защото все си е друго да си в униформа. По-престижно е някак си. Вдъхвам доверие у клиентите.

Ето сега, дошли са двама чак от Русия да ме търсят. Сигурно да си платят за услугата. Правилно. Така е между коректни партньори. Пет хиляди взех в аванс, сега трябва да ми платят останалите пет. И то за какво? Че дадох билет за оня свят на един от техните. Нека се изтребват белите. Те се мислят за най-хитри, ама са балами, уверявам ви, пълни балами са. Ето сега, дошли двама. Хайде, двама – двама, ама единият поне да беше застанал някъде по-далечко и да внимава, ако някой дойде, да му отвлече вниманието...

Това няма значение – да си взема парите и да се махам. Не ме интересуват повече.

По-високият ме гледа подозрително и казва: „Имате от мене хиляда гущера, ако ми кажете кой ви нареди да дадете отрова на нашия човек.”

Опа-а-а! Тия са от другата страна. Сега ще изкляра нещо и от тях. Гледайте само как ще ги изработя. Аз, казвам им, за хиляда долара мога само да си изкарам чекийката от джоба и да проверя дали реже. А за „мокро” вземам по десет бона. А кой ми е дал поръчката не мога да ви кажа. Първо, не ми позволява професионалната етика и второ, не знам кои са. Дойде един, каза така и така, даде ми половината в аванс и сега чакам да ми плати останалото. Мислех, че за това сте тук. Но както виждам, сгрешил съм. Ами аз да си ходя тогава...

„Чакай – спира ме по-младото момче и казва – имаш десет бона от нас, ако видиш сметката на този, дете ще ти донесе парите. Ето ти пет в аванс. Само ми кажи и той ли като нас беше украинец?”

Абе, знам ли го украинец ли е бил, или някакъв друг. Да не съм му светил, когато се е раждал, обаче казвам, аха, и той беше като вас. Чух го да говори по мобилния телефон на руски. Учил съм го в Хавана навремето като ученик. Беше задължителен. Ами аз как ще получа останалите пет хиляди?

Момчето замълча, но другият рече: „Ще ги вземеш от джоба на убития. Ние пък ще му ги дадем за една услуга.”

Много е хитър този, високият. Щял да му ги даде за някаква услуга. Че в джоба на този бледалик ще има най-малко десет бона в брой, те с чекови карти не действат. А пък аз, за да си ги взема, ще трябва наистина да го убия. Друг начин няма. Окей, договорихме се, казвам им, и си стиснахме ръцете. Отброих една стотарка на Оли, защото си ги заслужи, и си тръгнах.

Като се прибирах вечерта към къщи, гледам, едни бели ме следят – ама така, чуждестранно ме следят. Скочих в една шахта и изчаках да наближат. Даже не погледнаха в шахтата, а си говореха най-спокойно на руски. Не бях много силен в училище по този предмет, но подразбрах, че става дума за мене, и че трябвало „да ми светят маслото”, за да си разделят парите, които трябва да ми дадат.

Опа-а-а! Тия са от ония! Ще трябва да си взема от тях моите пет бона. Как изскочих от шахтата, как извадих „желязото”, как го направих, това е професионална тайна – не може иначе – с това си вадя хляба. Лошото беше, че в джобовете на двамата не открих пари в брой (е, само стотина ямайкски долара, но това пари ли са?) Само кредитни карти, а да се ползват кредитни карти, както знаем, е смъртно опасно.

Единственото, което ме успокояваше беше, че нито един от тях не бе онзи, който ми даде отровата и поръча смъртта на дебелия. Това значеше, че има още. Има още балами, които ще ме търсят – едни да ми дадат останалите пари, други – да им дам това, което им се полага. А какво е то, името ми го подсказва. Всички ме наричат Джо Смъртта.

ЛУЦИФЕР

„Шефе, мож’ ли ми каза какво ще го правим този камък, като го получим?”

(Из нереализираната оперета „Луцифер и Философския камък” от Майкъл Кейси)

Аз съм Луцифер. Всъщност това ми е псевдоним, един от многото, защото ме наричат как ли не, но всъщност по рождение съм Сатанаил. Не казвам „по кръщение”, защото от само себе си се разбира, че не съм кръстен. Кръстът, както и миризмата на тамян между другото, са смърт за мене – не в буквалния смисъл, защото съм безсмъртен, но искам да кажа, че имам ментална алергия към тях.

По употребата на високо интелектуални думи като горната можете да заключите, че не съм случаен или прост индивид, а напротив – твърде издигнат. Дори бих казал – най-издигнатият във Вселената (става дума за нашата, защото из другите Вселени се срещат и по-големи гяволи от мене).

Всъщност, аз започнах кариерата си като прост мътач. Мътач, а не метач, както някои ще си помислят. Когато бях още млад и започнах първата си работа при г-д Саваот, той ме назначи на тази длъжност. Даде ми две пѣдпѣдъчи яйца и рече да ги измѣтя, като ги дѣржа под мишниците си. От излюпените пилета (щели да бъдат непременно мъжко и женско) щял съм да изкарам дванайсет яйца и като се измѣтят, щял съм да имам една дузина пѣдпѣдъци, които след няколко поколения щели да станат няколкостотин. Щял съм да продавам пѣдпѣдъчи яйца и месо и да стана „успял”. Така ме уверяваше г-д Саваот. (Г-д, както сте се досетили, е съкратено от господ).

Минаха няколко десетилетия, а пѣдпѣдъчите яйца под мишниците ми не се измѣтваха. Един ден реших да проверя какво е положението и счупих едното – оказа се запъртък,

което ще рече ялово. Не е било заплодено. Такова се оказа и другото яйце. Стана ми ясно, че шефът ме бе насадил на пъдпъдъчи яйца.

Бях още млад и не се отчаях – хората живееха с ялови идеи и ялови общества по половин век и пак не се отчайваха – но понеже съм и много амбициозен, реших да покажа на г-д Саваот, че не съм случаен индивид (не казвам „човек“, защото не съм човек – човеците са низши и глупави твари).

Г-д Саваот обаче се опита да ме елиминира от играта, като ме набеди за дисидент и препоръча да бъда низвергнат в низш сан. Аз не се предадох и реших да му покажа, че не съм по-некадърен от него, дори напротив – че съм много по-кадърен. Отлъчих се от неговото лоно и си създадох свое, което за късмет привлече и други, та направихме опозиция.

Първата ни цел беше да станем богати. Имаше на Земята едни хора, които от години се мъчеха да открият някакъв Философски камък, който уж превръщал всичко в злато, но все не успяваха да го направят. Тогава сключихме договор с тях, спонсорирахме ги с каквото трябва и работата потръгна. Скоро хората разбраха, че да си богат е много по-хубаво, отколкото беден, и че само с голи идеи не се живее, още по-малко, ако са тъпи и безполезни („Като те ударят по едната буза, обърни и другата”???)

Както е известно обаче, богатството е немислимо без алчността, лакомията, и още доста от седемте смъртни гряха, които Саваот бе обявил, така че в скоро време светът бе разделен на две – едни, които са бедни и вярват в тъпи идеи, и други – които са богати, живеят добре и не вярват в идеи.

Целта ни обаче беше да привлечем на своя страна и бедните. На тях втълпихме, че са бедни не защото са глупави, мързеливи и необразовани, а защото богатите им вземат полагаемото им се. Тогава те грабнаха оръжието и се втурнаха да трепят богатите. Още се трепят.

А Саваот гледа отгоре и горко плаче. Аз, като му предлагам преди време да играем комбина, се правеше на велик. Хак му е сега!

ОТНОВО СМЕ ТУК

Пак сме в Бургас. Погребението на Димо мина криволяво, само дето същият ден имаше доста погребения и вместо нашия ковчег внесоха някакъв друг. Когато Жаки (както Жечка предпочиташе да я наричат) приближи скръбно-тържествено, повдигна копринения воал и видя ковчег, закрепя на служителката:

- Какво сте ми докарали тук? Нашият труп е в луксозен ковчег за хиляда евро, а този тук е от талашит!

След няколко минути проблемът бе разрешен и дъбовият ковчег с прозорче бе докаран и поставен на мястото му. Ритуалът продължи докрай без проблеми. Не ще и дума, че в словото на погребалната чиновничка Димчо бе изкаран ангелче невинно, неколцина мутроподобни индивиди, облечени в черни сака и с тъмни очила, се споглеждаха в недоумение, но всичко мина без усложнения.

Димо бе благополучно положен в иззидан с бели тухли гроб, над който майсторите тутакси монтираха поръчания по спешност паметник, въпреки че още не беше минала и минута, да не говорим за година от погребението.

На паметника от чер мрамор Димо бе изографисан със специална технология яхнал белия си кон (оказа се, че наистина имал такъв в някаква ферма и дори бе правил опит да се качи два пъти на него), заел героична поза и с доста по-благоприятно от обичайното изражение на лицето.

Цялата тази сценка би изглеждала трагикомична на фона на сърцераздиращите вопли на Жаклина, ако не беше старият Дражев, съсипан от мъка по единствения си син.

Бай Иван нямаше сили дори да заплаче. Само прошепваше, сякаш искаше нещо да каже, но от треперещите му устни нищо не излизаше.

Стоях до него и го подкрепях с ръка, в другата държах лекарската чанта, заредена до дупка с илачи, и единственото, за което в този момент се молех беше, старецът да не вземе да пукне сега, та да направи панаира пълен.

Вечерта Марта остана да спи в къщата. Постели си на една кушетка в другия ъгъл на стаята на бай Иван, а той мълчаливо си легна, покри се презглава и утихна.

На сутринта старецът бе неузнаваем. Стана бодро, изпи си кафето под укорителния ми поглед (кръвното му пак бе високо), после обяви, че иска да направи важен семеен съвет.

- Да се обадя ли на Жаклина? – попитах, защото освен мен и Марта в стаята нямаше друг.

- Остави я Жаклина. Тя няма думата. Синът ми ѝ е оставил добра пенсия, да си гледа живота. Повече не ми е нужна. Сега вие двамата сте моето семейство.

Замълчах благоразумно, макар че исках да уточня, че аз всъщност си имам семейство, но старият ме потупа по рамото и каза да седна. Марта бе сложила ръце в скута си и гледаше с почуда.

- Мартичке, ти ще останеш да живееш тук. Онези хиени и без това няма да ти оставят апартамента на Петър и се канят да го продадат и изядат. Тук ще ти е по-добре. Ако искаш спи в тази стая, ако не искаш – оттатък в другата. Стаи има достатъчно. А ти, Никола, ще заемеш мястото на Димо във фирмата. Ще бъдеш там мой пълномощник.

- Ама бай Иване, аз не разбирам нищо от фирми! Как така?...

- Като не разбираш, ще се научиш. Вече започна да вдяваш нещата. И Димо не разбираше, ама после се изпече.

Мълчах и сърцето ми се свиваше, защото знаех какво ме очаква.

- А какво ще правим с онези осем милиона евро? – попитах.

- Вече съм наредил да потърсят пари. Ще взема назаем, но фирмата няма да им дам. А колкото до Димо – той няма да остане неотмъстен. Бай ти Иван не обича да оставя вересии.

Обади се на шофьора на Димо да дойде да ви вземе – тебе Никола да те закара в офиса, а ти Марта да си донесеш багажите. Считай се от този миг нататък стопанка на този дом.

- Ама, бай Иване...

- Слушай какво ти казвам. Ви бяхте до мене в най-тежките ми часове, докато никой от близките ми не се вясна – а тук имам един куп братовчеди и дори брат във Флорида.

- А какво ще стане с моето следване? Аз се каня да продължа, като спечеля някой и друг лев – обадих се.

- И това ще стане. За какво ти е обаче да слугуваш на хората, когато можеш да бъдеш господар? Нали знаеш как наричат лекарите? Медицински работници. Ти ще бъдеш един работник, Николчо, ако станеш лекар. И ще слугуваш на разни като мене, защото медицината у нас спада към услугите. Затова ги наричат „медицински услуги”. И колко ще печелиш месечно? Най-много хиляда, две хиляди. Аз ще ти дам два пъти повече. Първоначално. После – още повече. Ти, Марта, колко лева изкарваш сега на месец?

- Четиристотин-петстотин...

- От днес ти определям заплата от хиляда лева на месец. Сутрин, за да ми оправяш леглото и да ми приготвяш кафето, а после да ходиш в офиса при Никола да контролираш счетоводството. За това ще получаващ още хиляда.

И без да ни даде думата за изказване или възражения, бай Иван закри семейното събрание.

Вече бяхме членове на семейството.

ТОШО КАФАТА

Тошо Кафата доста години беше моряк в Океанския риболов, печелеше добре, ожени се за хубавата Донка и скоро им се роди дъщеричка Пролетинка, която вече бе дванайсетгодишна. И така, докато едни червени тарикати не изкрадоха предприятието и моряците останаха без работа. И понеже Тошо не умееше нищо друго, се хвана в мина Върли бряг като бомбаджия, тъй като в казармата беше сапъор и разбираше от взривове. После закриха мината и отиде в строителството като общ работник. Не плащаха много, но в тези калпави години поне работа имаше, защото де що имаше партийни секретари и директори взеха да инвестират в строителството. А хората, след толкова години жилищна криза, получили възможност да се сдобият с жилище, купуваха и купуваха.

Тошовата жена Донка беше фризьорка, и в интерес на истината – доста кадърна, защото я търсеха, особено за сватбени прически и за абитуриентски балове, където бе ненадмината. Печелеше повече от Тошо и семейството живееше добре. Пролетинка бе едно от децата в този край на Балканския полуостров, което никога не бе имало нужда от нещо, защото бе задоволено, но не и разглезено.

Всичко вървеше добре, докато Донка се разболя. От лоша болест. Отначало я лекуваха в местната онкология, после Тошо тегли пари от влога си и я закара в голяма частна клиника в София, правиха ѝ две операции и други разни процедури и Донка тъкмо бе започнала да се пооправя, когато се появиха разсейки. Тошо изтегли и останалите пари от банката и заведе жена си в чужбина, където ѝ правиха някакви облъчвания, но въпреки всички усилия на докторите, няколко месеца по-късно Донка почина.

Най-тежко понесе смъртта ѝ малката Пролетинка, която дори престана да учи и се зае да поддържа апартамента.

Тошо не знаеше това, докато един ден не го уволниха от строежа и се върна пийнал вкъщи с бутилка ракия в джоба, защото бе решил да се напие. За своя голяма почуда завари вкъщи дъщеричката си, която по това време би трябвало да е на училище. Хъка-мъка, тя си призна, че от седмица не се е вясвала в школото, защото трябвало някой да готви и да се грижи за баща ѝ.

Тошо побесня.

- Веднага се обличай и отивай на училище! Ти какво си мислиш? Искаш да останеш цял живот в кухнята или да бъхтиш като мене за няколко лева на ден? Тая няма да стане! – викна той и неволно замахна към детето.

Пролетинка приседна на пода и протегна ръце да се защити. Гледаше баща си с ужас. Тошо не беше виждал дъщеричката си така уплашена. Обзе го внезапна нежност, приклекна до момичето, погали го по косата и тихо рече:

- Не се плаши, детето ми. Татко никога няма да те удари. Никога не съм те удрял и няма да го сторя. Милото ми сираче... – И заплака.

Пролетинка бавно стана, напъха учебниците в раничката и без да каже дума тръгна към училището.

Тошо извади последните си пари от джоба, а те бяха стотина лева, последната му заплата, сложи ги под каната на масата, отвори бутилката с ракия и отпи няколко глътки.

Строителството беше в криза. Банките не даваха пари, строежите спираха, а работниците оставаха без работа. Какво щеше да прави? Да се върне в мината не можеше – бяха я закрили. Надигна бутилката и отпи нова глътка.

Бе започнало вече да го хваща, когато отвън се звънна и Тошо отиде да отвори. Беше Марта, съседката от отсрещния апартамент, която също като него бе останала сама, след смъртта на Петър Далаверата. Марта се изненада, че го заварва вкъщи, но бързо-бързо взе да обяснява, че се мести на ново място и моли да остави ключа от апартамента у тях, та ако дойдат роднините на Далаверата, да им го даде, да се задавят дано!

- Влез, Марто, влез да те почерпя една ракия. Имам да черпя – днес ме уволниха от работа. Спряха строежа...

Тодор за малко не заплака отново, но се свърза и я задържа навътре.

Марта влезе, приседна до масата, но не прие ракията, после загледа с тъга мъжа и запита какво ще стане сега с тях, с детето. Имат ли с какво да живеят... Тодор клатеше глава нагоре-надолу и ломотеше, почти пиян – нямал вече никакви пари, ей само тия стотина лева под каната са останали, ще стигнат за няколко дни, а като изтрезнее утре, ще тръгне да търси работа. Ами... ето ти тези пари, каза тогава Марта, пази ги за Пролетинка, тя е вече голяма, ще ѝ трябва, и някоя дрешка да ѝ купиш, момиче е... И тя остави всичките си пари, които носеше в себе си. Мъжът ги буташе настрана, но тя отново ги връщаше. Накрая ги пхна в една тетрадка на Пролетинка.

- Да беше малко по-голяма, да хванеше някаква работа, ама тя е още дете... Пък и на училище трябва да ходи. Не искам да остане неука. Добре ѝ върви учението. Умна е... – продължаваше Тодор, после млъкна и се загледа в масата.

Марта знаеше що е недоимък – беше го преживяла. Трябваше да направи нещо за тези хора – големи нещастия ги сполетяха напоследък. А бяха много добри съседи.

- Тодоре, ще гледам да измисля нещо. Ще се опитам да намеря някаква работа за детето, не на цял ден, а на час. Като мене. Само че аз започвам нова работа, но... ще гледам да уредя нещо. Тя е умно момиче, щом си научи уроците, ще поработи. А и учебната година скоро ще свърши. Ще говоря още днес с един човек. А и за тебе ще потърся нещо. Ти какво можеш да правиш, освен...

- Моряклък и малко зидарлък. А, и бомбаджия бях преди време в мината. Това е. Като не учих навремето...

Тодор надигна отново бутилката. Марта остави ключа от апартамента на масата и тихо излезе.

Тодор Кафалиев остана сам.

МЯСТО НА ХЪЛМА

Ни в клин, ни в ръкав бай Иван Дражев реши да строи вила. Вила? Само месец след трагедията със сина му? Да. Реши и не даваше никому да оспори намерението му. Ето как се стигна до това решение.

На другия ден след паметното „семеино“ събрание и срещата ѝ с Тошо Кафата, Марта заведе малката Пролетинка в дома на Иван Дражев. Чистичко и спретнато, стройно и тънко като тополка, момичето направи благоприятно впечатление на стареца, и когато Марта сподели, че иска да я подготви за своя заместница в поддържането на къщата, старецът се съгласи без възражения. Като обраха с прахосмукачката и забърсаха праха от мебелите, бай Иван покани двете дами на чай в хола. Чаят приготви самата Пролетинка, защото знаеше да задушава по особен начин чая, на който я бе научил баща ѝ, а той пък го бе „откраднал“ от един руснак, с когото плаваха на корабите.

Като сервира чашките от кристално стъкло, монтирани в метална обковка в древноруски стил (подарък от първия секретар на КПСС на гр. Краснодар) момичето седна хрисимо на крайчеца на стола, без да смее да погледне стареца в очите.

- Разкажи ми за себе си, Пролетке – каза тихо мъжът.

Момичето повдигна очи и започна смутено да разказва – бавно и с чести пресекулки – за досегашния си малък живот. Като стигна до смъртта на майка си не издържа и заплака – тихо и без звук. После избърса с бяла кърпичка очите си, и продължи. Щом стигна до сегашното им безпаричие, старецът вдигна ръка да я прекъсне и рече:

- Всичко ли похарчи баща ти, нищо ли не ви остана за продаване?

- Нищо – отвърна малката. – Тате продаде и колата, за да лекуват мама. Мислеше да продаде и апартамента и да заживеем на квартира, но мама го изпревари и... си отиде.

- Роднини имате ли, откъде е баща ти? Нямах ли баба и дядо? Лели, чичовци?

- Баба и дядо починаха отдавна, а лели и чичовци нямам – баща ми е сам. На село имаме от баба и дядо само една нива на края на селото и една схлупена къщичка, но тате каза, че там няма с какво да се прехранваме. Мислеше по едно време да сее овощна градина на нивата, но мама се разболя.

- Къде е това село?

- До Слънчев бряг – горе на високото. Тонково се казва.

- Знам го – каза бай Иван. – Правят хубаво вино там. Ходил съм да зарязваме лозята по Трифон Зарезан навремето. Ден на лозаря му казвахме... Я кажи на баща си да дойде утре с тебе да си поприказваме. Може да измислим нещо. Става ли?

Марта следеше внимателно разговора и остана доволна от това, че Бай Иван сам предложи среща с Тошо. Трябваше да го подготви. Старият не биваше да го види пиян-залян.

Върна се заедно с Пролетинка в апартамента им, вдигна по тревога заспалия пиян Тошо и му нареди незабавно да се изкъпе и обръсне, после набута всичките му дрехи в пералнята и ги изпра. Момиченцето обеща да ги простре и да ги изглади като изсъхнат.

На другия ден, натъкмен и пременен като манекен, Тошо тръгна с тях към дома на Иван Дражев. Тошо само бе чувал за бившето партийно величие, но не го бе виждал. Че го бе малко страх, не призна дори на себе си. Като повтори в общи линии вече познатия разказ на детето, Тошо загледа мъжа с очакване. Беше му казал всичко.

- И казваш, освен моряклък и малко зидарлък нищо друго не умееш? Казваш, че си бил и бомбаджия в мина? Дефицитна професия. И лека кола можеш да шофираш.

- Не само кола. Имам книжка и за камион – навремето в техникума карахме курс за професионалисти.

- Оттам трябваше да започнеш. Шофьори сега се търсят. Сега ще идем с моята кола до селото да видя нивата ти – щом

казваш, че я продаваш, имам някого предвид, може да я купи. Казваш, че е към три декара и е на огледно място?

- Гледа към морето – цял Слънчев бряг е като на длан.

- Ето ти ключовете за гаража и за колата, изкарай я да загрее, докато се приготвя – каза той и разговорът приключи.

Тошо досега не беше карал волво. Колата бе удобна и мощна. Той със старато си голфче щеше само да му диша пушека. Ама го продаде. На един циганин, автоджамбазин от Айтос, го продаде почти за без пари. Трябваша му за Донка.

Село Тонково в този тих пролетен ден бе като разбуден кошер. Хора сновяха по дворовете и по полето – подготвяха земята за засяване. Навсякъде се носеше мирис на оборска тор и дим от дъбови дърва – още бе ранна пролет и коминчетата димяха. Като подминаха старата схлупена къщичка на родителите му, тесен провлак ги заведе нагоре към малко голо хълмче на края на високото плато, голо и плоско, и само едно огромно дърво растеше самотно на него.

- Това е бялата черница – каза с тъга Тошо. – Трябва да е към стогодишна. Дядо я донесъл от Тракия когато бягали.

Бай Иван хареса мястото – равно и огледно, сякаш пригодно за построяването на дворец. Нивата бе разположена върху цялото теме на хълмчето и бе обрасла с ниска трева и това огромно дърво накрая. Пред погледа му долу в ниското синееше морето и се очертаваха белите силуети на хотелите в курорта. Старецът приближи и опря длан в напуканата кора на черницата. „Трябва да сме връстници с тебе” – рече си той и му стана мъчно, че той скоро щеше да си отиде, а това нищо и никакво неразумно и бездушно дърво щеше да остане.

- Добре, мястото ми хареса. Точно такова търсех. Как вървят тука парцелите? То едва ли влиза в регулацията на селото, но аз ще му уредя и ток, и вода, и всичко – ей го къде е трансформаторът на селото. Има-няма сто-двеста метра.

- Вие ли ще го купите? – попита изненадан Тошо.

- Да – отвърна старецът. – Вила ще строя.

ЧЕРНИЦАТА

Аз съм голямата черница на върха на хълма. Вярно е, че съм почти стогодишна. Дойдох като малка издънка заедно с бежанците от село Сереген, Източна Тракия, през 1913 година, когато онези земи бяха още български. Дядо Тодор ме бе взел, защото майка ми, Голямата бяла църница, както всички я наричаха, имаше много едри дуди. И много сладки. Аз се пръкнах до дебелото стъбло на мама и дядо не даде да ме изкоренят – ще я сея, рече, на нивата да прави сянка на синора. Ама не можа да ме засади на нивата, а ме извади с корените, уви ги във влажен парцал и ме свря в един меден казан, после ме качи на волската кола. Беше вече есен, житото бе прибрано в хамбарите, а виното зрееше в бъчвите, добитъкът блееше в дворовете, но всичко остана там.

Тогава турците ни изгониха. През целия път валеше и на дъното на казана се стичаше дъждовина. Това ме запази жива. След седмица път стигнахме село Тонково. Дядо хареса една малка къщичка накрай селото, напусната от изселили се турци, и стовари там оскъдната си покъщнина. Първата му работа беше да ме засади на върха на близкото хълмче, където била градината на турчина. Изкопа дълбока дупка, сипа в нея две-три лопати овча тор, размеси я с пръст и ме бучна вътре. После ме зари с рохка пръстчица, поля ме с бакър вода, прекръсти се и рече под окадения си мустак: „Госпуък да те гледа вейке от тука нататък”.

Бог се грижеше добре, защото тръгнах да раста буйна и клонеста и още на третата година дадох първите дуди – едри и сладки като мамините. Дядо Тодор ги събра в шепа, занесе ги на децата и на баба, хапна една и рече просълзен: „Бабо, доживях да късна пак грозге от бялата църница!”

На петата година корените ми достигнаха стар градеж – голям, каменен. Някога могъщ владетел построил крепост тук. Да гледа отвисоко владенията си и да съзира отдалеко врага. После дошли османлиите и го разрушили. Останали

само основите. В мазето били нахвърляни телата на избитите войни и на мирните хора от селото. Съжалих ги, поех от тях останалата им сила и ги въздигнах връз клоните си да гледат отвисоко цялата тази земя, за която бяха дали живота си. Така израснах яка като мама и дори зимните бури не ме повалиха. Лете давах плод и цял рояк дечица от селото се катереха по мене да си вкусят. Най-високо се качваше Тошко, внукът на дядо Тодор, а там черниците бяха най-зрели и сочни. Ала и аз му помагах и го крепях, защото бе единствено внуче на дядо – други не можах да имат, че майка му се разболя и не можеше повече да зачене.

После Тошко отиде да учи за моряк в града. Лете седеше на пейката под мене и четеше книги за далечни океани и току поглеждаше на изток, където синееше морето, и се усмихваше.

Изучи се за кормчия и замина с траулерите да ловят риба в Атлантика. През отпуските се връщаше, събираше под сянката ми приятели от селото, пиеха бира и им разказваше за далечни земи и морета, за чужди градове и красиви жени...

Но в селото имаше една, която му беше на сърцето и която го чакаше вече няколко години. Донка се казваше. Ожениха се и заживяха в града. Скоро им се роди детенце – Пролетинка – хубава и нежна като майка си.

Само че многото хубаво не е на хубаво – Донка един ден залиня, отслабна и скоро ѝ откриха лоша болест. Не ги разбирам човешките болести – аз съм само едно просто селско дърво – но казаха, че болестта ѝ била най-лошата – за нея лек нямало. Тошо я води къде ли не, ама файда нямаше. За какво ли ги разправам тези неща, като всички ги знаят. Сега Тошко докара един мъж, кажи-речи на моите години да му продава мястото. И мене заедно с него. Разбран човек ми се стори – погали ме и нещо прошепна, но понеже съм малко глуха, недочух.

Само дето едно чувство в мене ми подсказваше, че има нещо недобро в намеренията му. Какво ли щеше да бъде то?

„ЕКСПЕКТ ИНВЕСТ”

Идвал съм вече тук, ако си спомняте, за онзи документ – записа на заповед и после, когато умря Димо. Сега обаче бях придружен от бай Иван Дражев и представен официално на управителния съвет като президент на фирмата. Кабинетът на Димо бе просторен, гледаше на югоизток и отсреща ме гледаше пълната физиономия на Димо, която сякаш ми се присмиваше. „Този портрет в най-скоро време ще трябва да го разкарам”, помислих си. До мене бе седнал Гошо Сербеза, предано усмихнат, сякаш бях самият Господ Бог. Останалите пет души от управителния съвет ме гледаха с уважение, смесено с неприкрито недоверие – един недоучил доктор ще ни управлява сега – хайде да го видим!

Когато обаче следобеда ги привиках един по един да ми докладват всичко за ресора си, разбраха, че лабаво нема и взеха да ме гледат с по-голямо доверие. Да кажа, че всичко ми стана ясно, значеше да излъжа, защото единственото, което в края на деня разбрах, беше, че тук се боравеше с големи пари. Привличане и внос на инвестиции беше комай основната дейност на фирмата и засега май се справяше добре, като се изключи гафа с осемте милиона евро, за връщането на които бай Иван бе поискал заем от една приятелска банка, защото Димо ги бе превел като капаро за някаква сделка в Хонконг.

Първото нещо, което на другия ден направих, бе да извикам Сербеза и на чаша от любимото му уиски да поприказваме за „бъдещите ни творчески планове”. Първо го попитах кой е Андрей Денисович.

- Един партньор от Украйна, но не знам много за него, освен че е много богат. Искаше да строи курортен комплекс край морето, но Димо май не можа да го уреди. Защо Димо е поискал тъкмо от него онези осем милиона евро, не знам. Това може да го пише в компютъра – кимна той към плоския монитор на бюрото. Знаех това, но не можах да отворя

проклетия компютър. Искаше ми парола, аз пробвах няколко, но не успях да вляза.

Тогава Сербеза си спомни, че тия дни е идвало едно момче от фирмата, представляваща Денисович у нас, и е поискало среща с Димо, но като разбрало какво е станало с него, бързо си скатало парцалите. Оставило си обаче визитката. Гошо бръкна в портфейла си и я извади.

- Пенчо Петров – прочете той. – Системен организатор. Фирма „Апогей” ООД.

- Това са ония същите със записа на заповед – рекох и взех картичката. На нея, освен служебен телефон имаше и мобилен.

- Какво ще рече „системен организатор”? – попита Сербеза. Да извикам ли Ленчето – тя ги вдява тези работи.

- Няма нужда. Означава нещо като компютърен специалист – отвърнах и набрах номера на джиесема.

Отговори ми плах младежки глас.

- Бихте ли дошли в офиса на „Експект инвест” – обажда ви се новият управител Никола Манев. Искам да говоря с вас.

Бил се върнал вчера в София, но щом съм настоявал, щял да тръгне веднага за Бургас. Пет часа по-късно Пенчо Петров бе в кабинета ми. Оглеждаше се като подплашен заек и седна на стола едва след втората ми покана. Помолих го (взех този тертип от бай Иван) да ми разкаже за себе си. Ами нямало много за разказване – учил за програмист, но не завършил, защото в кризата парите се обезценили и баща му не можел да го издържа със заплатата си (позната история). Заминал за Съединените щати, но там не му харесало и се върнал след половин година. Започнал работа в София във фирма „Апогей”, и понеже много ги чактисвал работите, скоро станал системен организатор – отговарял за работата на всички компютри във фирмата и успял да събере огромна база данни за други фирми – конкурентни и партньорски. Всичко обаче останало кодирано в компютъра му, защото го уволнили внезапно за сгрешения запис на заповед, а във

фирмата нямало кадърчен човек да пробие кода му. Само той можел да го отвори, но му трябвал мощен компютър, а той със своето нещастно лаптопче...

- Този компютър тук става ли? – попитах и посочих сандъка под бюрото си.

Момъкът мина зад мене, приклепна и го обърна откъм задната част.

- Асамблиран, поръчков, има добра характеристика, може и да стане – заключи той.

- Тогава сядай и се залавяй за работа. Ще работиш в моя кабинет, ей на онзи стол там. После ще разбиеш кода на този компютър тук, защото аз не можах.

- Код на Димо Дражев аз отдавна съм го разбил и съм източил всичките му данни в моята база. Да считам ли, че съм нает на работа?

- Считай. Първоначална заплата – хиляда и петстотин на месец. В „Апогей” колко вземаше?

Момъкът явно се поколеба дали да не вдигне мизата, но рече примирително, горе-долу пак толкова. Седна и затрака на клавиатурата. След минути извика радостно, че е влязъл в базата си данни. Пазел я в някакъв външен сървър не знам си къде. Беше вече късен следобед, когато ми призна зачервен, че му трябва допълнителна памет, защото тази се била препълнила.

Бръкнах в едно чекмедже, в което бях зърнал няколко външни хард диска и му подадох два. Късно вечерта стана от стола си и рече доволно:

- Конец! На житие ново аз сложих венец!

- Не е „сложих”, а „турих” – поправих го.

Цитираше Вазов в поемата му за Паисий, момчето, но едва ли знаеше това. Моето поколение не четеше книги. Компютрите обаче владееше перфектно.

Два дни по-късно знаех всички тайни не само на моята фирма, а и на още куп други. Най-много ме интересуваше обаче „Апогей”. С тях имах да уреждам сметки.

ДОБРЕ ОБЛЕЧЕНИЯТ МЪЖ

Аз съм В.В. – Владислав Велинов, добре облеченият мъж, президентът на „Апогей” ООД. Познавате ме от онази среща в офиса ми, когато на другаря Дражев му прилоша. По образование съм вифаджия, специалност – народна топка. Днес при мен дойде онова момче, „докторчето” и ми казва, че е станало президент на „Експект Инвест”. Изобщо не му повярвах, а пред него звъннах на Дражев, а той за моя почуда потвърди. Акъл няма този човек – да повери такава фирма на един младок! Младок, младок, ама му сече пипето. Като седнахме да разговаряме, ми свали капата от главата. Предлага ми съвместно участие в грандиозна сделка. Срещу онези осем милиона евро, които още не съм си получил от тях, ми предлага равно участие в реализирането на ново поколение компютърен чип с невероятни, революционни по думите му възможности. Понеже не съм много в час по тези въпроси, рекох, че искам да поканим в разговора моя компютърен специалист. Той се съгласи и поиска да поканим и неговия специалист, който чакал долу в колата. Съгласих се, но като видях, че това всъщност е онова копеленце Пенчо, дето уволних наскоро, побеснях. После обаче ядът ми мина, защото неговата работа си е да наема подобни неграмотни типчета на работа – това даже може и да ми е в полза при определени обстоятелства.

Каква се оказа работата? Димо Дражев се бил свързал с някакъв китаец от американски произход (обратното бях чувал, но това...), който го убедил да участва в патентоването и производството на този феноменален чип и дори демонстрирал пред него уникалните му възможности. И понеже Димо бъкел не вдявал от такива неща, се обърнал за съвет към някакъв голям специалист, който го уверил, че това е нещо революционно – стъпка към изкуствения интелект, така да се каже. Полакомил се Димо, но нямал

нужните пари, затова поискал от нас назаем онези осем милиона, но скри, че ще ги преведе авансово на Китаеца. Сега този господинчо Никола Манев ни предлага съвместна сделка. Джентълмен!

После двамата ни компютърни специалисти започнаха разговора си на техния си компютърен език, и понеже бяха доскорошни колеги, а и стари приятели, скоро стигнаха до заключението, че такава сделка заслужава внимание.

Да се откажа от онези осем милиона евро, с които да участваме в сделката, се оказа само първоначалната оферта, защото онзи китаец искал за чипа дващест милиона. Значи трябваше към онези осем милиона да добавя още. Десет милиона евро! Много пари. Това не може да мине без санкция от Андрей Денисович. Поисках време за отговор и щом двамата мъже си тръгнаха, позвъних на боса.

За моя изненада Андрей Денисович прие нещата много сериозно и каза, че отдавна мечтаел за такава сделка, но с подобни типове като Дражеви не искал повече да работи. Димо го бил метнал за едни парцели край морето, а после и с онези осем милиона. Е, добре, шефе, рекох, Димо го елиминирахме, а новият им шеф е разбрано момче – ела да се запознаете – на мене ми направи добро впечатление. Освен това не можем да отлагаме нещата с чипа, защото китаецът ще го продаде, щом намери клиенти. Добре, че по някакви негови си съображения не искал да го даде на американците. Така че...

- Това момче дали не може да ми уреди и нещата с парцелите край морето, щом е толкова оправно? – попита Андрей Денисович.

- Не зная. Ще трябва да поговорим с него. Мисля обаче, че ще е най-добре да дойдете тук. Времето при нас е прекрасно, почти е пролет, а при вас чух, че още има сняг.

- Може и да дойда – отвърна босът и затвори телефона. Потрих ръце. Очаквах ме много пари. Милиони!

ВОДА НА ХЪЛМА

Скоро нещата с продажбата на мястото край Тонково приключиха, Тошо Кафата получи хубава сума, но не започна отново да се напива, ами с част от парите купи на старо един самосвал, както бе поръчал бай Иван, и започна да подготвя мястото за строеж. Първо докара един камион-сонда.

- Шефе, повече от четирийсет метра не мога да пробивам – рече сондьорът на Тошо Кафата. Ама и да ти кажа, до четирийсет метра не стигнем ли вода, значи няма. Ти защо не извикаш бай Мильо от Кошарица да ти намери дамар? Знаеш ли на колко хора е открил вода?

Тошо не можеше да реши сам това и отиде да докара бай Иван Дражев. Старецът обикаля дълго мястото и накрая рече:

- Къщата ще вдигнем ей там зад черницата – да е на открито и да гледа към морето. И да се вижда чак от Слънчев бряг. Колкото до сондата – нека дойде този бай Мильо ли беше, нека да каже. Аз тия работи много не ги вярвам, но като е рекъл сондьорът... И да търси близо до къщата. Ще направя там кладенец с чекрък и покривче със стари керемиди отгоре – усмихна се старецът.

„Тия хора акъл нямат! – мислеше си черницата. – Водата тук е на голяма дълбочина. Не виждат ли, че трябва да слязат под нивото на хълма, за да стигнат до дамар.”

Бай Мильо извади от черно дипломатическо куфарче телените си багети и закрачи надлъж и нашир по парцела. След половин час спря и заби колче на едно място.

- Ето тука – рече. – Няма много вода, но никъде другаде не намерих. Тук е на баир, отгоре е провлак, а надолу – стръмен склон – няма откъде да дойде. Това е дълбочинна вода, движи се по подземната световна мрежа – ломотеше той изпод клатещите му се зъби.

- Ама бай Мильо, това е точно под вилата – къде се е чуло и видяло кладенец във вила! – рече плахо Тошо.

- Ще преместите къщата малко настрани – сонна му се бай Мильо. – Другаде вода не открих. Ако искате пробивайте, ако не искате, недейте. Аз си свърших работата. Ще ви струва сто лева. – Взе парите и си тръгна.

- Ами, пробивайте – рече бай Иван по телефона. – Къщата ще мръднем малко по-настрани. Ама какво ще пречи да имаме кладенец в мазето на вилата? – засмя се той.

Седмица по-късно:

- Шефе, четирийсет метра. Вода няма. Няма и да има – рече сондърът. – Да идеш да си искаш парите от бай Мильо.

Бай Мильо дойде, пъшка, мери отново, доказва разни непонятни неща, накрая извади сто лева и ги върна.

- Всеки прави грешки. И аз съм човек, не съм безгрешен. Хайде, сбогом – рече той и си тръгна.

Сбогом, сбогом, ама бай Иван ще трябва да брои две хиляди лева на сондажията за тоя, дето духа.

Старецът дълго обикаля около дупката и натрупаната до нея голяма купчина жълтеникава пръст и накрая рече:

- Ще пробием още една дупка ето тука – и той посочи с пръст на двайсестина метра от старата.

Сондърът премести машината и започна работа. Тошо стоеше отстрани и гледаше.

- Старата дупка да я заравяме ли? – попита той.

- В никакъв случай. Ще ми трябва.

- За какво? Да не си решил да правиш клозет там?

- Точно така. Тук ще бъде най-дълбокият клозет на Балканския полуостров – засмя се старецът.

- Няма ли да извикаме пак бай Мильо?

- Този път ще се доверим на моя усет – отвърна бай Иван. – Комунизъм срещу окултизъм. Да видим кой ще излезе по-силен – засмя се отново той.

Седмица по-късно:

- Шефе, четирийсет метра. Вода няма. Няма и няма.

ШЕФ

Вече две седмици съм шеф на фирмата и по цял ден чета разни документи на компютъра на Димо. Много неща ми станаха ясни, включително и за оня супер чип, дето го измислил въпросния китаец от американски произход. Странна птица се оказа този тип – четвърто поколение на китайски емигранти в САЩ, той се бе изучил в най-добрите US университети и по неизвестен път бе попаднал на някаква свръхсекретна нанотехнология за супер тънки, почти прозрачни и невидими чипове, за която наемкваше, че бил получил от... извънземни, пленени от американците. Не вярвам изобщо на тези приказки за извънземните, макар напоследък усилено да се говори, че целият този скок в технологиите през последните няколко десетилетия съвсем не е случаен, а е плод на получена от извънземен разум технология. Няма да спорим сега възможно ли е това, но съществуването на чипа е факт. Само дето не е патентован. Питам Пенчо какво ще каже за него, а той рече, шефе, не съм толкова компетентен в тази област, но ако ми дадеш една мостра, може да се опитам да разбера нещо.

Китаецът, с когото от няколко дни поддържа връзка, отначало се опъна, но после се съгласи да ми прати по имейла известна част от научната документация по въпроса. Чип обаче отказа да предостави – това било супертайна. Ден след това Пенчо ми казва: „Шефе, не мога да разбера изцяло принципът на действие на този чип, защото документацията не е пълна, но ако наистина е това, за което китаецът говори, ще знаеш, че е голяма работа. Успях дори да открия един секретен код в чипа, с който той може да бъде блокиран и да спре да работи. Много хитро измислена работа, но аз нали съм спец по кодовете, го разгадах, макар и доста трудно. Наличието на такъв код обаче ми говори, че замисълът на този жълтурко не е съвсем чист – може да ти продаде чипа, и когато рече, да го блокира. А деблокирането му е почти

невъзможно, защото разрушава една от най-важните структури в него. Моят съвет е да не се хващаме на тази въдица, защото ми изглежда много съмнителна. Помисли: защо тъкмо на нас, българите, иска да го продаде само за 20 милиона, докато би могъл да вземе за него милиарди. И версията, че се бил скарал с американците и ги мразел до смърт заради някаква уж вендета, ми звучи доста измислена. Това е моето мнение, ако искаш, съобрази се с него, ако не искаш – недей, ти си шеф, ти решаваш.”

Абе, и на мене ми изглеждаше афиф тази работа, но се чудя как Димо се бе хванал. Тогава ми хрумна една идея и я споделих с бай Иван (аз всяка вечер споделям всичко с него, щом се върна от работа, а той ми дава много ценни съвети.) „Не съм чувал за такъв чип, но както казваш, и на мене тази работа ми звучи несериозно.” Идеята обаче да „споделим” сделката с Андрей Денисович му хареса, но каза, че трябва да действаме много внимателно, за да не подплашим птичката. Андрей Денисович е хитър и лесно не се хваща в капана. А да се преметне старата лисица напълно заслужаваше, защото и аз, и бай Иван нямахме никакво съмнение, че той стои зад убийството на Димо. „Аз бях решил да му направя друг капан, но нищо не пречи да бъдат два – все в единия ще се хване”.

Както седях един ден пред монитора в кабинета си, влиза секретарката и ми казва, г-н Манев, шефката е тук и иска да ви види. Каква шефка, мисля си, но като видях влизащата без да чука Жаклина, всичко ми стана ясно. Тя седна безцеремонно срещу мене, кръстоса пишно крак връз крак, като не пропусна да ми покаже късче от розовите си дантелени гащички. После запали цигара, въпреки че в кабинета не се пушеше, нямаше дори пепелник, и се загледа над главата ми. С удивление видях как физиономията ѝ внезапно се промени и след секунди вече хлипаше неудържимо, протегнала ръка някъде над мене. Обърнах се и видях портрета с дебелата физиономия на Димо на стената и всичко ми стана ясно. „Димчо, защо ме остави!” – не

спираше да циври тя и тогава ми хрумна гениална мисъл – станах, откачих портрета, пъхнах го в един голям хартиен плик и ѝ го връчих тържествено. По-елегантен начин да се отърва от присъствието на този портрет зад гърба ми нямаше. Жаклина ме погледна с благодарност, усмихна ми се мило и изтръска пепелта от цигарата си в чашата ми с недопито кафе. Нямаше как, позвъних на секретарката и я помолих да направи едно кафе. „Без захар!“ – нареди строго тя и ме загледа лелейно. После размени местата на хубавите си крака, като не пропусна да ми даде възможност да зърна отново розовите гащички. Това обаче не ме впечатли, не защото не си падах по жени, но сега меракът ми беше съвсем в друга насока. Поиска ми пари, че „рентата“, която Димо ѝ бил оставил – доколкото видях от документите пет хиляди на месец – ѝ били джобни пари. Жаклина обаче имала намерение да си купи нов дом, защото не можела повече да живее в това тясно тристайно апартаментче в комплекс „Лазур“, което Димо ѝ бе оставил.

Знаех от шефа на охраната Гошо Сербеза, че след смъртта на Димо Жаклина съвсем си беше развяла байрака, отдавайки се на старата си страст – млади момчета. Събирала в дома си ученици от последните класове или студенти от първите курсове и след като ги напояла обилно с маркови питиета, се отдавала на необуздан секс. Скоро мълвата за бардака на Джаки стигнала до Сербеза и един ден я изненадал като се появил в дома ѝ, изгонил пичлеметата и яко ѝ се накарал. Накрая не издържал на изкушението, хвърлил презрамката с пищова и яко я начукал – цели тричетири тека изкарал, похвали ми се – в резултат на което Джаки била толкова доволна, че го спазарила за още един сезон. „Курвата ѝ с курва – продължи Сербеза. – Уж вземаше хапчета, а един ден ми заяви, че е бременна, поради което я заведох да я абортират и после прекъснах всякакви връзки с нея. Шефе, тя е ненаситна. Направо е нимфоманка!“

Сега Жаклин седеше срещу мене и се чудеше защо номерът с размяната на краката не ми действа, а аз се чудех

какво да ѝ кажа, за да я разкарам, защото бай Иван не можеше да я понася. „Стигат ѝ тези пет хиляди на месец – каза веднъж той, когато стана дума за нея. – Хората толкова пари вземат за една година.” „За какво ти е друго жилище – тристаен апартамент е върхът на сладоледа за повечето хора” – опитах се да я убедя, а тя ми вика: „Ела да живееш ти в тази панелна кутийка да видиш какво е! – проплака тя. – Ама Димо така гадно да ме изиграе – да запише и двете вили, че и фирмата на името на някаква офшорка...” „Е, виж сега – рекох ѝ кротко, – в живота на човек понякога настъпват известни промени. Какво да се прави – сега ти дошъл редът. Съжалявам, но не мога нищо да направя. Не разполагам с толкова пари. Заплатата ми е дори по-малка от твоята „рента”. Ще си налягаш парцалите и толкова. И да не ходиш при бай Иван, защото се кани да насъска кучката срещу тебе, ако се появиш. Напоследък знаеш ли как са се привързали един към друг?” „Аз Труди ще си я взема. Само да си намеря ново жилище...” „Ако пестиш от тези пет хиляди всеки месец, за две-три години може да събереш за нещо по-своястно” – рекох съвсем сериозно. „Две-три години! Ти чуваш ли се какво приказваш, че аз за две-три години ще остарея и кой ще ме погледне тогава.” „Ами започни да взимаш пари – защо се чукаш безплатно?” – изтърсих. Жаклина чак спря да диша, загледа ме с широко отворени очи и промълви: „Да стана курва, искаш да кажеш?” Нищо не ѝ отговорих, защото нямаше какво. „Искаш да намекнеш, че съм долна курва ли бе, докторче недорасло! Ти знаеш ли аз колко като тебе съм опраскала досега? И един лев не съм им взела, дори съм им давала. За мене чуването е удоволствие, а не начин за правене на пари, ако искаш да знаеш. Кретенче скапано! Известно ли ти е, че мене ме наричат „Голямата пачка?” „Голяма тъпачка ли? Много точно са го измислили” – рекох.

Жаклина ме изгледа злобно, хвърли фаса си върху бюрото ми, и заситни с високите си токчета към вратата.

Вече имах един смъртен враг.

АНДРЕЙ ДЕНИСОВИЧ

По произход съм руснак, но съм роден и живея в Киев. София или Киев – често съм се питал, кой град е по-хубав. И трябваше да призная, че София напоследък силно се е разхубавила за разлика от Киев. София е красива, тайна любовница, с която се срещам от време на време, за да се разтуша от втръсналия ми се до повръщане Киев. И не само София е красива – още повече ме привлича Черноморието. Стара мечта ми е да построя един почивен комплекс някъде по брега, да печеля от него и да живея в някой дворец край комплекса. Но работата не стана. Защо, не мога да си обясня. Онова кретенче Димо Дражев уж обещаваше, че нещата вървят, но по едно време рече, искат много пари за подкуп, Андрияша, не си струва да се харчат толкова, още повече, че не се знае дали проектът ще бъде одобрен от еколозите. Знаеш ли как са настръхнали срещу бетонирането на Слънчев бряг? Добре, казвам му, аз не искам да строя на самия бряг, а на километър-два по-назад – там и без това няма нищо освен частни ниви, необработвани от години. Да, но за да се променяло предназначението на земеделска земя и да стане за застрояване, трябвало да мине през министерството, през не знам къде си, а за това били нужни много пари – милиони. Или пък съдружие. Ако съм се съгласял на половин дял, а останалите да отстъпя някому... После работата замря, защото аз си замълчах. Ще мине известно време, ще види, че не се поддавам, и ще кандиса, къде ще иде, копелето, мислех си.

После обаче Димо ме метна с онези осем милиона евро и се наложи да го пратим в разход. Аз не бях много съгласен, защото все се надявах, че ще уреди нещата край морето, но съдружниците настояха.

Сега това новото момче май е по-оправно, защото още дошло, не дошло и прави оферта за тези чипове. Те не знаят,

но аз проверих в Москва. Наистина се разработват подобни микрочипове, нашите в научните институти отдавна се опитвали, но до производство скоро нямало да се стигне – имало непреодолими засега проблеми. Чули били за този китаец от американски произход, и че от години работи по този проблем, но не знаели, че вече е успял. Ако това било вярно, щяло да бъде световен, епохален удар в електрониката. Компютърът щял да стане колкото табакера и мониторът щял да бъде този, който да ограничи миниатюризирането му. Но вече били измислили „разтегаем“ дисплей, който достигал до размера на телевизор. А се разработвал и холограмен екран.

Докъде стигна техниката! Преди четирийсет години имах чернобял телевизор „Аганьок” и транзисторно радио „ВЕР”, а с цветен телевизор „Рубин” с сдобих едва през седемдесетте...

Мисля си обаче, че ако сделката с китаеца се осъществи и се сдобия с патента, ще се опитам да стана монополист на световния пазар. И тогава – ела ми Бил Гейтс да ми дишаш праха зад гърба!

Въпросът е обаче как да го осъществя, без да предизвикам подозрението на това момче Никола Манев. Ще го прослушам колко му е умът, но знам, че зад него стои старият Иван Дражев, а той е хитра лисица – опича си добре работата, което значи, че нещата няма да бъдат съвсем лесни. Е, лесни пари лесно се губят – казват хората, но аз не обичам да губя пари.

Самолетът каца, горе на терасата виждам да ми маха онзи сладур В.В., президентът на „Апогей.” Оправно момче. Ще трябва да му вдигна заплатата. Десет хиляди дали ще са достатъчни? Или може би дванайсет? За мене това са дребни пари. А като вземем сега и сделката с микрочипа, парите ще потекат като лавина. Дано успея да взема и онези парцели край морето – ако това стане, ще бъде ужасно щастлив – най-щастливия човек на земята.

„Добре дошъл в София, драги Андрей Денисович!”

СПИРО

Казваме се Спиридон Ефтимов Спиридонов, но всички ми викат Спиро. Дядо ми Спиридон казваше, че е чист грък от Поморие и аз му вярвах, защото доста съскаше като говореше, та малцина му разбираха. По професия съм водопроводчик, ама като дойде демокрацията се преквалифицирах на сондър и багерист... Купих за двайсет лева една строшена сонда от „Водканалпроект”, качих я на купена на старо Молотовка, с един приятел заварихме туй-онуй, и ето ти мотосонда! Че като започна една работа – не мога да се отърва! Като научиха, че дълбая до 40 метра, че и с диаметър на дупката от двайсет до петдесет сантиметра, се скъсаха да ме търсят. И понеже всеки вилджия искаше да си има в двора вода, заявките заваляха. От Бургас до Ямбол нямаше друг сондажия. Впрочем имаше един, но една вечер сондата му изгоря по неизвестни причини. Нямах нищо общо с това, ако щете ми вярвайте. Аз пробих и двете дупки на бай Иван Дражев в Тонково, но не открих вода. Ама още не си махам такъмите и чакам да им дотрябва багерист. Но не е това главната причина.

Един ден, както проверявах вида на скалата от втория сондаж, някъде към третия метър сред извадената пръст зърнах... три монети. Огледах се, наоколо нямаше никого, изплакнах ги с чиста вода и видях, че са златни и вероятно много стари. Разрових внимателно всичката пръст и изрових още четири. Бяха различни, някои сребърни, други – златни. Скрих ги в джоба и продължих да сондирам, но знаех, че колкото по-надълбоко слизам, шансът да откроя други бе направо нулев – никой не заравя пари толкова надълбоко. Така се и оказа. До четирийсет метра дълбах, но нови пари не се появиха. Това не ми даде мира – дене и ноще само за това мислех. Един ден след работа показах едната пара на златар, той я провери и рече, че е от много чисто злато, но ме прати на нумизмат да ми каже колко струва. Нумизматът се оказа

според мене тарикатче някакво, защото каза, че не била нещо особено и ми предложи да я купи за двеста лева, но аз да не съм балама – прибрах си парата и я пратих по куриер на брат'чеда в София да я покаже на директора на музея, ама само да я покаже, да не я продава без да ме пита. В музея не намерил директора – бил станал депутат и някакъв взел да го разпитва откъде е парата. Бях му казал да казва, че е от дядо ни. Онзи от музея му казал да дойде друг път, когато има специалист, но казал още, че такава пара не се срещала често, и при тях имали само две.

Чудех се какво да правя. На дълбочина само на два-три метра имаше имане, но как да го разкопая, като мястото е чуждо, а и Тодор Кафата цял ден обикаля наоколо.

Един ден казах, че сондата се е заклешила и почнах да копая с кирка до сондажа. Тодор дойде и взе да ми помага, а аз се чудех как да го изгоня. Пратих го да иде да купи два литра масло за мотора. След около метър дълбочина стигнах до каменен зид. Дебел як зид от дялани местни камъни. Не можах да ги преместя – тежаха над сто кила единия. Сигурно е имало крепост тука или пък дворец някакъв, защото такива едри дялани камъни не се използваша за къщи. Копях доста около свредела на сондата и по-настрани от него, но не намерих нищо. Само камъни. Сондата бе попаднала във фугата между два камъка и бе преминала лесно, но да надникна какво има по-надолу не успях. Една вечер, когато Тошо си тръгна, извадих свредела и бръкнах в дупката. Нищо. Ръката ми стигна почти на метър дълбочина, но нищо не напипах. Щях да се изиям от мъка. Да взема да поставя взрив под камъка, ама селото е на стотина-двеста метра – щеше да се чуе, пък и какво щях да кажа на Тошо, като видеше, пък и на бай Иван Дражев, ако дойдеше. Ама че работа!...

Затова не се учудвайте, че още стоя тука, макар надолу по курортите да имам спазарени поне още пет-шест сондажа. Под краката ми ме чака имане. Колко голямо, не знам, ама готовата пара си е друго нещо. Не е като изкараната с пот.

СЧЕТОВОДИТЕЛКА!

Не мога да опиша колко съм щастлива! Най-сетне съм в свои води. Работя това, за което съм учила, и което най ми е присърце. От малка обичам сметките, по математика бях отличничка, в института – също. Във фирмата съм назначена като старши счетоводител, което ми дава достъп до всякаква информация. Проверявам дали всяка една счетоводна операция е законна, дали има някакъв пропуск, или не дай боже – злоупотреба. Бай Иван иска да му докладвам незабавно, ако открия нещо такова, дори преди още да е стигнало до Никола. Значи все пак на мене има повече доверие. Това много ме поласка, но още повече се почувствах задължена към стария. За седмица въведох Пролетинка в работата в къщата, бай Иван много я хареса, и сега тя ще идва два пъти седмично да чисти и на месец щеше да получава толкова, колкото вземах преди аз. Макар баща ѝ да бе спечелил доста от продажбата на парцела в онова село, щеше да има някой лев поне за себе си, защото вече бе голямо момиче и трябваше да се облича като другите, а не да се чувства като сиво врабче между съучениците си.

Всяка сутрин в 10 часа шефът г-н Манев ни събира на оперативка. Господин Манев – това е Никола. Момчето, което се грижеше за бай Иван Дражев. Той всъщност все още се грижи, но само щом се върне от работа. Никога не съм допускала, че Никола ще се справи толкова добре с работата си на управител. Вярно е, че всички му помагат с готовност, защото се отнася добре с хората си, а не като стария шеф, който според всички бил „рядко л..но”. Към мене г-н Манев се отнася много внимателно, бих казала дори любезно, и това ми доставя необикновено удоволствие, но от друга страна долавям и известна ревност измежду колежките, особено сред по-младите и неомъжените. Не че се държах фамилиарно с него, но той ме гледаше така... мило, че се изчервявах като ученичка. Трябва да призная, че в строг

костюм, добре поддържан външен вид и с присъщото му добро възпитание Никола правеше отлично впечатление на всички. Само дето един-два пъти някакви боклуци от старата му махала идваха да го търсят за не знам какво, но Георги Сербеза с гардовете си ги насмете своевременно и повече не посмяха да го безпокоят.

Вече, като печелех добре, си накупих някоя и друга прилична дрешка, ходих един-два пъти на козметик и фризьор и също заприличах на човек. Като се видех сегиз-тогиз в голямото стенно огледало в коридора да вървя в тясна пола, с високи токчета и перфектна прическа, честно казано не можех да се позная. Какво нещо са парите – правят човека по-красив, кой каквото и да казва по този въпрос. Главното обаче, което оказа благотворно влияние върху мене, беше... липсата на онзи кретен Петър Далаверата, дето ми отрови живота. Чувствах се като нов човек, като отгървал се от опасен паразит, впил се в мене и изцеждащ всяка капчица живот. Бях като новородена. Вече не мислех за него. Забравих го като лош филм, който по неволя някога съм гледала в някое лятно кино.

В пет следобед Никола учтиво ме канеше в служебната си колата (всъщност бившата кола на Димо), отваряше ми вратата, после сядаше на волана и подкарваше към къщата на ул. „Крайморска”. Седях на меката седалка, отвсякъде се носеше тиха музика, аз гледах щастлива пред себе си, а с периферното си зрение усещах как Никола ме поглежда. Това беше най-приятната част от деня ми. Последния път ми предложи да пийнем по нещо в едно кафе по пътя. Да си призная, не бях влизала в заведение от студентските си години. Приех разбира се и двамата заехме една масичка в тъгъла. Поръчахме по едно малко уиски, което не беше съвсем редно, защото Никола беше все още с кола, макар до вкъщи да имаше един хвърлей разстояние. Отпивахме малки глътки, хрускахме бадеми, споглеждахме се и мълчахме. Щастие! Чудех се как ли ще продължи всичко това, но не можех да си отговоря.

ПАК СЪМ АЗ, БЯЛАТА ЧЕРНИЦА

Казвам „бялата“, защото не понасям да ме наричат „старата“. А то кой откъде се появи: „старата черница"... И откъде знаят колко съм стара? Да не би да имам паспорт? Или пък бръчки по лицето? И на двайсет, и на сто години кората на едно дърво е еднакво напукана. Е, малко по-дебела съм, отколкото бях през младите години, но какво пък – дебелината не е порок. Сега съм се разлистила на пролетното слънце и наблюдавам строежа пред мене. Да се нарече строеж е още малко рано, но да кажем, че са подготвителни работи. Дойдоха разни техници земемери, гледаха, мериха и накрая набиха колчетата за строежа. Старият мъж рече на Тодор Кафалиев:

- Утре иди да намериш багер да изкопае основите.

Спиро стоеше наблизко, още не си беше скатал тръбите от сондирането, като чу това, рече на бай Иван:

- Шефе, аз съм и багерист. Имам един авер, който дава багер под наем. Ще ти изкопая основите, не бери грижа. Няма да ти взема скъпо – десет лева на кубик. Тошовият самосвал товари пет кубика. Значи петдесет лева на самосвал. Става ли?

Ако не бях безсловесно дърво щях да викна на бай Иван да не се минава, защото хората в селото плащаха наполовина по-малко. Освен това тайната мисъл на Спиро беше да изкопае парите, които беше открил в сондажа. Той мисли, че никой не го видя, ама аз всичко виждам, всичко разбирам – ако и да съм дърво.

На другия ден един грамаден камион докара багера, и като минаха под мене изпожулиха долните ми клони, но нямаше как да протестирам. После Спиро сипа нефта, запали багера и започва да дълбае. Загребва пръст и я сипва в самосвала, а Тошо стои отстрани и вика: „Слагай още, това няма пет кубика! Не се прави на тарикат!“ Спиро се хили.

Надвечер е, вече се смрачава и Тошо вика на Спиро, хайде, стига толкова, давай да си ходим, че стана ракиено време, а Спиро му отвърща, ти тръгвай, аз само да си прибера такъмите и да заключа багера и ще си тръгна със сондата – и без това повече няма да ни трябва тука. Така му вика, ама аз знам че друго си е намислил. Тошо таман беше завил зад ъгъла и Спиро подкара багера към втория сондаж. Слезе, огледа мястото, после се качи в кабината и внимателно загреба баш до дупката. После втори, трети път... След всяко загребване разсипваше пръстта на тънко, после слизаше и ровеше с ръце в нея. Когато стигна основите на старата крепост, кофата удари на дебел камък. Багерът изръмжа, Спиро даде газ и камъкът се отрони. Спиро слезе в изкопа и зарови с ръце. Нищо. По едно време намери парче от керамична съдинка. Разтрепери се, само дето не се разхълца от радост, но пари не откри. Продължи да рови с ръце, оголи камъка от всички страни, опита да го отмести, но не успя. Качи се пак на багера и пусна бавно кофата в изкопа. Загреба камъка и го дръпна назад. Зейна тъмна дупка. Спиро скочи от кабината, вмъкна се в изкопа и внимателно залази към дупката. Миришеше на влага, на пръст и на смърт. Вече се бе смрачило и в изкопа почти не се виждаше.

Спиро ровеше задъхан с ръце, напипа парчета строшено гърне, едно от тях го поряза, той изсмука кръвта, плю и продължи да рови. Напипа някакъв корен. Втренчи се в него и на мержелеещата светлина видя, че това беше... ръка на скелет. В свитите си пръсти стискаше нещо. Сигурно пари, рече си Спиро, но напипа неголям метален кръст. Беше тежък. Трябва да е злато, реши Спиро и го забърса с ръка, но кръстът остана черен. Извади чекийката от джоба си и направи дълбока резка. „Олово“ – изпсува той и го захвърли. В изкопа беше вече съвсем тъмно, затова запали светлините на багера. Насочи фара надолу и скочи в изкопа. Тогава чу глас:

- Какво търсиш там долу бе, градски?

Спиро погледна стреснато нагоре и на фона на светлеещото небе видя силуета на кльощав мъж. За Спиро беше непознат, но не и за мене. Това бе Киро от Долната махала. Познавам го от дете. Често се катереше лятос по мене да набере черници. Сега, вече към четирийсетте, бе все така жилив и як. „Ударих камък с кофата – рече Спиро с разтреперан глас, – та слязох да видя да не се е строшил някой зъб, ама няма нищо.” „Чакай да видя – каза Киро и скочи в ямата. Зърна костите и извика: – Тука има гроб на човек!” И зарови с ръце из пръстта. Напипа нещо и го вдигна към очите си. „Пара! Това е пара! Май е златна! Да знаеш, градски, тука има имане!” Спиро посегна към парата и изръмжа ядосан: „Да ми се махаш от дупката! Аз пръв го открих и ти нямаш никаква работа тука! Обирай си парцалите!” „А, не така, градски! – възрази Киро. – Двата го открихме. Аз пръв намерих парата. Я да видя ти какво си намерил? Кръст, че той даже не е златен! Я, ето и друга пара!”

Спиро побесня. Откъде на къде някакъв навлек ще се разполага със съкровището му! Както бяха клекнали долу в рохката пръст, Спиро хвана Киро през врата и завря главата му в дупката. Киро обаче не се даваше. Успя да се измъкне и да улови Спиро през кръста. Сборичкаха се. Тогава Спиро докопа един камък и започна да млати Киро по главата.

Киро усети, че нещо го притопли по шията, но не разбра, че бе кръв. Когато се усети, Спиро вече бе нанесъл десетина удара. Киро опита да отблъсне ръката с камъка, но го обзе внезапна слабост. Главата му се люшна и той падна по лице в изкопа. Понечи да извика, ала устата му се напълни с пръст. Влезе в кривото му гърло, но не можа дори да се изкашля. Тъмно перде се спусна пред погледа му, чуваше звуците около себе си сякаш някак издалече. После се смълча и престана да усеща. Спиро се измъкна от ямата и се огледа наоколо. Нямаше никого. Никой не бе видял нищо.

Само аз, бялата черница.

СРЕЩАТА

Срещата се състоя в София в офиса на „Апогей” ООД. Сербеза настояваше да бъде на неутрална територия, но Никола прецени, че това можеше да се приеме като недоверие и се съгласи с предложението на Андрей Денисович.

Той се оказа около четирийсетгодишен, висок, светлокос, с бледосини очи. Размениха няколко думи за добре дошъл и започнаха преговорите. Андрей Денисович пожела за научи нещо повече за въпросните микрочипове. Никола му разказа онова, което бе узнал от Пенчо Петров, но то се оказа нищожно в сравнение с информацията, с която се бе сдобил Андрей Денисович.

- Кога ще можем да се срещнем с Китаеца? – попита той в края на разговора.

- Мисля, че първо ще трябва да оформим договора между нас и едва след това...

- Аз договори за неуточнени неща не сключвам. Първо Китаеца.

- А какво ни гарантира, че след като ви свържа няма да ни елиминирате от сделката?

- Нищо. Просто въпрос на доверие. Нямате ли ни доверие, г-н Манев? И мислите ли, че аз сам не мога да се свържа с Китаеца? – попита учтиво украинецът.

- Ще трябва да говоря с шефа си – не отговори на въпроса му Никола и насрочи разговорите за след обяда.

През почивката Никола се свърза с Иван Дражев.

- Дай му връзка с Китаеца – каза той. – Само така можем да спечелим доверието му. А Китаеца сам ще се пази от него – жълтурковците са много подозрителни и предпазливи. Имал съм си работа с тях още от времето на Мао Дзедун.

- Окей. Ще се свържем с него. Ако Денисович попита за парцелите край морето какво да му кажа?

- Че може да се надява на известен напредък и там. Стига нещата помежду ни да се развиват както трябва. А аз ще поразпитам туй-онуй по този въпрос в кметството в Тонково. Как се държи в разговорите Денисович?

- Засега добре.

- И не забравяй, че е много хитър. Не го подценявай.

- Няма – рече Никола и затвори телефона.

Обядът се състоя в един съседен ресторант, чийто втори етаж бе затворен заради важните гости. Алкохолът, за учудване на Никола, се оказа доста оскъден, противно на слуховете за грандиозните руски (и украински) гуляи. Явно искаха да останат трезви по време на преговорите.

От офиса на Велинов се свързаха по имейла с Китаеца (Руснакът нямаше доверие на мобилните телефони, още по-малко на Скайп). Никола все пак видя на Скайпа, че знакът на Китаеца свети зелено и му изпрати едно отварящо се пликче – сигнал, че има поща и зачакаха. Отговорът не закъсня.

Китаеца ги канеше на среща в Хонконг. Г-н Денисович не се съгласи – там имало много „уши” и „очи”. Тогава Китаеца предложи Барселона – там през следващите дни щяло да има световен конгрес на специалисти по мобилни компютри с изложение на най-новите модели. След кратко колебание двамата му партньори се съгласиха.

Контактът бе осъществен. Китаеца трябваше да носи мостра от микрочипа и уред, с който да го демонстрира. Обеща да донесе един таблет, оборудван с новите чипове.

- Много съжалявам за неочакваната кончина на г-н Димо Дражев – промърмори в края на срещата г-н Денисович. – С него имавме някои недовършени сделки, за което много съжалявам. Предайте, моля ви, моите съболезнования на баща му и на... красивата му съпруга. Апропо, вие в течение ли сте на въпроса за онези пустеещи парцели край морето, където възнамерявахме да построим курортен комплекс?

- В течение съм – отвърна неохотно Никола. – Опасявам се обаче, че поради прекомерното застрояване на Слънчев бряг екологите са вдигнали врява до небето и под тази форма нещата едва ли ще могат да се реализират.

- А как тогава?

Никола се замисли. Трябваше хем да отложи въпроса, хем да не разочарова съвсем Украинеца.

- Ами... за някаква друга цел например. Да речем... голф игрище, а покрай него могат да се издигнат и немалко постройките.

- Добра идея – отвърна впечатлен г-н Денисович.

- Мисля обаче, че за да спечелим властите за идеята, ще трябва да им обещаем някакъв процент от собствеността.

- „Да обещаем?“ И вие ли възнамерявате да участвате?

- Извинете, неточно се изразих. Ще трябва да им обещаем от ваше име. Ние нямаме засега интереси в строителството, но ще държим сделката да мине през нас, ако се реализира, разбира се. Мисля, че това поне ни дължите.

- Вие първо уредете нещата, а после ще говорим по този въпрос. Можете обаче да обещаете нещичко на отговорните хора – по един апартамент примерно в някоя от сградите.

- Имах предвид не отделни личности, а да речем... селото, в чието землище са въпросните парцели.

Андрей Денисович се намръщи.

- Много алчни сте станали напоследък. Преди чувах, че пълните гушите само на кметовете, а сега... Добре, готови сме да обсъдим въпроса, но засега държим да няма чуждо участие. Г-н Димо Дражев също спомена този въпрос, но поиска доста висок процент, което е абсолютно неприемливо.

- Ще го имам предвид – отговори Никола и срещата приключи.

Всички бяха доволни. Особено Никола.

СЪКРОВИЩЕТО

Пресилено е да се нарека съкровище. Бях просто едно глинено гърне с петдесетина монети, повечето златни. Скри ме в една ниша под камъка на крепостта старият игумен, който се грижеше за манастирчето край брега на морето. Когато се разчу, че османлиите са превзели Търново и че тамошният патриарх се е хвърлил от скалите на Царевец, за да не попадне жив в ръцете им, игуменът нареди на неколцината монаси да вземат със себе си най-ценното – свещените книги и златната утвар и кой каквото има спастрено за черни дни, и всички се скриха в крепостта. Не че беше съвсем сигурно там – османлиите бяха превзели къде-къде по-мощни крепости, дори Константинопол, но какво друго им оставаше на хората?

В крепостта бе пълно с народ – селяни от околните две села – повечето бяха оставили колите с покъщнина и добитъка си отвън пред стените, защото вътре нямаше място за всички.

После дойдоха османците. Нахлуха с викове и скоро завладяха крепостта. Настана сеч. Първи паднаха монасите, защото се опитаха да спрат нашествениците със слово и кръст, но със слово и кръст не можеш да спреш неверника. Нему бе нужно да опреш нож в гърлото, ала оръжието на войните от крепостта бе недостатъчно в сравнение с мощта на завоевателите.

Старият игумен гледаше как турците разграбват свещената църковна утвар, как смачкват с крак златните кандила и свещници, за да станат по-удобни за носене. Малкото гърне със златните пари той успя да пхне в дупката под големия камък и я покри с пръст. После легна гърбом върху нея, стисна в шепа оловния кръст, дето висеше на врата му, и зачака ятагана.

Там си и остана старият монах – прегърнал камъка с една ръка, в другата стискаше кръста, а главата му го

гледаше на метър встрани със странно учудени очи. Бе видял смъртта си.

Лежах под камъка повече от шестстотин години, гърнето почерня от влага и старост, но парите в мене шепнеха сънени. На тях личаха образите на български царе, печелели битки и войни, но една армия от неверници, като използваша подло подчинените от тях народи, завладяха половин Европа, защото културните народи не разбраха, че срещу себе си имат примитивни фанатици. Културата у тях стигаше дотам как най-изкусно да отрежат някому главата.

Мислех, че ще изкарам тук още много векове, защото годините и пръстта покриха останките от старата крепост, та хората вече не я помнеха. Само със старата черница носем си шепнехме – аз й разказвах за старите времена, а тя на мене – за бягството на българите от родните им земи в Тракия. Потомците на същите тези отомани, нарекли себе си младотурци, прогониха същите онези българи, които бяха клали в изконните им земи. Как тъжно се повтаря историята!

Годините минаваха, докато един ден стоманено свредло се заби в земята над мен, мощен тътен се разнесе, земята простена пробудена, а свредлото се впиваше все по-дълбоко в нея. Провря се между двата големи камъка на крепостта и стигна до мене. Виждах злобно въртящия се метал, стенанието на камъка и ситните искри, които се рояха от него, после гаснеха във влагата. Разкъса на чирепчета глиненото гърне, после разпиля жълтиците. Някои от монетите одраска злобно, те изпищяха от болка и се скриха в пръстта. Други бяха извадени отвън на светлото. Тях първи взеха.

Минаха дни, болката отмина, раните заздравяха, докато скоро след това железни зъби захапаха пръстта над мене и с ръмжене стигнаха до основата на камъка. Събориха го и откриха костите на игумена. После...

За после не ми се говори. Не искам да си спомня как треперещи ръце ровеха пръстта, как други ръце ги превариха и стискаха парите в шепата.

После единият уби другия. Каин и Авел. Натика тялото му в дупката, открита от големия камък, и го зарови. Загроби човека в пръстта – без да го оплачат, без да го опеят, сякаш бе скот, а не човек! Зарови ямата и я отъпка. Старите пари, останали скрити в пръстта, простенаха от ужас, после утихнаха смирени. Тях ги чакаха векове злачен мрак. Векове щяха да лежат размесени костите и на двамата – на стария игумен и на онзи, дето ръцете му трепереха от алчност.

Над мене старата черница плачеше. Тя познаваше и убития, и убиеца – единия от дете, другия отскоро. И двамата били кротки и работни хора, но полудели. Полудели от алчност, но аз чувствах, знаех, че виновно съм аз. Имането.

Хората не винаги са готови да приемат ценността на съкровището. За тях аз бях не красота и благо за душата, а богатство. Щяха да ме заменят за шепа прости хартийки, а образите на древни царе и велможи, които гледаха от монетите, щяха да се слоят в разтопена маса някъде в тайни мазета или да бъдат разменени за пари от вманиачени събирачи на старини, които щяха да ни се любуват в потайна доба, далече от хорски очи.

Разпиляно на късчета, щях да лежа незначително колко дълго върху два трупа – единият свят и достолепен, другият – жалък и нищ, двата, прегърнати в сяпа прегръдка, която случайността им отреди.

А над мене старата черница щеше дълго да гледа на света под себе си и да оплаква участието на хората, които вече толкова години не бяха разбрали същността на живота.

Когато слънцето изгря, мъжът се качи в машината и продължи да копае, като избягваше да гледа към ямата, която вечерта бе затрупал и в която лежах телата на три души: на стария игумен, на селянина и... моята.

Защото и ние, съкровищата, имаме душа. Понякога почиста от човешката. Ето защо малцина ни разбират.

НИКОЛА СЪМ

Пак сме в Бургас. Заварих бай Иван и Манолчо Сладкия да си приказват. Откак се случи онова със сина му, старецът все по-рядко искаше да му разказват моряшки истории, затова двамата седяха един срещу друг и си говореха за книгата на бай Иван, която наскоро бе излязла. Бе време за ракията по икиндия в „Златна котва” и Манолчо тъкмо си тръгваше.

Вече завърших доклада си за срещата с Денисович, когато отвън позвъни Тошо Кафата. Влезе и възбуден каза:

- Бай Иване, в изкопа открихме стена на крепост! Огромна, каменна, с ей такива големи камъни! Какво да правим?

Бай Иван се замисли. Аз мълчах, защото не разбирах нищо от крепости.

След малко се качихме във волвото и отидохме на строежа. В северния ъгъл на големия изкоп се виждаше ред натрупани един върху друг грамадни камъни, които правеха плавна дъга и се насочваха на изток. Заемаха почти една четвърт от изкопа, а това бяха поне петдесет-шейсет квадрата. Да се измести изкопа няколко метра на юг беше невъзможно – започваше стръмнината.

- Ако съобщим на археолозите, ще спрат строежа – продума бай Иван. – По-добре е първо да излеем основите, а тази стена да вградим в сутерена – ще ги поставим пред свършен факт. И без това стената на изток излиза извън изкопа – там, ако искат, после могат да копаят.

- Тук идват хора от селото да гледат – обади се Спиро. – Засега никой още не е видял стената. Да вземем да оградим парцела с бодлива тел? Защото инак някой може да падне в изкопа... Май така е по изискванията.

- Направете го – каза намръщен бай Иван.

- Утре ще идва бригадата строители – обади се Тодор. – От тях не можем да го скрием.

- Няма да го крием. Ще заобиколим зида. Той няма да пречи. След три дни искам да започне отливането на бетона.

- Кога заминавате за Барселона? – попита ме в колата бай Иван. Бяхме само двамата.

- Вдругиден. Искаме да подготвим нещата.

- Добре. И гледайте да не се издъните с Китаеца. Внимавайте много с украинеца. Сербеза добре ли се справя с преговорите?

- Умен е, а и от сигурност разбира. В голяма помощ ми е. Няма да се издъним. Денисович много е хлътнал в идеята.

- Това да не ви успокоява. Може само да се прави на хлътнал. Трябва да поддържате интереса му. Това е главното.

Бай Иван замълча. Вече приближавахме Поморие, когато отново продума:

- Как се справя с работата Мартичка?

Усетих, че пулсът ми се ускори.

- Много добре – отвърнах. – Много я бива в сметките.

- Много се е разхубавила напоследък – додаде старият.

– Оня ден ви зърнах в едно кафене.

Погледнах косо към бай Иван, но той се бе втренчил в пейзажа пред себе си.

- Отбихме се след работа...

- Хубаво. Заслужава, душичката. Нека се порадва на живота. Защо не я вземеш с вас в Испания? Ще бъде полезна.

- Може и да я взема – погледнах го изненадан. – Добре.

- Стигат ли ви парите?

- Стигат. Не сме свикнали на много.

- Е, и ти, и тя си купихте нови дрехи, произдокарахте се... Това струва пари. Да й вдигна ли малко заплатата?

- Ами, вдигни я. Заслужава момичето.

- Ти май... – погледна ме насмешливо той.

- Няма такова нещо. Просто колеги – отвърнах изчервен.

„Колеги, колеги, ама прескачам нощем в стаята й” – рекох си и се усмихнах скришом.

Марта си я биваше. И то много!

КИРО ОТ ДОЛНАТА МАХАЛА

Киро Димов, известен повече като Киро от Долната махала (защото имаше и друг Киро от Горната махала), от една седмица бе в неизвестност. Няколко дни никой не го потърси, защото Киро бе безработен като повечето селяни и живееше сам – от две години бе разведен с жена си – точно жена му избяга при майка си в съседното село, защото Киро много пиеше и после я биеше без причина.

В края на седмицата, когато Киро не се появи даже в събота в кръчмата да гаврътне редовната си гроздова ракия, приятелите му решиха да го потърсят вкъщи. Завариха вратите незаключени, кучето гладно виеше на синджира, а кокошките – запрени в курника. Киро го нямаше.

След няколко часа пристигна полицейска кола и двама полицаи поогледаха тук-там и като не намериха нищо, и тъй като Киро нямаше живи роднини в селото, казаха на кмета да напише молба за обявяване на лицето Киро Димов Киров в неизвестност. После пъхнаха молбата в „жабката“ на колата и си заминаха. Повече не се появиха.

И ето че един ден Киро Долномахленеца се появи в селото. Бледен, измъчен, отслабнал, с лепенка на главата, но издокаран в нова горница анцуг „Adidas“ и дънки „Texas“, според както пишеше на кожения етикет на задника му. Отгоре се бе наметнал с черно кожено яке от агнешка напа „Tailor & Son“ с цип, купено, според както той каза, от магазина на „Метро“ в града. На краката си бе обул чисто нови бели маратонки „Runners“ и пушеше цигари синьо „Marlboro“.

В този именно впечатляващ вид Киро се появи един ден съвсем неочаквано в селската кръчма. Приятелите му, като го видяха, хлъцнаха от изненада и станаха да го опипат и да се уверят, че този издокаран индивид, макар и доста поизмършавял и с рана на главата, бе именно техният приятел Киро, или по-точно Киро Долномахленеца.

След първоначалната изненада и последвалото разпознаване на появилото се лице, посетителите на кръчмата го потупаха весело по новото кожено яке, настаниха го на една от масите и поръчаха по една двойна ракия за всеки, защото по всичко личеше, че Киро ще черпи. После го заразпитваха къде е бил през всичките тези дни.

Киро внимателно отпи глътка ракия, намръщи се от лютото менте, после извади синьото „Боро” от джоба на якето си, лапна една цигара и я запали от няколкото поднесени му запалки.

- Случи ми се, момчета, нещо не за вярване. Отвлякоха ме извънземни.

- Хайде бе! – опулиха се те. – Как те пати тая работа?

- Ми как ме пати – глътна втора глътка Киро. – Нали знаете онзи изкоп за голямата вила, дето го копаят накрай селото. Една вечер минах оттам да видя докъде са го докарали и гледам – в изкопа стар каменен дувар, а около него сноват едни такива малки зелени човечета. Човъркат нещо и си говорят на техния си език, ама той е като кокошият – пи-туй, пи-онуй. Какво правите тука вие, серсеми със серсемите, викам им, вие не знаете ли, че този строеж е на бай Иван Дражев – един много харен човек, пък и богат, обеща на хората работа да им даде на строежа... Да се махате веднага, вагабонти такива, викам, додето не съм ви насмел с този кол тука. И скочих в изкопа с една летва в ръката – колко им беше – дребни като пашпъндъци, ще им цапна по една по кривите глави. Хубаво, ама не стана така. Като ме видяха, се умълчаха и ме наобиколиха да ме разглеждат. И уж ми говорят нещо, ама аз нищо не разбирам. По едно време ме доядя и вдигнах дървото. И таман да го стоваря по главата на най-близкото, то вдигна ръка към мене, нещо изпраща и загубих свят. Усетих, че си ударих главата в каменния дувар и... толкова. Свестих се в кораба им. Такъв един като воденичен камък, ама голям.

Киро отпи нова глътка и продължи разказа си. Селяните в кръчмата го слушаха смаяни.

ВИЛАТА

Аз съм вилата. С всеки не разговарям, но на вас ще дам интервю. Вече имам известно самочувствие, защото съм на фаза кота 10,40 метра груб строеж. Издигнаха ме само за две-три седмици. Разпростряла съм са на площ над триста квадрата и ще бъда на три етажа – третият ще е мансарден с наклонени тавани под покрива за по-битов вид. Професор Троянова, една от най-добрите архитектки в страната и стара дружка на бай Иван Дражев, ме проектира, а инженер-конструкторът ми е един възрастен господин, почти глух, но е много с акъла си. Завършил е в Бърно. Изчисли конструкцията ми и каза, че ще издържи на земетресение 9-та степен по скалата на Рихтер или на Шпонхойер, не помня точно. Влагат в мене само най-висококачествени материали – прясно докарано арматурно желязо от Украйна без петънце ръжда, бетонът – с повечко цимент. Бай Иван бе наредил на Тодор Кафалиев да носи преди всяко леене по бутилка ракия на оператора в бетонния възел, та да не пести цимента, а онзи, зарадван, така се престараваше, че бетонът чак синееше. Като ме завършиха в груб строеж, както е според плана, щяха да ме облицоват отвън и отвътре с френски изолационни плоскости, а после да ме измажат със специална влагоизолираща мазилка. Трислойната дограма със стъклопакет от плоско чешко стъкло вече беше поръчана и само чаках да се видя как ще изглеждам – отвън бяла, със специална ефектна мазилка с бежови кантове тук-там за подчертаване на ефекта от начупената ми линия. Щях да изглеждам хем модерно, хем строго, хем и малко битово – колкото да се спази традицията. Ах, да! Щях да забравя шапката. Покривът ми няма да бъде от онези пластмаси, с които напоследък кичат всички други вили, а ще е от специални френски керемиди, произведени не къде да е, а в Марсилия. А в Марсилия, ако не знаете, от векове правят

най-червените, най-тънките, най-леките и най-качествените керемиди в Европа и даже в света.

Ще трябва обаче с гордост да ви издам една тайна: в сутерена ми има част от древна крепост. Това значи, че имам собствена археологическа забележителност, а това не е нещо с което всяка вила може да се похвали. Бай Иван нареди, а професорката дойде на място да каже как да аранжират пространствата в сутерена, та хем старината да изпъкне, хем да не пречи ни най-малко на функционалността на помещението. Понеже имаше един огромен камък, отронил се кой знае как от зида, го вкараха обратно в дупката и запълниха с някаква специална смес фугите, като докараха един младок реставратор, който бил най-добрият у нас в тази област. Той дори прекара невидима за окото стоманена шина, вкарана изкусно във фугата, която правела стената „практически вечна”, както реставраторчето се изрази.

В сутерена бай Иван планираше да направи механа. Битова. За около двайсестина души. В единия ъгъл ще има миндери, покрити с козаци и халища, в другия – голям долап от родопски чам – вече го правят във Велинград, а точно в центъра ще изградят голямо огнище с фуния и чеверме! Дълга маса от масивно дърво ще събира на софра гостите на бай Иван, които хем ще си греят гърбовете на огнището, хем ще гледат към старата крепост, която ще бъде дискретно осветена от специално докарана от Германия LED-система.

На партерния етаж, освен прилепен към сградата гараж за пет коли, ще има и лятно барбекю за петдесет души. Обширен хол, заемащ целия етаж, ще прераства в просторна тераса, която ще се извисява над стръмнината, подпряна на няколко колони, и ще гледа направо към морето, което е само на километър, а стълба-ескалатор ще води към него.

На втория етаж ще бъдат разположени стаите за гости, но ще има и два апартамента за гости „по-така”. На мансардния кат ще се приюти самият бай Иван, но както той понякога казва: „Я камилата, я камилярят!” Не знам какво иска да каже.

БАРСЕЛОНА

От това, което видяхме за тези три-четири дни, мога да кажа само, че наистина, както казват, Барселона е много красив град. Наехме с Марта едно студио в малък хотел в стария център, а Сербеза и Пенчо Петров стаи една до друга – там, където едно време, казват, били уличките на „Червените фенери”. Днес тук е „арабският” квартал, защото е пълно с араби и на всеки ъгъл има дюнер или шишкебап.

Срещата ни с Китаеца беше в един от централните хотели до площад „Каталуния”.

Китаеца всъщност се оказа... бял. Обясни, че бил потомък на четвърто поколение преселници от Хонконг, та кръвта му се била смесила с тази на ирландци, евреи, англичани и разни други, та накрая от китайското нищо не му останало. Беше плътно придружаван от двама души, типични китайци, дребни, но с живи очички, които по всяка вероятност му бяха охрана.

Г-н Денисович бе взел със себе си шефа на софийската си фирма Велинов и още един, който през цялото време мълча, така че въобще не разбрахме какъв е.

Няма да обяснявам подробно разговорите ни, ще кажа само, че щом седнахме, всеки от нас отвори лаптопа си, само Китаеца извади малък таблет, като онези, известните „iPad”, но по-малък, и започна да плъзга пръсти по дисплея му, а той се разширяваше и доби размера на 10 инчов екран. Появи се Интернет, Скайп, а после и няколко насядали около кръгла маса жълтурковци. Конферентна връзка. Гледахме удивени. Това малко апаратче беше неговият компютър!

Китаеца долови смайването ни и самодоволно се усмихна. После кимна на единия от спътниците си и той извади от куфарчето няколко подобни джаджи и ни раздаде по една. Тази на Марта дори бе украсена с камъни „Сваровски”.

- Компютърът е с двудрен процесор, 80 гигабайта памет, плюс видео-фотокамера, 25 сантиметров разтегаем дисплей, телефон, а операционната му среда е Андроид 3,0 – каза Китаеца. – Батерията му издържа двеста часа непрекъсната работа и тя е тази, която заема почти целия обем на апарата. Излишно е да подчертавам, че всичко е изпълнено с нашите наночипове, и че ако заменим батерията с директно захранване от мрежата, самият компютър би бил колкото кибритена кутийка. Може да копира документи, да чете ръкописен текст и да го превръща в дигитален, и още – да приема гласови команди и да отговаря на въпроси с глас.

Всички мълчахме, втренчени в компютърчето-чудо. Денисович пръв проговори:

- И колко струва това нещо?

- Производствената му цена първоначално ще бъде около петстотин долара. На пазара обаче може да се пусне три пъти по-скъпо. И ще елиминира всички лаптопи, обикновените таблети, видеокамери и телефони.

Пенчо Петров се обади:

- А какво представлява чипът? Можем ли да го видим?

Китаеца извади от чантата си малко пластмасово пликче, подаде го на Пенчо и зачака усмихнат реакцията му.

- Но тук не виждам нищо! Освен едно жълто петънце...

- Размерите му са миниатюрни, а дебелината – под един микрон. Поради това е почти невидим.

- Не може да бъде! И как се побира всичко в този обем?

- Тъкмо в това е тънкостта. Няма да ви занимавам с подробности, ще кажа само една дума: нанотехнология.

- Какви финансови гаранции за сделката ще имаме – обади се Марта. – Искаме гаранция от първокласна световна банка, равна на сто процента от стойността на сделката.

- Ще го обсъдим – усмихна се Китаеца. – Всъщност, господа, има ли това значение? Технологията е тук и можем да започнем производството веднага, щом се споразумеем.

- Настояваме за банковата гаранция – каза твърдо Марта.

- Имам един въпрос – обадох се. – Защо избрахте тъкмо нас за партньори, а не да речем... Китай или САЩ ?

Китаеца широко се усмихна, после ме загледа и рече:

- Да кажем, че от емоционални подбуди. Защо, имате ли нещо против? Давам ви нещо революционно. Не ви ли харесва? Разбира се, че мога да го продам на всеки един по света, но искам да го дам на... някой, който го заслужава.

- В смисъл?

Китаеца сведе глава и каза след кратко колебание:

- Любител съм на историята. Наскоро ми попадна информация за древната империя на българите – Бактрия или Балгрия – най-великата нация в древността. Владеела е почти цяла Азия – от Китай до Черно море. Казват, че когато преди хиляди години извънземни дошли на земята, се свързали с тях. После обаче, поради ред нещастно стекли се обстоятелства, империята им западнала и днес страната им се е свила до размерите на малка балканска държава, която аз обичам, защото съм бил там. Неколкократно. Имате чудесна страна. – Изглежда не бе схванал, че Денисович не е българин.

- Звучи ми доста любопитно – обади се Денисович. – Не съм чувал за държава Бактрия. Доколкото знам по тези земи винаги е имало руснаци. От Китай до Черно море.

- Не винаги – поклати глава Китаеца. – Руснаците са дошли доста по-късно. Били са сравнително див народ, бактрите ги ловели с ласа и ги обучавали в казарми. Така ги цивилизовали.

- Някакви бактри ловели руснаците като животни и ги цивилизовали? Не съм чувал подобно нещо.

Китаеца повдигне рамене.

- Моят род произхожда от древните бактри – рече той. – Поне така казват дедите ми. Но да оставим историята. Приемате ли офертата ми, или не?

- Приемам – каза Андрей Денисович и ме погледна.

- Аз също – добавих. Марта замълча.

Сделката бе сключена.

ТОВА СЪМ АЗ, КИРО ОТ ДОЛНАТА МАХАЛА

Много ясно, че ги лъжех моите селски за извънземните. Ама те слушаха със зяпнала уста, та чак ракията си забравиха да пият. Какви извънземни! Кой нормален човек вярва в такива работи. Просто онзи идиот багериста, дето копаяше изкопа на вилата, ме преби и зарови в трапа. Не знам колко време съм лежал, но по едно време дойдох на себе си. Около мене беше тъмно и нещо тежеше върху краката ми, но пред главата ми имаше голяма дупка, останала след откъртването на камъка от стария зид. Отгоре идваше слаб светлик. Бръкнах с едната си ръка и опипах гладки стени – това бе каналът на сондата. Имах пресен въздух, но нищо друго – нито вода, нито храна. Бях жив заровен в ... не беше даже гроб, ами една дупка. Все едно че бях умряло добиче, дето го загробват по долищата. Започнах да ровя с дясната си ръка. Освободих и лявата, затисната от пръстта. По едно време напипах нещо като дебела тояжка и започнах да ровя с нея. После разбрах че е човешки кокал, май че пищял, и го бутнах уплашен настрана. Успях да бръкна в джоба си и извадих сгъваемата си чекийка, която бе бая едра и много яка. Започнах да копая пред себе си и скоро установих, че покрай изкъртения камък имаше дълбока и широка около педя пукнатина, която отиваше някъде напред. Избутвах изкопаната пръст в нея и така малко по малко разширявах мястото около себе си. Много беше важно да не се срути пръст в дупката на сондата, защото от нея сега зависеше животът ми – спреше ли въздухът, спирах да живея и аз. А така все пак имаше някаква надежда.

Не съм чувал някой да се е измъкнал от гроб, нито пък знаех как да сторя това. Бях яко и жилесто момче и това ми помогна да се спася. Малко по малко успях да разширя мястото около мене и един след друг измъкнах краката си от пръстта – бяха изтръпнали от притискането, та дълго ги разтривах, догде се съживят. Лежах сгънат, както съм бил в

корема на майка ми преди четирийсет години и продължавах да копая с ножчето, като изтиквах пръстта в пукнатината пред мене. После захванах да поразчистя отвора на сондата, защото рохката пръст наоколо постоянно се ронеше.

И тогава, не щеш ли, както ровех с пръсти около дупката, напипах счупена пръстена делва, а в нея – пари. Обрах ги с шепа – бяха към двайсестина-трийсет – и ги напъхах в джоба на рубашката. Дали бяха жълтици, или не, не знаех, защото светлинката, дето идеше откъм дупката на сондата, съвсем се стопи и се виждаше само една звезда на небето. Тя обаче ми даваше кураж да ровя и да се спася, защото нямаше кой друг да го стори. Никой, освен онзи катил багериста, не знаеше че съм жив заровен тука. Малко по малко, стигнах до голям камък – сигурно беше част от стария зид. Опитах се да го избутам, но не мърдаше. Тежеше барем сто кила – толкова беше голям. Започнах да дълбая с ножа по фугите му. Беше споен със слаб хоросан и лесно се ронеше. Така копах час ли, два ли, три ли, вече не знам.

По едно време силите ми започнаха да ме напускат, избиваше ме на сън, а и на плач, но продължих да копая през сълзи – жаден и гладен, колко дълго съм копал с ножа, не мога да кажа, но през дупката на сондажа отново изби светлина, а по-късно пак замержеля и се появиха звезди. Не носех часовник и не можех да определя времето, затова го преценях като светло и тъмно по светлината от дупката. Така трябва да са минали два или три дни и започна да ме мъчи жажда – гладът вече беше претръпнал и не го усещах. Смучех влажната пръст, но полза нямаше, даже по-лошо ставаше. На втората нощ изглежда заваля дъжд, защото нещо намокри панталоните ми, а по буците пръст зад мене се стичаха тънки струйки вода. Подложих шепи и пих, пих... Няма по-сладко от водата. Ракията, дето толкова я славим, нищо не е. Водата е животът, другото е замай, заблуда. Пиеш вода и не можеш да се напиеш!

По някое време се кротнах и май съм заспал. Събудих се от срутване върху краката ми. Бях вкочанен от студ, а

откъм дупката не идваше светло. Обхвана ме страх – дали вече бе нощ, или срутването бе затрупало канала на сондата! Бръкнах с ръка, но не напипах нищо. Защо ли обаче ми се струваше, че въздухът бе станал тежък и миришеше на пръст и влага?

Започнах да копая с нови сили и скоро през фугата на големия камък видях светлинка. Престраших се, взех кокала и бръкнах с него. Цепката се разшири и видях изкопа на вилата. Големият камък ме делеше от света. Издълбах с кокала и другата вертикална фуга, после захванах да копая и горната. Вече дишах чист въздух, идващ на половин метър от мене, и виждах ясна, слънчева светлина.

По някое време някой скочи в изкопа. Възрях се през фугата и видях момчешка физиономия. Първата ми мисъл беше да извикам за помощ, но си помислих какво ще си рече всеки човек, който чува вик изпод камъка на стар зид. Ако не помисли, че е полудял, ще иде да повика помощ. Ако пък ме измъкнеха изпод зида, как щях да обясня защо съм бил заровен там? Ако кажех за багериста, трябваше да кажа и за жълтиците, а за тях не искам да споменавам, защото щяха да ми ги вземат. Не хората, ами полицията. Затова се спотаих и изчаках момчето да си тръгне. После продължих да ровя около камъка. Скоро изрових и горната фуга. Оставаше да изчистя най-трудната – долната. Тъкмо я бях изчегъртал, когато се зачу бумтеж на машина и скоро изкопът се изпълни с хора. Опъваха железа по пода, после някакъв тип пое един дебел маркуч и започна да излива бетон върху арматурата. Обхвана ме ужас! Ако не се обадох, щяха жив да ме зазидат в този трап и тогава отърване нямаше – така щях да си пукна тука – с две шепи жълтици в джобовете. Започнах да викам и да рева, но шумът на бетон помпата ме заглушаваше. Никой не ме чу. За късмет след малко се смрачи и хората си тръгнаха. Час по-късно успях да избутам камъка с крака и бях на свобода. Върнах се вкъщи, а рано сутринта поех направо към града.

МОИТЕ ХОРА ВКЪЩИ

Повече от месец, откакто не съм си ходил у дома. Само се обаждах чат-пат по телефона на моите хора, за да ги уверя, че съм жив и здрав. С хиляда лева в джоба тръгнах един ден към къщи и спрях служебния Ситроен Пикасо пред дворната ни врата. Отнейде с клатеща се походка изникна Гошо Лудия и се захили с неистово изкривена уста, докато пипаше с разхвърлени движения лъскавия капак на мотора. Искаше да ми каже явно, брей, порасна ти май работата, щом се возиш на такава лъскава кола. Бръкнах в джоба си, но не напипах никакви стотинки, каквито имах навика да му давам, (напоследък стотинките ги оставях на улични просяци, за да не ми късат джобовете). Затова извадих от пачката една десетолевка и я подадох на слисания Гошо.

Вкъщи заварих и двамата си родители, които нямаше къде да ходят, защото, както споменах, мама бе пенсионерка, а татко – безработен. С известно стеснение забелязах изумените им погледи, когато ме видяха с безупречния костюм от Армани и обувки от Гучи. Майка ми чак се притесни и дойде да ме огледа отблизо и да опипа качеството на плата. После ме погледна изпитателно и не отмести поглед, докато не обясних, че късметът ми се е усмихнал, че съм станал управител на голямата фирма на шефа си поради известни стечения на обстоятелствата.

„Да не е някаква незаконна работа?“ – попита мама, а баща ми стана от кушетката и заплашително ме изгледа, но щом видя пачката пари, която оставих на масата, съвсем се смая, взе я, и започна да я прелиства, сякаш да се убеди, че парите не са фалшиви.

Обясних им криво-ляво положението, като спестих някои подробности, но те едва ли останаха доволни от обясненията ми, защото знаеха, че пари се вадят трудно.

Когато им казах, че вече съм заделил част от голямата си заплата, за да продължа един ден на следването си, баща

ми се обади с дрезгав глас: „Как така „един ден“? Щом си събрал пари, отиваш и продължаваш да учиш! От тебе трябва да излезе доктор, а не някакъв...” Кимнах в знак на съгласие и допълних, че искам да осигуря следването си поне за следващите три години, че чак тогава да... „В такъв случай защо ни носиш тези пари? – размахва той пачката в ръката си. – Добави и тях към другите – тук има към хиляда лева!” Казах им, че няма да се чувствам щастлив, ако знам, че те двамата бедстват само с малката пенсия на мама. Мога да си позволя, рекох, да ви давам по малко пари от време на време, така че не се притеснявайте и харчете колкото ви е нужно. „Да не вземеш, мама, да се забъркаш в някакви нередни работи, че да си имаш неприятности, защото многото пари не са съвсем чисти” – каканижеше мама. „Точно така!” – изръмжа строго татко. Седяхме около масата и мълчахме.

„Тези дни ще намина – рекох по едно време – да ви запозная... с едно момиче. Заедно работим във фирмата. Старша счетоводителка е” – подчертах, сякаш това бе изключително важно. „Да не си решил да се жениш?” – заплашително рече баща ми. „Засега не, но тя е много сваястно момиче и ако един ден...” „Докато не си вземеш хляба в ръцете, никаква женитба! Имам предвид докторлъка. Другото е бош лаф работа. Днес има фирма, утре може да я няма. Като нашата мина. Кой можеше да предположи, че ще фалира?”

Нищо не отвърнах, но дълбоко в себе си бях убеден, че баща ми има право. Птиченцето, което изневиделица бе кацнало на рамото ми, един ден можеше съвсем неочаквано да хвъркне. Достатъчно беше някой само леко да го подплаши.

„Ами, като си решил, докарай момичето да го видим” – рече накрая мама, а татко не възрази.

Обещах да им се обадя в края на седмицата и да донеса нещо по-така за ядене, като за гости, защото знаех, че има ли нужните продукти, майка ми е превъзходна готвачка.

КАНАЛЪТ

Никола Манев седеше в удобния си работен стол тип „президентски” и разни мисли минаваха през главата му. Нещата във фирмата вървяха гладко като добре смазана машина, както го уверяваше Марта, всеки от началниците на отдели си движеше умело работата и не чакаше да го подбутва някой. Парите постъпваха ту оттук, ту оттам, фирмата също плащаше ту тук, ту там, но една мисъл не даваше мира на Никола: как да действа с новия „партньор” Андрей Денисович, който хем му беше съдружник, хем беше главната цел за отмъщение заради смъртта на Димо Дражев. Първоначалната идея да го заинтригуват и въвлечат в далаверата с чиповете изглежда отпаднаше, защото поне на Никола тази сделка му се понрави, тъй като щеше да ги направи безмерно богати, а мирисът на пари вече го беше заразил и той не можеше да си представи, че отново ще тръгне само с десет лева в джоба. Да бъдеш богат бе чудно хубаво, Бога ми, мислеше си Никола, и се чудеше на акъла на бай Иван, който бе готов да жертва богатството заради някакво отмъщение. Димо бе мъртъв и това е невъзвратимо. Ама пък можеше ли да строши хатъра на бай Иван?

Никола си тръгна час по-рано за голямо разочарование на Марта, която бе свикнала напоследък да я возят с кола до вкъщи. Искаше да поговори сериозно с бай Иван.

Вкъщи ги завари двамата с Манолчо Сладкия да си говорят. Всъщност говореше Манолчо:

- Веднъж в една африканска държава, няма да уточнявам коя, ми се наложи да посетя по служба висшия им държавен орган. Нещо като нашето Народно събрание. Води ме един черен, влизаме в представителна бяла сграда, а оттам ме пое друг черньо и ме вкара в една зала, в дъното на която десетина журналисти, предимно чужденци, стояха около една дупка в пода. От нея се носеше воня на мръсен канал, но това не караше хората да се разотидат. Напротив, всички се

натискаха да надзърнат в нея, но двама яки пазванти в бели шалвари и чалми, препасани със саби, пазеха около дупката, вероятно за да не падне някой вътре. Приблжих и видях, че дупката бе с диаметър около две педи, елипсовидна, а на половин метър по-надолу се виждаше неподвижна мръсна вода, в която плуваха нечистотии.

По едно време откъм входа на залата се зададе забързана пълна чернокожа дама, издокарана по тяхната последна мода. Явно бе закъсняла за пленарното заседание депутатка. Дамата се усмихна приветливо на журналистите и дори помахаше с ръка на един-двама, кимна на охраната, после вдигна ръцете си нагоре и скочи в дупката. Ахнах от изненада, но случилото се не впечатли останалите, които с любопитство надничаха да видят какво ще се случи. Надзърнах и аз. Чух клокочещ шум като от изпразващ се мръсен канал и въпросната дама бе засмукана някъде надолу, но къде, не можеше да се види, защото помията отново бе заела мястото си.

Какво става, попитах изумен хората около мене. Защо никой не спря жената да скочи в този канал? „Вие май за пръв път идвате в Парламента? Това е официалният вход за народните представители. Така е от векове насам по древна традиция.” Но какво ще правят народните представители в тази дупка? Какво има там долу? Доколкото виждам – един мръсен канал. „Никой освен депутатите не е влизал, за да види и разкаже, а те са дали клетва да мълчат. Веднъж един колега журналист издебна пазачите и скочи в канала, но бе издърпан и изгонен от страната като персоне нон грата. Апропо, говори се, че долу в пленарната зала имало купчини пари – това всъщност било същевременно и държавната им хазна и всички постъпили в банката пари – долари или каквато и да е друга валута – се стоварвала с хиляди през специална шахта. Казват, че всеки депутат може да си вземе колкото си иска пари, но без да ги пъха в джобовете си или да ги държи в ръце. Затова минават през тази помия, та като се овъргаят в мръсотията, да полепнат по тях колкото може

повече пари. После се оттеглят и започват да отлепят парите от себе си и да си ги прибират. Как обаче излизат оттам и дали се къпят, перат и изсушават дрехите си, никой не знае, защото е държавна тайна. Казвали обаче, че парите не миришели.”

- Е, Манолчо, ти се оля – засмя се бай Иван. – Какво искаш да ми кажеш с тази притча? Че политиката е мръсна работа и че депутатите влизат в Парламента за пари ли?

- Каква притча! Казвам самата истина – с очите си го видях! – възрази Манол.

- Хайде, хайде – знам ти приказките. Кажи, Никола, какво е станало, че се връщаш по-рано и без Мартичка?

- Трябва да поговорим по един важен въпрос – погледна Никола към госта и Манолчо съобразително си тръгна, бързайки да не закъснее за вечерната ракия със салатка.

Никола седна срещу стареца, погледна го в сълзящите бледосинкави очи и рече:

- Трябва да обсъдим по-нататъшните си ходове спрямо Андрей Денисович. Както за чиповете, така и за мечтата му за вилно селище край морето. Аз му пуснах онази муха за голф игрището и той сега не ми дава мира – вече два пъти ми звъня по телефона. Искаше да му дам и твоя номер, но му казах, че не си добре със здравето.

- Хубаво си му казал. Не искам да му чувам гласа на този изрод. Какво да обсъждаме? Не искам да те забърквам в плановете си. Но не съм се отказал от мисълта си за мъст. Не, не искам да го убивам. Само чакам да се хване в капана. А щракне ли той, ела и гледай. Бай ти Иван е старо куче – властта ме научи на такива хитрости. Не ги ли владееш, изгубен си. Аз затова оцелях – защото знаех как да залагам капани и как да се пазя от тях. Това трябва да научиш един ден и ти.

- Аз на твоето място бих му видял сметката. Директно.

- Ами после? Кръвта иска кръв. Вендата. А тя няма свършек. Как мислиш да живееш след това? Във вечен страх?

ОТНОВО СЪМ АЗ, АНДРЕЙ ДЕНИСОВИЧ

Вече втора седмица съм в София. За първи път оставам толкова дълго в тази страна и започнах да се опасявам, че все повече взе да ми харесва. Вчера отидохме с В.В., директора на софийския ни клон, до Черноморието. Исках пак да видя местата над Слънчев бряг. Още щом погледнах нагоре към селото, видях на края на възвишението огромна красива сграда, кацнала като бял кораб на ръба на склона. Каква е тази постройка, преди я нямаше, попитах Владо, а той отвърна, не знам, ще трябва да попитаме, ама сигурно ще е на някой големец. Питахме. „Това е вилата на господин другаря Иван Дражев.“ – отговориха ни селяните в кръчмата на Тонково.

Приблжихме до строежа. Беше почти завършен. Само няколко души пъплеха из градината и оформяха красиви цветни алеи и зелени площи. Голям плувен басейн с форма на бъбрек се синееше сред двора, а широка панорамна стълба се спущаше надолу по склона и стигаше чак до пътя за морето.

Изпреварил ме бе старият пес, помислих си, защото именно пред него бях споделил преди година мечтата си да построя тук резиденция, за да наблюдавам отгоре владенията си. И вилата беше построил, както аз му я бях описал – цялата в бяло, наподобяваща кораб, гордо да се извисява на края на хълма. „Това е свлачищна зона“ – беше промърморил тогава старият, но вероятно го бе казал от завист, защото, ето виж, тъкмо тук бе построил вилата си. На моето място!

Владо влезе в двора и попита един от работниците тук ли е собственикът. Не бил тук, но ей къде е техническият ръководител. Представихме му се двамата като приятели на г-н Дражев и той с охота ни разведе из новата сграда. Вътре беше почти окончателно завършена – просторно и светло, както на мене самия би ми харесало. Имах чувството, че тази

сграда е построена тъкмо за мене и не скрих от Владо желанието си да стане моя. „Може и да се съгласи старият да я продаде. Той няма вече наследници, освен някакъв брат в Калифорния, с когото не се имат, така че...” – отвърна Владо. Действуй тогава, казах му. Дължат ни четири милиона от запис на заповед, след като си приспаднем половината от капарото за чиповете. Готов съм да им ги опростя в замяна на вилата. При условие обаче, че уредят нещата с игрището за голф тук долу под нас.

„Вилата не се продава” – отговорило онова момче Никола Манев, когато В.В. поставил въпроса. „Помислете си – това са четири милиона евро – вилата не струва толкова, колкото и да е луксозна. Продават и повече нищо не ни дължите. На ваше място не бих се колебал” – казал В.В. „Тук не става изобщо въпрос за колебание. Бай Иван не продава вилата – това е последната мечта на живота му. Освен това той е поискал заем от една банка и парите ще ви бъдат върнати. В най-скоро време” – бил отговорът.

Честно казано, не вярвах, че ще откажат. Каквото и да беше вложил в този строеж, старият едва ли бе дал четири милиона за него. Явно искаше да ме уязви. Знаеше, че имах тази мечта и ми я бе отнел. Щом е така, зъб за зъб, око за око! Те не знаят кой е Андрей Денисович и на какво е способен. Когато реша нещо, никой не може да ме спре.

Върнах се в София и събрах екипа. Цяла седмица умувахме и крояхме планове. Трябваше ни свежа идея. Нещо трябваше да измислим. Тези тъпи провинциалисти трябваше да бъдат поставени на колене. И тогава измислихме: на другия ден отидохме с В.В. при кмета на село Тонково и му предложихме безвъзмездно петстотин хиляди лева за подмяна на канализацията на селото и преасфалтиране на улиците, ако уреди закупуването на нивите под селото за голф игрище и още десет хиляди безотчетни, ако ни осигури закупуването на подстъпа към вилата на Дражев. Така му ставахме съсед и за да влезе в мястото си, се налагаше да мине през моето. Или пък трябваше да прелита с хеликоптер.

БЯЛАТА ЗМИЯ

Помните ли бялата змия, която Марта бе уловила и пуснала в една кофа на балкона? Това съм аз. Живея в сънищата на хората, но най-често в съня на Марта. Ще се сети някой – но нали беше обещала нещо на Марта, защо не се е сбъднало? Помня, макар да съм сигурна, че повечето от вас са го забравили. Марта – също. Бях ѝ обещала, че скоро ще даде живот. Не съм забравила и често надничам от сънищата да видя дали тази нощ Никола е пак в стаята ѝ. Само толкова. Не съм воайорка и не обичам да надзъртам под юрганите на хората, но тук случаят е различен.

И ето една сутрин виждам Марта да се заглежда пред огледалото в набъбналите зърна на гърдите си, да ги опипва с недоумение и после – да се усмихва загадъчно. Не се сети за мене – това щях да разбера веднага, но на другия ден си направи тест.

След работа, както обикновено Никола я взе с колата и спряха в малкото кафене на крайморската алея, близо до къщата с номер 12. Пиха кафе, Никола гледаше Марта с погледа на влюбен за първи път мъж, а тя, след дълго колебание накрая каза: „Трябва да ти кажа нещо...” „Какво?” – разтревожен запита Никола, защото гласът на Марта прозвуча притеснено. „Бременна съм.”

И друг път съм виждала мъже, които научават, че ще стават бащи, така че не се изненадах от реакцията му. След първоначалното смайване последва доволна усмивка, после пресягане през малката масичка и кратка целувка по бузата. „Наистина ли? Сигурна ли си?” Марта кимаше с глава и нищо не отвърщаше. После вдигна очи и го погледна сияйна.

Няма повече да надзъртам в мислите ѝ, защото, както споменах, не съм воайорка, а това са много лични неща и дори на нас, белите змии, които живеем в човешките мечти и сънища не ни е позволено да споделяме.

Вечерта Никола пак легна при Марта, прегърна я както винаги много нежно и пошепна на ушенцето ѝ: „Искаш ли да се оженим?“ Марта обърна лице към него, сгуши се върху рамото му и май че заплака. Казвам „май че“, защото не посмях да надзърна по-отблизо.

В края на седмицата Никола натовари в багажника на Пикасото разни вкусни неща от големия хипермаркет в края на града и ги занесе вкъщи при родителите си. „Сготви нещо хубаво, мамо, както ти умееш. Утре вечер ще ви дойдем с Марта на гости.“

Няма да описвам чувствата на майката при вестта, че момчето ѝ вече е мъж и че ще обича друга жена повече от нея. Не само защото не искам, но и не мога – в сънищата на майката нямаше място за мене – през цялата нощ тя си спомняше за онова малко същество, което бе поела в ръце преди близо двайсет и пет години, което бе расло пред очите ѝ, проходило, проговорило, бе тръгнало с голямата чанта на училище, та чак до онзи тежък ден, когато бе научила, че пуши „трева“. Много плака тогава. За щастие Ники успя да се измъкне от тресавището. Може би това момиче му е помогнало – тя знаеше от сина си, че е много добра, умна и възпитана. Родителите ѝ били шивачи. Вече пенсионери.

Вечерта мина спокойно и тихо. Марта се чувстваше много неудобно, но майката я хареса от пръв поглед и през цялото време се стараеше да покаже благосклонното си отношение. Докато нарязваше печената пуйка в кухнята, Марта влезе да помогне, което ѝ направи много приятно впечатление. Поговориха си по женски – за рецепти за печено пиле и по някаква типична само за майките интуиция, тя долови, че Марта *не е сама*. Подаде ѝ кисела краставичка от буркана, в който Марта се бе вторачила, и тя я изхрупа с видимо удоволствие. „Кога ще се жените?“ – попита я направо. Марта трепна, но погледна възрастната жена в очите и отвърна тихо: „Не знам. Никола още не ми е казал.“ Майката я сгълча кротко: „Нима ще чакаш той да каже? Ти ще кажеш!“

КМЕТЪТ

Телефонът на бай Иван звънна. Кой ли се е сетил да ме потърси по това време, промърмори под носа си той и се надигна с пъшкане от канапето.

- Да! – троснато викна той в слушалката.

- Господин Дражев ли е?

- Да.

- Господин... другарю Дражев, обажда ви се Стоян Загорчев, кметът на Тонково, нали ме помните?

- Да – отвърна по-меко старецът.

- Трябва да се видим непременно – имам да ви съобща нещо много важно.

- Не може ли по телефона?

- Разговорът не е за телефон.

Тази парола му беше известна. Използваха я и преди, по негово време, когато искаха да си кажат нещо „по-така”.

- Добре. Ти ли ще дойдеш тук, или аз да дойда?

- Мога и аз да дойда, но по-добре да наминете вие.

Каква ще е тази конспирация, зачуди се старецът и позвъни на Никола.

Час по-късно двамата пътуваха към селото. Още откъм шосето зърнаха прекрасната бяла вила и бай Иван не успя да сдържи доволната усмивка.

- Значи нашият приятел украинеца иска да я купи? За четири милиона? Трябва да е полудял.

- Той не е украинец, а руснак.

- Все тая. Едно време не ги деляхме – украинец, руснак, все същото – граждани на Съветския съюз.

Преди да спрат пред кметството Дражев пожела да идат до строежа. Спряха до оградата, отвориха вратата от ковано желязо и влязоха. Нямаше никого – хората от градинарската фирма си бяха свършили работата – всичко беше както го беше пожелал – малко кичозно, но така го искаше той – по социалистически разкошно.

Вътре не влязоха, но обиколиха бавно постройката, за да се уверят, че вече не може да бъде наричана „строеж“, тъй като беше изцяло завършена. После отидоха при кмета. Той беше около петдесетгодишен, потомствен комунист, сега член на Социалистическата партия.

- Не може да ми се обърне езикът да ви нарека „господин“, другарю Дражев... – започна колебливо кметът и погледна нерешително към Никола.

- Давай направо. Всякак можеш да ме наричаш. Този момък е... моят най-доверен човек, от когото нямам тайни, така че казвай. Какво толкова се е случило?

Кметът му каза за предложението на В.В. от „Апогей“.

- И ти какво мислиш да правиш? – попита бай Иван.

- Не знам, другарю Дражев. За това ви се обадох. От една страна предложението за спонсорство идва тъкмо навреме – улиците и канализацията ни се нуждаят от ремонт, от друга страна не мога да го откажа, защото са го внесли официално и не мога да се правя, че не знам за него. От трета страна – не мога да ви направя „мръсно“, защото те искат да закупят и пространството зад вашия парцел и така да отрежат пътя ви към вилата.

- Как така ще ми отрежат пътя? Аз нямам ли право на достъп до вилата си? Да не съм птичка да прехвъркна?

- Какво да ви кажа – това не е регулирана зона и няма проектирани пътища. По същество това са частни земи, предназначени за ниви или градини. Ако един ден влязат в регулация, добре, но ще трябва да ги предложим за вилна зона, а това едва ли ще стане, защото ги водят свлачище. Аз дори се чудя как на вас ви разрешиха строеж толкова близо до склона.

- Е, разрешиха ми. Опасност, както виждаш, няма. Вилата си стои и не мърда. Слушай сега какво ще направим – каза по-тихо Иван Дражев, кметът наклони глава към него и двамата си поговориха.

ВКЪЩИ И ПАК ГОШО ЛУДИЯ

- Ти какво още чакаш, ами не си предложил на Марта да се ожените? – притисна един ден майката Никола.

- Защо му е да си слага сам главата на дръвника? – обади се баща му. – Малък е още.

- Малък, малък, ама хич не е. Скоро ще направи двайсет и пет. Пък и внучето е на път.

- Ти откъде знаеш?

- Аз всичко знам?

- А аз защо не знам? Да не съм деветата дупка на кавала? Като съм без работа, да не ме е мачкал трамвай! Вярно ли е?

- Да, татко, така е. Марта е бременна. Отскоро. До месец-два ще се оженим. И да не беше бебето, пак щях да се ожения за нея, защото е прекрасно момиче.

- Хм, момиче. Чухме, че живяла с някакъв...

- Стига си говорил глупости! И ти преди да се оженим ходеше с една... Пепа ли, как беше. Даже спеше у тях.

Бащата млъкна и повече не се обади.

Като излизаше след този не особено приятен разговор от дома на родителите си, Никола видя Гошо Лудия да го чака отвън до колата. Бръкна по навик в джоба си за някой лев, но Гошо замахаше с ръце, измуча нещо нечленоразделно и го замъкна към тяхната къща.

Никола бе влизал в къщата им преди три години. Беше студент в първи курс, когато през зимната ваканция майката на Гошо го помоли да види мъжа й, че бил много болен. Баща му лежеше в тъмната, миришеща на спарено стаичка и умираше. Имаше рак на белия дроб. Цял живот бе работил като хамалин в пристанището и там, от прахоляците бе хванал рака, ама и много пушеше. По четири кутии дневно.

Сега родителите на Гошо се бяха преселили в друг един, може би по-добър свят, но обстановката в къщата бе същата – бедна и задушаваша. Гошо обаче го замъкна към

малката барачка, залепена до къщичката. Отвори един стар шкаф, размести старите чинии, откачи с несръчни движения дъното на витринката и зад него се появи тайник, пълен с жълтеникави пакети, облепени с тиксо. Бяха поне десетина.

- Откъде имаш това нещо! – шепнешком каза Никола, а Гошо само мучеше и сочеше навън към ъгъла. – Кой ти го даде, Джордана ли?

Гошо закима усилено, после сложи размаханата си ръка на челото и зарева като магаре.

- Недей, недей плака, ще уредя нещата. Още сега отивам при Джордана. Стига да го сваря въщи.

Гошо закима отново, което значеше, че Джордана си е въщи. Никола закачи криво-ляво капака на тайника и тръгна решително към кооперацията на ъгъла. Джордана вече се бе нанесъл в новия си апартамент, обкован с бронирана входна врата, и след позвъняването отвътре са зачу бесен кучешки лай. Джордана отвори, отпърво не можа да познае посетителя си, после се вгледа в лицето му, след туй в елегантния му костюм, ухили се и го покани да влезе.

Кучето подуши напористо чатала му, после легна на хладния теракотен под и затихна. Никола влезе след стопанина и бе смаян от изобилието на разкошни технически джаджи – огромен плазмен телевизор, видеоуредба с домашно кино и какво ли не още.

- Какво ще искаш – попита угоднически Джордана – жълтичко или беличко? Чух, че си станал баровец – значи беличко. Имам първокачествено. Такова не си опитвал.

- Не ползвам такива работи вече. Слушай, искам да ме разбереш много ясно. Още сега отиваш и си прибираш дрогата от Гошо Лудия. До един час да я няма и ако още веднъж разбере, че го ползваш като ятак, ще ти пратя онези, дето набиха канчето на Цеко Кривия, а сетне го вкараха и в пандиза. Капиш? Още сега мога да го направя, но си комшия и не искам да действам брутално, без да те предупредя. Но ти заявявам най-категорично, че ако не си вдигнеш стоката от

Гошовата барака и не го оставиш на мира, ще те пратя в разход. Ясен ли съм?

- Ясно ми е, но още не мога да разбера ти от кои си. От Сашо от Несебър ли, или от софиянци. Голям туз си станал.

- Няма значение от кои съм. Фактът, че открих скривалището ти у Гошо, означава, че съм в час с далаверите ти. И ти препоръчвам да се преориентираш към друг бизнес. Този е много ветровит. Може да те отвее. Разбираш ли ме?

- Какво друго бе, брато? Опитах с крадени коли – за малко да ме набутат – издадоха ме хората на Капота – едвам се откачих. Шарих десет бона сухо. Какво предлагаш? Дай да бачкам за тебе. Ти в кой бранш си, май си в тънкия? Онзи ден те видях с една страхотна мадама...

- Работата ми е съвсем легална. Управител на фирма съм. Нямам работа за тебе. Ти всъщност какво друго умееш, освен да продаваш дрога?

Джордана се замисли.

- Ми, кво да ти кая, брато. В даскалото получих разряд за оператор на машина за лимонада и кока-кола, ама закриха фабриката. Кво друго мога... Да се бия мога и много нося на бой. Ако ти трябва охрана, обади се. Глей кви мускули имам. И по-верен човек от мене няма да намериш. Честно да ти кажа, и на мене ми се иска да оставя дрогата, защото работата стана много опасна. А и много станахме маймуните на този клон и един ден ще се счупи.

- Ще помисля по този въпрос и ако реша да си взема охрана, ще те светна.

- Окей, бро! – тупна го Джордана по рамото и Никола тутакси установи, че ръката му тежеше поне един пуд.

До колата го чакаше Гошо Лудия. Ники го успокои, потупа го дружески по гърба, бръкна в джоба си и му даде първата банкнота, която напипа. Гошо се ухили криво и отиде да си купи цигари, защото не бе пушил от десет минути.

ОФЕРТАТА

Преди да замине за Киев Андрей Денисович реши да направи последен опит да купи вилата на Дражев. Докато В.В. звънеше на Никола Манев, Андрей Денисович седеше, потънал до уши в удобния фотьойл, и пушеше. В.В. говореше:

- Банката не ви отпуска кредит, докато не ни върнете заема? Правилно са ви казали. Никой не дава заеми на некоректни длъжници. Иван Дражев е решил да продава? – възкликна В.В. – Добре, господин Манев, ако уредите сделката, имате от нас комисиона десет хиляди. Евро, разбира се. Пратете ни официална оферта и ще ви опростим четирите милиона от заема. Няма да се бавим.

- Какво става – попита Андрей Денисович, който не разбираше добре български, особено когато се говори бързо.

- Готово! Вилата е ваша!

- Сериозно ли говорите? – надигна се руснакът. – Как успяхте да го склоните?

- Вероятно са разбрали за намеренията ни да ги блокираме. Тактиката ни се оказа успешна.

- Отлично! Сега вече мога спокойно да замина за Киев. Другия месец ще дойда със семейството да се порадваме на придобивката си. А ти уреди по-скоро формалностите!

- Готово. Ще купят вилата – каза същата вечер Никола на бай Иван. – Не ми е ясно обаче защо така внезапно склони да я продадеш. Само защото са решили да закупят подстъпа към вилата ли? Това може да е само блъф!

Бай Иван се подсмихна:

- Опитай се сам да си отговориш. И ми представи план за действие оттук нататък. Как виждаш нещата.

- Не сме решили нищо за сделката с чиповете. Наредил бях на Пенчо, системния организатор, да разгледа подробно подарения от Китаеца таблет и да си каже мнението. Тази

сутрин ми докладва, че забелязал нещо много странно – дублиране на наночиповете с някакви други. Когато решил да разгледа под лупа единия от наночиповете, той се отлепил, а устройството продължило да работи. Не можел да си обясни как става тази работа. Тогава махнал всички наночипове, които успял да открие, но уредът пак работел. Смята, че това е някакъв камуфлаж, но какъв, не можел да каже. Счита дори, че е възможно тези уж наночипове съвсем да не са такива, а просто някаква имитация. Китаеца изглежда се е подсигурил срещу евентуална кражба на продукта.

- Не ми харесва тази работа – промърмори бай Иван. – Аз цял живот съм минал без таблетки, не мога да разбера за какво чак толкова са ви необходими. Защо трябва да носиш компютър в джоба си, като можеш да си го държиш вкъщи. Това ми прилича повече на гевезелък.

- Не е така. Знаеш ли младите как са се запалили по тези таблетки? Купуват като не видели. Но все пак са доста обемисти и не съвсем удобни за носене. Минималният им размер не е проблем, но го ограничава дисплеят. А те са го решили по много оригинален начин – чрез плъзгащи се настрани и нагоре допълнителни панели. При това така са припаснати, че снадката не личи. Ако нещата се развият добре, няма да е разумно да се отказваме от сделката – това би ни направило невероятно богати. Надушвам големите пари! Става дума за милиарди, бай Иване!

- Тебе май миризмата на пари те е замаяла. Това не е много хубаво. Парите не са всичко. Има и по-важни неща.

- Кое? Здравето, ще кажеш вероятно? Или щастieto?

- Не. Властта.

Никола се замисли. За това не се бе досетил.

- Властта идва с парите – отвърна той.

- Грещиш. Парите идват с властта. И те не са цел, а средство. Средство да властваш над другите. Няма по-сладко чувство да усещаш как ти си всичко, а другите наоколо – нищо. Когато го усетиш, тогава ще си истински богат.

МЪТНА ИСТОРИЯ

В автобуса Бургас-Царево пътуваше мъж на средна възраст. Носеше черно кожено яке от агнешка напа „Tailor & Son” с цип, горница анцуг „Adidas” и дънки „Texas”, а на краката си бе обул бели маратонки „Runners”. Ако не беше забранено пушенето в автобуса, щеше да извади кутия цигари синьо „Marlboro”.

Мъжът отиваше да намери Спиро – сондьора-багерист, който, според както направи проучванията си, пробивал дупки в един къмпинг по Южното Черноморие. Повече от месец бе минал, откакто започна да го дири, но ето че го издири. Къмпингът още не беше отворил, въпреки че курортисти вече имаше. Причината бе, че от ХЕИ (или РЗИ, както сега го наричат) не искаха да издадат разрешително за ползването му, тъй като помийната яма на тоалетната се била препълнила, а фекалната в градчето се бе повредила. Арендаторът на плажа бе пресметнал, че ще му бъде по-изгодно да плати да му пробият нова дупка за помийна яма, отколкото да чака да поправят фекалната.

За целта арендаторът бе наел Спиро Сондьора, който сложи на сондата най-голямата корона, с която разполагаше, така че дупката щеше да има диаметър половин метър. Почвата бе мека, глинеата и скоро сондата стигна десетия метър. „Давай още пет!” – нареди арендаторът, защото не му се искаше често да чисти дупката и Спиро се съгласи, защото вземаше пари на метър.

Спиро беше извадил сондата от дупката и надзърташе в нея, защото долу бе избила вода, тъй като според пресмятанията му вече бе под морското равнище. В този момент някой дойде и застана зад гърба му. Спиро се обърна и видя мъж на средна възраст с черно кожено яке от агнешка напа „Tailor & Son” с цип, анцуг „Adidas” и дънки „Texas”, а на краката – бели маратонки „Runners”. Беше извадил кутия цигари синьо „Marlboro” и се канеше да запали. „Този ще е

някой виладжия от околните и ще иска да му пробивам сонда на вилата” – помисли си Спиро, и за да си вдигне цената, се направи на много зает. Мъжът обаче не си тръгваше, а чакаше Спиро да му обърне внимание, но Спиро не го забелязваше.

Мъжът с маратонките надзърна в дупката и попита:

- Май се появи вода долу, а? Колко е дълбоко?

- Петнайсет метра. Защо питаш?

- Чудя се, ако падне човек вътре как ще излезе, ако не се претрепе.

- Никак. Трябва да му пуснат въже и да го издърпат – отвърна Спиро и се загледа в мъжа. Той обаче още не бе споменал защо бе дошъл. „От този баро ще измъкна поне по хилядарка на метър” – помисли си със задоволство той. Мъжът обаче млчеше и нищо не казваше. Спиро се заинати и реши да чака онзи пръв да проговори – клиент се работи на легло – знаеше той девиза на частните занаятчии.

- Познаваме ли се отнякъде? – не издържа Спиро и попита. Струваше му се, че сякаш бе виждал този мъж. Белите маратонки поклати глава. – Да си служил войник в Звездец? Да си плавал с „Океански риболов”? Да си бачкал в Коми?

- Не съм. Занимавам се с иманярство. Купувам стари пари. Да си намерил някои като дълбаеш тук-там?

Спиро се вкамени. Този му заприлича на кука – сигурно е научил за онези златни монети, дето бе продал на един нумизмат в Бургас и е дошъл да го арестува.

- Не съм намерил. Защо? – почти се разтрепери Спиро.

- Защото аз чух друго. Знаеш ли колко години ти се полагат за незаконна търговия с антики? От 5 до 10. А за утежняващи обстоятелства – например опит за убийство – до 15 години. А за убийство – от 20 до живот. Ако пък е с особена жестокост – до живот без право на замяна.

- Какво искаш от мене – уплаши се не на шега Спиро.

- Ръцете отзад! – рече строго мъжът, извади широко кафяво тиксо и омота китките му с няколко ката. После

откъсна със зъби късо парче и го залепи върху устата му. С удар зад коленете го събори на земята и омота и глезените.

Спиро замуча от ужас, огледа се за помощ, но в този следобед наоколо нямаше никого. Белите маратонки свали едно дълго въже, окачено на камиона-сонда, завърза го през чатала и под мишниците на Спиро и го завлече към дупката. С разширени от ужас очи Спиро замуча още по-силно, но гласът му едва ли бе чул от някого. Замята се неистово, но мъжът вече го бе довлякъл до дупката и започна бавно да го спуска вътре. Лактите на Спиро опираха в стените на сондажа, но това не бе достатъчно да спре спускането. На три метра дълбочина глинестата почва стана хлъзгава и мъжът горе едва удържаше въжето. Накрая Спиро стигна дъното и с ужас установи, че водата беше до коляно. „Ами ако се покачи? – помисли си той. – И дано този не изтърве края на въжето, че сетне как ще ме изтегли?“ – мина му през ума, защото още не подозираше, че онзи горе няма такова намерение.

Мъжът с маратонките помисли малко, после милозливо завърза края на въжето за едно храстче до сондажа. След туй избута един празен варел, който стоеше наблизко, и го настани върху дупката.

- Кога ще бъде готова новата тоалетна, шефе? – попитаха неколцина курортисти, появили се изневиделица.

- Скоро – отвърна мъжът с маратонките.

- Сякаш се чува нещо оттам – посочи един от тях към дупката. – Някакво мучене....

- Това е ехо от морските вълни – обясни мъжът.

Три дни по-късно арендаторът отиде да види какво става със сондажа. Сондьорът го нямаше, но чу, че откъм дупката се носят странни стенания. Повика хора и изтеглиха въжето. На края му бе завързан сондьора Спиро, мокър до кръста, премръзнал и уплашен до смърт.

„Беше един с бели маратонки – успя да пошепне той. – И все пак съм му благодарен, защото каза на курортистите, че клозетът не е готов още за ползване. Зашото иначе...”

СДЕЛКИ

Идва един ден при мене Марта и ми казва:

- От „Апогей” са отменили иска си по онзи запис на заповед. Знаеш ли нещо по този въпрос?

- Знам. Бай Иван им продаде вилата в Тонково в замяна.

- За четири милиона!

- Толкова давах. А вилата си я биваше. Тъкмо се канех някой ден да те закарам да я видиш. Направо е разкош!

- Защо така внезапно реши да я продаде?

Повдигнах рамене.

- Как може да не знаеш, нали си уж шеф тук?

- Не ми каза. Днес обаче ще го попитам пак.

Същият ден след работа:

- Бай Иване, ония опростиха дълга ни от четири милиона в замяна на вилата. Ще ми кажеш ли сега каква е тази работа?

- Не ти трябва да знаеш. Това си е моя сделка и аз ще си я водя. Днес доведоха нотариус и вече подписахме договора. Между другото, баща ти намери ли си работа? Не? Питай го иска ли да стане пазач на вилата. Докарай го тук да поговорим. Чух, че наоколо циганите разбиват и грабят вили.

Час по-късно:

- Не искам да работя за този комуния. Те ни оставиха без работа – отговори ядосан баща ми.

- Иди бе, Данчо, не виждаш ли, че едва караме. Няма все Никола да ни храни. Пък и нали беше готов на всякаква работа, и за пазач беше съгласен – обади се майка ми.

- Къде е тази вила? – попита той. – Денонощно ли е?

- В Тонково. Май е денонощно, но плаща добре.

Минути по-късно пътувахме с Пикасото към улица „Крайморска” 12. Баща ми се въртеше със задоволство на меката седалка на френския миниван и накрая промърмори:

- Не вярвах, че някой ден ще се возя на такава кола. Свикнал бях с моя Москвич. Но тази ми изглежда по-добра.

Запознах стария с баща ми и се канех да седна на фотьойла срещу тях, когато Марта ми звънна по телефона. Извиних се и излязох, и когато свърших, видях, че баща ми и бай Иван излязоха от хола, здрависаха се усмихнати и тръгнах да водя баща ми към къщи. По пътя той беше подчертано оживен и въодушевен:

- Дражев ми предложи денонощна работа като пазач на вилата. С командировъчни за храна. Работата е временна, докато се нанесе собственикът. Така се разбрахме. Но ще плати добре, а после ще ме остави на работа като охранител във фирмата. С твърда заплата. Е, не е като миньорската, но е пет пъти повече от помощите за безработен.

- Мама ще се съгласи ли да остане сама?

- Дражев каза, че мога да взема и нея, ако искам. Ще спим в стаята на охраната. Даде ми и петстотин лева аванс.

Час по-късно Тошо Кафата, който по време на строежа на вилата взеше материали със самосвала си, а сега бе на щат като шофьор при нас, се качи на камиона и се нагани да тръгне нанякъде.

- Къде бе, Тодоре? – викнах през прозореца.

- Бай Иван ме вика.

Това ме хвърли в почуда. Какви ги гласеше бай Иван, че не ми казваше нищо? Защо му бе нужен Тодор? Попитах Гошо Сербеза, началника на охраната, но и той не знаеше.

Извиках Марта да я питам дали банката вече ни е отпуснала заем, след като фактически се бяхме разплатили с „Апогей”. Искях да изплатим вноската си на Китаеца и да се сдобием най-сетне с лиценза за въпросните наночипове. Искях да видя и Марта – напоследък се беше разхубавила – понапълняла и с наедрили гърди, а не както преди – кльощава и тъничка. Вървеше и сияеше. Чудо!

Какво ли не прави любовта!

ТОВА СЪМ ПАК АЗ, ТОШО КАФАЛИЕВ

„И така, Тодоре – каза ми бай Иван в края на разговора, – утре рано ще идеш първо да натовариш онова, за което говорихме, и накрая ще вземеш от този адрес господин Йордан Манев, за да го закараш до вилата в Тонково. Постъпва като пазач там. И няма да разправяш никому нищо за разговора ни! Работата е поверителна. Ясно ли е?”

Ясно, казах му и взех стоте лева да заредя гориво, че резервоарът на самосвала бе почти празен. Натоварих два кубика и половина пясък и торба цимент, после спрях пред склада за пакетите. Натоварихме ги отзад в каросерията.

Отидох да взема въпросния господин. Беше едър и леко накуцваше с единия крак. Носеше голяма чанта. После тръгнахме към Тонково.

Като стигнахме там с Йордан, както се казваше пазачът, свалихме пакетите и цимента, после той тръгна към селото да си купи няколко бири. Ама щял да почака, докато хубаво се изстуди във фризера, защото я обичал ледена. Нека да чака. През това време аз си свърших работата, за която бях дошъл. После изсипах пясъка на две еднакви купчини до дупките на сондите и започнах да ги пълня.

След малко Йордан дойде, помогна ми да запълним дупките, после отвори една бутилка и ми я подаде, но аз отказах, защото когато карам, не пия даже и бира. А той, като отпиваше сегиз-тогиз по някоя глътка, бавно взе да обикаля около постройката, като кимаше одобрително.

- Глей ти, глей ти! Ц-ц-ц-ц! Какво нещо е направил само! С много пари всичко става.

- За два месеца я построихме. Аз карах с камиона материали, а една бригада строители, докарани чак от не знам къде, бачкаха от тъмно до тъмно и ето я – хубава като кукла – рекох гордо. А парцела аз му го продадох – наследство ми бе.

- Хубава, хубава, ама защо я построил баш тука на края на баира.

- Не знам. Една професорка му беше архитектка и тя щеше да му каже, ако имаше някаква опасност. Виж отпред какви колони е забил в склона да държат терасата.

Йордан нищо не отговори, а седна на стъпалата и отвори и втората бира. Когато почти я преполови, ме погледна и каза:

- Назначен съм за пазач тука – ще оставам и през нощта.

- Хубаво е решил бай Иван – рекох. – Защото, ако надушат мангалите, ще я ограбят за една нощ.

- Разбрах, че има съвременни, електронни заключалки.

- Като те бие парата, лесно е да строиш и да слагаш всичко най-модерно. А ние, фукарите, бачкаме за едната заплата. Добре поне, че плаща добри пари. На тебе колко ще ти плаща? – попитах.

- Достатъчно – отговори Йордан и отпи отново от бирата.

Отворих торбата с цимент и го разбърках с пясъка.

- За какво ти е този цимент? Всичко тука е завършено. Само ще изпоцапаме тревичката – рече Йордан.

- Не приказвай, ами донеси две кофи вода от чешмата. Трябва да затапим дупките. Да не влиза вътре вода.

- Че защо с цимент? Пясъкът не стига ли? Или с пръст?

- Не е достатъчно. Пропуска вода, а тя ще наводнява основата и може да избие влага по стените. Чакахме да излезе вода от сондите, ама не излезе. Затова сега ги запълваме.

- За да излезе вода, трябва да се стигне до водоносен слой, а отдолу да има глинест. Да задържа водата – каза той.

- Ти да не си сондьор?

- Не, миньор бях – отвърна Йордан. – В мина „Росен”. Ама я закриха, че не била рентабилна.

- Така ли? И аз бях миньор едно време. В мина „Върли бряг”. Бомбаджия. Много ме бива в тези работи... Само дето сега никой не ме търси за нищо.

ЛЯТО

Лято е и Андрей Денисович с цялото си домочадие – той, жена му и двете им деца кацнаха със самолет на бургаското летище. Да ги посрещне дойде лично В.В. от централния офис в София. Първоначално се настаниха в хотел в Слънчев бряг, защото вилата не беше още обзаведена. Въпреки това съпругата Наталия Георгиевна бе донесла със себе си някои дреболийки, които по нейна преценка щяха да паснат идеално на новата им придобивка край морето.

Като пуснаха децата – вече на дванайсет и на петнайсет години – да се пекат на плажа, тримата – В.В., Андрей Денисович и съпругата му тръгнаха с нетърпение към вилата в Тонково. Още от шосето Андрей Денисович посочи голямата бяла постройка на самия край на възвишението и каза важно:

- Виждаш ли там горе онзи голям бял кораб? Това е тя, нашата вила.

- Вярно ли говориш, Андрюша? Нима е толкова голяма! Ами че това е направо палат! – извика вдъхновена Наталия Георгиевна, пресегна се и целуна съпруга си по бузата. – Благодаря ти, драги, ти ме направи истински щастлива!

Вече горе, пред голямата ограда с масивна врата от ковано желязо, тя слезе сияйна от колата, отметна с трепет тежкото мандало и влезе тържествено в прекрасно подредения и озеленен двор. След нея с доволна усмивка пристъпи благоговейно Андрей Денисович, а накрая с две големи чанти в ръце вървеше В.В.

В този миг се отвори вратата на една от пристройките и оттам излезе едър, едва-едва накуцващ мъж и строго извика:

- Кои сте вие? Това е частна собственост и влизането е забранено!

Намеси се В.В. и нещата бързо бяха изяснени.

- Нима вече и пазач имаме? – кудкудакаше наоколо Наталия Георгиевна. – Андрюша, ти си невероятен!

Пазачът отключи вилата и новите собственици влязоха. Облѣхна ги миризма на прясна боя и на чисто. Вносните теракотени подови настилки и латексови стени сияеха в прекрасни свежи тонове, а широките и светли пространства направо смаяха посетителите. През цялото време домакинята (каквато Наталия Георгиевна несъмнено се чувстваше) сочеше ту насам, ту натам и каканижеше:

- Ето, Андрюша, там ще сложим софа и мраморна масичка за кафе. С позлатен обков. И три табуретки от светла кожа. А ето там ще бъде телевизорът. Искам огромен – плазма... И във всяка стая ще сложим по една плазма, нали така, Андрюша? Колко стаи има? Над двайсет! Отлично. Ще превърна този дом в дворец, та всички да ни завиждат.

Зад тях В.В. вървеше и записваше всичко, което Наталия Георгиевна казваше, защото той трябваше да поръча доставките. Отзад мрачно се влачеше Йордан, който се чудеше дали има още работа тук и дали да не си ходи.

Като приключиха огледа на новия си имот, двамата собственици и В.В. се качиха в колата и потеглиха. На Йордан нищо не казаха – все едно, че не съществуваше.

На връщане Андрей Денисович каза на В.В. да спре пред кметството. Завариха кмета да си пие кафето. В.В. го уведоми, че руснакът вече е новият собственик на вилата и попита докъде са стигнали нещата с голф игрището. За подстъпа към вилата не стана въпрос, макар че Андрей Денисович възнамеряваше да го купи, за да не се нанесе там някой навлек и да му създава после неприятности.

Кметът Загорчев доизпи кафето си, събърчи тъжно вежди и като гледаше малко встрани, каза изтежко:

- Вижте какво, господа. Вие не преведохте обещаната сума и голф игрището е вече продадено. И подстъпа към вилата също. Съжалявам много, ама сте закъснели.

- Кой ги е купил? – подскочи Андрей Денисович.

- Господин Иван Дражев.

БЕСЕН

Андрей Денисович беше бесен. Никой досега не му бе нанасял такава обида – да го цака със собствените му козове и то така коварно! Вървеше като разярен звяр напред-назад в кабинета на В.В. в софийския офис и ругаеше цветисто, както само руснаците умеят.

Наталия Георгиевна седеше посърнала на канапето и се чудеше какво чак толкова е станало – ще прекарат едно пътче покрай стръмнината и пак ще стигнат до вилата си.

- Ама ти не разбираш ли, Наташа, че той ни се подиграва! Подиграва се с мен, разбираш ли? Един нищо и никакъв български хитрец иска да прекара мен, Андрей Денисович, дето у нас треперят само като чуят името ми!

В.В. седеше като на тръни и не смееше да се обади, защото сам бе предложил идеята да отрежат пътя на Дражев към вилата. И какво? С нашите камъни по нашата глава! Че и десет хиляди евро комисиона броехме на онзи Манев.

- Наталия Георгиевна е права, Андрей Денисович, ще поискаме от кметството да закупим една ивица покрай дерето за прокарване на път... – обади се плахо по едно време той.

- Няма да стане! Той е купил и дерето, бъди сигурен, само и само да не можем да стигнем до вилата. Това е отмъщение, не разбираш ли? Той не напразно ни я продаде. И дали не е заради смъртта на сина му? Той вероятно се е досетил...

- Какво се е случило със сина му? – попита нервно Наташа. – Да не би да сте замесени в нещо такова? Андрей! Погледни ме! Не ми казвай, че имаш нещо общо с това!

- Успокой се, успокой се, скъпа! Разбира се, че нямам. Синът му почина преди няколко месеца на един карибски остров и старецът може би си е помислил, че аз... че ние...

- Защо да си мисли такова нещо? Какво общо имаме ние с това? Всеки може да почине на някакъв остров!

- Така е, разбира се, но синът му ни дължеше голяма сума, а се оказа, че документът за нея е бил фалшифициран. Така че старият може да си е помислил, че...

- Андрей! Ти ми обеща, че повече няма да се занимаваш с такива неща! Помниш ли какво ми обеща? Помниш ли! – почти крещеше Наталия Георгиевна. После заплака.

Андрей Денисович кимна на В.В., той стана и внимателно изведе хлипащата Наталия в съседната стая и я настави да полегне на канапето. После се върна в кабинета.

Андрей Денисович се бе поуспокоил, пушеше цигара, облегнал се на фотьойла, и усилено размишляваше.

- Трябва да измислим нещо. Трябва да измислим! Сядай, Влад, сядай и мисли! Ако трябва, събери пак целия си екип и сядайте да мислим! Както измислихте тази тъпа идея да му отрежем пътя към вилата. И сами се хванахме в капана.

В.В. се обади на секретарката да събере управителния съвет по спешност. След минути всички бяха налице.

- Да се опитваме да спасим положението с вилата ми се струва кауза пердута – каза юристът, едно младо, но оправно момче. – Трябва да ударим другаде – на съвсем неочаквано място. Все пак не ми го побира умът – да продаде такава разкошна вила, както вие казвате, само за да ви отреже после пътя към нея! Звучи ми невероятно. Тук има нещо друго.

- Да видим къде другаде можем да ги притиснем – обади се финансистът. – Дали не можем да анулираме договора за покупката на вилата? Или пък да я продадем.

- Как да го анулираме? Договорът го изготвихме ние и се постаряхме да бъде перфектен. Все пак нека го прегледаме още веднъж – може пък да открием някаква вратичка. Да знаехме, щяхме да допуснем някоя „неволна” грешница, както направиха те със записа на заповед. А да я продадем? За 4 милиона евро? Абсурд!

- Имам идея – обяви внезапно Андрей Денисович.

Всички млъкнаха и погледнаха към боса. Тънка усмивка се бе изписала на бледото му продълговато лице.

КИТАЕЦА

Аз съм Китаец. Досега не съм вземал думата, но виждам, че трябва да се намеся в повествованието, защото моята роля се очертава да бъде една от ключовите. Защото аз притежавам НАНОЧИПА.

Всъщност аз не съм китаец. Чистокръвен българин съм. Живея от двайсет години в Страната на неограничените възможности, и понеже съм талантлив, успях да натрупам не само огромни знания, но и много пари. Когато напуснах България, бях двайсет и две годишен. Следвах трети курс електроника във Висшия машинно-електротехнически институт „Ленин” в София – тъй наречения „МЕИ” – един от елитните институти на България. Тогава комунизмът се срина, ние висяхме по дърветата на булевард „Ленин” и викахме на митингите на СДС, но скоро след това видяхме, че нищо не се случва и всеки хукна накъдето му видят очите.

Аз се озовах в Силиконовата долина. Първоначално работех в една малка фирма като програмист, но скоро видяха какво мога и постепенно се издигнах. Като събрах достатъчно пари продължих образованието си по електроника. Там попаднах случайно на идеята за свръхтънките и свръхмалки електронни елементи. Две години четях и разглеждах различни статии и проучвах схеми, докато ми дойде гениална идея – свръхтънка електропроводима материя – идеалната основа за всеки микрочип. Само че аз работех на нано ниво – с атоми и молекули. Моите материали бяха тънки колкото няколко атома и заемаха също толкова малко пространство.

Тогава ми излезе прякора Китаец, защото все ги давах за пример като народ, непрекъснато стремящ се към нови познания и авангардни технологии. Понеже имам леко монголоидна физиономия (понякога срещана и сред българите), пуснах мълвата, че имам китайска жилка и така прякорът и произходът ми бяха приети като еквивалентни.

Всъщност в Щатите никой не те пита какъв си, а гледа какво можеш. А аз можех много. Учудвах се на обикновените американци, повечето от които невероятно ограничени хора, които не се интересуваха дори кой е президентът им. (А и за какво ли им беше нужно?). С тях конкуренция няхах. Конкуренти ми бяха източните народи. Изпитвах огромен респект от тях и уважение към древната им култура, докато не научих за бактрите – предшествениците на българите. Те са били най-великата империя в древността, много преди старите азиатски империи.

Самочувствието ми нарасна, разбрах, че имам потенциал, но Америка стана тясна за моите амбиции. Тогава станах космополит – гражданин на Земята. Заживях в Хонконг, създадох своя фирма, взех при себе си умни и можещи хора, защото можех да преценя кой колко умее. Понякога неизвестни хора носеха в себе си невероятен капацитет, и въпрос на усет беше да ги оцениш и им дадеш шанс да се изявят. Скоро успяхме не само да създадем уникалния наночип, а и да му осигурим мощна и непробиваема защита от нежелани домогвания на недобросъвестни партньори.

Руснакът си мисли, че не разбрах кой е – не ми беше нужно да чуя езика му – достатъчно беше да видя арогантната му физиономия. Неговият човек в София Владислав Велинов е просто момче – спортистче, което бе попаднало случайно във водовъртежа на събитията. Виж, онова бургазлийче Никола ме впечатли с будния си усет за хората, макар да е още много млад. А компютърният му специалист бе много добър – дори се опасявам, че може да стане опасен за мен при определени обстоятелства.

Днес получих неочаквана оферта от Андрей Денисович – предлага да плати всичките двайсет милиона евро и сам да купи патента за наночипа, елиминирайки българите. Дали да му повярвам? Инстинктът ми пошепва, че не са му чисти намеренията, но и аз не съм вчерашен – дай пък да опитам!

ПАРИТЕ В БАНКАТА

Ние сме парите в банката. Ако си представяте купчина от пачки с банкноти – лъжете се. Това е само една от формите ни на съществуване. В днешно време най-често сме просто листче хартия, а друг път – един електромагнитен сигнал, който прави някого по-богат, а другото – по-малко богат или направо беден. Днес пристигнахме в счетоводството на „Експект Инвест“ под формата на прикачен файл към имейл по електронната поща на Гугъл. Една счетоводителка ни принтира на хартия и даде листа на старшата счетоводителка, а тя го занесе зарадвана на шефа на фирмата.

- Най-после – каза той и се усмихна. – Сега можем да платим вноската на Китаеца.

- Не сме получили още банковата гаранция – възрази тя.

- Ще дойде. Апропо, днес получих запис за десет хиляди евро от Андрей Денисович. Отначало много се учудих, но после се сетих, че беше споменал за някаква комисиона, ако се реализира продажбата на вилата. Мислех, че се шегуват, но парите са факт. Как ще ги оползотворим?

Старшата счетоводителка помисли и каза:

- Най-добре ги обърни в кеш. Нека имаш винаги подръка пари в брой за спешни ситуации. Ще ги държим тук, в нашата каса в един малък бокс.

Така каза младата жена: „Ще ги държим“, което ме кара да мисля, че между тях има нещо. Нищо чудно – бяха си лика-прилика – и двамата млади и хубави...

Колкото до нас – явно това няма да бъде краят на странстванията ни – сега ще ни прашат при някакъв китаец. Добре – Азия е хубаво място за парите. Там те никога не спят, а прескачат от една банка в друга.

Не бяхме малко пари – шест милиона евро. С толкова човек можеше да си осигури живота за сто години, стига да умее да ни харчи, и особено – да инвестира. Защото ние,

парите, се размножаваме само когато сме в движение и преминаваме от една сделка в друга. Стоим ли на едно място, рано или късно се обезценяваме. А това за едни пари е много обидно. Понякога, за да не стане това, някои хора ни обръщат в злато, но то, вярно, че е лъскаво, е пък много тежко и неудобно за пренасяне.

Най-много обичаме да съществуваме обаче във виртуална форма – хем ни няма, хем си вършим работата. Нужно е само да се напише някаква банкова сметка, да се натисне един бутон на компютърната клавиатура, и ние прелитаме по Интернет хиляди километри, за да кацнем в някоя банка в нечия банкова сметка. Бързо и безпроблемно. Няма броене, подреждане в пачки, тъпчене в бронирани куфарчета, пренасяне в коли или в самолети, митнически проверки и накрая пак броене, придружено понякога и от пистолетни изстрели и дори от автоматични откоси.

Най-много време отнема предварителното уреждане на сделката – тогава стоим и чакаме в готовност да бъдем депортирани някъде. Ето, сега г-н Манев вдига телефона, набира дълъг номер, чува се учтив женски глас, иска да го свържат с г-н Китаеца, после чува плътния му глас и му казва, че след малко ще преведе вноската си за патента на наночиповете. „Вашият партньор, руснакът, вече изплати цялата вноска и сега е едноличен притежател на патента. Не ви ли уведоми? Предположих, че сте се отказали от сделката” – отговори г-н Китаеца. „Така ли? – отвърна изненадан г-н Манев. – Сега ще уточним нещата с него.”

После набра номера на някой си В.В. в София и го обвини, че с г-н Денисович действат много подло. А онзи му отговори: „Ами вашето с покупката на голф игрището и парцела зад вилата какво е? Не е ли също много подло?” „Война ли ни обявявате?” – запита Манев. „Вие я обявявате, не ние! И да върнеш комисионата от десет бона, ей, тарикат!” – извика в отговор В.В. Двата треснаха ядно телефоните.

ПАК БЕСЕН

Този път бесният съм аз, Никола. Една сделка бях на път да реализирам и онзи руснак ми я измъкна изпод носа! За какво бяха всичките тези усилия, всичките тези преговори с банката? За тоя, дето духа! Край на всичките мечти за богатство и власт. Какво да направя? Какво да направя?

Първата ми работа бе да наредя на Тодор Кафалиев да натовари колкото е нужно бетонни колове и бодлива тел и да загради новия ни парцел зад вилата на Денисович. Да го видя сега как ще си разтоварва багажите и обзавеждането. С лифт през склона. Казах на Тодор да изтегли баща ми от вилата – назначавах го за пазач на новия парцел и същевременно да помага при поставянето на оградата. Да наемат хора от селото на надница и до утре парцелът да бъде ограден!

Следобед Тодор ми докладва, че е стоварил коловете и телта, наел хора и на сутринта започват да слагат оградата. Намерил и малко тракторче, което дълбае дупки за колове.

Вечерта докладвах бойната обстановка на бай Иван. Той не изглеждаше много разочарован, напротив, по лицето му се изписа тънка усмивка. „Налапа въдицата украинеца!” – промърмори той. „Кое наричаш въдица? Това, че ми отне сделката под носа ли? Това няма да му го простя. Днес наредих на Тошо да вдигнат оградата на новия ни парцел.” „Хубаво си му наредил, но това ще вбеси украинеца, защото, както разбрах по телефона от баща ти, започнал усилено да доставя обзавеждане.” „Е, вече ще трябва да го изкачва по стъпалата на склона или през дерето. Ама аз и дерето ще наредя да заградят, защото и него сме платили”.

Старецът се усмихна: „Започна да говориш като собственик. Не е хубаво това – жив съм още.” „Извинявай, бай Иване, ама съм бесен от яд. Да ме метне той така гадно!” „Не се ядосвай, гневът е най-лошият съветник в такива случаи.”

Вървах като гламав в стаята и не можех да преглътна горчивия хап. Старецът ме гледаше с насмешка: „Измъкнаха ти парите под носа и сега се сърдиш като малко дете. Ами представи си, че всъщност си спечелил? Украинецът е алчен и ще се осере, с извинение, с тази сделка. Ако не направи някоя магария с Китаеца, пак хубаво. За него измамата и лъжата е *condicio sine qua non* – условие без което не може. Работата е там, че и ние не сме много цвете за мирисане и за това сега толкова ни боли, но това е бизнесът! Ако ще ставаш бизнесмен, ще трябва да се научиш да губиш и да печелиш. Иначе не може. Животът не е само цветя и рози – има и тръни.” „Чудя се как можеш да бъдеш толкова спокоен – измъкнаха парите под носа ни, а ти се държиш сякаш нищо не е станало. Че и за налапване на въдица говориш – сопнах се за пръв път на стария. – Руснакът ще си напълни гушката, а ние ще се моткаме с дребни сделчици и ще лапаме мухите след него. Не се ли чувстваш ни най-малко засегнат?”

Бай Иван стана сериозен. „Момко – рече той строго. – Много рано се овълчи. Замириса ти на пари и си загуби ума. Ами представи си, че Китаеца ви метне, как ще изплатиш после на фирмата шест милиона евро загуба?” „Димо също е рискувал – възразих. – Дори не те е уведомил за този заем от осем милиона и в резултат какво? Убиха го. Сам казваш, че в бизнеса без риск не може.” „Можеш да рискуваш със собствените си пари, но не и с чужди. Не забравяй, че в нашата фирма има и други акционери. Не можем да рискуваме инвестициите им.” „Щом са станали акционери, значи са приели всички активи, пасиви и рискове на бизнеса ни. Ако седим и си пазим парите като монахини, ще си останем със същите капитали, дори можем и да ги загубим. Ако искаме да печелим, трябва да станем зверове – това е джунгла – изяж или ще бъдеш изяден!” „Чудя се да се радвам ли, или да се ядосвам на думите ти. Откъде тази стръв у тебе? Станал си вълк!” „Аз съм твой ученик, забрави ли?” „Не съм забравил, но не съм допуснал, че ученикът ще надмине учителя си толкова бързо.”

ВОЙНАТА

Аз съм Войната. Имам много лица и съм едновременно на хиляди места – от Тонково край Несебър до Бенгази в Либия. Съществувам откакто човек съществува – първите ми войници са били Каин и Авел. Нито за миг не съм спирала – все някъде по света съществувам и се храня със смърт. Съществувам благодарение на човешката глупост. И алчност. И на Дявола. И ето какво се случи тук, край морето.

Рано сутринта Тодор Кафата отиде на новото място в Тонково и видя, че ги няма и коловете, и рулата бодлива тел. Четиримата селяни, които бе спазарил, седяха наблизко и мрачно пушеха.

- Къде се коловете и теловете бе, кавадари?

- Не знаем – отвърна единият от тях. – Идваме тази сутрин и гледаме – няма ги.”

- Да не ги е задигнал някой от вашите хора? Имате ли цигани в селото?

- Имаме няколко, ама не пипат, защото веднъж ядоха голям бой и ги е страх. Това ще е някой друг – кимна селянинът към вилата.

Тодор проследи терена от мястото, дето бяха разтоварили коловете, до желязната врата на оградата на Денисович и установи, че тревата бе полегнала, а пръстта – одрана от влачене на бетонните колове.

- Майка им руска! – изпсува ядно Тодор и опита да отвори желязната порта, то тя се оказа заключена с голям катинар, тежък един пуд.

Йордан, бившият пазач, посочи с ръка към навеса на гаража и всички видяха, че следите водят натам. Тодор веднага звънна на шефа си Никола Манев, онзи се развика и малко след това Тодор и двама от селяните прескочиха оградата, отидоха до вилата и позвъниха на вратата, но никой не се появи. Тогава отидоха до навеса, хванаха по един кол и ги завлякоха към оградата. Там други трима ги поеа и

стовариха където трябва. За половин час стотината кола бяха върнати на местата им, а след това и няколкото рула бодлива тел. През време на тази полузаконна акция собственикът на вилата не се появи.

Язък, помислих си, работата ще се размине мирно и аз ще остана на сухо, но се сетих и отидох в хотелската стая на руснака: „Ставай, господине – шушна му, – че ти влязоха в имота без разрешение, а това не е законно. Ама никак не е законно. Затова вземай хора и отивай да си защитиш собствеността.”

Човекът се облече, качи се в колата и отиде на мястото. Видя шестимата мъже, които пренасяха колове и телове от вилата му до поляната отвън, но не предприе нищо, защото разбрах какво има наум. Затова се качи в колата си и замина.

След малко дойде тракторчето, което копае дупки и до вечерта коловете на новия парцел бяха забити по местата им, но за опъване на теловите не стигна времето. Когато всички си тръгнаха, руснакът дойде с един трактор от селото и нареди всички колове да бъдат съборени с греблото на машината. „На твоя отговорност, господине” – каза трактористът и взе стоте лева, които му даде мъжът.

Сияех от удоволствие. Очертаваше се интересна и ожесточена война. Е, наистина мини война, но аз нямам право да се отказвам от каквото и да е стълкновение – войната си е война, пък била тя международна или махленска. Важното е да има жертви. А тук се очертаваше страхотно стълкновение.

Наскоро тук наблизо водих една интересна войничка – един тип беше заровен жив, но успя да се измъкне и пусна другия в една клозетна дупка. Голям смях, но за жалост всичко се размина без жертви. А няма ли жертви, на мене не ми е добре – както казах, от тях се храня. Затова преди миг прескочих до онзи момък – Никола Манев и му пошушнах: „Абе, ти така ли ще се оставиш? Иди да видиш – събориха ти коловете за оградата – няма ли да си отмъстиш?”

КОМЮНИКЕ НА ВОЕННИТЕ ДЕЙСТВИЯ

20.06.2010 г., 07:32:30 ч., Бургас, ул. „Крайморска” №12

Никола Манев се среща с Иван Дражев и му докладва за съборените колове на оградата за което преди минути му се е обадил Тодор Кафалиев и баща му Йордан Манев. Дражев и Манев се уточняват да не предприемат прибързани действия. Нареджат на Кафалиев и Манев да уведомят полицията в Несебър и същевременно завеждат дело срещу „Апогей” ООД за самоуправство.

09:15:20 ч., с. Тонково, общ. Несебър. Тодор Кафалиев докарва нови колове на мястото на счупените плюс 5 торби цимент, един кубик пясък и един кубик чакъл. С помощта на малко тракторче измъкват строшените колове и поставят на мястото им нови. Бетонират ги. Час по-късно започват опъването на теловете. Оградата включва и част от дерето, което прави достъпа до вилата на Денисович невъзможен.

13:20:25 ч. На място пристигат Андрей Денисович с В.В. и петима охранители и заплашват със саморазправа селяните, довършващи оградата. Стига се до силови действия, включващи грубо бутане по раменете, ръчкане в корема и размяна на нецензурни реплики. На местопроизшествието пристига патрул на МВР, който разтървава спорещите. Кметът е повикан да обясни на двете страни правната страна на спора. Представителите на Андрей Денисович и самият той не приемат аргументите. Заплашват със съд. „Ако щете и с танкове елате – отговаря бившият пазач Йордан Манев. – Това да не ви е преди 10 ноември? Свърши се вече с вашата Задунайская губерния. Сега сме брато с НАТО и сме ви ебли в гъз!” Полицията прави забележка на г-н Манев да се въздържа от подобни политически и други обидни квалификации.

15:32:11 ч. Работниците довършват опъването на телове, като най-големи затруднения им създава преграждането на дерето. Хората на Андрей Денисович се изтеглят по посока Слънчев бряг по наскоро изграденото стълбище по склона под вилата. Това им причинява известни неудобства, защото не могат да стигнат до вилата с личните си автомобили.

18:11:46 ч. Шофьорът Тодор Кафалиев разтоварва с нает автокран дървено бунгало в новооградения парцел за нуждите на пазача Йордан Манев. Същият е донесъл от Бургас законната си ловна пушка заедно с необходимите за целта боеприпаси и е готов да се самоотбранява и да защитава имуществото на фирмата на Иван Дражев, ръководена от сина му Никола Манев.

24:00:00 ч. – гр. Бургас, ул. „Крайморска”. Пламва гаражът на гражданина Иван Дражев до дома му. Пристига пожарна кола и изгася пожара. Унищожена е луксозната дърворезбована врата на гаража и част от покрива му. Частично обгорен е багажникът на личния автомобил на Дражев марка „Волво”. Щетите са за около пет хиляди лева. Полицията разследва пожара. По техни данни под подозрение са лица, приближени до украинския гражданин Андрей Денисович, с когото потърпевшите са в конфликт. Води се следствие срещу неизвестен извършител.

20.06.2010 г., 02:30:49 ч. с. Тонково. Неизвестни лица разбиват вратата и нахлуват в бунгалото на пазача Йордан Манев в новозакупения парцел край селото и го пребиват. Същият не успява да използва законното си ловно оръжие и се обажда по мобилния телефон на сина си, който идва и го отвежда по спешност в болницата в Бургас. Пострадалият е с комозио и тежки наранявания по тялото, с опасност за живота. На мястото на произшествието са открити железни тръби и бухалки. Нападателят се издирват. Води се следствие.

06:00:00 ч. В парцела на г-н Дражев край с. Тонково пристига екип от осем охранители на фирма „Експект

Инвест”, които поемат въоръжената охрана на парцела. Достъпът на хора до вилата на Андрей Денисович през парцела на Дражев е прекратен, а преминаването – забранено.

12:00:00 ч. Пристигат автомобили с гости на г-н Денисович, който организира парти за откриването на вилата си. Идва и свещеник за освещаване на новата сграда. Колите са спрели пред оградата на парцела на Иван Дражев, но охранителите не ги пускат. Гостите настояват, намесва се и свещеникът и след кратък спор се стига до компромис – цялата група от мъже и жени преминава и влиза в двора на вилата. Уговарят се обаче след партито гостите да се изтеглят през стълбището на склона под сградата.

13:45:18 ч. На място пристигат Иван Дражев и управителят на ф. „Експект Инвест” Никола Манев. Откъм вилата се носи весела руска и украинска музика. На балкона на вилата се появява собственикът ѝ Андрей Денисович и весело маха с ръка на съседите си. Иван Дражев и Тодор Кафалиев едновременно вадят мобилните си телефони и звънят някому, може би на съседа си Денисович.

13:45:19 ч. Внезапно се разнася мощен тътен. Земята се разтърсва като при земетресение, хълмът под вилата се разпуква и огромната сграда бавно и тържествено се понася надолу по склона. Хората изскачат от вилата и панически бягат към вътрешността на поляната. Някои се катерят по оградата, търсейки спасение. Като във филм на катастрофите вилата се килва настрани и се свлича надолу, плъзгайки се върху бетонните стълби по склона. После се спира, наклонена напред. Част от стените ѝ се срутват и се открива вътрешността на помещенията. Откъм руините продължава да се носи музика. Руски ансамбъл изпълнява весели частушки. Присъстващите стоят сред поляната и безмълвно наблюдават сцената. Отчето, осветило вилата, усилено се кръсти.

Когато прахът от срутването се разнася, на мястото на вилата величествено се откриват основите на стара крепост.

ЕПИЛОГ

Събитията след този инцидент се развиват с необикновена бързина. В късните часове на деня домът на ул. „Крайморска” 12 в Бургас е опожарен. За щастие обитателите му са успели да го напуснат навреме.

Полицията и специалисти от Гражданска отбрана разследва срутването на луксозната вила, но засега без окончателни резултати. Специалистите са на мнение, че районът е свлачищен и не е издържал тежестта на огромната сграда. Те не могат обаче да обяснят мощния тътен изпод земята, предшестваш срутването. Според известна част от специалистите той е резултат от самото срутване, но според други не е. Последните посочват като аргумент двата сондажа на метри от вилата, чиито бетонни тапи са изскочили навън, вследствие на огромно налягане. Предполага се, че в дъното на сондажите е бил заложен експлозив. Това подозрение засега не е потвърдено. Други свидетелстват, че срутването е било предшествано от едновременното обаждане по мобилните телефони на господата Дражев и Кафалиев, но те отричат да имат нещо общо със случилото се. Седмица по-късно вилата е ошушкана, а останките от сградата – тотално разграбени.

Междувременно състоянието на бившия пазач Йордан Манев се подобрява и животът му засега е вън от опасност. Нападателите му все още не са открити. Не е установена и причината за опожаряването на дома на г-н Дражев, но следствието продължава. Къщата, както и бившата му, вече срутена вила, г-н Дражев е застраховал за значителна сума на името на управителя на ф. „Експект Инвест” г-н Манев и на г-ца Мара Тончева (повече известна като Марта), старша счетоводителка в същата фирма. И двамата не са открити от журналистите за допълнителна информация.

Собственикът на срутената вила украинският гражданин Андрей Денисович е потърсен от полицията за

информация, но същият по спешност е заминал със семейството си за Киев. Представителят му в София В.В. отказва да съдейства на полицията без присъствието на шефа му.

Месец по-късно светът научава за грандиозна измама, организирана от суперхакера Стефан Георгиев с прозвище Китаец, понастоящем американски гражданин, живеещ от известно време в Хонконг. Същият е оцетил с огромни суми няколко фирми по света с „продажбата” на патент за мним суперчип. Измамата с чипа е толкова перфектна, че и до сега специалистите не могат да разкрият механизма ѝ.

Фирмата „Експект Инвест” е закрила офиса си в Бургас до завършване на разследването. Собственикът ѝ г-н Дражев живее с кучката Гертруда в къщата си в Минералните бани.

Бившият управител на фирмата Никола Манев по думите на родителите му е заминал за София, за да продължи следването си. С него е заминала и приятелката му Марта. Баща му Йордан Манев, бивш пазач на злополучната вила, бе изписан от болницата и се възстановява у дома.

Както е видно от горното, всичко завършва със сладникав холивудски хепиенд. Остава само да надзърнем няколко години напред, за да видим щастливото младо семейство Никола и Марта Маневи със сина си Даниел да живеят в малко странджанско градче, потънало в зеленина – той като лекар, тя като собственичка на счетоводна фирма, а от време на време да им гостуват родителите и приятелите от Бургас. Единствено няма да ги посещава бай Иван Дражев, който от скоро се пресели в Безкрайните ловни полета. Мир на духа му. На другите герои на романа желаем цветя и рози.

А Войната между впрочем продължава.

Милчо Касъров,
25.03.2011 г., гр. Бургас

Мирис на пари

Роман

Първо издание

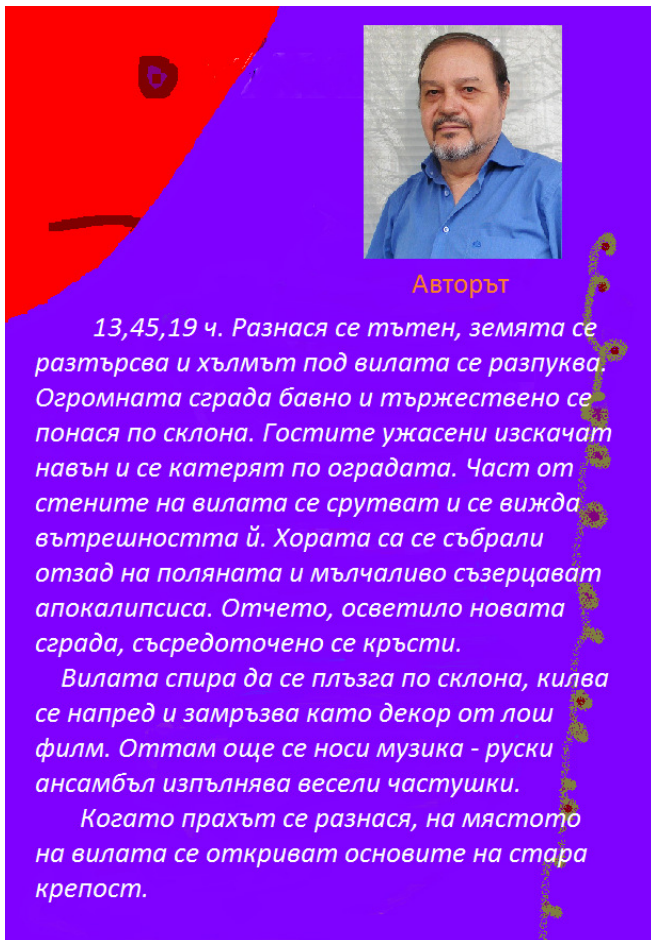
© Автор: Милчо Касъров

Редактор: Августина Робъртс

Коректор: Иванка Георгиева

Художник на корицата: Милчо Касъров

Предпечатна подготовка: Милчо Касъров

13,45,19 ч. Разнася се тътен, земята се разтърсва и хълмът под вилата се разпуква. Огромната сграда бавно и тържествено се понася по склона. Гостите ужасени изскачат навън и се катерят по оградата. Част от стените на вилата се срутва и се вижда вътрешността ѝ. Хората са се събрали отзад на поляната и мълчаливо съзерцават апокалипсиса. Отчето, осветило новата сграда, съсредоточено се кръсти.

Вилата спира да се плъзга по склона, килва се напред и замръзва като декор от лош филм. Оттам още се носи музика - руски ансамбъл изпълнява весели частушки.

Когато прахът се разнася, на мястото на вилата се откриват основите на стара крепост.